

C:\Users\Plazma\Desktop\306\br_Strugacti-Stalker.PDB

PDB Name: Stalker
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.12.2006
Modification Date: 11.12.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ARKADIJ A BORIS STRUGACKOVCI

STALKER

Copyright © Arkadij a Boris Strugackovci 1978
Translation © Viktória Slobodníková 1987
Preložila Viktória Slobodníková
Digitalizoval ADOB 10/2002

ZVONKA

ČLOVEK V SIEŤOVANOM TRIČKU

Rozprávanie dôstojníka štábu N-ského útvaru majora
Kuznecova

Bolo to takto: Už v lete sme sa chystali vystúpiť na Adair-skú sopku. Mnohí naši dôstojníci a vojaci, ba i niektoré dôstojnícke manželky a štábne pisárky sa odvlani pýšili emailovými belaso-bielymi odznakmi horolezcov prvej triedy a tieto odznaky, zdobiace našim spolupracovníkom letné a zimné vojenské blúzy i blúzky, nedávali pokojne spávať Viktorovi Strokulevovi. Pokiaľ ide o mňa, nepachtil som sa za odznakom, no veľmi rád by som si pozrel kráter vyhasnutej sopky. Koľovi Ginzburgovi mohli byť odznaky i krátery ukradnuté, jeho slabosťou však boli všelijaké "pikniky na čerstvom vzduchu", ako sa vyjadril, no a major Pioryškin bol zástupcom náčelníka štábu pre fyzickú prípravu, čím je povedané všetko. Slovom, chystali sme sa už v lete zaútočiť na Adairskú sopku. Lenže v júni si Strokulev vykĺbil nohu v tanečnej sále dedinského klubu, v júli ma poslali na služobnú cestu a v auguste Pioryškinova žena odcestovala na juh a deti zverila majorovi. Takže všetci sme sa poschádzali až začiatkom septembra.

Rozhodli sme sa vybrať na túru v sobotu, hneď po práci. Ešte za vidna sme sa chceli dostať k úpätiu sopky, prenocovať tam a na úsvite začať výstup. Viktor Strokulev vydrankal od náčelníka štábu gazik, ba uprosil ho, aby pustil s nami aj vodiča — čatára Mišu Vasečkina, pekného mládenca, ktorý ostal v útvere aj po skončení základnej vojenskej služby. Major Pioryškin vzal so sebou objemný starodávny kufor napchatý všemožnými po domácky pripravenými jedlami a pre istotu i karabínu. My s Koľom sme kúpili niekoľko konzerv, dva pecne chleba, koňak. O šiestej večer bol gazik pristavený pred vchodom do štábu. Nasadli sme a vypravádzaní želaním všetkého najlepšieho dali sme sa na cestu.

Od nášho mestečka k úpätiu sopky je vzdušnou čiarou takých tridsať kilometrov. Lež to, čo sa ešte dá nazvať

cestou, sa končí už po šiestich kilometroch v neveľkej dedinke. Ďalej sa musí kľučkovať po náhornej rovine, porastenej brezami a osikami, predierať hustou prhlávajú a lopúchmi vysokými ako človek, natriasať cez kamenisté korytá plytkých, no širokých potokov. Takéto „rozptýlenia“ trvajú približne dvadsať kilometrov, potom nasleduje široké rovné lávové pole, pokryté hnedou štrkovitou zvetranou lávou. Lávové pole používal susedný letecký útvar ako skúšobný priestor na taktické cvičenia. Opatrný Koľa Ginzburg predošlý deň až dva razy telefonoval letcom, aby bol zaručene istý, že v noci zo soboty na nedeľu a v nedeľu večer nebudú cvičiť. Podľa mňa táto opatrnosť vôbec nebola zbytočná, no ľahkomyselný Strokulev si neodpustil trochu uštipačnú poznámku o prehnanej malodušnej obozretnosti. Nato si Koľa bez slova rozopol blúzu, vykasal košeľu na prsiach a ukázal na dlhú bielu jazvu vpravo pod rebrami.

— Messerschmidt, — povedal dôrazne. — A nechcem si nadobudnúť ďalšiu takú istú od svojich... A navyše kvôli vojakovi, ktorý ani nebojoval na fronte ...

Tým sa rozhovor skončil. Viťka Strokulev bol strašne samofúby. Neznášal, keď mu niekto pripomenul, že nebojoval vo vojne, bol vtedy ešte mláďa. O štvrt'hodinu Koľa len tak mimochodom požiadal nadurdeného Viťku o cigaretu a tým sa mier obnovil.

Slovom, na lávovom poli nám nehrozili nijaké prekvapenia. Rovnomerne stúpalo k sopke a končilo sa pri strmých, takmer kolmých bralách. Ďalej sa už auto nedostalo. Plánovali sme, že tu pod bralami sa utáboríme na noc.

Tak sme sa teda vybrali na cestu. Počasie bolo nádherné. Jeseň vôbec je v tomto kraji „na konci sveta“ najkrajšie ročné obdobie. V septembri a októbri takmer nebývajú hmly ani dažde. Vzduch je priehľadný, príjemný, lahodný. Vonia vädnuca zeleň. Cez deň je obloha nevýslovne belasá, v noci čierna ako zamät, posiatá jasnými, nemihotavými hviezdami.

Pomaly sme sa drgáňali po ceste vymletej ešte letnými dažďami. Pred nami nad končitými vrchovcami stromov ako neskutočný sivý kužeľ čnela Adairská sopka. Pri vrchu bola šikmo zrezaná. Keď sa človek lepšie prizrel, zbadal, že svahy sopky majú ryšavkastý odtieň a kde-tu sa na nich zaligocú fliačiky snehu. Nad vrcholom nehybne chladol hustý biely obláčik pár.

Po polhodine sme došli do dediny. Viktor Strokulev požiadal, aby sme zastali, vraj chce na chvíľku zabehnúť za istým známym dievčaťom. Veľkodušne sme súhlasili. V okruhu osemnástich kilometrov od nášho mestečka nepoznáme obec, kde by Strokulev nemal „isté známe dievča“.

Neuplynulo ani päť minút, keď vybehol z domca. Tváril sa natešene a pod pazuchou niesol objemný balík.

— Poďme! — zavelil, sadajúc si vedľa šoféra a balík hodil Koľovi Ginzburgovi na kolená.

Auto vyštartovalo. Viťka sa vyklonil a elegantne zakýval rukou. Všimol som si, ako sa v malom štvorcovom obluku zľahka odhrnula záclona. Ba zdalo sa mi, že vidím žiarivé čierne oči.

— Čo to doniesol? — ľahostajne sa spýtal major Piorýškin.

— Hneď zistíme, — povedal Koľa a rozbalil balík.

Dnu bol hotový poklad — zo desať zgniavených slaných uhoriek a kusisko slaniny. Strokulev sa obrátil k nám, laktami sa oprel o operadlo sedadla.

— Ak už Strokulev niečo robí... — začal povýšene, no vtom auto nadskočilo, Viťka hlavou narazil na rám strechy, zuby mu cvakli a v tej chvíli stíchol. Začal sa najťažší úsek cesty. Našťastie v lese na náhornej rovine sa uchovali úzke priesečky, ktoré tu nechali v lete naši horolezci. Pomedzi husté brezy a osiky, polámané zúrivými zimnými vetriskami, boli prekliesnené chodníky, takže sme takmer nemuseli použiť sekeru. Gazík podchvíľou žalostne zavyl a ostal trčať uprostred položených konárov prepletených pevnými prútmi mladých výhonkov a hustým porastom vysokej trávy. Vysadli sme, zašli dozadu a pokrikujúc „Hej-rup!“, vytisli sme auto na rovinku. No a o štvrt'hodinu sa všetko zopakovalo. Už sa stmievalo, keď sme sa premoknutí a zablatení napokon doterigali na lávové pole. Gazík sa natriasal, nadsakoval po chrupštiacom štrku. Na oblohe sa zapalovali hviezdy. Koľa sa mi oprel o plece a zadriemal. Svetlá reflektorov poskakovali po kopách štrku, kde-tu porastených riedkou suchou trávou. Začali sa zjavovať plytké krátery po bombách a terče — bizarné stavby z dosiek, preglejky a hrdzavého železného šrotu. Boli sme na cvičisku leteckého útvaru.

Nad miernymi kopcami vpravo sa rozžiarilo oranžové svetlo, vyšiel veľký žltý mesiac a obloha sa hneď rozjasnila. Hviezdy pohasli, rozvidnelo sa. Miša pridal plyn. — O takú hodinku budeme na mieste, — povedal major Pioryškin.

— Vezmi to väčšmi doprava, Miša... Áno, tak. Vložil si cigaretu do úst, a keď škrtol zápalku, zistil, že Strokulev využil tmú v aute a vopchal prsty do balíčka. Ginzburg ho mal položený na kolenách a sladko spal. Priestupok vzápätí stihol trest: major dal Viťkovi poriadnu frčku do čela. Viťka žalostne zjojkol a stiahol sa na svoje sedadlo.

— Počujem, ako tu ktosi šuchoce papierom, — pokojne povedal Pioryškin, obrátiac sa ku mne. — Pozrime ho, zlodeja!

— Chcel som iba skontrolovať, či nevypadli uhorky, — urazene sa bránil Strokulev.

— A čo? Vypadli?

Strokulev neodpovedal. Namiesto toho začal vykladať akýsi zdĺhavý príbeh, ktorý sa začínal slovami: „V našom učilišti bol jeden...“ Ešte sa nedostal ani k jadru a my sme nestihli prísť na to, či príbeh nejako súvisí s pokusom ukradnúť uhorky, keď svetlá reflektorov dopadli na obrovské okrúhle kamene a gazík zabrzdil.

— Sme tu, — oznámil Pioryškin.

Vystúpili sme z auta do neskutočného svetla mesiaca. Panovalo zvláštne, neprirodzené ticho. Úbočie sopky mierne stúpalo k oblohe, vrchol nebolo vidieť, zakrývali ho takmer kolmé steny stuhutej lávy, jasne sa črtajúce na pozadí záplavy bledých hviezd.

— Navečerať sa a spať, — prikázal major Pioryškin. Otvorili sme starodávny kufoľ i balíček od „istého známeho dievčaťa“. Rozprestrelí sme stanový dielec, položili naň noviny. Koľa zručne otvoril fľašu a ponalieval do pohárov.

Navečerali sme sa a zvyšok zásob uložili nazad do kufra a do plecniakov. Zakrútili sme sa do plášťov a poľhali si na stanové dielce, čo najtesnejšie jeden vedľa druhého, lebo noc bola veľmi studená. Strokulev, ktorý sa ocitol na kraji, dlho vzdychal, hniezdil sa. Neskoršie, už v spánku, som pocítil, ako sa tisne medzi mňa a Nikolaja, ale nevládal som sa prebrať a vynadať mu.

Major nás zobudil o šiestej. Ráno pripomínalo včerajší večer. Práve začalo vychádzať slnko. Na hľbokej, čistej oblohe na západe, nad štítmi Kalakanského chrbta, jemne sa črtajúcimi v hmlistom opare, ako nejasná belavá škvrna visel mesiac. Neďaleko žblnkotal potok. Umyli sme sa, naplnili si poľné fľaše, a keď sme sa vrátili, Strokulev si ešte vždy hovel na stanových dielcoch, zakrytý všetkými našimi plášťami. Koľa vyšplachol zo svojej fľaše trochu ľadovej vody rovno za golier blažene chrápajúcemu leňochovi. V tichom, pokojnom ráne sa rozľahol výkrik.

O polhodinu sme stáli vo vatovaných kabátoch, s plecniakmi na chrbtoch, s lyžiarskymi palicami v rukách pripravení na výstup a major Pioryškin dával vodičovi Mišovi posledné príkazy:

— Od auta ani krok! Ak sa ti zachce spať, zdiemni si na sedadle! Ale radšej sed' a čítaj. A karabíny sa nedotkni, jasné?

— Vykonám, súdruh major, — odpovedal Miša. Začali sme vystupovať.

Sprvu bol svah dosť mierny. Kráčali sme jeden za druhým po okraji hľbokej úľabiny, pravdepodobne trhliny v hrubej, niekoľkometrovej vrstve lávy; na jej dne husto rástla veľikánska pŕhľava a veselo žblnkal potok snehovej vody. Prvé kilometre sme boli svieži, sebaistí a plní síl, dokonca sme sa zhovárali.

Prešli dve hodiny, a už nám nebolo do reči. Stúpanie bolo oveľa prudšie. Pred nami takmer až k zenitu sa týčil červenohnedý svah kužeľa Adairskej sopky. Nikdy som si nemyslel, že je horolezectvo také namáhavé. Nie, neštverali sme sa po zľadovatených bralách, ani sme neľahali jeden druhého na lanách, riskujúc, že sa už-už zošmykneme z tisíc metrovej výšky. To nie. No štrk, drobný ako piesok i veľký ako dlažbové kocky, sa nám zosýpal pod nohami a vždy po dvoch krokoch sme sa sklzli o pol druhu kroka dolu. Obrovské popukané hrudy lávy sa pod tlakom zosúvajúceho sa štrku hrozivo hýbali a zošmykávali. Jedna z nich, veľká ako poriadny rodinný bielizník a okrúhlejšia ako ostatné, sa odrazu odtrhla z miesta, pregúľala sa popri Ginzburgovi, ktorý odskočil nabok, a vysoko nadskakujúc, rútila sa dolu, pričom strhávala so sebou lavínu drobnejších skál. Zafúkal ľadový vietor a oviol nás sprvu slabý, no čoraz prenikavejší pach smradľavých vajec.

— Vulkanické výpary, aby ich parom vzal! — kýchajúc vysvetlil major Pioryškin a hneď nás aj utešil: — To nič, tu sa to ešte dá vydržať, ale čo nás čaká hore...!

Okolo dvanástej Pioryškin nariadil dlhú zastávku. Vyšli sme na rozsiahle snehové pole a usalašili sa na skalách, vyčnievajúcich spod zmrznutej snehovej kôry. Pozrel som hore. Obrovské hrudy stuhnutej lávy obklopujúce kráter vyzerali rovnako ďaleko ako zdola, od auta. Zato sa odtiaľto otváral nádherný výhľad. Povetrie bolo čisté, priehľadné, videli sme nielen celé ľavové pole, náhornú rovinu a pestrú škvrnku nášho mestečka, ale i množstvo sopiek, čierny dym nad petropavlovským zálivom a za ním oceľovosivý oceán, matne sa ligotajúci na slnku. Boli sme veľmi unavení, ešte aj major Pioryškin. Iba Strokulev bol svieži, pri výstupe kráčal vpredu, zavše zastal a čakal nás, ba raz drsným plechovým hlasom spustil jednu zo svojich vulgárnych pesničiek. Jeho repertoár poznala celá brigáda, takže som sa tešil, keď som si uvedomil, aká divá a pustá je Adairská sopka.

Mlčky sme odpočívali, jedli sucháre a zapíjali ich

trochou vody. Strokulev sa plazil dookola a cvakal fotoaparátom. Pioryškin hlasne cmúľal kocku cukru. Koľo si kriticky prezeral podrážky číziem a pohľadom odhadoval, ako ďaleko je ešte k vrcholu sopky ...

Boli už asi tri hodiny popoludní, keď sme konečne došli do cieľa. Strokulev sa nahol ponad lávový balvan a jedného po druhom nás vytiahol hore. Ťažko fučiac, zhromaždili sme sa pri okraji krátera. Vo vetre poletovali zdrapy dymu a či hmly, výpary odporne zapáchali. Zdola rýchlo stúpala hmla. Zavše sa roztrhla a odhalila sa krásna panoráma vrchov, zelených dolín a oceánu. No boli sme takí vyčerpaní, že nás to už nevzrušovalo. Trochu sme si odpočinuli a priam sme sa donútili priplaziť k ústumu a pozrieť do krátera.

Presne tak som si predstavoval vchod do pekla. Pod nami sa otvárala priepasť hlboká niekoľko desiatok, azda i stovku metrov. Jej steny a ploché dno boli sivozlté a vyzerali tak beznádejne vyprahnuto, bez najmenej známky života, že sa mi hneď zachcelo piť. Čestné slovo, človek tu fyzicky cítil úplný nedostatok čo len molekuly vody. Z neviditeľných škár a puklín v stenách i v dne stúpali kúdoly smradľavých sírových pár. Podchvilou napĺňali kráter a zastierali protiahly okraj.

Strokulev naposledy zacieliť aparát, cvakol spúšťou a s nádejou hľadiac na majora Pioryškina, poznamenal: — Nebolo by zle zostúpiť dolu ...

Pioryškin iba zahmkal a siahol do vrečka po cigarety. Koľo si zamyslene odpľul. Zvedavo sme pozorovali, ako slina padá, až kým nám nezmizla z očí. Výstup sa skončil. Ešte nás čakali nejaké formality.

Major Pioryškin zložil pleciak a vybral z neho dve ťažké čierne plechovky.

— Strokulev, — prikázal, — vezmi jednu dymovnicu a zjdi za henten výbežok. Tam počkaj.

Strokulev zasalutoval, vzal plechovku a zmizol za výstupkom stvrdnutej lávy, prevísajúcej nad kráterom.

— Koľo, — pokračoval major, — napíš o nás správu na kúsok papiera, vlož ju do prázdnej konzervy a z väčších úlomkov postav nad ňou pyramídu. Hoci aj tu, kde stojíš.

Kým major zapáľoval dymovnicu, napísali sme s Ginzburgom takúto správu: 2. septembra 19 .. na vrchol Adairskej sopky v rámci splnenia podmienky na získanie titulu horolezca prvej triedy vystúpili major Kuznecov, kapitán Ginzburg a nadporučík Strokulev. Skupinu viedol major Pioryškin. Nato sme otvorili konzervu lososa vo vlastnej šťave, obsah sme zjedli, plechovku do sucha utreli, vložili dnu lístok a postavili pyramídku.

— Hotovo, — oznámil Koľo. Porozmýšľal a dodal: — Len si predstavte, odteraz sme horolezci.

— Je tam toho! — opovržlivo poznamenal major Pioryškin. — U nás na Alakane sa raz stalo ...

A začal rozprávať, čo sa im stalo na Alakane.

Uvelebili sme sa pod skalami a vychutnávajúc príjemné svrbenie v nohách, roztržito sme počúvali. Všetky Pioryškinove príbehy o tom, čo sa stalo na Alakane, sa ponášali na seba ako dve kvapky vody. Zlatým klincom každého bola veta: „Zdvihnem karabinu, bum! Hotovo! A všetko je v najlepšom poriadku... To bola poľovačka!" My s Ginzburgom sme Pioryškina volali Tartarin z Alakanu. Nehneval sa preto.

Z dymovnice, ktorú zapálil Pioryškin, sa už dávno valili husté kúdoly ťažkého ružovobieleho dymu, a Strokulev sa ešte vždy nevrátil. Keď som si vypočul ďalšie

„bum! A hotovo", navrhol som, aby sme šli pozrieť, čo tam to chlapčisko porába.

Obišli sme lávovú stenu a uvideli, ako Strokulev poskakuje okolo plechovky, fúka si do otvorených dlani a nadáva. Vysvitlo, že spotreboval pol škatulky zápaliek, ale ani jedna sa nechýtila, zhasli vo vetre. Nato škrtol všetky naraz. Zápalky sa veľmi pohotovo rozhoreli a popálili mu dlane. Pioryškin vynadal Strokulevovi do babrákov, čupol si k plechovke, zakryl ju okrajom vatovaneho kabáta a o chvíľu vyšľahol dohora prúd bieleho dymu, prehol sa vo vetre a rýchlo sa rozširujúc a hustnúc, odplával nabok.

— Tak sa to má robiť, — spokojne povedal major.

Náš signál — dva stĺpy dymu — mali z mestečka pozorovať ďalekohľadom.

— A teraz dolu! — zavelil Pioryškin.

Ukázal nám, ako na to. Stačilo si rozkročmo sadnúť na palicu a smelo sa spustiť dolu.

Tak sme aj urobili. Za nami sa sypali veľké i menšie skaly, preletovali dopredu a zavše nám dosť bolestivo narazili do nôh a chrbta. Veru, spúšťať sa dolu bol hotový pôžitok. Koľa sa potkol, prekopcoľ a postavil sa na hlavu, nato sa asi päťdesiat metrov šmýkal na chrbte a ďalších sto metrov na bruchu, lebo sa mu nepodarilo dohoniť jeho palicu. No vcelku sa to skončilo šťastlivo. Zatiaľ čo na výstup sme potrebovali asi päť hodín, zostup nám trval nanajvýš polhodinu a o pol piatej sme už kráčali popri úžľabine, odkiaľ sme začali vystupovať.

Výstup na Adairskú sopku opisujem tak podrobne z dvoch dôvodov: po prvé, chcem ukázať, že celkom nič nenaznačovalo, aké čudné udalosti sa odohrajú večer toho istého dňa. Vôbec sme nemohli tušiť, čo nás čaká. A po druhé, chcem zdôrazniť a dosvedčiť, že som jasne vnímal a pamätám si všetky, aj tie najbezvýznamnejšie detaily našej krátkej cesty. Teraz prechádzam k tomu najdôležitejšiemu: Poroprávam, čo sa prihodilo v hmle. Slnko sa už skláňalo k obzoru, keď sme sa blížili ku gazíku. Miša Vasečkin nás už zďaleka zbadal, prichystal večeru, a keď sme došli k autu, „stôl" bol prikrytý, teda chlieb nakrájaný a konzervy otvorené. Náramne nám to vyhovovalo, lebo sme vyhladli. Okrem toho sme sa ponáhľali domov, chceli sme si dôkladne odpočinúť a vyspať sa pred ďalším namáhavým pracovným týždňom. S ukážkovou pažravosťou sme sa vrhli na jedlo, a až keď sme zahnali najväčší hlad, všimli sme si, že čatára čosi trápi a podchvíľou pozerá na oblohu.

— Čo je s tebou? — spýtal sa Pioryškin.

— Súdruh major, nedávno tadiaľto preletelo lietadlo, — ustarostene odpovedal Miša.

Hneď sme prestali jesť.

— Kde? — spýtal sa Koľa.

— Nevidel som ho, súdruh kapitán, no kdesi neďaleko nad lávovým poľom. Počul som ho hučať. Veľmi nízko...

Major Pioryškin zahrešil.

— Musíme pridať, — povedal Koľa a vstal.

Náhľivo, mlčky sme sa zbalili, a až keď gazík zarachotil, obrátil sa a zamieril na spiatočnú cestu, major sa oficiálnym tónom spýtal Nikolaja:

— Kapitán, naozaj vám letci oznámili, že dnes nepracujú?

— Naozaj, — odpovedal Koľa.

— Ak sa po zotmení ešte budeme tmoliť na cvičisku a oni majú nočné streľby ... podľa lokátora ...

— Lepší cieľ si neviem ani predstaviť, — povedal som. Gazík nadskakoval na všetkých kolesách, kľučkoval pomedzi staré jamy po granátoch a napoly rozstrieľané terče.

— Hmla! — odrazu prehovoril nezvyčajne tichý Strokulev.

Odpredú od náhornej roviny sa na lávové pole blížila belavá, v lúčoch zapadajúceho slnka ružovkastá stena hmly.

— Už len to nám chýbalo! — zlostne zašomral major Pioryškin.

Vrstva hmly spočiatku nebola veľmi vysoká, zavše sme nad ňou zreteľne videli čierny vzdialený les na náhornej rovine a tmavobelasú oblohu. Hmly na Ďalekom východe sú nepriehľadné, husté takmer ako riedky mliečny pud-ing. Auto napredovalo po hnedej škvare a hmla sa mu plazila v ústrety. Miša prudko zvrtol volant, obchádzal širokú jamu po granáte, okolo ktorej sa povalovali ob-horené triesky a kusy železa, potom znížil rýchlosť a po-maly sme sa vnárali do mliečnej steny. Vo chvíli zmizla belasá obloha, červené zapadajúce slnko, lávové pole sprava i mierne kopce zľava. Videli sme len vlhké sivé šero, kvapky vody usádzajúce sa na prednom skle a nie-koľko metrov ligotajúcej sa mokrej kamenistej pôdy. Už sme sa nemohli ponáhľať. Miša zapol reflektory a v žltých pásoch svetla bolo vidieť, ako sa chuchvalce hmly pomaly rozostupujú okolo napredujúceho auta. Gazík nad-skakoval, zavše sa naklonil nabok, šteral sa na kopčeky a opatrne zliezal z nevysokých úbočí.

— To je ale robota! — prehovoril major Pioryškin. — Celkom ako u nás na Alakane ...

A začal vykladať ďalší príbeh o Alakane. Neviem, či takto chcel potlačiť nervozitu, alebo sa úprimne usiloval odpútať nás od smutných myšlienok a zlých predtúch, no tak či onak sa mu to nedarilo. Podchvíľou sa od-mľčal, preťahoval „a tak teda ... čo som to chcel...“ a ustavične vystrkoval hlavu z auta. My so Strokulevom sme ho vôbec nepočúvali. Koľo Ginzburg sa tváril pokoj-ne, ba v prestávkach sa zdvorilo spytoval: „No a čo ďa-lej?“ alebo „A čo na to on?“ Tak prešla asi hodina. Hmla, lávové pole ani rozprávanie o Alakane nemali konca-kraja. Miša zhodil vatovanú bundu, na kľčovite sa pohybujúcich lopatkách mu vystúpili škvrny potu. Už sa takmer celkom zotmelo.

— Nuž, pravdaže, vidím... — zachrípnuto vykladal major. — Tak teda, vidím ... prirodzene-e-e ... vidím, že strieľať akosi... teda, nevie... Slovom, on sa len ... len sa tak chvasce ...

Vtom sa odmlčal a zbystril sluch. Aj Koľo, ktorý už podriemkaval, zdvihol hlavu.

— Počuješ?

Pokrčil som plecami. Major rýchlo prikázal Mišovi:

— Vypni motor!

Motor niekoľko ráz zarapčal a stíchol. Vtedy som počul zvuk, od ktorého sa mi žalúdok prudko zdvihol až k hrd-lu: Bol to zlovestný hukot bombardéra, čo práve začína pikovať. Hukot sa stupňoval, mohutnel s každou sekun-dou a ešte aj Strokulev s čatárom, ktorí takýto zvuk iste počuli iba v kine, boli desať krokov od auta, skôr ako si stačili uvedomiť, čo sa robí.

— K zemi! — zareval major.

Hodili sme sa na zem, celým telom sme sa pritlačili na pichľavý mokrý štrk. Strokulev ma chmatol za ruku a tesne pri sebe som videl jeho široko otvorené oči,

z ktorých vyžarovala nesmierna zvedavosť i detský strach. Pamätám sa, na koreni nosa sa mu leskli kvapky potu. Hukot mocnel, rezal uši, už naplňal celý svet. Vtom neďaleko nakrátko ožiaril hmlu biely záblesk. Schúlili sme sa a čakali ohlušujúci výbuch, svišťanie črepín, krupobitie kamenných úlomkov, ostrých ako britva. Ale nič také nenasledovalo.

Namiesto toho nečakane zavládlo rovnako zlovestné a neznesiteľné ticho. Počul som, ako mi hlasno šumí krv v ušiach. Vtom nastal akýsi lomož, počuli sme žalostný výkrik, krátku náhlivú vravu a čosi ťažko dopadlo na štrk. Znova zaburácali neviditeľné motory, ovanul nás horúci vietor a hukot sa začal vzdďaľovať. Vzdďaľoval sa rýchlo, už po niekoľkých sekundách sa zmenil na takmer nečujné bzučanie, až napokon celkom stíchol. A vtedy spoza hustej steny hmly k nám doľahol pridusený ťahavý ston.

Všetko sa odohralo veľmi rýchlo a v podstate sme nevideli nič, iba záblesk. Čoraz silnejšie burácanie pikujúceho lietadla, krátky záblesk v hmle, sekundy nepochopiteľného mŕtveho ticha, zvuky zápasu, ťažký pád, znova rachot motorov a ticho... A potom ťahavé zastenanie. Ginzburg nás neskôr presviedčal, že v záblesku zbadal nízko nad zemou čosi čierne a podlhovasté. No ja som nevidel nič, hoci som ležal dva kroky od Koľu. Ani ostatní si nič nevšimli.

Vstali sme a bezmyšlienkovite sa oprašovali, zmätene pozeraúc na oblohu i jeden na druhého. Navôkol panovalo ticho.

— Čo to mohlo byť? — spýtal sa Strokulev.

Nikto neodpovedal. Napokon sa ozval Nikolaj:

— To nebolo lietadlo. A rozhodne nie reaktívne.

Major Pioryškin zdvihol ruku:

— Ticho! Nepočujete nič?

Stíchli sme a pozorne načúvali. V hmle sa celkom jasne znova ozval ston.

— Niektó tam je, — rázne prehovoril major Pioryškin. — Musíme ho nájsť. Ale človek nikdy nevie... Počkajte.

Zabehol k autu a vrátil sa s karabínou. Cvakol spúšťou a stisol zbraň pod pazuchu.

— Skupina, na môj povel! — zavelil. — Čatár Vasečkin!

— Tu.

— Vy ostanete na mieste. Major Kuznecov, kapitán Ginzburg, nadporučík Strokulev, napravo do rojnice ... pochodom v pochod!

Roztiahli sme sa do rojnice tri-štyri metre jeden od druhého a vykročili na prieskum. Po chvíľke Strokulev zavolať:

— Našiel som. Baterku som našiel... Sotva bliká.

— Vpred! — zavelil major.

Prešiel som ešte niekoľko krokov a takmer som stúpil na človeka. Ležal doluznačky, nohy mal široko rozhoďené, neučesanú, strapatú hlavu zaborenú do ohybu špiavej chudej pravej ruky. Ľavú mal vystretú dopredu, doškriabané prsty zaryté do štrku. Ešte nikdy som v našom kraji nevidel tak čudne oblečeného chlapa. Mal na sebe flanelové šponovky, zodraté tenisky na bosých nohách a sieťované tričko. V jeseni, na Ďalekom východe, dvadsať kilometrov od najbližšej osady!

Chvíľu sme nad ním prekvapene, rozpačito stáli, napokon major podal Koľovi karabínu, kvokol si a opatrne sa neznámemu dotkol holého pleca. Chlap pomaly zdvihol

hlavu. Uvideli sme neuveriteľne vycivenú tvár pokrytú hustým čiernym strniskom, suché, popukané pery, kalné sivé oči, vlastne iba jedno oko, druhé mal ďalej pevne zavreté.

— Piť... — zachrípnuto zašepkal neznámy. — Len dúšok vody ... a hneď nazad ...

A hlava mu znova klesla na ruku.

Preniesli sme ho ku gaziku. Nebol ťažký a slabo, no zjavne sa pokúšal brániť. Vo fľaši ostalo trochu koňaku. Ginzburg nalial vody do hrnčeka, dolial doplna koňaku a priložil neznámemu k perám. Keby ste videli, ako pil! Vypil nám všetky fľaše, a ešte bol smädný. Kým sme sa starali o neznámeho, Miša chodil okolo auta a podchvíľou so strachom pozeral na oblohu. Tuším bol veľmi spokojný, keď sme napokon náš nález uložili na zadné sedadlo, ako-tak sa vpratali dnu a major rozkázal:

— Pohni!

— Musím ísť naspäť, — zahundral neznámy. — Pust'te ma nazad, ešte som nič nezistil...

— A čo také? — spýtal som sa.

Ale neznámy neodpovedal a zvesil hlavu na prsia.

Zotmelo sa, bolo chladno. Nahádzali sme na neznámeho všetky plášte a stanové dielce, no ustavične ho triasla zimnica a zavše čosi vykrikoval, raz nahlas, prenikavo, inokedy takmer nečujne. Zrejme mal horúčku, sálalo z neho ako z pece.

Na tú cestu nikdy nezabudnem. Naokolo tma ako v rohu, svetlá reflektorov sa horko-ťažko prebíjajú cez hmlu. Napredujeme pomaly, auto clivo, hrozivo zavýja. Šofér tuho zvierá volant, vedľa neho sa hrbia Ginzburg a Strokulev, zimomravo sa chúlia od vlhkosti a chladu. Na zadnom sedadle sedím ja s Pioryškinom a medzi nami neznámy, zababušený do plášťov a šuchotavých stanových dielcov. Trasie ho zimnica, šomre a vykrikuje, pokúša sa vymaniť si ruky, ale s majorom ho pevne držíme. Skloním sa nad neho a pozorne načúvam. Hovorí čudné veci:

— Nerobte to... Vidíte predsa, stojím na dvoch nohách ako aj vaši... Nemali by ste so mnou takto...

Nedotýkajte sa ma! Nechcem odísť, ešte neviem to najdôležitejšie... Nemôžem sa vrátiť, kým sa to nedozviem... Potrebujem iba dúšok vody. A ostanem ... hoci navždy, hoci tisíc rokov ... ako ten v tuneli... Nevyhadzujte ma!

Počúvam so zatajeným dychom, bojím sa, aby som neprepásoval ani jediné slovo. Kto je to? Blázon? Zločinec? Diverzant? Ako sa dostal na lávové pole? Prosil, aby ho nevyhodili, ale márne. Kto ho vyhodil? Odkiaľ? A neznámy zápalisto, presvedčivo šepká:

— Dobré ... Nepotrebujem vodu. Som ochotný aj...

Hocičo ... po kvapke ... Dajte ma zožrať kojotom ... drakovi, všetko jedno, len ma najprv odveďte k vašim šéfom. Človek s človekom sa vždy dohovoria...

Čoskoro sme zišli do úžľabiny. Lávové pole sme mali za sebou, gazik sa šľahal na náhornú rovinu. Podarilo sa nám hneď nájsť priesek. Keby sme neviezli neznámeho, pravdepodobne by sme boli prenocovali v lese. Miša vyhlásil, že za nič neručí. Pioryškin však bol neoblomný:

— Vezieme chorého človeka. Nevieme, kto to je. A čo ak do rána umrie? Nijaké reči! Ide sa ďalej.

Predierali sme sa cez spleť zhnitých konárov, zápasili o každý meter cesty. Mlčky sme tlačili auto z jamy, teraz už nikto nekričal: „Hej-rup! Hej-rup!“ Tuším taký vyčerpaný som býval iba na fronte počas jesenných ofenzív. Všetko na svete sa raz skončí. Okolo jednej v noci sa

gazik doterigal do dediny a s rachotom zastavil pri domci „istého známeho dievčaťa". Major sa rozhodol, že neznámeho tu nechá so mnou a Strokulevom a dovezie lekára z brigády.

— Nemáme právo riskovať. Čo ak cestou do mestečka umrie?

Major mal pravdu. Strokulev vysadol z auta a zaklopal na štvorcový oblok. Prešla minúta, dve. V obluku sa rozsvietilo, ozval sa ospanlivý, trochu zachrípnutý hlas:

— Kto je tam?

Strokulev sa ohlásil. Otvorili mu dvere, vpustili ho dovnútra a zavreli za ním. Zakrátko Strokulev vybehol a zavolať:

— Zaneste ho dnu!

S námahou sme vyložili neznámeho z gazika. V dedine nebola hmľa, mesiac stál vysoko, mužova zaklonená tvár bola bledá ako tvár nebožtíka.

V izbe bolo svetlo, čisto a sucho. Z „istého známeho dievčaťa" sa vyklúla nízka okrúhla, asi dvadsaťpäťročná žena. Rozpačito sa zakrúcala do župana. Strokulev ustieľal lôžko na dlážke pri peci. Spod matraca na širokej posteli vytiahol ďalší matrac, z bielizníka vzal plachty a deky. Domáca pani nám mlčky kývla. Sklonila sa nad neznámeho, chvíľu mu pozorne hľadela do tváre, potom ukázala na posteľ a povedala:

— Položte ho sem. Ja prenocujem na matraci.

— Bolo by ho treba vyzliecť, — váhavo pripomenul major Pioryškin.

— Vyzlečiem ho, — povedal som. — Vy len chodte, Konstantin Petrovič.

Major, Ginzburg a Miša sa rozlúčili a odišli. So Strokulevom sme začali neznámeho vyzliekať. Domáca pani sa tmolila okolo sporáka — prevárala mlieko.

Keď sme neznámemu sťahovali šponovky, odrazu čosi kloplo na dlážku. Strokulev sa zohol.

— Nože počkaj, — zahundral. — Ale toto! Pozri!

Bola to malá kovová soška: zohnutý čudný človečik v nezvyčajnej póze. Kľučal na kolenách veľmi naklonený dopredu a tenkými rukami sa opieral o podstavec. Prekvapila ma jeho tvár, trochu vykrivené ústa s vyceorenými zubami, krátky tupý nos a vypuklé biele, zrejme smaltované oči, akosi čudne, vystrašene upreté na nás. Utrápená, smutná tvár s riedkym chumáčom rovných vlasov padajúcim na čelo bola stvárnená prekvapujúco realisticky. Na holom chrbte sošky ako veľké hrbolce vyčnievali hranaté lopatky, kolená boli ostré a ruky sa končili tromi pokrútenými prstami s pazúrmí.

— Nejaký bôžik, — polohlasne povedal Strokulev. —

Ťažký. Myslíš, že to je zlato?

Postavil som sošku na stôl.

— Nevyzerá. Skorej platina ...

Uložili sme neznámeho, zabalili do deky, pokúšali sme sa ho napojiť teplým mliekom, ale neotvoril ústa. Nuž sme sa napili my, pritiahli sme si stolce a sadli si vedľa neho. Domáca pani si bez slova ľahla na malý matrac, ani sa nevyzliekla. Tak sme sedeli zo dve hodiny, azda aj dlhšie, hlavy nám klúckali a zavše sme na prstoch vyšli do predsiene zafajčiť si. Neznámy ležal nehybne, oči mal zavreté a ťažko, rýchlo dýchal. Iba raz z ničoho nič zakričal:

— Nebojte sa! To je vrtuľník.

Vtedy mi zišlo čosi na um, ale Strokulevovi som nepovedal nič. Naozaj, kto to kedy videl, žeby vrtuľníky píkovali ako naozajstné bombardéry?

Domáca pani sa hniezdila na svojom matracíku, ani ona nespala. Na stole stál bôžik so zvláštnym zelenkavým odtieňom, utrápenú tvár s bielymi očami mal obrátenú k nám.

Nad ránom, keď sa za oblokmi začalo rozvidnievať, vonku zarachotilo auto. Ozvalo sa klopanie na dvere a do izby vstúpil major Pioryškin, známy lekár podplukovník Kolesníkov a osobitný splnomocnenec kapitán Vasiliev, nízky chudý chlapík s bystrými očami. Vstali sme. Podplukovník a kapitán Vasiliev sa s nami mlčky zvitáli, sadli si k posteli a obzreli sa na Pioryškina. Major nám kývol prstom.

— Poďme. Svoju robotu sme spravili.

A to je všetko. Človek v sieťovanom tričku a so zvláštnym bôžikom zmizol z nášho života tak nečakane, ako sa zjavil. Vo dne, keď sme ešte dospávali (náčelník štábu nám dovolil odpočinúť si do obeda), terénne vozidlo s neznámym, s lekárom a osobitným splnomocnencom prešlo cez mestečko a zabočilo na hradskú vedúcu do Pavlodemianska. Opatrne sme sa informovali u velenia, ale nikto nám nevedel povedať nič určité. Napokon Viktor Strokulev svojimi otázkami tak otrávil náčelníka štábu, že mu pohrozil, vraj ho hneď vymenuje do inventarizačnej komisie v sklade s potravinami. Viťka túto robotu neznášal, a odvtedy sa už nevypytoval. A tak nám, svedkom nezvyčajnej udalosti pri úpätí Adairskej sopky, ostala iba neukojená zvedavosť, nejasný pocit čohosi záhadného a ohromujúceho a bohaté možnosti vymýšľať si rozličné fantastické dohady.

Záhada, záhada ... Koľko hypotéz odznievalo večer pri preferanse, nad knihami a schémami, pri šachu a čaji! Sedíme napríklad u Ginzburga. Koľka s majorom Pioryškinom rozohrávajú veľmi ťažké otvorenie, ja som sa pohodlne uvelebil pri horiacej piecke, pofajčievam a čítam poškodenú knihu. Strokulev rozvalený na posteli zamyslene brnká na strunách gitary. Všetci mlčíme. Za oknom zavýja decembrová fujavica. Vtom Koľka zdvihne hlavu a povie:

— Počujte, a čo keď je z inej planéty?

Chvíľu uvažujeme nad touto hypotézou, potom Strokulev vzdychne a znovu sa dotkne strún a major zašomre:

— Hlúposť! Chod', si na ťahu ...

Nechce sa nám veriť, že sa už nikdy nedozvieme, čo sa odohralo vo večernej hmle ...

INOPLANÉŤANIA

Rozprávanie účastníka archeologickej skupiny Apidy K. N. Sergejeva

Nedávno v istom vedecko-populárnom časopise vyšiel veľký článok o nezvyčajných udalostiach, ktoré sa odohrali v júli a auguste minulého roku v okolí Stalinabadu. Žiaľ, autori článku zrejme použili informácie z druhej i tretej ruky, pričom ruky nesvedomitej, a nevoľky opísali podstatu i okolnosti udalostí celkom nesprávne. Úvahy o „telemechanických diverzantoch“ a „kremičitoorganických obludách“, ako i protichodné svedectvá „očitých svedkov“ o blčiacich vrchoch, o zožratých kravách a nákladných autách, po ktorých neostalo ani stopy, sú pod kritiku. Fakty boli oveľa jednoduchšie a zároveň oveľa zložitejšie ako tieto výmysly.

Keď bolo jasné, že oficiálna správa stalinabadskej komisie sa tak skoro v tlači nezjaví, profesor Nikitin mi

navrhol, aby som ako jeden z mála skutočných očitých svedkov zverejnil pravdu o inoplanétanoch. „Porozprávajte všetko, čo ste videli na vlastné oči," vyzval ma. „Vylíchte svoje dojmy, tak ako ste ich vylíčili komisii. Môžete použiť i naše materiály. Hoci bude lepšie, keď sa obmedzíte na vlastné dojmy. A nezabudnite na Lozovského denník. Máte na to právo."

Skôr ako začnem rozprávať, upozorňujem, že sa budem zo všetkých síl pridržať profesorových inštrukcií, teda že budem opisovať iba svoje dojmy a podávať udalosti tak, ako sme ich sledovali my, členovia archeologickej skupiny, ktorá robila vykopávky na hrade Apidy, päťdesiat kilometrov juhovýchodne od Pendžikentu.

Skupinu tvorili šiesti ľudia, traja archeológovia: vedúci skupiny „pán šéf" Boris Janovič Lozovskij, môj starodávny priateľ Tadžik Džamil Karimov a ja. Okrem nás tu boli dvaja robotníci, tunajší obyvatelia, a šofér Kola. Hrad Apidy je asi tridsať metrový kopec stojaci v úzkej doline zovretej vrchmi. Dolinou preteká nešíroká rieka, veľmi čistá a studená, plná okrúhlych hladkých kameňov. Popri rieke vedie cesta do Pendžikentskej oázy. Na vrchole kopca sme vykopávali obydlia starých Tadžikov. Pri jeho úpätí sme si postavili táborisko: dva čierne stany a malinovočervenú zástavu s nakreslenou sogdskou mincou (kruh so štvorcovou dierou uprostred). Tadžický hrad z 3. storočia nášho letopočtu nemal nič spoločné so zubatými múrmi a padacími mostami európskych feudálnych hradov. V rozkopanej podobe sú to dve-tri malé rovné plochy obohnané štvorcovým, asi desať centimetrov vysokým múrikom. Z „hradu" fakticky ostala iba dlážka. Môžete tu nájsť obhorené drevo, zvyšky hlinených nádob, ale i nanajvýš súčasné škorpióny. A keď máte šťastie, môžete objaviť starú, ozelenenú mincu.

Skupina mala k dispozícii auto — ojazdený GAZ 51, na ktorom sme v rámci archeologického prieskumu prekonávali dlhé trasy po príšerných horských cestách. V predvečer dňa, keď sa zjavili inoplanétania, Lozovskij odišiel na gaziku do Pendžikentu po potraviny. Čakali sme, že sa vráti ráno 14. augusta. Auto sa však nevrátilo, a tým sa začala reťaz prekvapujúcich, nepochopiteľných udalostí.

Sedel som v stane a fajčil, čakal som, kým sa premyjú črepy, ktoré som uložil do lavóra a ponoril do rieky. Slnko akoby viselo presne v zenite, hoci už boli tri hodiny popoludní. Džamil pracoval hore na kopci, kde vo vetre víril sprašový prach a beleli sa bavlnené klobúky robotníkov. Petrolejový varič syčal, varili sme si pohánčenú kašu. Bolo dusno, horúco a všade plno prachu. Fajčil som a vymýšľal si dôvody, pre ktoré sa Lozovskij zdržal v Pendžikente a oneskoril už o šesť hodín. Nemali sme kvapku petroleja, ostali nám iba dve konzervy a pol balíčka čaju. Bolo by veľmi mrzuté, keby Lozovskij dnes neprišiel. Žeby sa rozhodol zatelefonovať do Moskvy? Vstal som, pretiahol som sa a vtom som prvý raz videl inoplanétana.

Nehybne stál pred vchodom do stanu, bol matne čierne, vysoký asi ako urastený pes a pripomínal veľikánskeho pavúka. Telo mal okrúhle a ploché ako náramkové hodinky, nohy článkované. Podrobnejšie ho neviem opísať. Bol som priveľmi prekvapený, priam omráčený. Po chvíli sa „pavúk" zaknísal a vykročil rovno ku mne.

Stápnuto som hľadel, ako pomaly prekladá nohy a v prachu necháva dierkované stopy. Ohyždná silueta na pozadí

slnkom osvetlenej, drobiacej sa žltej hliny ...
Uvedomte si, vôbec som netušil, že to je inoplanét'an.
Nazdával som sa, že mám pred sebou nejaké neznáme
zviaza, a toto nemé, bezoké zviaza sa približovalo ku mne,
čudne vykrúcajúc nohy. Cúvol som. V tej chvíli čosi ticho
šťuklo a vzbĺklo oslepiivé svetlo, také prenikavé, že som
nevoľky zavrel oči. Keď som ich otvoril, cez červené roz-
mazané škvrny som inoplanét'ana uvidel o krok bližšie,
už v tieni stanu. — Panebože! — zahundral som. „Pavúk“
stál nad našou debnou s potravinami a akoby sa v nej
prehrabával dvoma prednými nohami. Na slnku sa za-
blysla konzerva a hneď zmizla. Nato „pavúk“ odstúpil
nabok a stratil sa mi z dohľadu. Vzápätí petrolejový varič
prestal syčať a počul som štrngot kovu.
Neviem, čo by na mojom mieste urobil rozumne uvažu-
júci človek. Ja som však nevládal rozumne uvažovať.
Pamätám sa, zareval som zo všetkých síl, sám neviem,
či som chcel vystrašiť „pavúka“, alebo si dodať sme-
losti, a vybehol som zo stanu. Po niekoľkých krokoch
som zadychčane zastal. Vonku sa nič nezmenilo: Navôkol
driemali hory zaliate slnkom, rieka pripomínajúca roz-
tavené striebro šumela a na kopci sa beleli bavlnené
klobúky. Vtom som znova zbadal inoplanét'ana. Rýchlo
utekal po úbočí, obiehaval kopec. Utekal ľahko a nečujne,
akoby sa kĺzal vo vzduchu. Nohy som mu takmer nevidel,
no jasne som rozoznal čudný výrazný tieň, ako sa pre-
súval popri ňom po tvrdej sivej trávě. Potom zmizol.
Pohrýzol ma ovaď. Plesol som ho mokrým uterákom,
ktorý som zrejme držal v ruke. Zhora doľahli výkriky:
Džamil s robotníkmi schádzali dolu kopcom a upozor-
ňovali ma, aby som zložil kašu z variča a postavil naň
čajník. Nemali o ničom tušenia a prekvapilo ich, keď som
ich privítal čudnými slovami: — Pavúk odniesol varič
i konzervy... — Džamil mi neskôr povedal, aký strašný
výjav sa im naskytl: Sedel som pri stane, otriasal ci-
gareťový popol do hrnca s kašou, upieral som na nich
nepričetný pohľad a podchvíľou som sa prestrašene ob-
zeral okolo seba. Napokon som si uvedomil, že môj starý
priateľ na mňa hľadá, akoby som sa zbláznil, a začal som
náhlivo, zmätene vysvetľovať, čo sa tu odohralo. No tým
som ho len utvrdil v jeho domnienke. Robotníci si z celej
príhody urobili jediný záver: čaj nie je ani nebude. Skla-
mane mlčky zjedli vychladnutú kašu, sadli si v svojom
stane a pustili sa do tadžickej kartovej hry bištokutar.
Aj Džamil sa najedol, potom sme si zapálili cigarety a už
pokojnejšie si odznova vypočul môj príbeh. Porozmýšľal
a usúdil, že som iste dostal slabší slnečný úpal a všetko
sa mi len zamarilo. Namietol som, že som sa zdržiaval
na slnku jedine v klobúku. A kam sa podel varič a kon-
zerva? Nato Džamil vyhlásil, že som ich mohol v záchvate
nepričetnosti pohádzať do rieky. Urazil som sa, no vstali
sme, vošli až po kolená do priezračnej vody a rukami
sme hmatali po dne. Našiel som Džamilove hodinky, čo
sa stratili minulý týždeň. Vrátili sme sa a Džamil sa
znova pohrúžil do myšlienok. Odrazu sa ma spýtal, či som
necítil čudný pach. Nie, odpovedal som, nijaký pach som
necítil. A nevšimol som si, či mal „pavúk“ krídla? Nie,
nevšimol som si, že by mal krídla. A povedal by som
mu, aký je dnes deň a koľkého? Nahnevane som odpo-
vedal, že dnes je pravdepodobne štrnásteho, ale neviem,
aký deň, čo však nič neznamená, lebo ani on to určite
nevie. Džamil sa priznal, že skutočne vie iba rok a me-
siac, keďže žijeme v takom prekliatom zapadákově, kde
nie sú kalendáre ani noviny.

Potom sme prezreli okolie. Nepodarilo sa nám nájsť stopy, ak neberiem do úvahy napoly udupané jamky pri vchode do stanu. Zato sme zistili, že okrem variča a konzervy ukradol „pavúk“ môj denník, škatuľku ceruziek a balík s najcennejšími archeologickými nálezmi.

— To je gauner! — zmätene zahrešil Džamil.

Nastal večer. Po doline sa plazila vrstevnatá biela hmla, nad horskými hrebeňmi sa rozžiarilo súhvezdie Škorpióna, pripomínajúce labu s tromi prstami, zavanul čerstvý nočný vietor. Robotníci rýchlo zaspali, no my sme ležali na rozkladacích lôžkach a naplňajúc stan mračnami smradľavého dymu lacných cigariet, mlčky sme premýšľali nad udalosťami. Po dlhej chvíli sa Džamil bojzlivito spýtal, či si z neho nerobím dobrý deň, a rýchlo dodal, že podľa neho medzi príchodom „pavúka“ a Lozovského oneskorením môže byť nejaká súvislosť. I ja som na to myslel, ale nepovedal som nič. Nato ešte raz vymenoval veci, čo nám zmizli, a vyslovil fantastickú domnienku, že „pavúk“ bol vlastne šikovne preoblečený zlodej. Zadríemal som.

Zobudil ma čudný zvuk, pripomínajúci hukot silných leteckých motorov. Chvíľu som ležal a načúval. Zmocnil sa ma nepríjemný pocit. Azda preto, lebo mesiac, čo sme tu pracovali, som nevidel ani jediné lietadlo. Vstal som a pozrel von. Bola hlboká noc, hodinky ukazovali pol druhej. Obloha bola posiatá končitými mrazivými hviezdami, horské štíty sa slabo črtali ako hlboké, čierne tieň. Potom sa na úbočí protihľehého vrchu zjavila jasná svetelná škvrna, zosunula sa dole, zhasla a znova sa vynorila, no už oveľa väčšmi napravo. Hukot zosilnel.

— Čo to je? — znepokojene sa spýtal Džamil a pretlačil sa popri mne von. Hučalo kdesi celkom blízko. Vtom vrcholok nášho kopca ožiarilo oslepujúce bledobelasé svetlo. Kopec vyzeral ako ligotavý ľadový končiar. Trvalo to niekoľko sekúnd. Potom všetko zhaslo, hukot stíchol a náš tábor zahalila čierna tma a ticho. Zo susedného stanu k nám doľahli preľaknuté hlasy robotníkov. Džamila som nevidel, no počul som, ako zavolať čosi po tadžicky a po kamení zaštrkotali náhlivé kroky. Znova sa rozľahlo mohutné burácanie, vznieslo sa nad dolinu a rýchlo slablo, až utíchlo kdesi v diaľke. Zdalo sa mi, že vidím čierny podlhovastý trup, ako sa mihol pomedzi hviezdy smerom na juhovýchod.

Došiel Džamil s robotníkmi. Sadli sme si do kruhu, dlho sme mlčky fajčili a napäto počúvali každý zvuk. Úprimne sa priznám, bál som sa všetkého — „pavúkov“, nepriehľadnej tmy bezmesačnej noci, tajomného šuchotu, ktorý sa mi zavše zamaril v šume rieky. Nazdávam sa, že aj ostatní prežívali to isté. Džamil šepkal, že sme sa určite ocitli uprostred akýchsi mimoriadnych udalostí. Neodporoval som. Nakoniec sme všetci premrzli, a tak sme sa rozišli do stanov.

— No čo si teraz myslíš o slnečnom úpale a preoblečených zlodejoch? — spýtal som sa.

Džamil nepovedal nič.

— A čo ak príde znova? — spýtal sa po chvíli.

— Neviem, — odpovedal som.

Ale neprišli.

Na druhý deň sme šli na kopec pokračovať vo vykopávkach a zistili sme, že z črepov, čo sme našli včera, neostalo nič: všetka keramika zmizla. Rovné dlážky vo vykopaných miestnostiach boli pokryté dierkovanými stopami. Kopa vyhádzanej zeme sadla a rozplásla sa, akoby cez ňu prešiel cestný valec. Múrik bol na dvoch

miestach zborený. Džamil si hrýzol pery a vrhal na mňa významné pohľady. Robotníci sa zhovárali len pološep-
tom a držali sa čo najbližšie pri nás. Mali strach, ale aj
my sme sa báli.

Auto s Lozovským neprichádzalo. Na raňajky sme pre-
žúvali už trochu plesnivý chlieb a zapíjali ho studenou
vodou. Keď sme dojedli, robotníci zahundrali, aby „taký
robota šiel do pekla“, vzali motyky a štvrali sa na ko-
pec. S Džamilom sme sa poradili, potom som si hlbšie
narazil klobúk a rázne som vykročil do Pendžikentu; dú-
fal som, že cestou chytím auto, čo pôjde tým istým sme-
rom.

Niekoľko prvých kilometrov som prešiel bez nehody
a dva razy som si na chvíľu sadol odpočinúť a zafajčiť.
Steny úžľabiny sa približovali a vzdľaľovali, vietor víril
prach na kľukatej ceste, rieka šumela. Niekoľko ráz som
videl stáda kôz a pasúcich sa kráv, ale ľudí som nestre-
tol. Do najbližšej obce mi ostávalo ešte asi desať kilo-
metrov, keď sa v povetrí zjavil čierny vrtuľník. Letel
nízko ponad cestu, dunivo mi zaburácal nad hlavou a zmi-
zol za ohybom úžľabiny, zanechajúc po sebe prúd horú-
ceho vetra. Nebol zelený ako naše vojenské vrtuľníky,
ani striebřistý ako vrtuľníky osobnej dopravy. Vyzeral
sivočierny a matne sa leskol na slnku ako hlaveň pušky.
Jeho farba, nezvyčajný tvar a hlasitý dunivý hukot mi
hneď pripomenuli udalosti minulej noci, „pavúka“ a zno-
va sa ma zmocnil strach.

Zrýchlil som krok, neskôr som sa pustil do behu. Za
zákrutou som zbadal GAZ 69, stáli pri ňom traja muži
a hľadeli na oblohu, ktorá už bola prázdna. Zľakol som
sa, že nasadnú a odídu, zavolať som a zo všetkých síl
som utekal k nim. Zvrtli sa ku mne, potom si jeden z nich
ľahol na zem a zaliezol pod auto. Ďalší dvaja, široko-
plecí bradatí mládenci, podľa všetkého geológovia, po-
zerali na mňa.

— Vezmete ma do Pendžikentu? — zavolať som.

Neodpovedali a ďalej si ma sústredene prezerali, takže
som si myslel, že mi nerozumeli.

— Dobrý deň, — pozdravil som sa, keď som došiel až
k nim. — Salam alejkum ...

Ten vyšší sa odvrátil a nasadol do auta. Nižší veľmi
nevľúdne zašomral: — Dobrý... — a znova uprel po-
hľad na oblohu. Aj ja som pozrel hore. Nebolo na nej
nič, iba veľká nehybná haja. Odkášlal som si a spýtal
sa:

— Nejdete do Pendžikentu?

— A ty si kto? — spýtal sa ten nižší.

Vysoký vstal, nahol sa ponad sedadlo a na jeho širo-
kom opasku som zbadal pištoľ v puzdre.

— Som archeológ. Robíme vykopávky na hrade Apidy.

— Kde? — spýtal sa nízky oveľa zdvorilejšie.

— Na hrade Apidy.

— A to je kde?

Vysvetlil som mu.

— Načo idete do Pendžikentu?

Povedal som mu o Lozovskom a o situácii v tábore.

O „pavúkovi“ a o nočnom poplachu som sa nezmienil.

— Poznám Lozovského, — odrazu sa ozval vysoký. Se-
del s nohami vyloženými ponad bočnicu auta a zapaloval
si fajku. — Poznám ho. Boris Janovič?

Prikývol som.

— Dobrý chlap. Pravdaže by sme vás vzali, súdruh,
lenže vidíte, opalujeme sa ...

— Georgij Palyč, — ozvalo sa spod auta vyčítavo,

— ved' otočný hriadel'...

— Táradlo si, Petrenko, — zahriakol ho vysoký lenivo.

— Vyhodím ťa. Vyhodím a nezaplatím ti...

— Georgij Palyč ...

— Aha, znova je tu! — vyhlkol nízky.

Čierny vrtuľník sa vynoril spoza úbočia a rútil sa ponad cestu rovno na nás.

— Čertvie, čo je to za stroj, — zašomral nízky.

Vrtuľník sa vzniesol k oblohe a zavisol vysoko nad našimi hlavami. Vôbec sa mi to nepáčilo a už som otváral ústa, chcel som ich vystrihať, keď vtom vysoký pridušeným hlasom povedal:

— Spúšťa sa dole. — A vyliezol z auta.

Vrtuľník rýchlo klesal dolu. Spúšťal sa čoraz nižšie, rovno na nás a v jeho trupe sa otvorila zlovestná okrúhla diera.

— Petrenko, doparoma, vylez! — zareval vysoký. Vrhol sa nabok a zdrapil ma za rukáv.

Utekal som. Aj nízky geológ utekal a široko otváral ústa, čosi kričal, no burácanie motorov prehlušilo všetky ostatné zvuky. Ocitol som sa v priekope pri ceste, oči som mal plné prachu a ešte som zbadal, ako Petrenko štvornožky beží k nám a čierny vrtuľník sa spúšťa na cestu. Prúd vzduchu zvírený obrovskými vrtuľami mi strhol klobúk a všetko zahalil do žltého mračna prachu. Potom vzbĺklo už známe oslepujúce biele svetlo, silnejšie ako slnečná žiara. Oči ma tak zaboleli, až som vykrikol. Po chvíli, keď prach sadol, videli sme, že cesta je pustá. Gazík zmizol. Čierny vrtuľník stúpал do výšky pozdĺž úžľabiny ...

... Viac som inoplanétanov ani ich lietadlá nevidel.

Džamil a robotníci videli jeden vrtuľník v ten istý deň a ďalšie dva 16. augusta. Leteli dosť nízko ponad cestu. Moje ďalšie dobrodružstvá súvisia s inoplanétanmi iba nepriamo. Spoločne s geológmi som sa horko-ťažko dostal do Pendžikentu autami, čo šli tým istým smerom.

Vysoký geológ celou cestou zísal na oblohu, nízky nadával a opakoval, že ak sú to „žartíky mládencov z leteckého klubu“, poriadne ich dá do laty. Šofér Petrenko bol celkom vykoľajený. Niekoľko ráz začal vysvetľovať čosi o otočnom hriadeli, ale nik ho nepočúval.

V Pendžikente mi povedali, že Lozovskij sa vybral na spiatočnú cestu už štrnásteho, no šofér našej skupiny Koľa sa vrátil večer v ten istý deň sám, bez Lozovského a držia ho na milícii: vyzerá to tak, že zmáril auto i Lozovského, ale nechce povedať kde a ako. Tára nehorázne gebuziny, vraj na nich zaútočilo akési lietadlo, ale to sú iba výhovorky.

Utekal som na milíciu. Koľa sedel na drevenej lavici pod dozorom milicionára a trápil sa nad ľudskou nespravodlivosťou. Porozprával mi, že asi štyridsať kilometrov od Pendžikentu si „pán šéf“ šiel obzrieť bokom od cesty akýsi kopec nad starovekým sídliskom.

O dvadsať minút priletel vrtuľník a odvliekol auto.

Koľa utekal za vrtuľníkom takmer kilometer, pravdaže ho nedohonil, a pobral sa hľadať Lozovského. Ale aj Lozovskij sa stratil. Nato sa Kola vrátil do Pendžikentu, kde ako sa patrí, oznámil celú udalosť, a tuhomáš...!

— Ešte bude klamať! — rozhorčil sa milicionár, no v tej chvíli sa sem nahrnuli moji dvaja geológovia a ich šofér Petrenko. Prišli oznámiť, že im zmizlo auto, a vecne sa spýtali, kam majú podať sťažnosť na vzdušné pirátstvo. O polhodinu Koľu prepustili.

Poznamenávam, že Koľove trampoty sa týmto neskon-

čili. Pendžikentská prokuratúra začala proces o zmiznutí a predpokladanej vražde občana Lozovského. Koľu predvolali ako podozrivého a Džamila, robotníkov a mňa ako svedkov. Proces zastavili, až keď prišla komisia na čele s profesorom Nikitinom. O tom sa však už nechcem a nebudem zmieňovať, lebo píšem o inoplanétanoch. V tých časoch sa o nich dennodenne zjavovali nové údaje. No najzaujímavejšie správy nám nechal náš vedúci, už spomínaný „pán šéf“ Boris Janovič Lozovskij.

Dlho sme tápali v dohadoch, usilovali sa prísť na to, odkiaľ sa tu inoplanétania vzali a kto sú. Názory boli veľmi protichodné a všetko sa objasnilo, až keď sa v polovici septembra našla pristávacia plocha inoplanétanov a denník Borisa Janoviča. Pristávaciu plochu našli pohraničníci, ktorí na základe výpovedí očitých svedkov preskúmali niekoľko leteckých trás čiernych vrtuľníkov. Ležala v kotline zovretej vrchmi pätnásť kilometrov západne od hradu Apidy. Bola to hladká zvalcovaná plocha, na okrajoch zavalená otavenými balvanmi. Priemer mala okolo dvesto metrov, pôda na mnohých miestach vyzerala obhorená, rastlinstvo — tráva, tŕnie, dva morušovníky — zuhoľnatelo. Na pristávacej ploche našli jedno z ukradnutých áut, GAZ 69, namazané, umyté, ale bez benzínu, niekoľko vecí z neznámej látky a neznámeho použitia, ktoré odovzdali na preskúmanie, a čo je najhlavnejšie — spoločný denník archeologickej skupiny Apidy so zaujímavými vlastnoručnými zápiskami Borisa Janoviča Lozovského.

Denník ležal v aute na zadnom sedadle, vlhkosť ani slnko mu neublížili, len bol pokrytý vrstvou prachu. Písanka v hnedom lepenkovom obale bola z dvoch tretín zaplnená opisom vykopávok hradu Apidy a správami o výskume v jeho okolí a na posledných dvanástich stranách bol zaznačený krátky príbeh, ktorý sa podľa môjho hlbokého presvedčenia vyrovnal hocijakému románu i mnohým vedeckým a filozofickým prácam.

Lozovskij písal ceruzkou, podľa písma náhlivo a často dosť nesúvisle. Všetličo z toho sa nedá pochopiť, ale mnohé záznamy vrhajú svetlo na niektoré nejasné podrobnosti o udalostiach. A všetko je mimoriadne zaujímavé, hlavne Lozovského závery o inoplanétanoch. Ako dočasnému zástupcovi vedúceho skupiny Apidy mi písanku odovzdal vyšetrovateľ pendžikentskej prokuratúry, len čo proces o zmiznutí a tak ďalej zastavili „pre nedostatok skutkovej podstaty trestného činu“. Ďalej uvádzam všetky tieto zápisky a na niektorých nie celkom zrozumiteľných miestach ich komentujem.

Strany z denníka B. J. Lozovského

14. augusta

(Kresba pripomínajúca klobúk muchotrávky, akýsi silne sploštený kužeľ. Vedľa na porovnanie nakreslené auto a malý človečik. Pod tým nápis Vesmírna loď. Na kuželi niekoľko bodiek, ukazujú na ne šípky s nápisom Vchody. Pri vrchole kužeľa nápis Sem nakladajú. Zboku: Výška 14 metrov, priemer pri spodku 40 metrov.)

Vrtuľník dovezol ďalšie auto — GAZ 69, poznávacia značka ŽD 19—19. Inoplanétania (toto slovo prvý raz použil práve Lozovskij) sa štvrali po ňom, rozoberali motor, potom ho naložili do vesmírnej lode. Vchody sú úzke, ale auto sa ako-tak zmestilo. Naš gazík zatiaľ stojí dolu. Vyložil som všetky potraviny, nedotýkajú sa ich. Mňa si vôbec nevšímajú, čo ma dosť mrzí. Tuším by som

mohol odísť, ale zatiaľ nechcem... (Nasleduje veľmi škaredá kresba, ktorou chcel Lozovskij zrejme znázorniť inoplanétana.)

Neviem kresliť. Čierne diskovité, v priemere asi metrové telo, osem, u niektorých desať nôh. Sú to dlhé tenké laby s tromi článkami, pripomínajú pavúčie. Vklboch sa ohýnajú všetkými smermi. Oči ani uši som nezbadal, ale iste výborne počujú a vidia. Pohybujú sa neuveriteľne rýchlo, ako čierne blesky. Po takmer zvislej strmine behajú ako muchy. Zaujímavé, že ich telo sa nedelí na prednú a zadnú časť. Pozoroval som, ako jeden z nich bežal a odrazu začal utekať nabok, potom dozadu, a vôbec sa pritom nezastavil ani neobrátil. Keď bežia blízko popri mne, cítim jemnú sviežu vôňu, pripomína mi ozón. Cvrlikajú ako cikády. Živý, rozumný... (veta nie je dokončená).

Vrtuľník priniesol kravu. Tučná hnedá, veľmi hlúpa strakuľa. Len čo sa ocitla na zemi, hneď začala obštipkávať obhorené trnie. Zhromaždilo sa okolo nej šesť inoplanétanov, cvrlikali a zavše akoby sa rozsvietili a zhasli. Majú fantastickú silu — jeden chytil kravu za nohy a hravo ju prevrátil na chrbát. Kravu naložili. Chúďa strakuľa! Zeby si robili zásoby potravín?

Pokúšal som sa nadviazať rozhovor. Pristúpil som tesne k nim, ale ani si ma nevšimli.

Vrtuľník priviezol stoh sena, naložili ho do lode... prinajmenšom deväť inoplanétanov a tri vrtuľníky... Predsa ma sledujú. Odišiel som za skaly. Jeden z nich sa pobral za mnou, cvrlikal, neskôr zaostal...

To je nepochybne vesmírna loď. Sedel som v tieni úšustu, keď sa inoplanétania odrazu rozpáchli na všetky strany. Nato sa loď vzniesla niekoľko metrov do povetria a spustila sa na zem ľahko ako páper. Nijaký lomož ani plameň, nijaké príznaky, že pracujú motory, len kamenie zaštrkotalo...

Zdá sa, že jeden má oči — päť lesklých gombičiek na okraji tela. Každé oko má inú farbu: zľava doprava beláskavozelené, belasé, fialové a napokon dve čierne. Vlastne to ani nemusia byť oči, lebo zväčša nie sú obrátené ta, kam ide ich majiteľ. V tme svietia ...

15. augusta

V noci som takmer nespál. Ustavične priletúvali a odletúvali vrtuľníky, inoplanétania pobiehali a cvrlikali. A to všetko sa odohrávalo v úplnej tme. Iba zavše vyšľahol ostrý záblesk ...

Štvrté auto, zase GAZ 69, ZF 73—98. A znova bez šoféra. Prečo? Žeby vystihli chvíľu, keď sa šofér vzdialil...?

Inoplanétan chytil jašterice. Robil to veľmi obratne, behal na troch nohách, ostatnými chytil po dve i po tri jašterice naraz.

Áno, mohol by som ujsť, keby som chcel. Práve som sa vrátil z okraja strminy. Odtiaľ je na hlavnú cestu do Pendžikentu celkom blízko, nanajvýš tri hodiny chôdze.

Ale neujdem. Musím vidieť, ako sa to všetko skončí...

Naložili celý kúdeľ, zo desať oviec a veľkú kopu sena. Už stačili zistiť, čím sa ovce živí. Rozumné tvory! Zrejme chcú doviesť kravy a ovce živé, alebo si robia zásoby jedla. Nepochopím však, prečo tak zjavne a vytrvalo ignorujú ľudí. Alebo sú pre nich menej zaujímaví ako kravy? Aj naše auto naložili...

... aj to vedia? Čo keby som letel s nimi? Keby som sa pokúsil s niektorými dohovoriť, alebo potajomky vkl-

zol do lode? Dovolili by ...?

... dve vrtule, niektoré aj štyri. Listy vrtule sa mi nepodarilo zrátať. Trup dlhý asi osem metrov. Všetko z matného čierneho materiálu, švy nevidieť. Podľa mňa to nie je kov, skôr nejaká plastická látka. Nevieť, ako sa dá vojsť dnu. Nevidím nijaké otvory ... (Lozovskij tu pravdepodobne opisuje vrtuľníky).

Podľa všetkého som jediný človek, ktorý sa ocitol v takejto situácii. Naháňa mi to hrôzu. Lenže čo iné mi ostáva? Musím, musím letieť, jednoducho to je nevyhnutné...

Navrchu lode sa znova objavili „ježe“. (Nevieť, čo to je, „ježe“ Lozovskij už nikde inde nespomína.) Chvíľu pobiehali, vzbĺkli svetlom a zmizli. Silná vôňa ozónu... Priletel vrtuľník, na bokoch má preliačiny veľké ako päť. Pristál, poskladal sa (?), a vzápätí naboku nad vrchmi preleteli naše reaktívne stíhačky. Čo sa prihodilo?

Inoplanetáncia naďalej pobiehajú, ako keby sa nič nestalo. Ak to bola zrážka ... (Nedokončené).

... teoreticky ... (Nezrozumiteľná veta.) Musím to vysvetliť. Zrejme nechápu. Alebo si myslia, že je to pod ich dôstojnosť...

Úžasné! Doteraz sa neviem spamätať z prekvapenia. To sú stroje??? Iba pred chvíľou dva kroky odo mňa dvaja inoplanetáncia rozmontovali tretieho! Neveril som očiam. Mimoriadne zložitý mechanizmus, ani neviem, ako ho mám opísať. Škoda, že nie som inžinier. Napokon, pravdepodobne by mi to nepomohlo. Odmontovali pancier na chrbte, pod ním hviezdicovitý ... (Nedokončené). Pod bruchom dosť objemný zásobník, ale je záhadné, ako ta ukladajú rozličné veci. Stroje ...!

Potom stroj zmontovali, ibaže namiesto štyroch nôh primontovali akési obrovské klepeto. Len čo sa montáž skončila, „novorođeňa“ vyskočilo a odišlo do lode ... Veľkú časť trupu tvorí hviezdicovitá vec z bielej látky podobnej pemze alebo spongii...

Kto vydáva príkazy týmto strojom? Žeby ich riadili zvnútra lode ...?

Rozumné stroje? Nezmysel! Kybernetika alebo diaľkové riadenie? To sú akési čudá. A čo bráni ich šéfom, aby vyšli von ...?

Uvedomujú si rozdiel medzi ľuďmi a zvieratami. Preto ľudí neberú. Je to humánne. Mňa pravdepodobne vzali omylom ... Žena mi to neodpustí...

... nikdy, už nikdy nevidím. To je strašné. Som však človek...!

Mám veľmi slabé vyhliadky, že ostanem nažive. Hlad, zima, kozmické žiarenie, milióny iných náhod. Loď sa zjavne nehodí na prepravu čiernych pasažierov. Vcelku je šanca jeden ku sto, no nemám právo ju prepáť. Rozhodne musím nadviazať kontakt.

Je polnoc. Píšem pri baterke. Keď som ju zapálil, jeden z inoplanetánov pribehol, vzbĺkol svetlom a odbehol. Celý večer inoplanetáncia stavali akúsi konštrukciu, vyzerala ako veža. Najprv sa z troch otvorov vysunuli široké schodíky. Čakal som, že konečne vyjdú tí, čo riadia tieto stroje. No po schodíkoch spustili kopu súčiastok a kovových (?) pásov. Šesť inoplanetánov sa dalo do práce. Ten s klepetom nebol medzi nimi. Dlho som ich pozoroval. Ich pohyby sú absolútne presné a isté. Vežu postavili za štyri hodiny. Ako koordinovane pracujú! Je tma, nič nevidieť, počujem však, ako pobiehajú po pristávacej ploche. Neprerušili prácu ani na minútku, ľahko

sa zaobišli bez svetla. Vrtuľníky neprestajne lietajú...
Dajme tomu, že by som ... (Nedokončené).

16. augusta o 16.00 hod.

...Tomu, kto nájde túto písanku

Prosím, pošlite ju na adresu: Štátna Ermitáž, oddelenie
Strednej Ázie, Leningrad.

14. augusta o deviatej hodine ráno mňa, Borisa Janoviča
Lozovského, uniesol čierny vrtuľník a dopravil sem, do
tábora inoplanétanov. Až do dnešného dňa som podľa
možnosti zapisoval všetko, čo som tu videl... (niekoľko
riadkov sa nedá rozlúštiť) a štyri autá. Hlavné závery:
1) inoplanétania prišli zvonka, sú to návštevníci z Marsu,
Venuše alebo nejakej inej planéty, 2) inoplanétania sú
mimoriadne zložité a jemné mechanizmy, ich vesmírna
loď je riadená automaticky.

Poprezerali ma, vyzliekli a pravdepodobne odfotografo-
vali. Neublížili mi a neskôr si ma nijako zvlášť nevší-
mali. Poskytli mi úplnú slobodu ...

Loď sa podľa všetkého chystá na odlet, lebo ráno pred
mojimi očami rozmontovali všetky tri čierne vrtuľníky
a päť inoplanétanov. Naložili aj moje potraviny. Na pri-
stávacej ploche ostalo iba niekoľko súčiastok z veže a je-
den GAZ 69. Dvaja inoplanétania sa ešte tmolia pod
loďou a dvaja sa túlajú kdesi neďaleko. Zавсе ich vidím
na úbočí vrchu ...

Ja, Boris Janovič Lozovskij, som sa rozhodol vniknúť
do lode inoplanétanov a letieť s nimi. Všetko som si pre-
myslel. Jedla mám dosť aspoň na mesiac, čo bude potom,
neviem, ale musím letieť. Keď sa dostanem do lode, za-
mýšľam nájsť kravy a ovce a držať sa pri nich. Bude mi
veselšie, a okrem toho je to zásoba mäsa na horšie časy.
Neviem, ako to bude s vodou. Napokon, mám pri sebe
nôž, a keď bude treba, použijem krv... (Prečiarknuté.)
Ak ostanem nažive — a o tom takmer nepochybujem —
vynaložím všetky sily, aby som nadviazal spojenie so
Zemou a vrátil sa nazad aj s pánni týchto strojov...
Dúfam, že sa mi podarí s nimi dohovoriť.

Má r i i I v a n o v n e L o z o v s k e j

Drahá, milovaná Mašenka! Pevne verím, že sa ti tieto
riadky dostanú do rúk, keď už všetko bude v poriadku.
No keby ma postihlo to najhoršie, neodsudzuj ma. Ne-
mohol som konať ináč. Zapamätaj si, že som ťa vždy ľú-
bil, a odpusť mi. Pobožkaj nášho Grišenku. Keď vyrastie,
porozprávaš mu o mne. Nie som až taký zlý, aby môj
syn nemohol byť hrdý na svojho otca. Čo myslíš? To je
všetko. Jeden z inoplanétanov, ktorý doteraz behal po
strmine, sa vrátil do lode. Idem. Zbohom. Bozkávam Ťa,
navždy Tvoj Boris...

Kým som písal, inoplanétania vtiahli do lode dva scho-
díky. Ostal už len jeden. Musím... (Nečitateľný odsta-
vec akoby Lozovskij nepozeral, čo píše.) Najvyšší čas
ísť. To bude blamáž, ak ma nepustia! Musím sa dostať
dnu. Práve zliezol zo skaly ďalší inoplanétan a vošiel
dovnútra. Dvaja sú ešte pod loďou. No, Lozovskij, poďme!
Trochu sa bojím. Napokon, nezmysel! Sú to len stroje,
a ja som predsa človek ...

Na tomto mieste sa zápisky končia. Lozovskij sa k au-
tu už nevrátil. Nevrátil sa, lebo loď vzlietla. Skeptici
hovorí o nešťastí, veď preto sú skeptikmi. Ja som bol
od samého začiatku úprimne a hlboko presvedčený, že
náš sympatický „pán šéf“ žije a vidí veci, aké nám nie je
dožičené vidieť ani vo sne.

Vráti sa a ja mu závidím. A budem mu závidieť, aj keby sa nevrátil. Je to najsmelší človek, akého poznám. Áno, zďaleka nie každý by si trúfol na taký čin. Mnohých som sa na to spytoval. Poniektorí sa úprimne priznali: „Nie. Báľ by som sa.“ Väčšina hovorí: „Neviem. Viete, všetko závisí od konkrétnych okolností.“ Pokiaľ ide o mňa, ja by som sa neodhodlal. Videl som „pavúka“, a hoci teraz viem, že je to iba stroj, nevzbudzuje vo mne dôveru. A tie zlovestné čierne vrtuľníky ... Predstavte si, že ste vnútri cudzej vesmírnej lode obklopení mŕtvymi mechanizmami, predstavte si, že letíte v ľadovej pustote bez nádeje, bez istoty, že takto letíte dni, mesiace, azda aj roky, predstavte si to všetko, a pochopíte, čo mám na mysli.

No a to je vlastne všetko. Ešte niekoľko slov o ďalších udalostiach: V polovici septembra pricestovala z Moskvy komisia profesora Nikitina a všetkých nás, teda mňa, Džamila, šoféra Koľu i robotníkov, donútili popísať kopu papiera a odpovedať na tisícky otázok.

Venovali sme tomu asi týždeň, potom sme sa vrátili do Leningradu.

Možno majú skeptici pravdu a nikdy nespoznáme podstatu našich návštevníkov zvonka, konštrukciu ich lode, zvláštne mechanizmy, ktoré poslali k nám na Zem, a najmä príčinu, pre ktorú nás tak nečakane navštívili. No nech by skeptici tvrdili čokoľvek, nazdávam sa, že sa inoplanétania vrátia. A Boris Janovič Lozovskij bude prvým tlmočníkom. Musí sa bezchybne naučiť reč ďalekých susedov, lebo iba on im bude môcť vysvetliť, ako sa na Zemi dokonalé terénne autá ocitli vedľa črepov hlinených džbánov starých šestnásť storočí.

NA PALUBE BLÚDIACEHO HOLANĎANA

Rozprávanie bývalého vedúceho archeologickej skupiny Apidy B. J. Lozovského

Prečo som sa na to podujal? Je to zložitá otázka. Teraz mi je ťažko vyznať sa vo svojich vtedajších myšlienkach a pocitoch. Tuším som jednoducho cítil, že musím letieť, že nemôžem neletieť a hotovo. Ako keby som bol jediným článkom spájajúcim ľudstvo Zeme s tvormi, ktoré riadili inoplanétanov. Títo šéfovia sa ľahkomyseľne spoľahli na nerozumné stroje, a pokladal som si za povinnosť napraviť ich chybu. Čosi také v tom bolo, a prirodzene, aj obrovská zvedavosť.

Jasne som si uvedomoval, že mám šancu jeden k tisíc, ba azda len jeden k miliónu. Že pravdepodobne navždy stratím ženu, synčeka, priateľov, prácu, ktorú mám rád, že stratím svoju Zem. Mimoriadne ťažko mi bolo, keď som si pomyslel na ženu. No uvedomoval som si, aká veľkolepá úloha ma čaká ... Neviem, či chápete, čo chcem povedať. Tá maličká, jediná šanca naplnila celú moju fantáziu, otvárala predou mnou nevidané, oslepujúce perspektívy. A jakživ by som si neodpustil, keby som iba s otvorenými ústami pozoroval, ako loď z iného sveta odlieta. To by bola zrada. Zrada na Zemi, na vede, na všetkom, čomu som veril a žil, k čomu smeroval celý môj život. Myslím, že každý na mojom mieste by prežíval tie isté pocity. A predsa, tak ťažko som sa rozhodoval! Ako už viete, posledný záznam som urobil 16. augusta. Bolo jasné, že auto, čo vrtuľník doviezol naposledy, sa inoplanétania už nechystajú naložiť; pravdepodobne preto, lebo podobný gazik už naložili. Dal som teda denník

na zadné sedadlo, odhodil ceruzku a poobzeral som sa. Na pristávacej ploche bolo prázdno, iba pod obrovským matnosivým kužeľom vesmírnej lode sa ešte tmolili dvaja inoplanétania. Naokolo sa týčili červenkasté a žlté skaly, nad hlavou žiarila jasná belasá obloha, taká jasná a belasá, akú som nevidel nikdy v živote. Musel som sa však vychystať. Neďaleko vytekal zo štrbiny pramienok čistej studenej vody. Naplnil som poľnú fľašu a vopchal si ju do záhrenia. Mal som teda fľašu vody, dve rybie konzervy a vreckovú baterku s rezervnou batériou. Nie je toho veľa... No chystal som sa vo vesmírnej lodi hneď hľadať miestnosť, kde inoplanétania umiestnili ovce a kravy, a prečkať tam. Keďže vzali dosť málo krmiva pre dobytok, predpokladal som, že najneskôr o týždeň budeme v cieľi. Ako som sa mýlil! Ale o tom neskôršie.

Keď som sa priblížil k schodíkom, inoplanétania, ktorí čosi majstrovali pod dnom lode, znehybneli a sústredili pozornosť na mňa. Aspoň tak sa mi zdalo. Keď som sa k nim hocikedy priblížil, prerušili prácu a znehybneli v najabsurdnejších polohách. Naskytol sa mi tak pohľad, mierne povedané, nie celkom bežný. Vôbec som si naň nemohol privyknuť. Aj ja som zastal a uprel na nich zrak. Zrejme uhádli, čo zamýšľam, a nepáčilo sa im to. Hanbím sa priznať, no trochu sa mi uľavilo. Ranné slnko bolo také teplé, príjemné, a tie čierne tvory s pokrivenými nohami vyzerali nevýslovne cudzo. Rovnako ako rozrytá, obhorená pôda i široké pevné schodíky — cesta do iného sveta ...

No keď sa inoplanétania napozerali do chuti, vrátili sa k svojej robote a už si ma nevšimli. Tým sa mi cesta znova otvorila, čestný ústup bol odrezaný.

Pamätám sa, nahováral som si, že sa musím vrátiť a pohľadať si košeľu, vyzliekol som si ju pred polhodinou, keď slnko začalo pripekať. Stál som, jednu nohu som mal položenú na schodíku a obzeral som sa po košeli. A čím dôkladnejšie som prezeral každú priehlbínu na pristávacej ploche, tým mi bolo jasnejšie, že to je najpotrebnejšia súčasť mojej garderoby a bolo by neslušné zoznámiť sa so šéfmi inoplanétanov iba v špinavých flanelových nohaviciach a sieťovanom tričku farby jarného snehu. Čerthovie, čo všetko sa človeku v takej chvíli preháňa hlavou! Stál som, tupo som zísal okolo seba a rozmýšľal. Panovalo ticho, len inoplanétania takmer nečujne poštrngávali a cvrlikali. Vtom mi pred tvárou basovo zabzučal ovad, to ma prebralo a začal som vystupovať hore, rýchlo som prekladal nohy z jedného schodíka na druhý. Schody boli strmé a veľmi pružné, už po niekoľkých krokoch by som sa najradšej spustil na všetky štyri, ale som sa hanbil. Azda preto, lebo som si veľmi dobre uvedomoval, že beztak vyzerám celkom nemožne: ovisnuté nohavice, odúvajúce sa tričko (konzervy a ostatný svoj chudobný majetok som vopchal do záhrenia), meravý úsmev, trojdňové strnisko. Napokon, tu ma mohli pozorovať iba inoplanétania, a oni na to iste kašľali. Nohy sa mi podlamovali a triasli od námahy, keď som celkom zohnutý prekonal posledné metre a lomoziac svojím výstrojom, vovalil sa do vchodu.

Ocitol som sa v dosť úzkej chodbe, šikmo vedúcej do tmy vnútri lode. Cez vchod prenikal rozptýlený denný svet a osvetľoval sivé, na dotyk drapľavé steny. Dlážka, na ktorú som si sadol, bola studená a akoby sa slabo chvela. Bolo tu šero, veľmi ticho a chladno.

Napravil som si náklad pod tričkom, pritiahol opasok na nohaviciach a zvedavo pozrel von. Na pristávacej plo-

che sa nič nezmenilo. Osamotený gazik zaliaty slnečným svetlom vyzeral z diaľky ako detská hračka. Uvedomil som si, že vchod do lode je oveľa vyššie, ako sa mi videlo zdola.

Vtom som zbadal jedného z inoplanétanov. Pomalým krokom sa priblížil k schodíkom, zastal, akoby chcel nabrat' správny smer, a rýchlo sa rozbehol hore, rovno na mňa. Pritlačil som sa k stene chodby, nohy som skrčil pod seba. Prišlo mi zle, keď som si pomyslel, že prejde tesne popri mne, ba možno sa ma aj dotkne. Nič také sa nestalo. Svetlo vo vchode na chvíľku pohaslo, potom ma ovanulo teplo a čudná svieža vôňa pripomínajúca ozón a inoplanétan sa prehnať popri mne. Rýchlo sa vzdľaľoval v tme, počul som ho tichučko cvrlikať a rýchlo klopkáť nohami. Vykročil som za ním a ustavične som si opakoval, že sa nesmiem obrátiť. Veľmi som sa bál že nevydržím a zdupkám. Dobre som vedel, že keby som ušiel, strašne by som sa hanbil, a to ma zdržiavalo. Sprvu som šiel zohnutý, potom som si pomyslel, že iste vyzerám hlúpo, a vystrel som sa. Plecami a zátylkom som sa dotkol neviditeľného plafónu, studeného a drapľavého ako steny a dlážka. Konečne som si prvý raz trúfol obrátiť sa. Ďaleko vzadu a ktovie prečo hore sa belasel kúsok oblohy, zazdalo sa mi, akoby som ležal na dne hlbkej studne. Vybral som baterku, chcel som pozrieť, ako to vyzerá vpredu. Výsledok prieskumu ma prekvapil: chodba sa končila. Rovno predomnou bola sivá, drapľavá, na dotyk teplá stena bez jediného otvoru.

Zmocnilo sa ma sklamanie zmiešané s príjemným pocitom splnenej povinnosti. Tak rád by som bol pokrčil plecami, zvrtol sa a pomaly vykročil nazad k východu, tváriac sa šľachetne trpkou ako solídny človek, ktorý vynaložil obrovské úsilie vôle a donútil sa zájsť s boľavým zubom na polikliniku, kde odrazu zistí, že zubný lekár dnes neordinuje. No rád by som vedel, kam zmizol inoplanétan, ktorý tadiaľto pred chvíľou bežal. Znova som si posvietil na stenu a objavil som v jej dolnej časti veľký okrúhly otvor. Mohol by som odprisahať, že pred sekundu tu ešte nebol. Lenže teraz tu bol, nuž som štvornožky cezeň preliezol, svietiac si baterkou.

Zatiaľ čo v chodbe bolo zima a tma ako v pivnici, tu bolo tma ako v hrobe, ale oveľa teplejšie. Postavil som sa. Mohol som sa vystrieť v celej výške, plafón zmizol. Svetlo baterky sa nad hlavou strácalo v tme, vpravo a vľavo dopadalo na akési kopy. Vpredu bolo prázdno. Urobil som niekoľko krokov a rozhlídal som sa. Sprvu som nevedel, o čo ide. Zdalo sa mi, že naokolo sa týčia kopy naukladaných automobilových pneumatík. Akoby som bol v nejakom sklade. Pomaly som vykročil po úzkej uličke pomedzi stôsy a ustavične som sa obzeral okolo seba. Až po chvíli som sa odhodlal ohmatať najbližší stô. Boli to inoplanétania! Vlastne nie celé pavúkované stroje, iba ich okrúhle ploché telá. Ležali jeden na druhom celkom nehybne a ničím nepripomínali rýchle čierne mechanizmy, ktoré ma tak ohurovali pohyblivosťou a energiou. Nohy som nevidel, pravdepodobne ich mali odmontované alebo vtiahnuté. Bol to rozsiahly tichý, tmavý sklad. Stôsy sa vypínali najmenej do troj-štvormetrovej výšky. Zhora z tmy v nehybných strapcoch viseli čudné končité tyče.

Kým som sa tam obzeral a svietil si lúčom baterky, začul som za sebou kovový klepot. Zvrtol som sa a uvidel som, ako sa po uličke približuje inoplanétan, iste posledný z tých, čo ešte ostali vonku. Niekoľko krokov odo

mňa zastal, znehybnel v svetelnom lúči, potom sa obratne vyškriabal po stôse a zmizol mi z očí. Chvíľu mi nad hlavou čosi šuchotalo a šťukalo, potom zavládlo úplné ticho a inštinktívne som pocítil, že v celej tejto obrovskej miestnosti okrem mňa nie je nijaký živý tvor.

Čudné, ale až vtedy som sa prvý raz cítil naozaj osamotený. Rozbehol som sa nazad, no čoskoro som narazil na stenu. Horúčkovite som na ňu svietil baterkou, hľadal som priechod, cez ktorý som vošiel dnu, ale nikde som ho nevidel. Tentoraz tam priechod naozaj nebol. Výkrikol som. Môj hlas sa zachvel v teplom povetrí a zanikol v tme. V tej istej chvíli sa dlážka podo mnou zahojdala a začala stúpať. Telo mi neznesiteľne oťaželo, zatackal som sa a sadol si, potom som si ľahol na tvrdú teplú dlážku.

Hotovo, bolo rozhodnuté. Loď stúpala a unášala ma do neznáma. Pokiaľ viem, bol som prvý človek, ktorý sa odpútal od Zeme a odchádzal za hranice atmosféry. Pamätám sa, keď som si to uvedomil, pocítil som zvláštnu úľavu, že môj ďalší osud už nezávisí od mojej vôle. O nedlho sa mi začali myšlienky pliesť. Bolo mi mizerne: váha sa mi takmer zdvojnásobila (mimo chodom, normálne vážim asi deväťdesiat kí), morila ma horúčava a cítil som ťažobu.

Trvalo to prinajmenej štvrt'hodinu. Ležal som rozplátený ako žaba, tvár som si zaboril do dlaní a počítal som. Do sto, do tisíc, mýlil som sa a začínal som odznova. Hrany konzerv sa mi bolestivo zarývali do tela, ale nevládal som ich odsunúť nabok a uslašiť sa pohodlnejšie.

Z ničoho nič ma nadhodilo do povetria. Mal som pocit, že padám, že sa neuveriteľne rýchlo rútim kamsi do tmy a pustoty. Loď teraz podistým letela bez zrýchlenia a nastal bezťažový stav. Keď som si to uvedomil, hneď mi bolo ľahko a príjemne, ba tuším som sa v duchu zasmial. Bol som teraz naozajstným medziplanetárnym čiernym pasažierom, celkom ako v románoch, s bezťažovým stavom a všetkými ostatnými náležitosťami. Ale radosť sa rýchlo rozplynula. Visel som dva metre nad dlážkou, okolo sa vypínali mlčanlivé stôsy rozobratných čiernych neforemných strojov, teplá tma sa vlnila a celkom blízko, takmer na dosah ruky sa vznášala moja baterka. No nijako som ju nemohol dočiahnuť, darmo som sa všelijako mykal a zvíjal, že by mi mohol závidieť hocktorý gymnasta. Baterka mi svietila rovno do tváre, oslepovala ma a doháňala do šialenstva. Ale nevedel som si pomôcť. Navyše ma začalo trápiť čosi ako morská choroba. Zrejme môj organizmus neznáša dvojnásobnú váhu ani bezťažový stav.

Bolo mi na vracanie, hlava sa mi krútila. Napokon som začal nadávať a nadával som, až kým som nezistil, že sedím na dlážke a baterka leží dva kroky odo mňa. Došli sme, povedal som si v duchu. Baterka naďalej jasne svietila, teda od chvíle, čo sme vyštartovali, neprešlo viac ako hodina. Pri svojich chabých vedomostiach z astronómie som nemohol predpokladať, že cesta potrvá tak krátko.

No nemal som sa kedy čudovať a špekulovať. V tme okolo mňa nastal pohyb. Nad hlavou mi čosi hrmotalo a cvrlikalo. Vo svetle baterky sa mi naskytla fantastická scéna — inoplanétania sa sami zmontúvali. Čierne kovové stroje pred mojimi očami obrastali pokrivenými tyčami, teda nohami, a ozlomkrky zoskakovali dolu, len tak rinčalo. Jeden za druhým sa hnali popri mne, naplňajúc

vzduch ozónom a teplým vánkom, a mizli v tme. Napokon, nebolo ich až tak veľa, najviac desať. Ostatné zostali ležať v mľčanlivých, nehybných stôsoch. Znova zavládlo ticho, odkiaľsi doľahol prenikavý nepríjemný pach. Zišlo mi na um, že atmosféra na cudzej planéte nemusí byť vhodná na dýchanie. No s tým som už nemohol nič robiť, bol čas pripraviť sa na nadchádzajúce stretnutie s Rozumom Iného sveta. Ako medziplanetárny letec som veru neobstál, no utešoval som sa nádejou, že ako parlamentár Zeme sa nebudem blamovať.

Vstal som, upravil si nohavice, chcel som podľa možnosti vyzeráť dôstojne, a čakal som, kým prídu šéfovia inoplanétanov. Nepochyboval som, že prídu. Mal som bodrú, takmer slávnostnú náladu. Reprezentoval som predsa ľudstvo Zeme, a to nie je maličkosť...! No plynuli minúty, a nikto neprichádzal. Naďalej ma obklopovalo mŕtve ticho a dusná tma, do nosa mi udieral ostrý, nepríjemný pach. Trochu nazlostene som sa rozhodol pohľadať východ.

Šiel som a šiel, striedavo som si svietil baterkou pred seba a pod nohy, ale východ som nenašiel. Vtom som zbadal, že už nie som v sklade inoplanétanov, ale v širokom klenbovom tuneli. Prekvapilo ma to, lebo som si vôbec nevšimol, kedy som prešiel popri poslednom stôse. Pravdepodobne som sa pustil nesprávnym smerom, hoci sa mi zdalo, že inoplanétania utekali sem, a teda východ musí byť kdesi tu. Nemalo zmysel vracáť sa. Bol som presvedčený, že skôr či neskôr určite naďabím na pánov lode. Podľa môjho odhadu som už bol kdesi pri jej protihlhom okraji. No prešiel som po tuneli ešte niekoľko desiatok krokov, kým som napokon natrafil na otvor a vyšiel na šikmý drapľavý pancier.

Čakal som, že uvidím oblohu s neznámymi súhvezdiami, veľikánsky pustý raketodrom, živých ľudí, ako vítajú svoju automatickú loď. Nič podobné som nenašiel. Pred sebou som mal hlbokú tmú a pod nohami teplý drapľavý pancier, to bolo všetko. Uvažoval som, porovnával fakty, pravda, ak sa celá tá absurdnosť dá nazvať faktami. Napokon som dospel k záveru, že som sa zrejme ocitol v gigantickom hangári pre medzihviezdne lode. Isteže, tento záver takmer nič neobjasňoval, odkiaľ som však mohol poznať mravy a obyčaje obyvateľov neznámej planéty? No a ak sa Mohamed podľa všetkého nechystá ísť k hore, najlepšie bude, ak sa hora pohne z miesta a pohľadá Mohameda.

Pohol som sa teda z miesta a pridŕžajúc sa voľnou pravou rukou (v ľavej som zvieral baterku), liezol som dolu. Nech to znie hocijako čudne, no už som necítil strach, vzrušenie ani predošlú prudkú zvedavosť. Jediné, po čom som netrpezlivo a zlostne túžil, bolo čo najskôr stretnúť živú bytosť. Človek je zvláštny tvor. Ako keby som bol zabudol na všetky prežité útrapy, na fantastickú situáciu, v akej som sa ocitol, správal som sa celkom ako oneskorený návštevník, ktorý sa v neosvetlenej predizbe zamotal medzi cudzími kabátmi. Pamätám sa, dokonca som polohlasne nadával nepohostinným pánom lode do neokrôchancov.

Vtom mi nohy sklízli do prázdna a spadol som. Dobré som si pamätal, že boky lode sa zvažujú mierne, teda sa z nich nedá sklúzať. Napriek tomu som spadol, a to z poriadnej výšky, až ma zboleli päty, a hrkotajúc konzervami, zvalil som sa na bok, pričom som inštinktívne zdvihol ruku s drahocennou baterkou. Svetelný lúč sa mihol po hladkej stene, preskočil hore a osvetlil plochý

drapľavý spodok lode.

Nuž čo, mohlo to byť aj horšie, pomyslel som si optimisticky a zviechal som sa. Vtom som zbadal svetlo, také slabé, že som ho sotva rozoznal. Srdce mi poskočilo od radosti. Zhasol som baterku a napäto som pozoroval matnú zelenkavú škvrnu, bál som sa, že ju stratím z očí. Potom som opatrne, no rýchlo zamieril k nej. Podchvíľou som zažal baterku, aby som nespadol do nejakej jamy. Našťastie, dlážka v „hangári“ bola rovná a drapľavá, taká ako v lodi, takže som sa ani raz nepotkol, ani krivo nestúpil. Onedlho som zistil, že kráčam popri vysokej, mierne nahnutej stene, v ktorej sa každých desať-pätnásť metrov otvárali okrúhle i štvorcové prielezy. Už som chcel do jedného pozrieť, no vyčnievali odtiaľ známe pavúkovité nohy, preto som pokladal za múdrejšie nezdržiavať sa tu a ponáhľať sa za svetlom. Svetelná škvrna bola čoraz jasnejšia. Odrazu som ju mal pod nohami: Svetlo sa lialo z vysokého úzkeho priechodu pretínajúceho stenu. Vtlačil som sa doň a zastal som od prekvapenia.

Pred sebou som mal priestranný tunel, dosť jasne, no čudne osvetlený. Sprvu sa mi zdalo, že sa pozdĺž steny v nepretržitom rade ťahajú pestrofarebné výklady obchodov. Boli žlté, beláskavé, zelené, červené ako večer na Nevskom prospekte... Zadná časť tunela sa strácala v nejasnom fosforeskujúcom opare. Steny boli priesačnené ako sklo. Vlastne, sotva to bolo sklo, skôr nejaký neznámy kov alebo plastická látka. Za stenami sa nachádzali akési vitríny, oddelené priesačnými priečkami a veľké asi pätnásť metrov štvorcových. A vo vitrínach ... Bolo to múzeum. Bol to obrovský, nepredstaviteľný zverinec. Od prvého oddelenia som odskočil ako dieťa pred strašidlom. Trónil tam, pohrúžený do zelenkasto-ružovkastého hlienu, hrôzostrašný tvor veľký ako krava, akýsi križenec žaby a korytnačky. Ťažkú plochú hlavu mal obrátenú ku mne, papuľu otvorenú, pod dolnou čeľusťou sa mu kľčovite triasol mokrý kožovitý vak. Zviera bolo také hnusné, že ma naplo na vracanie. Pravda, neskôr som si naň privykol a zvedavo som ho pozoroval. Oproti bolo čosi, čo sa vôbec nedá opísať. Zapĺňalo to celé oddelenie a vyzeralo ako obrovská čierna vlniaca sa, pulzujúca huspenina pokrytá mäsitými pohybujúcimi sa výrastkami; huspenina plávala v hustej atmosfére, ktorá sa podchvíľou rozžiarila nerovnomerným fialovým svetlom a vzápätí zhasla ako pokazená neónová lampa. V každom oddelení tohto nezvyčajného zverinca sa tmolil, plazil, prežúval, pulzoval, mykal, vypliešťať oči nejaký tvor. Boli tam pancierom pokryté šváby veľké ako slon, červené, dlhokánske stonožky, poloryby-polovtáky s velikánskymi očami, vysoké takmer ako auto, bolo tam čosi nesmierne pestro pomaľované, zubaté a krídlaté, aj celkom neforemné, ponorené do zeleného polopriesačného želé rozliateho na dlážke. Niektoré oddelenia boli tmavé, iba zavesené tam vzbĺkli pestrofarebné svetielka a čosi sa pohýbalo. Neviem, čo v nich bolo. Predstaviť si ten zverinec je veľmi ťažké, no opísať ho, porozprávať o ňom ešte ťažšie, ba nemožné. Zato si môžete pomerne ľahko predstaviť Borisa Janoviča Lozovského, pracovníka Štátnej Ermitáže, archeológa, človeka, ktorý má rodinu, ako sa vlečie po tuneli, ohúrene sa obzerá a na jeho prihrbenú postavu vo flanelových nohaviciach a v odstávajúcom tričku, na jeho zarastenú tvár s vyplštenými, rýchlo sa pohybujúcimi očami dopadajú nezvyčajné farebné odlesky ...

Vyzeralo to, že sa tunel nikdy neskončí. Napočítal som päťdesiat klieťok, potom som sa vzdal. Tunel akoby špičkovito stúpala, v stenách napravo i naľavo sa zavše otvorili úzke priechody. Keď som do nich nazrel, videl som také isté súvislé rady pestrofarebných i tmavých vitrín. Niekedy popri mne prebehol inoplanetár, urobil predom mnou stojku, pričom hlúpo zdvihol laby, zažiaril bielym svetlom a cvrlikajúc rýchlo dupotal preč. Odrazu som pocítil smrteľnú únavu. Nohy sa mi plietli, hlava šla puknúť od bolesti. Už dávno sa mi chcelo piť, no keďže sa mi nepodarilo nájsť ovce a kravy, rozhodol som sa vydržať čo najdlhšie, nedotýkať sa svojich chatrných zásob. Bol som neznesiteľne smädný, zmorený horúčavou i neprijemným pachom, hoci som si naň už trochu zvykol. Vyčerpano ma aj vzrušenie niekoľkých posledných hodín.

Od chvíle, keď loď vyštartovala, nemohlo prejsť viac ako dvanásť hodín, no bol som taký ustatý, akoby som nespával prinajmenej niekoľko nocí za sebou. A keď som sa zatúlal do „neosídlených“ častí tunela — bola tu celá galéria prázdnych oddelení, nezakrytých priezračnou priečkou, čistých, suchých a celkom tmavých —, rozhodol som sa odpočinúť si. Pre pokoj svedomia som chvíľu vykrikoval, lebo ešte vždy som si myslel, že by ma páni lode mohli počuť. Ale nikto sa neozval, iba kdesi v tuneli rýchlo zaklopkali nohy inoplanetára.

S pôžitkom som sa vystrel na dlážku a vyložil zo záhrenia svoje poklady. Vyložil, pokochal sa v nich pri svetle baterky a... stípol som. Vo vrecku košeľe som zabudol nôž! Bola to hotová katastrofa. Nikdy som si nevedel predstaviť, aký poľutovaniahodný je hladný človek, ktorý má konzervy, ale nemá otvárač. Pokúšal som sa otvoriť plechovku sponou na opasku. Keď sa mi to nepodarilo, búchal som konzervou o dlážku i o roh priečky, až sa plech pokrivil a pokryl prasklinami. Podarilo sa mi rozšíriť ich sponou tak, že som mohol vytláčať obsah v tenučkých plátkoch.

Zamyslene som vyciavala konzervu a odrazu som si uvedomil, že starosti s otváračom ma zaujali väčšími ako páni lode i záhady „zverinca“. Vzdychol som si, odpil niekoľko glgov z poľnej fľaše a zaspal.

Na druhý deň, a možno to bola druhá noc alebo večer v ten istý deň, som znova začal hľadať pánov lode. Okrem toho som dúfal, že sa dostanem do miestnosti, kde inoplanetárnia uložili autá, čo vzali so sebou. Mohli tam byť potraviny, čo som z Pendžikentu viezol do tábora. A v radiátore voda ... No autá ani potraviny sa mi nepodarilo nájsť, zato v ktoromsi tuneli „zverinca“ som na svoju radosť objavil kravy a ovce. Oproti oddeleniu s akýmsi obrovským mravcom si za hrubou priezračnou stenou hoveľ strakaté kravičky a v ich susedstve sa tísli ovce. Tento objav mi spôsobil veľikánsku, pritom celkom nezistnú radosť, lebo bolo vylúčené, aby som sa k svojim „krajankám“ dostal. Kravy sa tu cítili dobre, hoci ovciam asi bolo trochu tesno. Napokon, onedlho som zistil, čo je vo veci. Vo vedľajšej klieťke som videl obrovského tigra, v ďalšej ustavične pobiehali žlté zvieratá, veľmi pripomínajúce psy. Zrejme to boli kojoty, stepné vlky. V klieťkach dravcov sa na dlážke povalovali čerstvé kosti a zdrapy koží, nepochybne ovčích. Z toho som urobil tri dosť evidentné závery: Po prvé, že inoplanetárnia preto vzali tak veľa oviec, aby mali čím nakŕmiť dravcov; po druhé, že táto loď nebola iba v Tadžikistane, lebo ako je známe, tam nežijú kojoty ani tigre. A po tretie, že

vo „zverinci“ je zastúpený zvierací svet niekoľkých, azda aj mnohých planét, a možno nie iba nášho slnečného systému.

Rozhodol som sa postupovať plánovite a začal som obchádzať tunely, chodby a priechody podľa pravidla pravej ruky. Tento spôsob je veľmi vhodný pre labyrinty na Zemi, vôbec sa však nedal uplatniť v nebeskom labyrinte. Nebeský labyrint bol pohyblivý! Na mieste, kde predtým boli priechody, som odrazu našiel súvislé steny. Priechody sa vytvárali i strácali, akoby ktosi šibol čarovným prútom. Videl som, ako sa dlhý rad oddelení z ničoho nič mätko, nečujne odsunul nabok a otvoril sa priechod, odkiaľ o chvíľu vybehol inoplanétan.

Čoskoro som urobil prekvapujúci objav. Tento svet, v ktorom som ako staroveký filozof putoval so svetlom a hľadal človeka, som sprvu pokladal za miestnosť na inej planéte, za hangár pre vesmírne lode, za múzeum. Konečne som pochopil, že to tak nie je.

Vysvitlo, že tento svet je labilný. Cítil som, ako sa pohybuje v priestore. Niekedy mi telo z ničoho nič prudko oľazelo, dlážka mi unikala spod nôh, unášala ma nabok a hodila o stenu. Inokedy som sa ocitol v beztlakovom stave. Nemotorne som vykročil a vzniesol sa do povetria. Bolo mi strašne zle, no musel som sa hompáľať vo vzduchu, až kým znova nezačala pôsobiť gravitácia. V takých chvíľach som v klietkach „zverinca“ mohol pozorovať smiešne i hrozné výjavy.

Predstavte si obyčajnú strakuľu, ako visí v povetří hore rozťahnutými nohami. Úžasný pohľad! Mimochodom, kravy a ovce sa v tejto situácii správali dosť pokojne, ale tiger...! Zvíjal sa a krútil vo vzduchu, labou s veľkými pazúrami sa pokúšal chytiť niečoho pevného... Alebo si predstavte obrovskú žabu, ako visí medzi dlážkou a plafónom a pripomína skôr chorobný sen ako objektívnu skutočnosť! Vo všeobecnosti však beztlakový stav zrejme nemal na zvieratá osobitný vplyv. Len čo bola hmotnosť znova normálna, všetko sa vracalo do bežných koľají.

Niektoré plazy beztlakový stav privádzal do zúrivosti. Mal som príležitosť pozorovať vzburu velikánskeho hadovitého tvora. Zvinoval sa do tuhého kľbka a vystieral, pričom chvostom pokrytým rohovinovou blanou mocne udieral do steny susedného oddelenia. Hlasité údery som počul až na druhý koniec chodby. Bolo to strašné a zároveň krásne: v belasej mihotavej hmle sa zvíjal a vystieral gigantický drak. Od úderov nadsakovala dlážka pod nohami. Pred mojimi očami stena pukala, pokrývala sa dlhými kľukatými prasklinami. Videl som, že do susedného oddelenia, kde boli dva veľké čierne tvory vyzerajúce ako huby s očami, sa začal plaziť belasý dym. „Huby“ sa krčili a bezmocne skákali po oddelení. V klietke vzbúrenca odrazu zhasla belasá žiara a v polotme sa ťarbavo kolembali a pomaly klesali kúdoly belavej pary. Mohutné údery odrazu stíchli, vzburá sa skončila. Neskôr som toho hada videl ešte raz. Umiestnili ho do iného oddelenia, kde sa správal celkom ticho a slušne. Ale „huby“ s očami som už nevidel. Ich oddelenie bolo prázdne, svetlo v ňom zhaslo. Keď som ta pozeral, videl som rýchlo sa presúvať tieň. Zrejme to boli inoplanétania, ktorí opravovali stenu.

No odbočil som. Slovom, začal som tušiť, že sa nachádzam v obrovskej medziplanetárnej lodi, letiacej v priestore. Celkom jasne som si to uvedomil, keď ma hodilo cez celú chodbu s vitrínami a darmo som rozhadzoval rukami a pokúšal sa nadobudnúť rovnováhu, letel som zo

dvadsať metrov, až kým som sa o čosi nepotkol a nezačal som sa guľať po drapľavej dlážke. Pripomenulo mi to, ako som raz v leningradskom autobuse presne takto letel uličkou medzi sedadlami a strhával klobúky sediacim cestujúcim. Analógia bola úplná. Mimo chodom, potkol som sa o inoplanétana, ktorý sa pritisol k dlážke a podarilo sa mu udržať, hoci doteraz nechápem ako. Sledoval som ho pohľadom, ako bodro odskackal po chodbe, potom som si pomasíroval odreniny, usadil sa so skríženými nohami ako Budha a zamyslel som sa. Situácia sa vyvíjala akosi bezútešne.

Keby toto bol hangár pre vesmírne lode, ako som si spočiatku myslel, alebo akýsi muzeálny zverinec, ako som sa nazdával neskôr, napokon by sa mi určite podarilo dostať pod oblohu cudzej planéty. Lenže toto bola vesmírna loď v pohybe, ustavične meniac program letu, s pohyblivým usporiadaním vnútorného priestoru, ktoré som nevedel pochopiť. Za jej stenami mohla byť jedine pustota.

Ostávali ešte dve otázky: Či sú v lodi mysliace bytosti a ako dlho sa tento medzihviezdny Blúdiaci Holanďan bude potĺkať v priestore. Prirodzene, obidve otázky ostali bez odpovede.

Mal som štvrt' fľaše vody a poslednú konzervu. Mimo chodom, konzerva ešte bola zavretá, ale voda sa už začala kaziť, zapáchala močiarom a žubrienkami. Sedel som uprostred tunela so skríženými nohami, napravo odo mňa v polotmavom oddelení sa mihali fantastické svetielka akejsi obludy, naľavo krava hlúpo vyvaľovala oči a zadumane obližovala priesračnú stenu svojej klietky.

Vládlo hlboké ticho. Vzdialený koniec chodby bol ponorený do tmy, na dlážke nehybne ležali pestrofarebné jasné odblesky. Prvý raz som si všimol, že aj plafón v chodbe je priesračný. Na jednom mieste ho pretínal svetielkujúci pás a zbadal som, ako sa krížom cez tento svetlý pás prešmykol roztiahnutý tieň inoplanétana. Pokúsil som sa predstaviť si tento najgrandióznejší výtvor Rozumu — vesmírnu loď riadenú mechanickým mozgom, plnú najzložitejších prístrojov, rozprestierajúcu sa stovky metrov hore i dolu, doprava i doľava. Žeby tu nebol ani jediný živý nositeľ myšlienky? To nie je možné. Tisíccky ton priesračného kovu, stovky pavúkovitých strojov, a ani jediný človek? Veľmi ťažko sa tomu dalo uveriť. Ešte pred desiatimi dňami by som si bol vedel predstaviť takúto veľikánsku vesmírnu loď, ale za nič na svete by som nebol uveril, že naozaj existuje. Teraz som na vlastné oči videl nekonečné priesračné chodby, vlastnou rukou som sa dotýkal drapľavej, trochu teplej dlážky a nevedel som si predstaviť, že by tu okrem mňa nebol ani jediný človek.

Od týchto úvah ma odpútala krava. Odrazu prestala obližovať stenu, zašla do zadnej časti oddelenia a začala chleptať vodu z priesračnej dieže. V tej chvíli som si naplno uvedomil, aké mám vyschnuté hrdlo a aký som hladný. Vtom mi svitlo. Vyskočil som a rozbehol sa po chodbe, nadávajúc z plných pľúc. Nadával som si do chumajov a kreténov. Malo mi to zísť na um skôr, oveľa skôr. Potreboval som inoplanétana! Hocijakého. Ale hneď teraz. Už som nemohol čakať ani minútku.

O chvíľku som na jedného naďabil. „Pavúk“ stál v polotmavej sále pri stene a prednými nohami sa hrabal v úzkom čiernom otvore. Vyzeral veľmi nevľúdne a zaneprázdnene, ani si ma nevšimol. Zavolať som naňho a keď to nepomohlo, plesol som ho po chrbte a popálil

som si pritom ruku. Inoplanét'an zdvihol dve nohy a zaujal zvyčajnú pózu, no neprestal sa hrabať v čiernej diere, kde sa podchvíľou rozžiarili a zhasli podlhovasté belasé iskry. Vôbec som nevedel zistiť, kde má predné a kde zadné nohy. Chvíľu som váhal, napokon som rázne vopchal ruku do záhrenia, vytiahol konzervu a postavil na dlážku.

— Aha. Ber, kamarát, a odnes do skladu! — nakázal som.

Dúfal som, že inoplanét'an odnesie plechovku k ostatným veciam zo Zeme. Pobežím za ním hoci cez celú loď, ale nájdem sklad a hneď bude všetko jednoduchšie a ľahšie. Lenže inoplanét'an chvíľu stál, potom vzal plechovku, pokrútil ju v labách a postavil nazad na dlážku. Bol som sklamaný.

— Čo je s tebou? — spýtal som sa.

Inoplanét'an čušal.

— Tak o čo ide?! — naliehal som.

Zvukne šťukol, pribuchol akési dvierka, ani sa neobrátil a odišiel. Vzal som konzervu a videl som, že je otvorená. Bola priečne prerezaná, vrchná polovica sa oddelila od spodnej, ktorá ostala na dlážke. Povetrie sa naplnilo omamnou vôňou lososoviny. Nevydržal som, vzal som polovicu konzervy a zjedol. Potom som si odpil mútnej vody z poľnej fľaše a hneď som bol najspokojnejší človek na svete. Znova som sa mohol pustiť do prieskumu. Vykročil som popri stene, koniec koncov, bolo mi jedno, ktorým smerom sa pustím, a onedlho som natrafil na inoplanét'ana. Tuším to bol ten istý, tak či onak, aj tento sa hrabal v stene, kde vzbĺkali belasé iskry. Pristúpil som k nemu a poďakoval sa. Bol som mu naozaj vďačný, hoci by sa mi lepšie páčilo, keby mi bol pomohol nájsť sklad. Čupol som si vedľa neho a pozoroval, ako šťuká, zavše sa rozžiaril, no márne som sa usiloval zistiť, čo robí. Skončil svoju robotu a pozreli sme sa na seba. Vlastne ja som pozrel naňho, ťažko sa dalo zistiť, kam hľadel on. Pustil som sa s ním do reči. Hovoril som s ním, ako keď sa človek nudí a prihovára sa psovi. Sprvu som len tak táral: Aká si ty múdra hlavička, braček, aký si poslušný. A ako sa voláš? A tak ďalej. Ani sám neviem, čo ma inšpirovalo, no začal som mu vykladať o Zemi, o ľuďoch, o sebe, o archeológii. Hovoril som dlho, inoplanét'an stál nehybne ako socha a počúval, keď som vtom zbadal, že sa okolo mňa zhromaždili ďalší, asi piati.

Videl som, že počúvali a robili si záznam. A tak som vstal, poriadne sa sústredil a urobil som im celú prednášku. Nebola to moja prvá prednáška, no takúto som ešte nikdy neabsolvoval. Prvý raz za niekoľko dní som cítil, že robím čosi naozaj užitočné. Akoby nie, veď prostredníctvom inoplanét'anov som sa prihovárал ich neznámym vládcom. Rozprával som o Zemi a o ľudstve, o vojnách a revolúciách, o umení a archeológii, o veľkých stavbách i veľkých plánoch. Pokúšal som sa vykladať o úspechoch našich exaktných vied, no obávam sa, že táto časť mojej prednášky bola trochu nejasná. Ale hovoriť o atómových a vodíkových bombách, o jedovatých plynách som sa nevedel prinútiť. Hanbil som sa... O všetkom ostatnom som inoplanét'anom rozprával podrobne a s nadšením. Nazdávam sa, že až ich vládcovia dešifrujú záznam, o čom nepochybujem, budú spokojní. Prinajmenšom sa dozvedia, že ich stroje natrafili na rozumných bratov.

Keď som skončil, inoplanét'ania postáli, potom naraz zažiarili, a kým som si pretrel oči, všetci do jedného

zmizli.

Chodil som po chodbách a myslel na to, čo sa mi práve prihodilo. Bol som na seba veľmi hrdý a už som na inoplanétanov hľadel bez obáv. Boli pre mňa akýmisi poštovými schránkami, ktorým som zveril svoje poslanstvo inej civilizácii. Pravda, to neznamená, že som sa už nenadchýnal ich skvelými mechanizmami. Iba som si celou bytosťou uvedomil, že sú to len mechanizmy, veľmi dômyselné, ale nevyhnutne obmedzené ako všetky mechanizmy.

Splnil som svoje poslanie, no tým sa moja situácia vôbec nezlepšila. Tuším som pochodil celé poschodie, ale neobjavil som nič nové. Ani som nezistil, ako by som mohol preniknúť vyššie. Dojedol som konzervu a veľmi rýchlo ma začal trýzniť ozajstný hlad.

Potľkal som sa popri oddeleniach zemských zvierat dlho som pred nimi postával a žiadostivo pozoroval, ako kojoty trhajú čosi bielo-ružové a chlepcú vodu. Áno, v lodi bolo jedlo i voda. V oddelení už ostali iba tri ovce, pravdepodobne sa ich rozhodli nechať nažive, a dravce sa teraz napchávali čímisi iným, azda syntetickou potravou. Teda jedlo a voda tu boli, o tom som vôbec nepochyboval.

Raz som sa zatúlal do širokej nízkej chodby. Bola to iba akási štrbina, mohol som sa tam pohybovať len zohnutý. Zašiel som dosť ďaleko a vtom som počul známe cvrlikanie a kovové rinčanie. Oproti mne bežali dvaja inoplanétania. Zvyčajne chodievali po jednom, ale väčšmi ma prekvapilo niečo iné: Niesli na chrbtoch čosi dlhé a belavé, pripomínajúce otesané brvno. A to brvno voňalo! Neviem, ako by som opísal tú vôňu, a už si ju ani veľmi nepamätám, ale bola to vôňa jedla. Inoplanétania niesli potravu. A keď sa biele voňavé brvno ocitlo zároveň so mnou, vyskočil som naň. Ťahal som ho k sebe, stískal, ovalil sa naň celým telom. Inoplanétania si ma nevšimli, utekali ďalej. Niesli ma asi desať metrov, potom som spadol, no v rukách mi ostal veľký kus mäkkej voňavej látky pripomínajúcej bryndzu. Inoplanétania odbehli svojou cestou a ja som si hneď tam urobil hostinu. Ak sa dobre pamätám, bolo to veľmi chutné.

Neskôr som sa takýchto krádeží dopustil ešte niekoľko ráz. Zdá sa, že inoplanétania to vôbec nezbadali. Dva razy som sa napchal do prasknutia. Tretí raz som natrafil na akúsi odpornú gebuzinu. Iste nebola určená pozemšťanom. Smrdelo to čpavkom a azda ropou. Tak či onak, hlad ma už netrápil. Zato smäd ...

Ako oko v hlave som si chránil posledné dúšky vody. Napokon som sa už neovládol a vypil všetko do kvapky. Prázdnu fľašu som odhodil do tmy. Azda ešte aj teraz tam leží. Podľa mojich výpočtov to mohlo byť na desiaty alebo jedenásty deň. Ostala mi len baterka s poslednou, napoly opotrebovanou batériou a chuchvalec ukradnutej syntetickej potravy.

Zakrátko som sa cítil mizerne. Umieral som od smädu, a ani syntetická potrava nebola veľmi kvalitná, aspoň tá, čo páchla ropou, mi nechutila. Slovom, onedlho sa mi podlomili kolená, hlava sa mi zakrútila a zvalil som sa na dlážku rovno uprostred chodby.

A tu sa prihodila čudná vec. Od začiatku ma zaujímalo, prečo mi inoplanétania prestali venovať pozornosť, len čo si ma lepšie obzreli. Vrtuľník ma odvliekol vo chvíli, keď som štvornožky liezol hore strmým úbočím. Nevedel som, čo sa robí: odrazu zaburácal motor, nasledoval úder do chrbta, boky mi zovreli pevné kliešte a nastala tma. Hystericky som zvrieskol. Ešte som zacítil vôňu ozónu,

a to bolo všetko. Keď sa znova rozvidnelo, bol som už na pristávacej ploche inoplanétanov.

Až tu, v obrovskej ľudoprázdnej lodi, som čo-to pocho-pil. Zrejme boli inoplanétania vycvičení, ak sa tak dá povedať, len na nerozumné tvory, teda na všetko, čo sa plazí, lezie, behá po štyroch končatinách. Inakšie si neviem vysvetliť, prečo si ma vôbec nevšímali, kým som sa držal vzpriamene. No len čo som od vysilenia klesol na všetky štyri, hneď prejavili nezvyčajnú aktivitu.

V ušiach mi hučalo, no aj tak som rozoznal, ako dupocú a cvrlikajú, a vo svetle baterky som videl, že sa zhŕkli do skupinky. Odrazu sa vrhli na mňa, chytili ma za boky a kamsi vliekli. Ich dotyky ma popálili ako rozžeravená pec, navyše ma občerstvila vôňa ozónu, takže som sa mykal a pokúsil sa postaviť. Podarilo sa mi to, a len čo som si stal na obe nohy a okrikol ich (nepamätám, sa čo som im povedal, tuším: Čo to stvárate, mládenci!), hneď ma pustili, utvorili kruh a oživene cvrlikali. Až teraz som sa v tom trochu začínal vyznať. Kým som sa udržal na nohách, bol som pre nich Pán, Homo sapiens erectus, nadradená bytosť. Vládca všetkého existujúceho. No len čo som sa spustil na všetky štyri, zmenil som sa na zviera, ktoré museli chytiť, zavrieť do klietky, skúmať a... kŕmiť a napájať. Tá posledná predstava ma prinútila poriadne sa zamyslieť.

No nedal som sa na to. Nesmierne sa mi chcelo piť, bol som hladný, vysilený, ale na toto som nepristal. Drepiet' v susedstve kráv, napchávať sa a tučniť...? Myšlienka bola veľmi lákavá, no zároveň vyvolávala vo mne hnus a hrôzu. V tej chvíli som si prenikavo uvedomil, tak ako ešte nikdy, že som človek. Vystrel som sa, vypol prsia a zreval na inoplanétanov, nech sa pracú preč. A pratali sa. Chvíľu zízali, cvrlikali, ale napokon sa pobrali preč.

Smäd, nervová vyčerpanosť, odporný smrad, smrteľná únava vykonali svoje. Začal som blúzniť. Predstavoval som si, že som na palube gigantického medziplanetárneho Blúdiaceho Holandána, že inoplanétania sú mechanické preludy svojich dávno mŕtvych vládcov, ktorých kedysi ktosi preklial za akýsi ohavný zločin, že v útro-bách tejto lode sa skrýva duch ich kapitána, mart'anského van Straatena alebo van der Deekena, odsúdeného za neznáme hriechy na večité potulky po nekonečných vesmírnych priestranstvách. Bolo to v posledných dňoch môjho pobytu v lodi. A práve vtedy som urobil najpozoru-hodnejšie objavy.

Pri márnom hľadaní človeka a vody som sa zatúlal do akejsi prázdnej komory. Pamätám sa, ocitol som sa v ne-osídlenom tuneli, kde bolo tma a horúco. Baterkou som si posvietil na stenu a vtom akoby ma zasiahol elektric-ký prúd. Mal som pocit, že som zošalel. Na stene som videl hrubo načrtnutú kresbu veľkého vtáka s rozpre-stretými krídlami a krátky nápis. Skladal sa iba zo sied-mich znakov, krivo a nedbanlivo napísaných do riadku. Vták bol namaľovaný hustou zaschnutou farbou a ná-padne sa odrážal na sivej stene. Písmená boli vyškrabané čímisi ostrým. Viete si predstaviť, čo som prežíval? Znova som sa rozbehol po chodbách. Utekal som a s novou silou a nádejou som hľadal bytosť podobnú človeku. Bol som presvedčený, že ju nájdem, hoci nápis a kresba mohli byť staré tisícky rokov. No sily ma rýchlo opustili a zva-lil som sa v bezvedomí. Keď som sa prebral, už som tú komoru nemohol nájsť, hoci ma ta ustavične ťahalo... Koniec koncov, čakal ma ďalší, závažnejší a čudnejší

objav.

Nepamätám sa, ako som sa dostal do nízkeho dlhého tunela, ktorý ma priviedol k studni, k naozajstnej bezodnej priepasti. Ležal som na okraji a s tupou zvedavosťou pozeral do čiernej hĺbky, odkiaľ stúpali vlny horúceho smradu. Zdalo sa mi, že sa dolu pohybujú svetielka, vzblákajú jasné biele iskry. Pohodlnejšie som sa uvelebil, rozťahol som lakty a podoprel si bradu päťami, keď sa mi zrazu lakeť zaboril do čohosi krehkého. S námahou som vstal a posvietil si. Vedľa bola mŕtvola, presnejšie, múmia. Vysušené ľudské telo ležalo tesne pri okraji studne skrútené do kľbka, s kolenami pritiahnutými k hlave. Malá, vysušená, zuhoľnatená mŕtvola ...

Dlho som na ňu pozeral, nevedel som, či sa mi to len marí, alebo je to skutočnosť. Napokon som sa odhodlal a prstami, chvejúcimi sa od vysilenia, som sa dotkol ruky mŕtveho. Rozpadla sa a pod kôpkou čierneho prachu sa zaleskol kov. Bol to zvláštny amulet — malá ťažká platinová soška trojprstého človeka. Zdvihol som ju, starostlivo očistil od popola a vopchal do záhrenia. V tej chvíli ma veľmi neupútala. Sedel som, hľadel na čiernu múmiu a videl svoj vlastný koniec. Pochopil som, že už nemám v čo dúfať. Predstavoval som si toho scvrknutého človečika, kým ešte žil, bol plný sil a ľudskej zvedavosti, kým sa tak ako teraz ja pokúšal odhaliť záhadu cudzej vesmírnej lode. Iste to bolo už veľmi dávno. Kedy? Kto to je? Aké výjavy sa mu odohrali pred očami? Kto čakal na jeho návrat a nedočkal sa ...?

Posledné dni či hodiny môjho pobytu vo vesmírnej lodi sa mi zachovali v pamäti iba veľmi nejasne. Pravdepodobne som už bol chorý. A to, o čom teraz porozprávam, sa mi azda iba marilo.

Tuším som sedel vo veľikánskej sále plnej akýchsi zložitých ligotavých strojov. Prežíval som zvláštne pocity. Počul som hlasy i hlučnú nerytmickú hudbu. A ako by mi ktosi pozeral do očí. Neviem, ako to mám vysvetliť: cítil som pohľad, ale oči som nevidel, možno boli milióny kilometrov ďaleko odo mňa, a možno vôbec neexistovali... Ale pohľad, sústredený, uprený, prekvapený pohľad existoval. Nepamätám sa, ako dlho to trvalo. Prišli inoplanétania a opatrne ma zdvihli. Nevzpieral som sa. Bol som celkom vyčerpaný, ledva som stál na nohách. Odniesli ma, potom nasledovala tma, beztiažový stav, hukot motorov a odrazu som na tvári pocítil svieži, známy, nesmierne blízky vietor Zeme.

V tej chvíli som sa nakrátko prebral a inštinkt mi napovedal, čo sa stalo. Pochopil som, že ma inoplanétania odviezli nazad, že na príkaz svojich pánov dopravili nazad na Zem dvojnóhú rozumnú bytosť, ktorá neodhadla svoje sily a možnosti a vnikla k nim bez dovolenia.

A uvedomil som si, že moje plány, zámery, celé moje doterajšie úsilie vyšlo nazmar. Začal som sa brániť. Och, ako som sa bránil! Kričal som, prosil, aby ma vzali naspäť do lode a zaviedli k svojim pánom... Posledné, čo som si zapamätal, bol hukot motorov vrtuľníka, oslepujúci záblesk a potom pocit vlhkosti a chladu.

Čo bolo ďalej, je známe. Vzali ma so sebou vojaci, ktorí náhodou prechádzali neďaleko, a dopravili ma do nemocnice. To som sa dozvedel až neskôr, keď som sa prebral a celkom zotavil. Bol som v bezvedomí takmer pol roka. Lekári zistili, že mám úplne vyčerpaný organizmus, obojstranný zápal pľúc, zápal mozgových blán a ešte akúsi chorobu, ktorú nevedeli určiť. Pravdepodobne som ju dostal v lodi. Ale vyzdravel som. Vyzdravel,

a keď mi čo-to pripomenuli, veľa sa mi vybavilo. Moje zážitky nevyšli nazmar. Vraj som veľmi pomohol stalinabadskej komisii. Okrem toho som sa presvedčil, že ma manželka ľúbi, priatelia si ma vážia a stroje mi nerozumejú. Dúfam, že sa mi tento poznatok zide... raz, keď sa mi znova podarí dostať do vesmírnej lode inoplanétanov. Mimochodom, odvtedy ustavične nosím so sebou otvárač na konzervy. Je to ohromne užitočný nástroj. Okrem iného sa ním veľmi pohodlne dajú rozrezávať stránky kníh.

No aká škoda, že to boli iba stroje.

Úryvky zo zápisnice zo záverečného zasadnutia stalinabadskej komisie

... Je nepochybné, že inoplanétanov vyslali na Zem s výlučne výskumnými cieľmi. Čierne vrtuľníky a pavúkovité stroje buď neboli vyzbrojené, alebo zbrane nepoužili. Vo všeobecnosti treba vyzdvihnúť, že sa inoplanétania správali k ľuďom mimoriadne obozretne. Nestalo sa, že by niekoho zranili alebo zmrazili. Lozovského vysadili na Zem veľmi opatrne. Reálna škoda, ktorú spôsobili, je malá, a bolo by nerozumné krádež niekoľkých áut, kráv a oviec pokladať za nepriateľské činy ...

Inoplanétanov pozorovali na Zemi tri dni: 14., 15. a 16. augusta 19., pričom „pavúkov“ videlo iba niekoľko ľudí. Čierne vrtuľníky sa zjavovali nad všetkými veľkými obcami v polomere stopäťdesiat až dvesto kilometrov od pristávacej plochy. Jednému z nich naše lietadlá prehradili cestu neďaleko afganských hraníc. Na výzvu letieť k letisku vrtuľník neodpovedal a letci ho museli ostreľovať. Na vlastné oči videli, ako na čiernom trupe vzbĺkajú priebojné strely. Po niekoľkých sekundách vrtuľník neuvriteľne rýchlo odbočil a ako kameň spadol do akejsi úžľabiny, zastretej hustými oblakmi. Letci boli presvedčení, že havaroval, no z Lozovského poznámok je jasné, že sa mu podarilo šťastne vrátiť k vesmírnej lodi. Toto bol jediný prípad ozbrojenej zrážky s inoplanétanmi, pričom strieľať začali ľudia ...

V noci zo 14. na 15. augusta na území Strednej Ázie a severného Afganistanu sa na niekoľko hodín prerušilo rádiové spojenie. Je isté, že sa tak stalo v dôsledku nočnej činnosti inoplanétanov, ako ju opísal Lozovskij...

Pavúkovité stroje podľa všetkého sú takzvané ULSNP — Univerzálne logické stroje s neobmedzeným programom, teda kybernetické mechanizmy schopné v každej situácii robiť úkony z hľadiska ich základného programu najlogickejšie a najúčelnejšie. Ústav teórie informácií AV ZSSR nedávno vyslovil hypotézu, že sa takéto stroje dajú skonštruovať. Veľa vecí však ostáva nejasných: je nepochopiteľné, aký zdroj energie používajú, aká je ich principiálna schéma, ako sa podarilo spojiť mimoriadnu zložitosť a výkon s malými rozmermi. O takých dokonalých mechanizmoch môžeme zatiaľ iba snívať ...

Neobstojí názor, že vládovia inoplanétanov skonštruovali pavúkovité stroje na svoj obraz. Ak vychádzame z najvšeobecnejších úvah i z faktu, že tieto stroje reagujú na človeka, môžeme predpokladať, že sa ich páni veľmi nelíšia od ľudí...

Pozornosť vzbudzuje opis inoplanétana s „očami“. Nech by bola funkcia týchto zariadení akákoľvek, dve čierne „oči“ musia mať ultrafialový odtieň. Ultrafialovú farbu človek vníma ako čiernu. Majitelia inoplanétanov pravdepodobne rozlišujú iba päť farieb, z nich my ľudia vnímame tri...

Músime priznať, že konštruktéri vesmírnej lode a pa-

vúkovitých strojov nás poriadne predstihli v oblasti techniky a teórie kybernetiky ...

Lozovského rozprávanie v nás vyvoláva predstavu, že ide o gigantické vesmírne laboratórium. Nevieme, kto a kedy ho vypustil do medzihviezdneho priestoru. Laboratórium je neobývané a vybavené veľmi zložitými kybernetickými prístrojmi a mimoriadne zložitým a podrobne vypracovaným programom. Pohybuje sa od hviezdy k hviezde a zaznamenáva jej fyzikálne charakteristiky.

V prípade, že ide o sústavu planét, skúma každú planétu osobitne, vysielajúc na jej povrch automatické prieskumné prístroje — kužele s pavúkovitými strojmi, ktorých úlohou je získať materiál, teda vzorky atmosféry, pôdy, flóry, fauny, minerálov. Laboratórium sa preto stáva dočasným sputnikom planéty, obieha okolo nej, až kým sa nezískajú všetky údaje naplánované programom. Keď je planéta obývaná rozumnými bytosťami, automatické „prieskumníky“ získavajú i vzorky pracovných nástrojov, techniky a kultúry, no v nijakom prípade neberú rozumných obyvateľov. Nie je jasné, ako tieto stroje odlišujú rozumné bytosti od iných druhov zvierat. Lozovskij sa to pokúša vysvetliť, ale jeho názor nie je presvedčivý ... Rádiometrickým prieskumom prístávacej plochy inoplanétanov sa nezistili nijaké príznaky zvýšenej rádioaktivity. Zrejme sú motory prieskumného kužela založené na inom princípe, ako je jadrový rozpad či jadrová syntéza. Veľa príznakov svedčí o tom, že majitelia inoplanétanov používajú také druhy energie, aké ľudstvo na Zemi ešte nepozná...

Existencia gravitácie vo vesmírnom laboratóriu nasvedčuje, že toto sa krúti okolo vlastnej osi, alebo si môže vytvárať umelé gravitačné polia ...

Prieskumný kužel bol vybavený skvelými strojmi, a tento fakt dokazuje, že inoplanétania prišli zďaleka, najskôr z inej planetárnej sústavy. Na najbližších planétach by sme podistým už boli objavili stopy civilizácie schopnej vytvoriť podobné mechanizmy. Inoplanétanov pravdepodobne vyslali z niektorej z najbližších hviezd, hoci nie je vylúčené, že gigantické laboratórium putuje vo vesmíre tisícročia, ba desiatky tisícov rokov a bolo vypustené z veľmi vzdialeného kúta vesmíru. Tento predpoklad potvrdzuje aj hojnosť a rozmanitosť vzoriek flóry a fauny. Zatiaľ nevieme, odkedy je vesmírne laboratórium sputnikom Zeme a či je jej sputnikom aj v súčasnosti. Nie je vylúčené, že práve toto laboratórium objavili pred niekoľkými rokmi astronómi aténskeho observatória v súhvezdí Orióna. Takmer určite ho pozorovala mladá pracovníčka simeizského observatória Ter-Marukianová. Vyzeralo ako veľmi slabý objekt deviatej hviezdnej veľkosti, bolo ho vidieť iba jednu noc a dostalo prorocký názov Čierny sputnik. Ter-Marukianová usúdila, že to je úlomok americkej nosnej rakety, ktorá v máji explodovala v horných vrstvách stratosféry. Pozorovaním sa zistilo, že jeho obežná dráha je veľmi pretiahnutá, perigeum je vzdialené asi desaťtisíc a apogeum milión kilometrov, a že čas obehu trvá približne štyridsať dní a nocí. Ale nasledujúcu noc sa ho na vypočítanej obežnej dráhe nepodarilo nájsť... Vesmírne laboratórium možno dosť ťažko sledovať, lebo sa pravdepodobne z času na čas presúva samopohybom a je sivej alebo čiernej farby. Navyše látka, z ktorej je zhotovený jeho plášť (ako i plášť prieskumného kužela), nepochybne pohlcuje rádiovlny, čo veľmi sťažuje pozorovanie rádioastronomickými a rádionaločajnými prístrojmi...

Nezistilo sa, prečo je v lodi atmosféra a prečo obsahuje i vzduch. Zachránila Lozovského, no inoplanét'ania ju zrejme nepotrebujú. Žeby program kybernetického „mozgu“, ktorý riadi laboratórium, predvídal možnosť, že sa na palube zjaví rozumná bytosť...?

Čie telo našiel Lozovskij v laboratóriu? Ako, kedy a odkiaľ sa ta dostal človek s amuletom? Odkiaľ pochádzajú čudné tvory obývajúce „zverinec“ a kedy ich sem umiestnili? Načo ich inoplanét'ania potrebovali? Kam zamieri laboratórium, až opustí Zem (ak sa vôbec ešte krúti okolo Zeme)? Nie je to dômyselne skonštruovaný prieskumník, akýsi vesmírny lot, za ktorým bude nasledovať návšteva Rozumu Iného sveta ...?

Zaujímavé sú Lozovského posledné zážitky, ktoré on sám pokladá za blúznenie. Technická úroveň prieskumného kužeľa a pavúkovitých strojov je neslýchane vysoká, preto komisia pokladá za celkom pravdepodobné, že majitelia inoplanét'anov disponujú komunikačnými prostriedkami, ktorých princípy sú nám zatiaľ neznáme. Azda práve vďaka nim rozumní vládcovia inoplanét'anov zistili, že sa Lozovskij nachádza v lodi a poslali ho nazad na Zem...

Na základe uvedeného stalinabadska komisia naliehavo odporúča všetkým astronomickým observatóriám sveta, a najmä observatóriám v ZSSR, aby ihneď začali programovo hľadať neznámy sputnik Zeme hliadkovými optickými a rádioastronomickými prístrojmi...

Lozovského pokus nadviazať kontakt so strojmi za neprítomnosti ich pánov bol, prirodzene, dopredu odsúdený na neúspech. Lozovskij však s p o z n a l a p o r o z p r á v a l, teda nepochybne vykonal hrdinský čin, dôstojný sovietskeho vedca, predstaviteľa Ľudstva s veľkým písmenom...

Stalker

Musíš robiť dobro zo zla,
z ničoho iného sa už urobiť nedá.
R. P. Warren

Z rozhovoru osobitného dopisovateľa marmontského rozhlasu s doktorom Valentínom Pillmanom, ktorému práve udelili Nobelovu cenu v odbore fyziky za rok 19 ...

— ... Za váš prvý seriózny objav, doktor Pillman, pravdepodobne treba pokladať takzvaný Pillmanov radiant, však?

— Myslím, že nie. Pillmanov radiant nie je prvý ani seriózny, ale vlastne to ani nie je objav. A už vôbec nie môj.

— Zrejme žartujete, doktor Pillman. Veď Pillmanov radiant je pojem, ktorý pozná každý žiak.

— Nepochybne má to, veď ho objavil žiak ... Žiaľ, nepamätám sa, ako sa volal. Pozrite si Stetsonove Dejiny Návštevy, tam sa o tom podrobne dočítate. Radiant objavil žiak, koordináty prvý raz uverejnil študent, ale neviem prečo, pomenovali ho po mne.

— Áno, s objavmi to niekedy býva čudné. Doktor Pillman, a nemohli by ste našim poslucháčom vysvetliť...

— Počujte, krajan. Pillmanov radiant je veľmi jednoduchý. Predstavte si, že ste rozkrútili veľký glóbus a strieľate doň z revolvera. Dierky na glóbus vytvoria súvislú krivku. Celá podstata toho, čo nazývate mojím prvým

objavom, spočíva v jednoduchom fakte: všetkých šesť Pásem Návštevy je na povrchu našej planéty umiestnených tak, akoby ktosi šesť ráz vystrelil na Zem z pištole nachádzajúcej sa kdesi na priamke Zem — Deneb. Deneb je alfa súhvezdia Labute a bod na nebeskej klenbe, z ktorého tak povediac strieľali, sa nazýva Pillmanovým radiantom.

— Ďakujem vám, doktor Pillman. Drahí Marmont'ania! Konečne nám poriadne vysvetlili, čo je Pillmanov radiant. Mimochodom, včera uplynulo presne trinásť rokov odo dňa Návštevy. Doktor Pillman, nepoviete svojim krajanom pri tejto príležitosti niekoľko slov?

— Čo by ich mohlo zaujímať? Vezmite však do úvahy, že som vtedy v Marmonte nebol...

— Tým zaujímavejšie bude dozvedieť sa, čo ste si pomysleli, keď sa vaše rodné mesto stalo objektom invázie inoplanetárnej supercivilizácie ...

— Priznám sa, sprvu som myslel, že to je novinárska kačica. Nevedel som si predstaviť, že by sa v našom malom starom Marmonte mohlo stať čosi podobné. Ešte tak Gobi, Newfoundland — prosím! Ale Marmont...?

— No napokon ste uverili.

— Áno.

— A ako ste uvažovali ďalej?

— Odrazu som si uvedomil, že Marmont i ďalších päť Pásem Návštevy ... vlastne prepáčte, vtedy boli známe len štyri... že všetky ležia na súvislej krivke. Vypočítal som koordináty a poslal ich do Prírody.

— A čo osud rodného mesta? Vôbec vás nevzrušil?

— V tom čase som už veril v Návštevu, no nijako som nemohol uveriť panickým správam o horiacich mestských štvrtiach, o monštrách, ktoré si vyberajú výlučne starcov a deti a požierajú ich, ani o krvavých bojoch medzi nezraniteľnými inoplanétanmi a našimi veľmi zraniteľnými, no nanajvýš udatnými tankovými oddielmi.

— A mali ste pravdu. Pokiaľ si pamätám, kolegovia informátori si vtedy veľa navymýšľali... Vráťme sa však k vede. Objav Pillmanovho radiantu bol vašim prvým, ale iste nie posledným prínosom k poznatkom o Návšteve...

— Prvým aj posledným.

— No nepochybne ste po celý čas pozorne sledovali, ako napredujú medzinárodné výskumy v jednotlivých Pásmach Návštevy ...

— Áno ... Zavše listujem Správy.

— Máte na mysli Správy Medzinárodného ústavu mimozemských kultúr?

— Áno.

— A čo je podľa vášho názoru najdôležitejším objavom za tých trinásť rokov?

— Sama Návšteva.

— Prepáčte, nerozumiem ...

— Sama Návšteva je najdôležitejším objavom nielen za uplynulých trinásť rokov, ale i za celú existenciu ľudstva. Nie je až také dôležité, kto boli inoplanétania, odkiaľ a načo prišli, prečo sa tak krátko zdržali a kam zmizli. Dôležité je, že ľudstvo teraz s istotou vie, že nie je vo Vesmíre samo. Obávam sa, že Medzinárodnému ústavu mimozemských kultúr sa už nikdy nepodarí urobiť fundamentálnejší objav.

— Váš názor je veľmi zaujímavý, doktor Pillman, no mal som na mysli objavy technologického druhu. Objavy, ktoré by mohla využiť naša veda a technika. Celý rad veľmi významných vedcov sa nazdáva, že nálezy v Pás-

mach Návštevy môžu zmeniť beh našich dejín.

— Nuž-ž-ž, ja nepatrím k stúpencom tohto názoru.

A pokiaľ ide o konkrétne nálezy, nie som odborník.

— Už dva roky ste predsa konzultantom Komisie OSN pre otázky Návštevy ...

— Áno. Nemáme však do činenia s výskumom mimozemských kultúr. V Komisii pre otázky Návštevy so svojimi kolegami zastupujeme medzinárodné vedecké kruhy a kontrolujeme plnenie uznesení OSN o zmedzinárodnení Pásem Návštevy. Teda dozeráme, aby všetky záhadné inoplanetárne veci, ktoré sa našli a nájdu v Pásmach, mal k dispozícii výlučne Medzinárodný ústav.

— Azda si ich chce privlastniť aj niekto iný?

— Áno.

— Zrejme máte na mysli stalkerov?

— Neviem, čo to je.

— Tu v Marmonte takto volajú šialene odvážnych mladencov, ktorí na vlastné riziko prenikajú do Pásma a vyvláčajú odtiaľ všetko, čo sa im podarí nájsť.

— Rozumiem. Nie, to je mimo našej kompetencie.

— Prirodzene! Tým sa predsa zaoberá polícia. Bolo by však zaujímavé dozvedieť sa, čím sa zaoberáte vy, doktor Pillman.

— Inoplanetárny materiál z Pásem Návštevy ustavične uniká do rúk nezodpovedných osôb a organizácií. Zaoberáme sa výsledkami tohto úniku.

— Ďakujem. A vás ako vedca neláka zapodievať sa týmto materiálom?

— Ako by som vám povedal... Nuž, áno.

— Teda môžeme dúfať, že Marmont'ania jedného krásneho dňavidia svojho slávneho rodáka na uliciach rodného mesta?

— Nevylučujem to.

1. Redrick Schuchardt, 23-ročný, slobodný, laborant marmontskej odbočky Medzinárodného ústavu mimozemských kultúr.

Včera som s ním bol v sklade. Je večer, už ostáva iba vyzliecť pracovný plášť a môžeme zapadnúť do Boržču, dožiť si kvapku či dve dačoho ostrého. Stojím len tak, podopieram stenu. Svoje som si odrobil, teraz si idem zapáliť. Strašne túžim po cigarete, už dve hodiny som nefajčil, no on sa donekonečna babre s tými svojimi haraburdami. Naplnil jeden trezor, zamkol ho a zapečatil, teraz zapíňa druhý — vezme z transportéra pustulku, dôkladne si ju poobzerá — fučí pritom ako lokomotíva, lebo sú poriadne ťažké, každá váži šesť a pol kila — a potom ju pedantne umiestni na policu.

Tolko sa morí s tými pustulkami a podľa mňa ľudstvo z toho nemá ani zamak osohu. Na jeho mieste by som sa na to už dávno vykašlal a za tie isté peniaze sa pustil do dačoho iného. Hoci keď sa nad tým zamyslím, pustulka je naozaj záhadná, celkom nepochopiteľná vec.

Už veľa som ich preniesol na chrbte, no zakaždým keď na ne pozriem, musím sa čudovať. Sú to len dva mosadzné disky veľké asi ako tanierik pod čajovú šálku, hrubé zo päť milimetrov, vzdialené od seba asi štyristo milimetrov, a medzi nimi nič, vôbec nič. Úplné prázdno. Môžeš si tadiaľ presunúť ruku, ba aj hlavu, ak si už načisto osprostel. A predsa medzi nimi musí byť čosi, akási sila, lebo ešte nikomu sa nepodarilo pritlačiť disky k sebe, ani ich od seba odtrhnúť.

Naozaj je ťažko opísať pustulku tomu, kto ju ešte ne-

videl. Naoko je taká jednoduchá, najmä keď sa dobre prizriete a napokon uveríte vlastným očiam. Je to ako opísať pohár či nebodaj kalište: človek načrtáva prstami a bezmocne nadáva. Predpokladajme, že ste pochopili, ako vyzerá pustuľka, kto nepochopil, nech si prečíta ústavné Správy, v každom čísle sú o nich články aj s fotografiami...

Nuž a Kirill sa morduje s týmito pustuľkami už takmer rok. Pracujem uňho od samého začiatku, ale dosiaľ poriadne nechápem, o čo mu vlastne ide. Úprimne povedané, ani sa o to dajako zvlášť neusilujem. Nech najprv on vnikne do veci, ujasní si čo a ako, potom si ho azda vypočujem. Zatiaľ som pochopil len jedno: stoj čo stoj sa usiluje nejakú pustuľku rozbiť, rozleptať ju kyselinami, rozmiaždiť pod lisom, roztaviť v peci. Až potom mu bude všetko jasné, až potom získa česť a slávu a všetci vedci na svete budú vzrušení a šťastní. No ako to ja vidím, dovtedy ešte uplynie veľmi veľa času. Zatiaľ nič nedosiahol, iba čo sa celkom vyšťavil. Býva teraz zamračený, mlčanlivý, oči má ako chorý pes, ešte mu aj slzia. Keby to bol niekto iný, povláčil by som ho po nočných putkách a iných peľochoch a o týždeň by bol ako znovuzrodený, svieži, plný energie... Ibaže Kirillovi sa tento liek nehodí, jemu sa ho neoplatí núkať, nie je ten typ. Slovom, sme v sklade, pozerám na Kirilla, aký je zúbožený, aké má vpadnuté oči, a je mi ho ľúto. A vtedy som sa rozhodol. Vlastne som sa ani nerozhodol, skôr akoby mi tú myšlienku niekto vnútil.

— Počuj, Kirill... — vravím.

Práve drží zvisle poslednú pustuľku a tvári sa, akoby najradšej vliezol do nej.

— Počuj, Kirill, — vravím. — A čo keby si mal plnú pustuľku?

— Plnú pustuľku? — zopakuje a zdvihne obočie, akoby mi vôbec, ale vôbec nerozumel.

— No áno, — prisvedčím. — Hovorím o tom tvojom hydromagnetickom lapači, objekt 77B. Ibaže s akousi brečkou vnútri, takou belasou...

Vidím, začína mu to zapínať. Pozrel na mňa prižmúrenými očami, a ako sa sám veľmi rád vyjadruje, zračil sa mu v nich záblesk pochopenia.

— Plnú? — hovorí. — Takú, ako je táto, ale plnú?

— No hej.

— A kde je?

Kirill je znova vo forme. Svieži, plný energie.

— Poďme si zafajčiť, — navrhnem.

Vrtko vložil pustuľku do trezoru, pribuchol dvere, tri a polkrát zvrtol kľúčom v zámke a šli sme nazad do laboratória. Za prázdnu pustuľku dáva Ernest štyri stovky na ruku, za plnú by som z toho žgrola celú jeho hnusnú kožu zodral. No verte či nie, ani som na to nepomyslel, keď som videl, ako Kirill ožil, znova bol ako strunka, až tak zuní a berie po štyri schody naraz, ani si nestačím zapáliť. Slovom, porozprával som mu, ako plná pustuľka vyzerá, kde leží, ako sa k nej dá najlepšie dostať. Chytrý vytiahol mapu, našiel tú garáž, položil na ňu prst a pozrel na mňa. Pravdaže, hneď ma celého prekukol, napokon, aj tak už o mne kadečo vedel...

— Tak je to teda! — hovorí, ale usmieva sa. — Nuž čo, ideme na to. A hneď zajtra ráno. Na deviatu objednáme priepustky a „galošu“ a o desiatej vyštartujeme. Platí?

— Platí. A kto bude tretí?

— Načo nám je tretí?

— Tak to nie! — vravím. — Nechystáme sa na piknik s dievčatami. Čo ak sa ti niečo stane? Ideme predsa do Pásma. Poriadok musí byť.

Zľahka sa uškrnul, mykol plecom.

— Ako chceš. Ty sa v tom lepšie vyznáš.

Aby som sa nevyznal! Pravdaže, chcel byť veľkodušný, robil si starosti kvôli mne: keby sme šli iba my dvaja, všetko by ostalo utajené, nik by ma neodhalil. No ja viem, že pracovníci ústavu vo dvojici do Pásma nechodia. Platí predpis, že dvaja pracujú a tretí pozoruje a potom podá správu.

— Ja by som vzal Austina, — navrhuje Kirill. — Ale ty ho pravdepodobne nebudeš chcieť. Alebo si za?

— Nie, — vravím. — Austina ani za svet. Toho vezmeš inokedy.

Austin nie je zlý mládenec, má akurát dosť odvahy, ale i strachu, no podľa mňa je už poznačený. Kirill by to nepochopil, ale ja viem svoje: len čo si niekto začne namýšľať, že pozná Pásmo a dokonale sa v ňom vyzná, čoskoro si zlomí krk. No prosím. Ale bezo mňa ...

— Tak dobre, — hovorí Kirill. — A čo Tender?

Tender je jeho druhý laborant. Pokojný chlapík, to by sa dalo.

— Len je trochu starý, — namietam. — A má deti...

— To nič. Už bol v Pásme.

— V poriadku. Tak nech je to Tender.

Kirill ostal sedieť nad mapou, ale ja som cválal rovno do Boržču, bol som hladný ako vlk a v hrdle mi vyschlo. Prídem na druhý deň ráno ako vždy pred deviatou, predložím priepustku a na vrátnici má službu vysokánsky seržant, ten čo som ho vlni uzemnil, keď v opitosti začal dobiedzať do Juty.

— Vitaj! — vraví. — Po celom ústave ťa hľadajú, Ryšavec...

— Nie som ti nijaký Ryšavec, — prerušil som ho veľmi slušne. — Ty sa mi za kamaráta nenatískaj, švédsky dlhánisko.

— Prepánajána, Ryšavec! — hovorí prekvapene. — Veď ťa tak všetci volajú.

Odchádzam do Pásma, preto som nervózny, a navyše aj triezvy, nuž ho chmatnem za dohodu a dopodrobna mu vyložím, kto je, čo je, načo ho matka porodila. Odplul si, vrátil mi priepustku a už bez kamarátskych nežností mi vraví:

— Redrick Schuchardt, máte sa ihneď dostaviť k splnomocnencovi bezpečnostnej služby kapitánovi Herzogovi.

— No vidíš! — hovorím. — To je iná reč. Keby si sa vždy takto so mnou zhováral, bol by si na nezaplatenie...

Čo sú toto za novoty? Na kiego dása ma potrebuje kapitán Herzog v pracovnom čase? V poriadku, už aj idem. Má pracovňu na druhom poschodí, peknú, aj s mrežami na oblokoch ako na polícii. Willy tróni pri svojom stole, cmukavo si poťahuje z fajky a vytŕkáva na stroji tie svoje písáčky. V kúte sa v plechovej skrini prehrabáva seržantík, nejaký nový, nepoznám ho. V našom ústave je seržantov viac ako v divízii a všetci sú zavalití, rumenní, krv a mlieko. Do Pásma ich to neťahá a na svetové problémy kašlú.

— Dobrý deň! — vravím. — Volali ste ma?

Willy pozrie na mňa, akoby som bol vzduch, potom odtisne stroj, položí pred seba hrubizný fascikel a začne v ňom listovať.

— Redrick Schuchardt? — vraví.
— Presne tak, — odpovedám a horko-t'ážko potláčam smiech. Som nervózny, najradšej by som sa zachichúňal.
— Ako dlho pracujete v ústave?
— Tretí rok.
— Počet členov rodiny?
— Som sám — vravím. — Sirota.
Nato sa obrátil k svojmu seržantíkovi a prisne prikáže:
— Seržant Lummer, chodte do archívu a prineste spis číslo stopäťdesiat.
Seržantík zasalutoval a vypadol. Willy vzápätí zabuchol fascikel a zachmúrene sa spytuje:
— Znova si sa dal na staré chodníčky?
— Na aké staré chodníčky?
— Sám vieš na aké. Zasa prišlo na teba udanie.
Ach, tak!
— A odkiaľ?
Zamračil sa, rozčúlene pobúchal fajkou na popolník.
— Do toho t'a nič, — vraví. — Zo starého priateľstva t'a upozorňujem, nechaj to, navždy to nechaj. Lebo ak t'a ešte raz dolapia, so šiestimi mesiacmi sa z toho nevylížeš. A z ústavu hneď a navždy letíš, Jasné?
— Jasné, — vravím. — Celkom jasné.
Odvrátil pohľad odo mňa, cmukavo potáhuje z prázdnej fajky a akoby nič listuje vo fascikli. To znamená, že seržant Lummer so spisom číslo stopäťdesiat sa už vrátil.
— Ďakujem, Schuchardt, — vraví kapitán Willy Herzog prezývaný Bachráč. — To je všetko, čo som chcel vedieť. Ste voľný.
Šiel som do šatne, obliekol som si pracovný plášť, zapálil cigaretu a rozmýšľam: Odkiaľ sa to donieslo? Ak z ústavu, potom je to všetko klamstvo, nikto tu o mne nič nevie, ani nemôže vedieť. A ak z polície, tam poznajú iba moje staré prípady. Možno chytili Supu, a ten každého namočí, len aby sa sám vyšmykol... Ale ani on teraz o mne nič nevie. Špekuloval som, ale nič som nevyšpekuloval, a rozhodol som sa, že sa na to vykašlem. Naposledy som bol v Pásme v noci pred týždňom, korisť som už takmer celú predal, aj peniaze takmer všetky minul. S usvedčujúcim dôkazom ma nechytily, čiže zatknúť ma nemôžu, vykrútim sa.
Už som vystupoval po schodišti, keď mi vtom zišlo na um čosi také, že som sa hneď vrátil do šatne, sadol si a znova si zapálil. Z toho je jasné, že do Pásma ku garáži dnes nemôžem ísť. Ani zajtra či pozajtra. Zdá sa, že ma páni policajti zasa majú na muške, nezabudli na mňa, a keby aj boli, ktosi ich na mňa upozornil. Teraz už na tom nezáleží kto. No ani jeden stalker, ak len nie je celkom šibnutý, sa nepriblíži k Pásmu na vzdialenosť výstrelu z dela, keď vie, že ho sledujú. Teraz sa musím zdekovať, a keby dačo, tak: Aké Pásmo, čo za Pásmo? Veď ja ta ani na priepustku nechodím už neviem koľký mesiac. Prečo sa zadrapujete do statočného laboranta?! Všetko som si rozvážil a tuším sa mi aj uľavilo, že nemusím ísť do Pásma. Lenže ako to mám povedať Kirillovi, aby sa neurazil?
Napokon som mu z mosta doprosta povedal:
— Do Pásma nejdem. Aké príkazy máš na dnes?
Prirodzene, vypleštil na mňa oči. Potom sa zrejme dovtipil, vzal ma za lakeť, odviedol do svojej malej pracovne, usadil k stolíku a usalašil sa vedľa na podobložnici. Zapálili sme si, mlčíme. Po chvíli sa ma opatrne spýta:

— Stalo sa niečo, Red?

No čo mu mám na to povedať?

— Nie, — vravím, — nič sa nestalo. Včera v pokeri ma pán Noonan obral o dvacku. Hrá ako stroj, neurobí jedinú chybičku...

— Tak dosť! Rozmyslel si si to?

Zastenal som, tak ma to mrzelo.

— Nemôžem, — vravím mu cez zuby. — Nemôžem, rozumieš? Herzog si ma dnes dal zavolať.

Načisto zmláandavel a zase vyzeral tak nešťastne, oči mal ako chorý pudlík. Kľčovite vydýchol, od ohorka si zapálil ďalšiu cigaretu a ticho hovorí:

— Môžeš mi veriť, Red, nikomu som o tom ani nemukol.

— Prestaň! Hádám podozrievam teba?

— Ani Tenderovi som nič nepovedal. Pripustku som vystavil na jeho meno, ale ešte som sa ho nespýtal, či pôjde...

Mľčky fajčím. Ani neviem, či sa mám smiať, alebo plakať.

— A čo ti povedal Herzog? — spýtal sa Kirill.

— Nič zvláštne. Nieкто na mňa natáral, to je všetko.

Pozrel na mňa akýmsi čudným pohľadom, zoskočil z podobločnice a začal pobiehať po pracovni. Ticho sedím a vyfukujem dym. Je mi ho, pravdaže, ľúto, mrzí ma, že to tak hlúpo vypálilo. Takto som ho podržal, takto som ho vyliečil z melanchólie! A kto je vinný? Ja som vinný... Vtom zastane pri mne, ale nepozrie mi do očí a rozpačito sa spytuje:

— Počuj, Red, a koľko môže stáť plná pustuľka?

Sprvu som nepochopil, pomyslel som si, že ju chce kúpiť, ale kde ju kúpi, keď taká je azda iba jediná na svete. Ani by mu nestačili peniaze, veď odkiaľ by ich nabral? Vtom akoby ma zelektrizovalo: hádam si len nemyslím, že som sa do toho podniku púšťal pre prachy? Ach, ten pľuhák, za koho ma pokladá? Už-už som sa naňho chcel vyrútiť, ale zháčil som sa. Vlastne, za koho by ma mal pokladať? Stalker je stalker, ten chce len peniaze, čo najviac peňazí, za ne aj život dá. Nuž hej, teraz to vyzerá tak, že včera som hodil udicu a dnes pot'ahujem návnadu, vyhánam cenu čo najvyššie.

Nezmohol som sa na slovo, akoby mi jazyk zdrevenel.

On čaká, nespúšťa pohľad zo mňa, no v očiach mu nevidno opovrhnutie, skôr akési pochopenie. Napokon som mu to všetko pokojne vysvetlil:

— Ku garáži ešte nikto nikdy nešiel na pripustku.

Veď vieš, ani trasa k nej ešte nie je vytýčená. Vrátime sa nazad a tvoj Tender sa začne vystatovať, ako sme si odskočili ku garáži, vzali, čo potrebujeme, a hop nazad. Akoby sme si zašli do skladu. Hneď bude každému jasné, že sme šli naisto, dopredu sme vedeli, po čo ideme, teda nás nieкто viedol. A je celkom jasné, kto z nás troch viedol. Už chápeš, čím mi to smrdí?

Skončil som a mľčky si pozeráme do očí.

Kirill odrazu plesol dlaňami, počúchal si ich a optimisticky vyhlásil:

— Nuž čo, keď nie, tak nie. Chápem ťa, Red, a nezažlievam ti to. Pôjdem sám. Azda sa to dobre skončí. Veď nejdem prvý raz ...

Rozprestrel na podobločnici mapu, zaprel sa rukami a zohol sa nad ňu. A vtom sa všetok jeho optimizmus rovno pred mojimi očami rozplynul. Počujem, ako si hundre:

— Stodvadsať metrov ... ba stodvadsať dva ... a ešte

aj v garáži... Nie, nevezmem so sebou Tendera. Čo myslíš, Red... však by som ho nemal brať? Má predsa dve deti...

— Ale samého ťa nepustia, — pripomínam.

— Pustia, — šomre, — čoby ma nepustili. Tie nákladné autá sa mi fakt nepáčia. Pozri. Už trinásť rokov stoja pod holým nebom, a všetky sú ako nové. Autocisterna o dvadsať krokov ďalej je prehrdzavená ani rešeto, ale nákladniaky akoby práve vyšli z fabriky... Och, to nešťastné Pásmo!

Zdvihol hlavu od mapy a zahľadel sa do obloka. Aj ja som pozrel von. Sklá v oblokoch nášho ústavu sú hrubé, olovnaté a za nimi sa rozprestiera naše „milované“ Pásmo, hneď tu, celkom blízko, z deviateho poschodia ho vidíme celé ako na dlani.

Na prvý pohľad zem ako zem, svieti na ňu slnko tak ako inde. Zdanlivo sa tam nič nezmenilo, všetko vyzerá ako pred trinástimi rokmi. Nebohý tatko by nič zvláštne nespozoroval, nanajvýš by sa spýtal: „A prečo závod nedymí, hádam sa štrajkuje...?“ Kužeľovité kopy žltej horniny, zohrievače vzduchu, lesknúce sa na slnku, koľajnice, na nich malý rušeň s plošinovými vozňami... Jedným slovom, priemyselná krajina. Iba ľudia tam nie sú. Živí ani mŕtvi. A hentam vidím garáž: dlhé sivé črevo brána otvorená dokorán, na asfaltovej ploche nákladné autá. Trinásť rokov tam stoja, a vždy sú rovnaké. No bohu uchovaj prechádzať pomedzi dve autá. Treba ich obísť bokom, lebo v asfalte je puklina, ak odvtedy nezarástla trní. Stodvadsaťdva metrov ... Odkiaľ to počíta? Aha, pravdepodobne od krajnej trasírky. Správne, odtiaľ to viac nebude. Predsa sa aj títo mudrlanti už čosi naučili. Pozrime, vytýčili cestu až po násyp, a urobili to celkom šikovne. Tam je priekopa, kde Slizniak otrčil kopytá, iba dva metre od ich cesty ... A Kostlivec mu dobre vravel: „Drž sa, trufo, ďalej od priekop, inakšie nebude čo pochovať...“ Akoby bol jasnovidec, naozaj nebolo čo pochovať... S Pásmom je to tak: vrátiť sa aj s tovarom je zázrak, vrátiť sa živý šťastie, vrátiť sa s guľkou od strážnej hliadky úspech, no a všetko ostatné je osud... Pozrel som na Kirilla. Nenápadne ma sledoval a tváril sa tak, že som znova zmenil rozhodnutie. Doparoma s policajtmi, veď čo mi napokon môžu urobiť?! Teraz ma už Kirill vôbec nemusel presviedčať, no predsa úradným tónom povedal:

— Laborant Schuchardt, z oficiálnych, zdôrazňujem, oficiálnych prameňov som sa dozvedel, že prehliadka garáže môže priniesť vede veľký osoh. Navrhujem teda prezrieť garáž. Odmenu zaručujem. — A usmieva sa ako mesiačik na hnoj.

— Z akých oficiálnych prameňov? — spytujem sa a aj ja sa škerím ako idiot.

— Sú to dôverné pramene, — vraví. — No vám ich môžem prezradiť. — Tu sa zamračil. — Povedzme, že ide o doktora Douglasa ...

— Aha, tak doktor Douglas ... A ktorý Douglas?

— Sam Douglas, — vraví odmerane. — Ten, čo vlani umrel.

Prebehli mi zimomriavky po tele. Aby ho porantalo! Kto pred odchodom do Pásmu pripomína také veci! Týmto okuliarnikom môžeš vtĺkať do hlavy, koľko chceš, nič sa nedovtipia... Vopchal som ohorok do popolníka a vravím:

— V poriadku. Kde je ten tvoj Tender? Ešte dlho budeme naňho čakať?

Slovom, viac sme sa k tejto téme nevrátili. Kirill zatelefonoval na dopravné oddelenie a objednal „lietajúcu galošu“, ja som zatiaľ študoval ich mapu. Nie je najhoršia, vlastne celkom zbaví. Urobená fotograficky, teda zhora a poriadne zväčšená, takže sa dajú rozoznať aj vrúbky na pneumatike, čo sa považuje pri bráne garáže. Nám stalkerom by sa zišla taká mapa... A vlastne, čerta by sme z nej mali v noci, keď si poriadne ani na ruky nevidíme...

Konečne sa zjavil červený Tender, zadychčaný, ospravedlňuje sa — dcérka mu ochorela, musel bežať po doktora. Hneď sme sa vytasili, aký darček máme preňho: pôjde do Pásma. Neborák, až mu dych vyrazilo. „Do Pásma?“ vraví. „A prečo ja?!“ No keď počul, že dostane dvojnásobnú odmenu a že idem aj ja, pozbieral sa a znova začal dychčať.

Slovom, zišli sme do „budoáru“, Kirill zabehol po priepustky, predložili sme ich seržantovi a on každému vydal špeciálnu kombinézu. Je to výborná vec. Ešte ju tak prefarbiť z červenej na inú vhodnú farbu a každý stalker by za taký ancúg vysolil päťstovku, ani okom by nemihol. Už dávno som sa zaprisahal, že pri prvej vhodnej príležitosti jednu šlohnem. Na prvý pohľad nič zvláštne, kombinéza i kukla s veľkým priezorom vpredu vyzerajú ako potápačské, či skôr ako oblek pilota prúdového lietadla alebo skafander kozmonauta. Je ľahká, pohodlná, nikde netlačí, človek sa v nej nepotí. Oheň jej neublíži, plyn cez ňu neprenikne, ba ani guľka ju vraj neprestrelí. Napokon, oheň, yperit či guľka — to všetko je pozemské, ľudské. V Pásme nič také nie je, tam na človeka striehnu iné nebezpečenstvá. Vlastne, škoda reči, aj v týchto špeciálnych oblekoch výskumníci umierajú jedna radosť. Fakt je, že bez nich by ich iste umrelo ešte viac. Napríklad pred „horúcim páperím“ alebo pred pľuvancom „čertovej kapusty“ kombinézy chránia stopercentne. Slovom, natiahol som si kombinézu, do zadného vrečka som si nasypal skrutkové matice z vrecúška a kráčali sme cez celý ústavný dvor k východu do Pásma. Tak sa to tu zaužívalo, aby všetci videli: Aha, hrdinovia vedy idú položiť život na oltár ľudstva, vedy a svätého ducha, amen. A naozaj — všetky okná až po štrnásté poschodie boli plné hláv, už tu chýbal iba orchester a mávajúce vreckovky.

— Ráznejšie, — vravím Tenderovi. — A vtiahnuť brucho, dengľoš! Vďačné ľudstvo na teba nezabudne. Pozrel na mňa a vidím, nie je mu do žartu. Správne, nijaké žarty... No keď človek odchádza do Pásma, ostáva mu buď plač, alebo žarty ... A ja som jakživ neplakal. Pozrel som na Kirilla. Drží sa celkom dobre, len perami hýbe.

— Čo je, modlíš sa? — hovorím mu. — Len sa modli!

Čím bližšie do Pásma, tým bližšie do neba ...

— Čože? — spytuje sa.

— Modli sa! — kričím. — Stalkerov púšťajú do raja mimo poradia.

Usmial sa, potľapkal ma po chrbte, ako že — neboj sa, so mnou sa nestratíš, a keby dačo, umrieme len raz.

Smiešny mládenec, fakt smiešny!

Odovzdali sme priepustky poslednému seržantovi, vlastne tentoraz to bol poručík. Poznám ho, jeho tatuško v Rexopolise kupčí s cintorínskymi ohradami. „Lietajúca galoša“ je už pripravená, chlapci z dopravného strediska ju postavili tesne ku vchodu. Všetko je naporúdzi: sanitka, požiarnici i naši nebojácni záchrancovia — skupina

vykímených povaláčov so svojím vrtuľníkom. Najradšej by som ich nevidel.

Nastúpili sme do „galoše“. Kirill si stal k riadiacemu pultu a hovorí:

— Tak, Red, a teraz rozkazuji.

Neponáhľal som sa. Trochu som si stiahol zips na kombinéze, vybral zo záhrenia poľnú fľašu, riadne som si uhol, zakrútil vrchnák a vopchal fľašu nazad. Bez toho nemôžem. Už neviem, koľký raz idem do Pásma, ale každým si najprv musím dať poriadny dúšok. Obaja pozerajú na mňa a čakajú.

— Vám neponúknem, — vravím, — idem s vami prvý raz a neviem, ako znášate alkohol. Zapamätajte si: Všetko čo poviem, splníte ihneď a bez rečí. Ak sa niekto z vás oneskorí, alebo nebodaj sa začne vypytovať, vopred sa ospravedlňujem, ale udriem, kde príde. Tak napríklad, pán Tender, ak ti poviem: postav sa na ruky a choď, v tom momente zdvihneš svoj tučný zadok a urobíš, čo som ti kázal. A keď ma nepočúvneš, možno už chorú dcérku neuvidíš. Jasné? Hoci sa, pousilujem, aby si ju videl.

— Len prikáž, Red, najmä nezabudni prikázať, — chripí Tender a je celý červený, spotený, pery sa mu trasú, až mľaská. — Pôjdem čo aj po zuboch, a nie že po rukách. Nie som nováčik. Už dva razy som tam bol.

— Tie svoje dva razy si strč za klobúk, — vravím. — A prikazovať nezabudnem, spoľahni sa. Ozaj, vieš riadiť „galošu“?

— Vie, — hovorí Kirill. — A celkom slušne.

— Fajn. Tak v mene božom: Stiahnuť priezory: Pomaly vpred podľa trasírok, výška tri metre! Pri dvadsiatej siedmej trasírke zastaviť.

Kirill vystúpil s „galošou“ do trojmetrovej výšky a pomaly letel dopredu. Nebadane som obrátil hlavu a popľul si ponad ľavé plece. Pozerám, naši nebojácni záchranovia zaliezli do vrtuľníka, požiarnici úctivo stoja, poručík v dverách vrátnice nám salutuje a nad ich hlavami visí obrovský, už vyblednutý plagát: Vitame vás, páni inoplanét'ania! Tender im chcel zakývať rukou, ale tak som naňho zagánil, že hneď zabudol na všetky formality. Ja ti ukážem lúčiť sa! Leteli sme.

Napravo od nás bol ústav, naľavo Morová štvrť. Napredovali sme od jednej trasírky k druhej presne po prostriedku ulice. Och, ako dávno po nej nikto nešiel peši ani autom! Asfalt bol celý popukáný, pukliny zarastené trávou, to bola ešte naša, ľudská tráva. Ale na chodníku vľavo už rástlo čierne tnie a práve ono presne ohraňovalo Pásmo: čierne krovie tesne pri vozovke vyzeralo ako skosené. Keď sa to tak vezme, inoplanét'ania boli seriózní. Tak napríklad ani „horúce páperie“ nikdy nezaletí z Pásma až na našu stranu, aj keď sa s ním vietor všelijako pohráva.

Domy v Morovej štvrti sú ošarpané, mŕtve, no sklá v oblozkách takmer všade ostali celé, ibaže od špiny vyzierajú ako slepé. Ale v noci, keď sa človek plazí okolo, veľmi dobre vidieť vnútri jas, akoby tam beláskavými jazýčkami horel lieh. To z pivníc vyžaruje „bosorkina huspenina“. Pri zbežnom pohľade je to štvrť ako iné, domy by, pravdaže, potrebovali opravu, ale ináč nie je na nich nič zvláštne. Len ľudí tu nevidieť. Mimochodom, v hentom tehlovom dome býval náš učiteľ literatúry, prezývali sme ho Čiarka. Otravný chlap a smoliar, krátko pred Návštevou ušla od neho druhá žena a dcérka mala belmo na oku, pamätám sa, tak sme sa jej posmievali, až

plakala. Keď vypukla panika, učiteľ aj s ostatnými utekal odtiaľto iba v bielizni až po most, celých šesť kilometrov sa nezastavil. Potom bol dlho chorý na mor, zliezala mu koža, nechty. Takmer všetci, čo tu bývali, ochoreli, preto sa táto štvrť volá Morová. A v tamtých troch štvrtiach ľudia oslepli. Podľa toho sa tie štvrte i volajú: Prvá slepá, Druhá slepá... Vlastne, postihlo ich čosi ako vlčia tma. Hovorí sa, že neoslepli od žiary, hoci sa vraj blýskalo, ale od silného hrmenia. Tak silne zaburácalo, že oslepli. Darmo ich lekári presviedčali, že také dačo nie je možné, že im iste zlyhala pamäť, oni trvajú na tom, že oslepli od silného hrmenia. Zaujímavé, že okrem nich to burácanie nikto nepočul...

Áno, akoby sa tu nič nebolo stalo. Hentam je neporušený stánok, v bráne stojí detský kočík, obliečky v ňom vyzierajú čisté... Iba antény sa zmenili, obrástli akýmisi vlasmi, akoby lykom. Naši mudrlanti si na tie antény už dávno brúsia zuby, chceli by zistiť, čo je to za lyko, lebo nikde inde také nie je, iba na anténach v Morovej štvrti. A pritom je to tak blízko, priam pod oblokmí ústavu, na dosah ruky. Vlni pošpekulovali, z vrtuľníka spustili kotvu na oceľovej tyči a zachytili jedno lyko. Pilot potiahol, a vtom pš-š-š! Pozeráme — z antény i z kotvy sa dymí, aj z tyče stúpa dym, ba dokonca jedovato syčí ako štrkáč. Pilot sa raz-dva spamätal, pustil tyč a ufujazdil... Tam ostala visieť, takmer sa dotýka zeme a celá obrástla lykom...

Potichučky-poľahučky sme doleteli až k zákrute na konci ulice. Kirill pozrel na mňa: má zabočiť? Prikývol som: zabočiť, ale celkom pomaličky. Naša „galoša“ teda zabočila a pomaly napredovala nad poslednými metrami ľudskej zeme. Chodník je čoraz bližšie a vtom už tieň „galoše“ dopadol na čierne tnie... Sme tu, v Pásme. Čítal som, ako mi po tele prebehli zimomriavky. Zakaždým ma takto zamrazí, a raz neviem, či ma to Pásmo víta, alebo mi stalkerské nervy rapľujú. Vždy sa chystám, že až sa vrátim, spýtam sa, či to aj ostatní prežívajú, no potom na to zabudnem.

Pomaličky sa vznášame ponad bývalé záhrady, motor pod nohami rovnomerne, pokojne pradie. Čože on, jemu neublížia. A tu už Tender nevydržal. Ešte sme neboli ani pri prvej trasírke, keď začal tárať, tak ako v Pásme zvyčajne tárajú nováčikovia. Zuby im drkocú, srdce búcha, celí sú bez seba, hanbia sa, ale nevedia sa ovládnuť. Podľa mňa to je ako nádcha, ani ona nezávisí od vôle človeka, z nosa mu tečie a tečie. Čo tí toho natárajú! Jeden sa nadehýna krajinou, iný ľapoce do sveta tak ako teraz Tender. Začal vykladať o svojom novom obleku a nemôže sa zastaviť. Rapoce, koľko zaň zaplatil, aká je to jemná vlna, ako mu krajčír musel vymeniť gombíky ...

— Čuš! — zahriaknem ho.

Pozrel na mňa smutne, pery sa mu zatriasli, no ďalej brble, koľko hodvábu šlo na podšívku. Pod nami je už hlinistá pustatina, predtým tu bolo mestské smetisko. Odrazu cítim, že pofukuje. Dosiaľ bolo bezvetrie, no z ničoho nič sa zdvihol vetrík, zvril prach, ba akoby som aj čosi začul.

— Drž hubu, lebo ťa zabijem, — vravím Tenderovi.

Lenže on nie a nie sa zastaviť. Teraz melie čosi o konskom vlase. Tak čo už s ním, sám o to prosil.

— Stoj, — vravím Kirillovi.

Ihneď zabrzdí. Šikovný chlap. Pohotovo reaguje. Chytím Tendera za plece, zvrtnem ho k sebe a z celej sily mu dlaňou tresnem po priezore. Narazil, chudák, nosom

do skla, zavrel oči a stíchol. A vzápätí jasne počujem:
Tr-r-r ... tr-r-r ... tr-r-r ... Kirill hľadá na mňa, zuby má
zaťaté. Rukou mu naznačujem: Stoj, preboha, nehýb sa.
Aj on počuje ten rapot a ako všetci nováčikovia, najrad-
šej by hneď čosi podnikol.

— Spiatočku? — šepká.

Zúrivo krútim hlavou, päsťou mu šibrinkujem pred tvá-
rou za priezorom: Ani muk! A vtom som stípol. Nad
kopou starých odpadkov, nad rozbitým sklom a všelijaký-
mi handrami sa šíriło akési vlnenie, ako keď sa napo-
ludnie chveje horúci vzduch nad plechovou strechou,
prehuplo ponad vŕšok a neúprosne sa blížilo k nám, no
tesne vedľa trasírky nad cestou sa asi na pol sekundy
zastavilo — alebo sa mi to len zamarilo? — a vzdľaľovalo
sa do poľa, za kríky, za zhnité ploty, k cintorínu starých
áut.

Tí tomu dali. Vytýčili cestu popri ryhe! Ale aj ja som
somár. Čo som len videl také skvelé na tej ich mape!

— Pomaly vpred, — vravím Kirillovi.

— Čo to bolo?

— Odkiaľ to mám vedieť? Bolo, ale už nie je, chvala-
bohu. A čuš, prosím ťa. Teraz nie si človek, ale stroj,
moja prevodová páka, jasné?

Vtom som si uvedomil, že aj mňa sa začína zmocňovať
slovná nádcha.

— Tak dost, — vravím. — Už ani slovo.

Vetrik akoby stíchol, nepočujem nič podozrivé, len mo-
tor pokojne, ospanlivo hučí. Slnko praží, horúci vzduch
nad garážou sa chveje. Tuším je všetko v poriadku. Mí-
ňame jednu trasírku za druhou, Tender mlčí, Kirill tak-
isto — nováčikovia sa učia. Nič to, chlapci, aj v Pásme
sa dá žiť, len človek musí mať filipa ...

A sme nad dvadsiatou siedmou trasírkou, je to železná
tyč a na nej červený kruh s číslom 27. Kirill pozrel na
mňa kývol som a naša „galoša“ sa zastavila.

Prvý krok máme za sebou, začína sa druhé dejstvo.

Teraz je najdôležitejšie zachovať úplný pokoj. Nemáme sa
prečo ponáhľať, vietor nefúka, viditeľnosť je dobrá, všet-
ko je tu ako na dlani. Hentam vidím priekopu, kde za-
hynul Slizniak, čosi sa tam jarabie, azda jeho šaty. Bol
to odporný chlap, bože, daj večný odpočinok jeho duši,
lakomý, hlúpy, špinavý. Iba takí ako on sa môžu dať do-
kopy so Supom, takých Sup Burbridge zacíti na kilomet-
re a osedlá si ich... Vo všeobecnosti sa však Pásmo
nespytuje, či si zlý, alebo dobrý, a vlastne by sme sa ti
mali poďakovať, Slizniak: Bol si hlupák, nik si už ani
tvoje pravé meno nepamätá, ale múdrym ľudom si uká-
zal, kam nesmú stúpiť: Nuž hej, najlepšie by bolo zájsť
až k asfaltu, je rovný, všetko na ňom lepšie vidieť, a je
tam aj trhlina, ktorú poznám. Iba tie vŕšky sa mi nepá-
čia. Keby sme šli rovno k asfaltu, museli by sme ísť
pomedzi ne. Stoja si tam, vyčkávajú a akoby sa nám
vysmievali. Nie, pomedzi vás nepôjdeme. Lebo stalkerovo
druhé prikázanie znie: sto krokov napravo i naľavo musí
byť všetko isté. Cez ľavý vŕstek by sa azda dalo prejsť...
Pravda, neviem, čo je za ním. Na mape tuším nebolo
zakreslené nič, lenže kto verí mapám...?

— Počuj, Red, — šepká Kirill. — Skočme, hm? Dvadsať
metrov hore a hneď dolu a sme pri garáži. No?

— Čuš, hlupák, — vravím. — Buď ticho a neruš ma.

Tak on by chcel letieť hore. A čo keď nás v dvadsať-
metrovej výške dačo švacne? Nevyjdeme so zdravou ko-
žou. Alebo sa tu niekde zjaví „komária lysina“ a neosta-
ne po nás ani mastný fľak. Pozrime ho, aký netrzeplivý.

Vraj skočme... Viem, ako sa bezpečne dostaneme k vršku, tam postojíme a rozhliadneme sa. Vopchal som ruku do vrečka, vytiahol za hrst' matíc, ukázal ich Kirillovi a vravím:

— Pamätáš sa na Janka Hraška? Čítali ste o ňom v škole? Teraz to bude práve naopak. Pozri! — Hodil som prvú maticu. Nie ďaleko, iba takých desať metrov, toľko ako treba. Matica preletela normálne. — Videl si? — No a?

— Vraj no a! Spyťujem sa, či si videl.

— Videl.

— Teraz veľmi pomaly ved' „galošu" k matici a dva kroky pred ňou zastav, jasné?

— Jasné. Hľadáš gravikoncentráty, čo?

— Hľadá, čo treba. Počkaj, hodím aj ďalšiu. Dávaj pozor, kam dopadne, a nespúšťaj z nej oči.

Hodil som ďalšiu maticu. Aj táto preletela normálne a dopadla vedľa prvej.

— Poďme, — vravím.

„Galoša" sa pohla. Kirill bol teraz pokojný, vyrovnaný

— zrejme sa mu to rozležalo v hlave. Všetci títo okuliarnatí mudrlanti sú rovnakí. Najdôležitejšie preňho bolo nájsť pomenovanie. Kým ho nevymyslel, vyzeral ako smutná vřba. No len čo si vymyslel akýsi gravikoncentrát, všetko je jasné a hneď sa mu ľahšie dýcha.

Prešli sme ponad prvú maticu, potom ponad druhú, tretiu. Tender vzdychá, prestupuje z nohy na nohu a podchvíľou ziva od nervozity, znie to, ako keď pes skučí.

Ťažko mu je, chudákovi. V podstate mu dnešný výlet len prospeje. Schudne o päť kíľ, cesta do Pásma je osožnejšia ako hocijaká diéta... Hodil som štvrtú maticu. Prešla, ale akosi čudne. Nevie, kde je chyba, cítim však, že tu čosi nie je v poriadku, a chmatnem Kirilla za ruku.

— Stoj! — vravím. — Ani hnúť!

Piatu maticu som hodil vyššie a ďalej. No jasné —

„komária lysina"! Matica vyletela normálne, aj padala normálne, no uprostred pádu ju trhlo nabok tak silne, že sa zaborila do hlíny a zmizla nám z očí.

— Videl si? — vravím šeptom.

— Také dačo som videl iba v kine, — hovorí Kirill a celý sa naklonil dopredu, dobre že nevypadol z „galoše". — Nože hod' ešte jednu.

Neviem, či sa mám smiať, alebo plakať. Vraj ešte jednu! Tak on si myslí, že postačí jedna. Ech, tí vedci! Slovom, postupne som hodil ešte osem matíc, a tak som vyznačil „komáriu lysinu". Pravdu povediac, stačilo by ich sedem, no jednu som osobitne kvôli nemu hodil do samého prostriedku, nech sa pokochá v tom svojom gravikoncentráte. Bachla do hlíny, akoby to nebola ľahká matička, ale osemstokilové závažie, a ostala po nej len dierka. Kirill zhíkol od radosti.

— No dobre, — vravím. — Trochu sme sa pohrali, ale teraz už dosť. Dávaj pozor. Hodím ďalšiu maticu, nespúšťaj z nej oči, tadiaľ prejdeš.

Stručne povedané, obišli sme „komáriu lysinu" a dostali sa nad vršok. Zaujímavé, ale až do dnešného dňa som si ho vôbec nevšimol... Slovom, zavisli sme nad vrškom, asfalt je už celkom blízko, iba takých dvadsať krokov. Je to veľmi prehľadné miesto — vidieť tu každé stebielko, každú prasklinku. Teda aké problémy? Hodím maticu a ideme ďalej.

No neviem, čo je so mnou: nijako sa nemôžem odhodlať hodiť maticu. Akoby mi v tom čosi bránilo.

— Čo je s tebou? — vraví Kirill. — Prečo stojíme?

— Vydrž, — vravím. — Čuš, preboha.

Ale čo, pomyslí si, hodím maticu, pokojne preletíme, prekážneme ako po masle, ani stebielko sa nepohne, veď stačí pol minúty a sme pri asfalte. No vtom mi z ničoho nič celé telo, ba ešte aj oči zaleje pot a už viem, že rovno maticu nesmiem hodiť. Naľavo áno, čo aj dve. Hoci cesta tadiaľ je dlhšia a sú tam aj akési dosť nepríjemné kamienky, ale cítim, že toto je správny smer. Rovno nepôjdem ani za svet. Hodil som maticu naľavo. Kirill nepovedal nič, zabočil s „galošou“ doľava, priblížil sa k matici a pozrel na mňa. Iste som vyzeral ako mátoha, lebo hneď odvrátil zrak.

— To nič, — vravím mu, — okľukou je to dakedy bližšie.

A poslednú maticu som hodil už na asfalt.

Ďalej bolo všetko jednoduchšie. Našiel som svoju známu, milú puklinu, bola čistá, nezarástla čiernym trní, nezmenila farbu. Obzrel som si ju a v duchu som sa radoval. Dovedla nás až k bráne garáže spoľahlivejšie ako všetky trasírky.

Prikázal som Kirillovi znížiť let na pol druhu metra, ľahol som si na brucho a pozorne som hľadel do otvorenej brány. Slnko ma oslepovalo, videl som len tmú, ale neskôr som sa rozhladel. Pozerám — v garáži akoby sa odvtedy nič nezmenilo. Vyklápacie auto naďalej stojí nad jamou, je nedotknuté, nijaké diery, či škvrny, aj na cementovej dlážke naokolo je všetko ako predtým, iste sa v jame nazbieralo málo „bosorkinej huspeniny“, že odvtedy nevyšplechla ani raz. Iba jedno sa mi nepáči: celkom vzadu v garáži, kde sú kanistry, sa čosi striebристо leskne. Predtým to tam nebolo. No dobre, keď sa leskne nech sa leskne, predsa sa preto nevrátime s prázdnyimi rukami. Napokon, leskne sa iba trošičku, celkom máličko tak akosi pokojne, neškodne. Vstal som a rozliadol sa naokolo. Nákladné autá na parkovisku sú ako nové, ba odvtedy, čo som tu bol naposledy, vyzerajú ešte novšie, ale chudera autocisterna celkom zhrdzavela, čoskoro sa začne rozpadáť, a hentam sa povaluje pneumatika, tá, čo ju majú zakreslenú na mape ...

Pneumatika sa mi nepozdávala. Čudná vec, slnko nám svieti od chrbta, a pneumatika vrhá tieň k nám. Našťastie je ďaleko. Vcelku to ujde, môžeme sa pustiť do roboty. Iba ten lesk mi nedá pokoj. Alebo sa mi to len marí?

Keby som mal čas, pokojne by som si sadol, zafajčil si a pošpekuloval, prečo sa nad kanistrami striebристо leskne a prečo pneumatika vrhá taký čudný tieň... Čo to len Sup Burbridge hovoril o tieňoch? Bolo to čosi zaujímavé, ale nie nebezpečné... Lebo s tieňmi to tu býva všelijako. No čo sa tam môže tak striebристо lesknúť? Celkom ako pavučina na stromoch v lese. Aký pavúk ju uplietol? Ale v Pásme som ešte nikdy nevidel pavúčka. A najhoršie, že moja pustuľka leží práve tam, na dva kroky od kanistier. Mal som ju vziať hneď vtedy, mohol som si ušetriť starosti. Bola však ukrutne ťažká, veď je plná. Zdvihnúť som ju zdvihol, ale odvliecť ju na chrbte, v noci, a navyše štvornožky... Kto nikdy neniesol pustuľku, nech to skúsi, je to ako niesť vodu, lenže bez vedier. Tak čo, ideme? Musíme. Ale by som si teraz hrkol... Zvrtol som sa k Tenderovi a vravím:

— My s Kirillom ideme do garáže. Ty ostaneš tu, si teraz pilot. Bez môjho príkazu sa riadenia nedotýkaj, nech by sa hocičo robilo, ani keby zem pod tebou začala horieť. Lebo keď zdupkáš, aj na druhom svete ťa nájdem. Vážne prikývol: Nie, nezdupká. Nos mal ako slivku,

poriadne som ho družgol... Uvoľnil som núdzové laná, ešte raz som pozrel na striebnistý lesk v garáži, kývol som na Kirilla a začal som sa spúšťať. Stúpil som na asfalt, čakám, kým sa on spustí po druhom lane.

— Neponáhľaj sa, — hovorím mu. — Len pokojne.

Stojíme na asfalte, vedľa sa pohodáva „galoša“, laná pod nohami sa krútia. Tender vystrčil gebuľu ponad zábradlie, pozoruje nás a v očiach má zúfalstvo. Musíme ísť vravím Kirillovi:

— Choď tesne dva kroky za mnou, pozeraj mi na chrbát a všímaj si každý môj pohyb.

Vykročil som. Na prahu som zastal a obzrel sa. Vo dne sa pracuje oveľa ľahšie ako v noci. Pred týždňom som ležal tu na tomto prahu. Tma ako v rohu, „bosorkina huspenina“ vystrkuje z jamy belasé jazyky ani liehové plamene, no ako na zlosť vôbec nedávajú svetlo, ba akoby od nich bolo ešte väčšmi tma. Čože mi je teraz! Zvykol som si na prítmie a všetko vidím ako na dlani, aj prach v najtmavších kútoch. Tak je, skutočne sa tam čosi leskne, od kanistier k plafónu sa ťahajú akési striebristé nitky, celkom ako pavučiny. Bolo by dobre, keby tu aj Kirill chvíľu postál, rozhladel sa v prítmi, a potom by som mu ukázal tú pavučinu, vystríhal ho. Bol som však zvyknutý pracovať sám, ja som sa už rozhladel, a na Kirilla som vôbec nepomyslel.

Vošiel som dovnútra a podľho rovno ku kanistrám. Čupol som si k pustuľke, pozerám, no nevidím, že by sa na ňu prilepila pavučina. Chytil som ju za jeden koniec a Kirillovi vravím:

— Chyt', ale drž poriadne, je ťažká ...

Pozrel som naňho a vtom mi zovrelo hrdlo, že nemôžem vypovedať ani slovo. Chcem skríknúť: Stoj, nehýb sa! Ale nevládzem. Pravdepodobne by som ani nestačil, všetko sa odohralo tak rýchlo. Kirill prekročil pustuľku, obrátil sa a celým telom sa vnoril do striebristého lesku. Zavrel som oči a stápnuto počúvam, ako pavučina slabo sucho praská, trhá sa celkom tak ako obyčajná pavučina, ibaže trochu hlasnejšie. Čupím so zavretými očami ruky ani nohy si necitím, až kým Kirill neprehovori:

— Čo je s tebou? Tak ideme na to?

— Ideme, — prisvedčím.

Zdvihli sme pustuľku a nesieme ju k východu, kráčame bokom. Ukrutne je ťažká, potvora, aj vo dvojici si s ňou horko-ťažko poradíme. Vyšli sme von, zastali pri „galoši“ a Tender už k nám vystiera laby.

— Tak hej-rup! — zavelí Kirill.

— Nie, ešte počkaj. Najprv ju postavme.

Postavili sme pustuľku.

— Obráť sa chrbtom, — prikazujem.

Bez slova sa obrátil. Darmo pozerám, na chrbte nemá nič, vôbec nič. Zvrtnem sa ku kanistrám v garáži, ale nič tam nevidím, nijaký striebnistý lesk.

— Počuj, — vravím Kirillovi a ukážem na kanistry. — Pavučinu si videl?

— Akú pavučinu? Kde?

— Výborne. Máme z pekla šťastie. — Ale v duchu si pomyslím: Napokon, to sa ešte uvidí.

Naložili sme pustuľku do „galoše“, postavili ju štorcom, aby sa neprevalila. Týči sa tam, nová, čistá, slniečko sa trbliece na mosadzných diskoch a medzi nimi sa nejasne v prúdoch prelieva belasá náplň. Až teraz vidím, že to nie je pustuľka, skôr akási nádoba, akoby sklená fľaša s belasým sirupom. Pokochali sme sa, vyškríabali sa do „galoše“ a bez zbytočných rečí ideme nazad.

Teda tí mudráci sa majú! Po prvé, pracujú vo dne. A po druhé, ťažká je pre nich iba cesta do Pásma, z Pásma ich „galoša“ vyvezie sama: má taký prístroj, tuším kurzograf sa volá, ktorý ju vedie presne podľa toho istého kurzu ako cestou sem. Automaticky sa opakujú všetky manévry, teda „galoša“ sa zastavuje, chvíľku visí a pokračuje v ceste. Bezpečne prechádzame ponad všetky moje matice, mohol by som ich pozbierať nazad do vrečka.

Mojim nováčikom sa, prirodzene, hneď rozihrali všetky žilky. Zvedavo natáhujú krky, už takmer zabudli na strach, ostala len zvedavosť a radosť, že sa všetko šťastlivo skončilo. No a pravdaže, hneď majú plno rečí: Tender šermuje rukami a nadrapuje sa, že len čo sa naobeduje, hneď sa vráti do Pásma a vytýči cestu ku garáži, Kirill ma chytil za rukáv a vykladá o gravikoncentráte, teda o „komárej lysine“. Keď sa mi ich napokon podarilo utíšiť, pokojne som im pripomenul, že veľa hlupákov si vykrútilo krk práve na spiatočnej ceste, čo sa tak veľmi radovali. — Čúšte, — vravím, — a radšej sa dobre rozohliadajte okolo seba, lebo sa vám stane to, čo Lindonovi Krafťuchovi. — Zapôsobilo. Ani sa nespýtali, čo sa mu stalo, a stíchli. Myslím iba na jedno: ako po návrate odkrútim vrchnáčik fľaše. Túžobne si predstavujem, ako si lognem prvý dúšok, ale nevoľky sa mi pritom pred očami zavše zaleskne striebřistá pavučinka.

Slovom, dostali sme sa z Pásma, hneď nás zahnali aj s „galošou“ do „odvšivovne“, vedecký povedané do sanitárneho hangára. Tam nás tri razy vyumývali v horúcej vode a tri razy v lúhu, ožarovali akýmsi svinstvom, čím si posypali a znova vydrhli. Konečne nás vysušili a — padajte, chlapci, ste voľní. Tender s Kirillom niesli pustuľku. Ľudia sa zbehli na diváky, jablko by neprepadlo, ale čo je typické, všetci zízajú, hlasito nás vítajú, no našiel sa ani jeden odvážlivec, ktorý by unaveným ľuďom pomohol niesť. Napokon, to sa ma netýka. Teraz sa ma už nič netýka.

Vyzliekol som kombinézu a hodil na dlážku, neskôr ju odnesú. Vošiel som do sprchárne, zavrel sa v kabínke, vytiahol fľašu, odkrútil vrchnáčik a nasával som ako ploštica. Sedím na lavičke, kolená mám mäkké, hlavu vymetenú, v duši pusto a lejem do seba alkohol ako vodu. Žijem! Pásmo ma znova vypustilo. Vypustilo, hnusoba, beštia. Žijem! Nováčikovia to nepochopia. To vie pochopiť iba stalker. Po lícach mi tečú slzy, neviem, možno to robí ten alkohol. Vyslopal som fľašu do poslednej kvapky, ja som mokrý, fľaša suchá. Pravdaže, bolo mi málo; ešte by som si dal hlt, ale to sa dá napraviť. Žijem, takže teraz sa už všetko dá napraviť. Uvoľnil som sa, zapálil si cigaretu a pomyslel na odmenu. V našom ústave to funguje bezchybne, hneď teraz si môžem ísť prevziať obálku. Ba možno mi ju prinesú rovno sem, do sprchárne.

Pomaly som sa vyzliekal. Odopol som si hodinky, pozriem a až ma myklo: boli sme v Pásme dačo vyše päť hodín. Páni moji, päť hodín! V Pásme čas letí. Ale keď sa nad tým zamyslím, čo je pre stalkera päť hodín? Smiešne málo. Čo potom takých dvanásť hodín alebo dva dni a dve noci? Stáva sa, že to človek za noc nestihne a nasledujúci deň musí preležať v Pásme dolu tvárou. Už sa nemodlí, skôr blúzni a sám nevie, či ešte žije, alebo je mŕtvy ... Na druhú noc si vykoná robotu, dostane sa s úlovkom až k hranici, a tam hliadkujú tí lotri samopalníci. Nenávidia stalkera, neusilujú sa, nechcú ho zatknúť, lebo sa ho boja ako smrti, je predsa nakazený,

chcú ho odbachnúť a všetky tromfy majú v rukách — môže si potom dokazovať, že ho odbachli nezákonne... Slovom, znova sa hod' na zem dolu papuľou a modlí sa do úsvitu a potom až do tmy. Vedľa teba leží tovar, a nevieš, či ťa nebadane nezabíja. Napríklad taký Kostliviec Ishaak. Stratil orientáciu a na úsvite ostal trčať medzi dvoma priekopami. Ani napravo, ani naľavo ... Dve hodiny naňho strieľali, no netrafili ho. A on tam dve hodiny predstieral, že je mŕtvy. Chvalabohu, nakoniec uverili a odišli. Keď som ho potom videl, nespoznal som ho, nebol to človek, ale ruina.

Utreľ som si slzy a otvoril kohútik. Dlhú som sa drhol. Púšťal som si horúcu vodu, potom studenú a znova horúcu. Celé mydlo som vymydľil. Konečne som toho mal dosť. Zastavil som sprchu a počujem, ktosi mi búcha na dvere.

— Hej, stalker, vylez! — veselo kričí Kirill. — Smrdia tu prachy.

Tak to už hej. Otvoril som dvere. Kirill, veselý, šťastný, tam stojí iba v trenírkach a podáva mi obálku:

— Tu máš od vďačného ľudstva.

— Kašlem na ľudstvo. Koľko?

— Za hrdinské správame v nebezpečnej situácii výnimočne dvojnásobok.

Namojveru, nie je to najhoršie. Keby mi v ústave za každú pustuľku platili dvojnásobok, dávno by som Ernesta pustil k vode.

— Tak čo, spokojný? — rozžiarené sa spytuje Kirill, ústa má od ucha k uchu.

— Ujde to, — hovorím. — A ty?

Neodpovedal. Objal ma okolo krku, pritisol si ma na spotené prsia, odsotil a zmizol v susednej kabínke.

— Hej! — zavolať som za ním. — Čo tvoj Tender, už sa pozbieral?

— Vraj pozbieral! Zhŕkli sa okolo neho novinári, mal by si vidieť, ako sa nadúva. Tak kompetentne im vykladá...

— Ako? — spytujem sa.

— Kompetentne.

— V poriadku, mister, — vravím. — Nabudúce si vezmem so sebou slovník. — A vtom akoby ma zelektrizovalo. — Kirill, nože hybaj na chvíľku von.

— Ale ved' som už nahý.

— Len pod, nie som žena.

Kirill vyšiel. Chytil som ho za plecía a obrátil chrbtom k sebe. To sa mi len zdalo, chrbát má čistý. Nič, len zaschnuté pramienky potu.

Uštedril som mu kopanec, vklzol som do svojej kabínky a zamkol. Nervy, aby to čert vzal! Ustavične sa mi čosi marí, najprv v Pásme, teraz tu... Doparoma so všetkým! Dnes sa spijem ako čík. Keby som tak ošklbal Richarda, to by sa mi rátalo! Lotor, hrá ako boh. Naňho neplatí nijaká karta. Už som švindľoval, karty pod stolom označoval, aj kadečo iné skúšal...

— Kirill, — volám. — Prídeš dnes do Boržču?

— Nie do Boržču, ale do Boršču, koľko ráz ťa to mám učiť.

— Daj pokoj! Je tam napísané Boržč, tak čo ma máš učiť. Prídeš, či nie? Mali by sme Richarda oholiť...

— Ešte som sa nerozhodol. Och, Red, hlavička moja naivná, ved' ty ani nevieš, akú vec sme doniesli...

— A ty to vieš?

— Ani ja nie, to je fakt. No už mi je jasné, načo slúžili tie pustuľky. A ak sa ukáže, že istá moja myšlienka

je správna... Napíšem štúdiu a venujem ti ju: Váženému stalkerovi Redrickovi Schuchardtovi s úctou a vďakou od...

— A hneď ma na dva roky zabasnú, — vravím.

— Zato vstúpiš do vedy. A tá vec sa odteraz bude volať Schuchardtova banka. Znie to dobre, čo?

Kým sme takto tárali, obliekol som sa. Prázdnu fľašku som vopchal do vrečka, prepočítal peniaze a šiel svojou cestou.

— Veľa šťastia, Kirill, ty moja hlavička prešpekulovaná! — zavolať som.

Neodpovedal, voda hlasno šumela.

Pozerám, a v chodbe sa predváža Tender v celej svojej kráse, červený, nadutý ako moriak. Okolo neho sa roja pracovníci ústavu, novinári, ba i niekoľko šoférov sa sem zatáralo (idú rovno z obeda, špárajú si v zuboch). A pán Tender v jednom kuse melie: — Technika, ktorú máme k dispozícii, dáva takmer stopercentnú záruku úspechu a bezpečnosti... — Vtom ma zbadal a trochu zvädol.

Usmial sa, kýve na mňa rukou. No, myslím si, najvyšší čas zmiznúť. Ale nestihol som, už počujem za sebou dupot.

— Pán Schuchardt! Pán Schuchardt! Len niekoľko slov o garáži...

— Bez komentára, — odvrknem a pustím sa do behu.

Ale kto ujde novinárom: jeden sprava s mikrofónom, druhý zľava s fotoaparátom.

— Videli ste v garáži niečo mimoriadne? Naozaj iba niekoľko slov!

— Bez komentára, — opakujem a obraciam sa chrbtom k objektívu. — Garáž ako garáž ...

— Ďakujem vám. Pán Schuchardt, a aký názor máte na turboplošiny?

— Veľmi dobrý, — hovorím a mierim rovno do zácho-
du.

— Čo si myslíte o cieľoch Návštevy?

— Obráťte sa na vedcov, — vravím. A šmyk do zá-
chodu.

Počujem, ako šramocú pri dverách.

— Vrelo vám odporúčam, — hovorím, — chodte sa spýtať pána Tendera, prečo má nos ako cvikla. Zo skromnosti o tom mlčí, ale práve to bolo naše najzaujímavejšie dobrodružstvo.

Zadupotali po chodbe, namojdušu, ako kone. Vyčkal som, kým nastalo ticho, a vystrčil som hlavu. Čistý vzduch. Vykračujem si, pohvizdujem. Pri vrátnici som dlháňovi ukázal priepustku. Predstavte si, zasalutoval mi. Teda som hrdinom dňa.

— Pohov, seržant, — hovorím. — Som s vami spokojný, seržant.

Výceril zuby, ako keby som mu ktovieako zalichotil.

— Si správny chlap, Ryšavec, — vraví. — Som pyšný, že ťa poznám.

— Budeš mať čo vykladať dievkam v tom tvojom Švéd-
sku, všakže?

— Že váhaš!

Vlastne je to celkom zbavný mládenec. Ak mám byť úprimný, neznášam týchto urastených a červenolícich. Dievčatá sú do nich celé hin, a prečo, spytujem sa. Nezáleží predsa len na výške... Idem po ulici a rozmýšľam, na čom vlastne záleží. Slniečko svieti, naokolo je pusto.

Minul som parkovisko áut, hneď za ním je hranica.

Stoja tam dve hliadkové autá, široké, žlté, trčia z nich

reflektory a samopaly, no a pravdaže, celú ulicu zatarasili tí lotri v belasých prilbách, ledva sa pretískam. Idem so sklopeným zrakom, aby som ich nevidel. Som rád, keď na nich nemusím pozerat'. Sú medzi nimi dvaja-traja, ktorých nechcem zbadat', inakšie by z toho bola poriadna mela. Namojdušu, mali šťastie, že ma Kirill vtedy zlákala do ústavu, striehol som na nich, bol by som ich, gaunerov, zahlušil, ani by som nemrkol...

Prebíjam sa plecom cez policajtov, už som sa cez nich pretlačil, keď vtom počujem: — Hej, stalker! — To sa mňa netýka. Pokojne idem ďalej, vytáhnem cigaretu zo škatuľky. Ktosi ma dohoní, chytí za rukáv. Striasol som cudziu ruku, trochu som sa obrátil a slušne sa spytujem: — Dočerta, mister, prečo ma chytáš?

— Počkaj, stalker, — vraví. — Mám na teba dve otázky.

Pozrel som: starý známy, kapitán Quaterbladd. Celkom sa scvrkol a akosi zožltol.

— Á, kapitán! — vravím. — Klaniam sa. Tak čo vaša pečeň?

— Nože, stalker, nezahováraj! — odsekne a prebodne ma zlostným pohľadom. — Radšej mi povedz, prečo si nezastal hneď, keď som na teba zavolať?

A už sa mu za chrbtom vynoria dve belasé prilby — paprče na puzdre s revolverom, prilby na očiach, iba čeluste sa im hýbu. Kde len takých vyhrabali? Žeby ich k nám posielali na plemeno? Vo dne sa hliadok nebojím, ale mohli by ma, frajeri, prehliadnuť, a o to teraz vôbec nestojím.

— To patrilo mne, kapitán? — čudujem sa. — Počul som, že volali na akéhosi stalkera ...

— Chceš povedať, že už nie si stalker?

— Keď som si vašim pričinením odsedel svoje, nechal som to tak, — vravím. — Skoncoval som so stalkerstvom. Len vám ďakujem, kapitán, že sa mi otvorili oči. Keby nie vy ...

— Čo si robil tak blízko Pásma?

— Čo? Pracujem tam. Už dva roky.

Mám plné zuby tohto nepríjemného rozhovoru, preto vyberiem preukaz a podám kapitánovi Quaterbladdovi. Prelistoval ho stranu za stranou, každú pečiatku priam ovoňal, dobreže sa neoblízal. Vracia mi preukaz a oči mu žiaria od spokojnosti, líca sa pokryli rumencom.

— Prepáč, Schuchardt, — hovorí. — To som nečakal. Teda moje rady ti padli na osoh. Som veľmi rád. Ver či never, ale už vtedy som tušil, že z teba raz bude poriadny človek. Nešlo mi do hlavy, že by taký mládenec ...

A už sa nezastavil. No, myslím si, ďalšieho smutného som potešil, aj keď na vlastnú škodu. Prirodzene, rozpačito klopím zrak, počúvam, prikyvujem, rukami rozkladám, ba ak sa dobre pamätám, ostýchavo súcham po paneli nohou. Zabijaci za kapitánovým chrbtom chvíľu počúvali, potom im z tých táranín iste prišlo na vracanie a odpochoďovali preč, kde je veselšie. A kapitán mi nadšene vykladá, aké mám perspektívy: Vzdelanosť je svetlo, nevzdelanosť tma tmúca, boh miluje a váži si čestnú prácu, a vôbec, melie tie odporné drísty, ktorými nás väzenský kňaz otravoval každú nedeľu. Tak by som si vypil, už to nevydržím. Nič to, Red, vydržiš, musíš vydržať! Už to dlho nepotrvá, veď kapitán ledva lapá dych... Vtom na moje šťastie jedno z hliadkových áut začalo signalizovať. Kapitán Quaterbladd sa obzrel, nahnevane si oddrhol a podáva mi ruku.

— Teší ma, — vraví, — že som sa s tebou zoznámil,

čestný človek Schuchardt. S radosťou by som si dal s tebou za pohárik, keď sme sa už takto stretli. Tvrdé, pravdaže, nesmiem, lekári mi zakázali, no pivko by som si vypil. Ale služba je služba! Veď sa ešte stretneme, — uzavrie.

Nedajbože! pomyslí si. Stisnem mu ruku a usilovne sa červenám a šúcham nohou, len aby som sa mu zapáčil. Konečne zmizol a ja ako strela letím do Boržču.

V Boržči je o takomto čase prázdno. Ernest stojí za pultom, utiera poháre a prezerá ich proti svetlu. Čudné: títo barmani ustavične leštia poháre, akoby od toho závisela spása ich duše. Takto tam bude stáť aj celý deň — vezme pohár, prižmúri oko, pozrie si ho proti svetlu, dýchne naň a utiera, potom znova pozrie na pohár, tentoraz cez dno, a utiera ďalej.

— Zdravím ťa, Ernie, — vravím. — Už ho toľko netráp, veď ho prederavíš.

Pozrel na mňa cez pohár, zadudral čosi ako bruchovravec a bez dlhých rečí mi nalieva na štyri prsty ostrého. Vydriapal som sa na stoličku, napil som sa, prižmúril oči, pokýval hlavou a znova som sa napil. Chladnička drnčí, z hudobnej skrine sa šíri akési tiché fidlikanie a Ernest už dýcha na ďalší pohár. Ako je tu dobre, útulne, pokojne ... Dopil som, postavil pohár na pult a Ernest mi hneď nalieva ďalšie štyri palce.

— Tak čo, uľavilo sa ti? — hundre. — Spamätal si sa, stalker?

— Len si pokojne utieraj, — hovorím. — Vieš, jeden toľko utieral, až vyvolal diabla. Potom si žil jedna radosť.

— A kto to bol? — spytuje sa Ernest nedôverčivo.

— Istý barman, — odpovedám. — Bol tu ešte pred tebou.

— A čo?

— Nuž nič. Čo myslíš, prečo bola Návšteva? Lebo utieral, utieral, až... Čo myslíš, kto nás navštívil, há?

— Táraš ako najatý, — vraví Ernest pochvalne.

Vyšiel do kuchyne a priniesol tanier s opekanými párkami. Postavil ho pred mňa, prisunul kečup a znova sa pustil do pohárov. Ernest sa vyzná vo svojej robote. Má vycvičené oko, hneď vidí, že sa stalker vrátil z Pásma a priniesol tovar. Vie, čo stalker potrebuje po návrate z Pásma. Ernie je správny chlap. Náš dobrodinca.

Dojedol som párky, zapálil si cigaretu a v duchu som odhadoval, koľko Ernest zarobí na našincovi. Neviem, ako platia v Európe, no počul som, že napríklad pustulka sa tam predáva takmer za dva a pol tisícky, a Ernie nám dáva iba štyri stovky. „Batérie“ tam stoja prinajmenej stovku, my dostávame nanajvýš dvadsať. Iste je to podobne aj s ostatným tovarom. Pravda, dopraviť ho do Európy tiež dačo stojí. Koľkým musí strčiť úplatok, a iste si platí aj chlapa, čo je zodpovedný za prepravu. Keď sa to tak vezme, ani nezarába až tak veľa — nanajvýš pätnásť, dvadsať percent. A keď ho lapia, desať rokov trestnice má istých ...

Moje zbožné úvahy preruší akýsi zdvorilý panák. Ani som si nevšimol, kedy vošiel. Zjaví sa vedľa môjho praveho lakt'a a spytuje sa:

— Dovolíte?

— Pravdaže. Nech sa páči.

Nízky chudý chlapík s ostrým nosom a s motýlikom pod bradou. Už som kdesi videl jeho fotografiu, ale kde? Vyliezol na vedľajšiu barovú stoličku a požiada Ernesta:

— Bourbon prosím. — Potom sa zvrtnie ku mne: —

Prepáčte, tuším vás poznám. Pracujete v Medzinárodnom ústave, však?

— Áno. A vy?

Hneď vytiahne z vrecka navštívenku a položí ju predo mňa. Čítam: Alois Macknoe, splnomocnený zástupca Presídľovacieho úradu. Pravdaže ho poznám. Otravuje ľudí, aby sa odsťahovali z mesta. Komusi veľmi záleží, aby sme sa odtiaľto všetci vypratali. Už nás v Marmonte ostala sotva polovica, no oni chcú mesto celkom vyprázdniť. Odtisol som kartičku nechtom a hovorím:

— Nie, ďakujem. Nemám záujem. Viete, túžim umrieť vo vlasti.

— A prečo? — spytuje sa živo. — Prepáčte, že som taký neskromný, ale čo vás tu drží?

No pravdaže, práve tebe zavesím na nos, čo ma tu drží!

— Predsa sladké spomienky na detstvo, — vravím. — Prvý bozk v mestskom parku. Mamička, otecko ... Tento bar, kde som sa prvý raz opil do nemoty. Môj obľúbený policajný okrsok... — Vybral som z vrecka zasmrkanú vreckovku a priložím si ju k očiam. — Nie, nepohnem sa odtiaľto za nič na svete.

Pozrel na mňa, lizol si svojho bourbonu a zadumane vraví:

— Neviem vás Marmont'anov pochopiť. Žijete tu ako na sopke. Hocikedy môže vypuknúť nejaká epidémia, alebo čosi ešte horšie... Chápem starcov, ťažko im padne odísť z miesta, kde prežili život. Ale vy... Koľko máte rokov? Nanajvýš dvadsaťdva, dvadsaťtri. Pochopte predsa, náš úrad je dobročinný, nemáme z toho nijaký zisk. Iba chceme, aby ľudia odišli z tohto strašného miesta a konečne žili, ako sa patrí. Zabezpečujeme sťahovanie, zamestnanie na novom mieste. Mladým, takým ako vy, vybavíme možnosť študovať... Nie, naozaj to nechápem. — A čo, nikto sa nechce odsťahovať?

— To nemôžem povedať, poniektorí sa sťahujú, hlavne ľudia s rodinami. Ale mládež, starci... No čo vás drží v tomto meste? Veď je to zapadákov, diera...

Nuž som mu to povedal.

— Pán Alois Macknoe, — vravím. — Máte čistú pravdu, ťažko sa tu žije. Naše mestečko je a vždy bola diera. Ibaže teraz je to diera do budúcnosti. Cez túto dieru navláčime do vášho prašivého sveta také veci, že život sa zmení, bude inakší, spravodlivý a každý bude mať všetko, čo potrebuje. Je to diera, no cez ňu prichádzajú poznatky. A keď budeme mať poznatky, všetkých urobíme bohatými, poletíme až k hviezdám, dostaneme sa, kam sa nám zachce. Nuž taká diera je náš Marmont...

Zháčil som sa, lebo som si všimol, ako Ernest na mňa ohúrene pozerá. Bolo mi to nepríjemné, pretože nerád opakujem cudzie myšlienky, ani vtedy nie, keď sa mi páčia. Jednoducho ich neviem správne podať. Keď to hovorí Kirill, počúvam ho so zatajeným dychom. No z mojich úst tie isté slová znejú akosi cudzo. Hádám preto, lebo Kirill Ernestovi nikdy nedával pod pult tovar z Pásma ...

Môj Ernie sa už spamätal a náhlivo mi nalial, tuším až šesť prstov, čo malo znamenať: Spamätaj sa, chlapče, čo je to dnes s tebou? A pán Macknoe so špicatým nosom si znova lizne bourbonu a poznamená:

— Áno, isteže... Večné akumulátory, belasá panacea... Ale naozaj veríte, že všetko bude tak, ako ste práve povedali?

— To nie je vaša starosť, čomu naozaj verím, — odsekol som. — Vrať sa o Marmonte. A pokiaľ ide

o mňa, spytujem sa: čo nové môžem uvidieť tam u vás, v Európe?

— Prečo práve v Európe?

— Ale, všade je to rovnaké, a v Antarktíde je navyše aj zima.

Čudné, no naozaj som úprimne veril tomu, čo som hovoril. A naše prekliate Pásmo mi hneď bolo sto ráz milšie. A to som ešte nebol opitý.

— A čo na to povieť vy? — obracia sa môj spoločník so špicatým nosom na Ernesta.

— Ja tu mám podnik, — dôrazne odpovedá Ernest. — Nie som už zelenáč. Všetky svoje peniaze som vložil do tohto baru. Zavše ku mne zájde i sám veliteľ, generál. Prečo by som odtiaľto odchádzal?

Pán Alois Macknoe hučal Ernestovi akési výpočty, ale už som ho nepočúval. Poriadne som si odpil z pohára, vyhrabal som z vrečka kopu drobných, zliezol zo stoličky a naplno som pustil skriňu. Je tam pesnička Nevracaj sa, ak nie si si istý, ktorú veľmi rád počúvam, vždy keď sa vrátim z Pásma.

Vzal som si pohár a zašiel som do kúta k „jednorukému zlodejovi“ vyrovnat' si staré účty. Čas letel ako vták... prehrával som posledný niklák, keď sa pod pohostinné klenby Ernestovho baru dohrnuli Richard Noonan a Gootalin. Pekný párik. Gootalin je urastený, čierny ako dôstojnícka čížma, kučeravý, ručiská má až po kolená, a nízky, guľatý, ružový Dick až tak žiari dobrotou.

— Aha! — kričí Dick, keď ma zbadá. — Aj Red je tu. poď k nám, Red!

— Správne! — reve Gootalin. — V celom meste sú iba dvaja skutoční ľudia — Red a ja. Všetci ostatní sú prekliatci a satanove deti. Red, aj ty slúžiš satanovi, no predsa si človek ...

Pristúpim k nim aj s pohárom. Gootalin ma chmatne za košeľu, usadí k stolíku a vraví:

— Sadaj, Ryšavec! Sadaj, diablov sluha! Mám ťa rád, Ryšavec. Poplačme si nad hriešnym ľudstvom, trpko si poplačme!

— Poplačme, — vravím. — Glneme si slz hriechu.

— Lebo blíži sa deň, — prorockým hlasom pokračuje Gootalin, — a osedlaný je už plavák, už vložil nohu do strmeňa jazdec jeho. A daromné sú modlitby tých, čo sa zapredali diablovi. Zachránia sa len tí, čo vytiahnu do boja proti nemu. Vám, deťom ľudským, diablom oklamným, čo sa hrajú s diabolskými hračkami a lačnejú po diabolských pokladoch, vám hovorím: Nevidomí! Spamätajte sa, kým nie je neskoro. Rozdupajte diablove hry!

— Tu z ničoho nič stíchol, akoby nevedel, čo ďalej. —

A vypiť mi tu nedajú? — spýtal sa celkom iným hlasom.

— Alebo kde som sa to ocitol? Vieš, Ryšavec, zase ma vyhodili z roboty. Vraj som červený agitátor. Vysvetľujem im: Spamätajte sa, veď sa rúťte do priepasti ako slepí a ťaháte za sebou iných slepcov. Smejú sa mi. Tak som dal vedúcemu po papuli a odišiel som. Teraz ma zavrú.

Ale za čo?

Prišiel Dick, postavil na stôl fľašu.

— Dnes platím ja, — zavolať som Ernestovi.

Dick na mňa zaškúlil.

— Je to legálne, — vravím. — Ideme prepíjať prémie.

— Boli ste v Pásme? — spytuje sa Dick. — Vyniesli ste niečo?

— Plnú pustuľku, — hovorím. — A plné nohavice. Na-lejš už konečne?

— Pustuľku! — trpko hučí Gootalin. — Pre akúsi ha-

raburdu si riskoval život. Vrátil si sa so zdravou kožou ale priniesol si sem ďalší diabolský výtvar. Ako môžeš vedieť, Ryšavec, koľko trápenia a hriechu ...

— Čuš, Gootalin! — zahriaknem ho. — Pi a raduj sa, že som sa vrátil živý. Na úspech, chlapci!

Usilovne sme si štrngali na úspech. Gootalin je už celkom na mätko, z očí mu tečie ako z vodovodného kohútika. Poznáam ho, preto si z toho nič nerobím. Je v štádiu, keď roní slzy a vykladá, že Pásmo je diabolské pokušenie, nesmie sa z neho nič vynášať a všetko, čo sa vynieslo, treba odniesť nazad a žiť tak, akoby Pásmo vôbec neexistovalo. Lebo čo je diablovo, patrí diablove.

Mám Gootalina rád, ako mám rád všetkých čudákov. Keď je pri peniazoch, vôbec sa nejedná a od hockoho kúpi tovar z Pásma, v noci ho odnesie nazad do Pásma a zakope. Slovom, Gootalin plače ako najatý a Dick sa ma vypytuje, ako vyzerá plná pustuľka.

— Obyčajnú pustuľku poznám, — hovorí, — ale o plnej počujem prvý raz.

Vysvetlil som mu. Pokýval hlavou, zamľaskal perami.

— Zaujímavé, — vraví. — Je to čosi nové. A s kým si bol? S Kirillom? S tým Rusom?

— Áno, — prisvedčím. — S Kirillom a s Tenderom. To je náš laborant.

— Iste si sa s nimi natrápil.

— Ani nie. Chlapci sa držali celkom slušne, hlavne Kirill. Je to rodený stalker, — vravím. — Zatiaľ nemá dosť skúseností a je nedočkavý ako chlapec. Až sa ostrieľa, chodil by som s ním do Pásma čo aj každý deň.

— A nie každú noc? — spytuje sa Dick a opito sa uškŕňa.

— Žarty nabok! — hovorím.

— Máš pravdu, žarty nabok, lebo za také reči si možno vyslúžiť po papuli. Slovom, mám u teba dve facky ... Dve facky? Komu? — vyskočil Gootalin. — Tomuto tu?

Chytili sme ho za ruky, ledva sme ho usadili nazad.

Dick mu vložil cigaretu medzi zuby, zapálil zapalovačom. Gootalin sa upokojil. Medzitým v bare ustavične pribúda ľudí. Okolo pultu je už plno i veľa stolíkov je obsadených. Ernest zavolať svoje dievčatá, pobiehajú a roznášajú tomu pivo, onomu koktaily, hentomu tvrdé. Pozerám, v poslednom čase sa v meste zjavilo veľa neznámych tvárí, plno akýchsi holobriadkov s pestrými šálmi až po zem. Povedal som to Dickovi.

— Tak je, — prikývol. — Začína sa veľká výstavba.

Ústav ide stavať tri nové budovy, okrem toho sa chystajú ohradiť Pásmo múrom od cintorína až po starý ranč. Stalkerom sa končia zlaté časy ...

— A kedy ich vôbec mali? — vravím. A myslím si: To sú mi novoty! Tak už si neprivýrobím. Nuž čo, možno je to aj lepšie, aspoň ma nebude pokúšať. Budem chodiť do Pásma vo dne ako poriadny človek, pravdaže, už to nebude také výnosné, ale zato oveľa bezpečnejšie: „galoša“, špeciálny oblek, to a hento, ani hliadky nebudú otravovať ... Vyžijem z platu a piť budem za prémie. No aj tak ma Dickove slová sklúčili. Zase aby som počítal každý groš: toto si môžem dovoliť, hento už nie. Jute aby som šetril na každú handru, namiesto do baru budem chodiť do kina... A tá nuda! Nuda vo dne, nuda večer, nuda noc čo noc.

Sedím, rozmýšľam a Dick mi hučí nad uchom:

— Včera som si zašiel do hotelového baru vypiť pohárík na noc. Sedia tam akýsi noví. Hneď sa mi znevi-

deli. Prisadne si jeden ku mne a začne zďaleka, vraj ma pozná, vie, kto som, kde pracujem, a naznačuje, že by za isté služby dobre zaplatil...

— Špicel', — vravím. Veľmi ma to nezaujímalo, špicel'ov som tu stretol hockol'ko a rečí o službách som sa napočúval až-až.

— Nie, kamarát, toto nebol špicel'. Len počúvaj. Zaujímajú ho isté veci z Pásma, seriózne veci. O „akumulátory“, „bzučiaky“, „čierne kvapky“ a iné drobnosti nestojí. Naznačil mi, čo potrebuje ...

— A čo potrebuje? — spytujem sa.

— Ako som pochopil, „bosorkinu huspeninu“, — povie Dick a skúmavo na mňa hľadá.

— Ach tak, „bosorkinu huspeninu“! A „smrtiacu lampu“ náhodou nechce?

— Spýtal som sa ho na to.

— A čo on?

— Predstav si, chce.

— Fakt? — vravím. — Tak nech si to všetko pozháňa sám. Veď to je hračka. „Bosorkinej huspeniny“ sú plné pivnice, nech vezme vedro a načrie si. A nech si dopredu objedná pohreb na vlastné trovy.

Dick mlčí a bez úsmevu, zamračene ma pozoruje. Žeby ma naozaj chcel najat'?

— A kto to vlastne bol? — spytujem sa nedôverčivo.

— Veď skúmať „huspeninu“ je zakázané dokonca aj v ústave ...

— Správne, — prisvedčí Dick a ustavične ma pozoruje.

— Výskum „huspeniny“ predstavuje pre ľudstvo potenciálne nebezpečenstvo. Tak už vieš, kto to bol?

Nevedel som.

— Nebodaj inoplanét'an? — vravím.

Rozrehotal sa, potľapkal ma po ruke a navrhne:

— Radšej si vypime, kamarát môj naivný.

— Vypime, — poviem, ale chytá ma zlosť. Našli si naivného, mudráci! — Hej, Gootalin! — vravím. — Nespi, ideme si vypiť.

Ale Gootalin spí. Položil si čiernu papuľu na čierny stolík a drichme, ruky mu visia až po dlážku. Vypili sme si s Dickom bez neho.

— No dobre, — hovorím. — To je jedno, či som naivný a či komplikovaný, ale to individuum by som hneď udal. Neznášam policajtov, no v tomto prípade by som šiel za nimi.

— Uhm, — zahundre Dick. — A na polícii by sa ťa spýtali: Ale prečo sa to individuum obrátilo práve na vás? Čo potom?

Pokrútil som hlavou.

— Aj tak by som šiel. Ty, tučný brav, si v meste tretí rok ale v Pásme si ešte nebol, „bosorkinu huspeninu“ si videl iba v kine. Keby si videl na vlastné oči, čo porobí s človekom, pustil by si do gati. To je, kamarát, strašné zločinstvo, nesmie sa z Pásma vynášať... Sám vieš, stalkeri sú drsní chlapi, zaujímajú ich len peniaze, čo najviac peňazí, ale na také dačo by sa nedal ani nebohý Slizniak či Sup Burbridge... Nechcem ani pomyslieť, akí ľudia a načo potrebujú „bosorkinu huspeninu“ ...

— Správne hovoríš, — prisvedčí Dick. — No priznám sa ti, bojím sa, že jedného krásneho dňa skončujem so sebou a nájdu ma v posteli mŕtveho. Nie som stalker, ale aj ja som človek drsný a praktický a mám život rád.

Dlho žijem, až som si naň navykol...

Vtom Ernest zareval od pultu:

— Pán Noonan! Máte telefón.

— Dočerta, — vraví Dick nahnevane. — Zasa dajaká reklamácia. Všade ma vyňúrajú. Prepáč, Red.
Vstane a odíde k telefónu. Ostávam s Gotalinom a s fľašou, a keďže z Gotalina nie je nijaký osoh, venujem sa hlavne fľaši. Čert aby vzal Pásmo, človek sa pred ním nikde neskryje. Nech si kdekoľvek, nech sa s kýmkoľvek pustiš do reči, ustavične len Pásmo a Pásmo... Kirillovi sa dobre hovorí, je to fajn mládenec, nikto o ňom nemôže povedať, že by bol hlúpy, naopak, je to múdra hlavička, lenže vôbec nepozná život. Nevie si ani predstaviť, koľko všelijakej zberby sa krúti okolo Pásma. Ako napríklad aj teraz: ktosi potrebuje „bosorkinu huspeninu“. Tak to už nie! Gotalin je síce ožran a blázon s tými svojimi kázňami, no aj ja si zavše pomyslím: A čo keby som naozaj nechal diablove, čo je diablovo.

Vtom si na Dickovo miesto sadne akýsi sopliak s pestrým šálom a prihovoriť sa mi:

— Pán Schuchardt?

— No? — vravím.

— Volám sa Kreón, — hovorí, — Som z Malty.

— Fakt? A ako je tam u vás na Malte?

— Dobré, ale chcem hovoriť o inšom. Poslal ma za vami Ernest.

Teda tak! Ten Ernest je ale gauner. Štipku súcitu nemá. Sedí tu pred mnou počerný, nevinný, krásny mládenček, iste sa ešte vôbec neholí, ani dievča nepobozkal ale Ernestovi je to jedno, len aby čo najviac ľudí zverboval do Pásma. A ak sa len jeden z troch vráti s korisťou, on si aj tak príde na svoje peniaze.

— A ako sa má starý Ernest? — poviem po chvíli.

Obzrel sa k pultu a vraví:

— Podľa mňa si nežije zle. Menil by som s ním.

— Ja nie, — hovorím. — Chceš si vypiť?

— Ďakujem, nepijem.

— Tak si zapál!

— Prepáčte, ale nefajčím.

— Kamarát, — vravím, — tak načo ty potrebuješ peniaze?

Očervenel, úsmev mu zmizol z tváre a potichu hovorí:

— To je iba moja vec, všakže?

— Samozrejme, — prisvedčím a nalejem si štyri prsty.

Vhlave mi už šumí a v celom tele cítim príjemnú malátnosť; alkohol mi konečne dal zabudnúť na Pásmo. — Som opitý, — hovorím. — Ako vidíš, hýrim. Bol som v Pásme, vrátil som sa živý a s peniazmi. Zriedka sa stane, aby sa človek vrátil živý, a ešte zriedkavejšie si prinesie aj peniaze. Takže seriózny rozhovor odložme na neskôr ...

Vtom mládenček vyskočí, povie „prepáčte“: vrátil sa Dick. Stojí vedľa svojej stoličky a na tvári mu vidím, že sa čosi prihodilo.

— Tak čo, — spytnujem sa, — zase sa ti v balónoch neudržalo vákuum?

— Neudržalo.

Sadne a naleje si, doleje aj mne a vidím, že tentoraz to nebola reklamácia. Treba povedať, že na reklamácie tento „vzorný pracovník“ kašle.

— Vypime si, Red, — hovorí. Nečaká, na dúšok vyprázdni pohár a hneď si nalieva ďalší. — Vieš, Kirill Panov umrel.

V opitosti mi to hneď nadošlo. Ktosi umrel, nuž, čo sa dá robiť.

— Tak si vypime na jeho večný odpočinok, — hovorím.

Vytreštil na mňa oči a až vtedy som pocítil, akoby sa

mi srdce zastavilo. Vstal som, oprel sa o stolovú dosku a hľadím na Dicka.

— Kirill?! — V duchu sa mi vynorí strieborná pavučina a znova počujem, ako jemne praská, trhá sa. A cez ten desivý praskot dolieha ku mne Dickov hlas akoby zo susednej miestnosti:

— Srdcová mŕtvica. Našli ho nahého v sprchárni. Nevedia si to vysvetliť. Spytovali sa na teba, povedal som, že si v úplnom poriadku ...

— Čo sa tu dá vysvetľovať? Pásmo ...

— Sadni si, — hovorí Dick. — Sadni a vypi si.

— Pásmo, — opakujem a nemôžem sa zastaviť: — Pásmo, Pásmo ...

Okolo seba vidím samú striebornú pavučinu. Celý bar je omotaný pavučinou, a keď sa jej ľudia dotknú, ticho praská. Uprostred stojí Malt'an s nechápavou, detskou tvárou.

— Chlapče, — hovorím mu vľúdne. — Koľko peňazí potrebuješ? Stačí tisícka? Na! Tu máš, tu máš! — Strkám mu peniaze a kričím: — Chod' za Ernestom a povedz mu, že je gauner, neboj sa, povedz mu to! Je to zbabelec... A potom hneď chod' na stanicu, kúp si lístok a najkratšou cestou sa vráť na Maltu! Nikde sa nezdržuj! Nevieš, čo som ešte kričal. Pamätám sa, ocitol som sa pred pultom. Ernest postavil pred mňa pohár čohosi osviežujúceho a hovorí:

— Tuším si dnes pri peniazoch?

— Hej, pri peniazoch ...

— Tak by si mi mohol vrátiť dlžobu. Zajtra musím zaplatiť daň.

Až teraz si uvedomím, že v hrsti držím zväzok bankoviek. Pozerám na tú „zelenú kapustu" a šomrem si:

— Ach tak, teda Kreón Maltský si ich nevzal odo mňa... Hrdý chlapec. Ale osud je osud.

— Čo je s tebou? — spytuje sa priateľ Ernie. — Trochu si prebral, však?

— Kdeže! — vravím. — Som celkom fit. Čo aj hneď môžem urobiť stojku.

— Radšej by si mal ísť domov, — radí mi priateľ Ernie.

— Máš akurát dost'.

— Kirill umrel, — hovorím.

— Ktorý Kirill? Ten plešivý?

— Ty si plešivý! Z tisícky takých ako ty by neurobili ani jediného Kirilla. Si kšeftár, — hovorím. — Smradľavý kšeftár. Kšeftuješ so smrťou, lotor. Všetkých si si nás kúpil za prachy ... Hneď ti roztrieskam ten tvoj krám.

Ani som sa poriadne nerozohrial, už ma chmatnú a vlečú preč. Nič nevnímam, ani nechcem vnímať. Revem, kopem, mlátim okolo seba. Prebral som sa v záchode celý mokrý, s rozbitou papuľou. Pozerám sa do zrkadla, a nepoznávam sa, líce mi sťahuje tik, ešte nikdy som to nemal. Zo sály dolieha hurhaj, praskot, rinčanie rozbíjaných pohárov, piskot dievčat. A Gootalin reve ako besný:

— Kajajte sa, bezbožníci! Kde je Ryšavec? Kam ste zapotrošili Ryšavca, čertovo plemeno?

Vtom zavyje policajná siréna, a hneď mám hlavu čistú ako krištáľ. Všetko sa mi vybavilo v pamäti, všetko viem, všetkému rozumiem. A celého ma opanovala mrazivá zloba. Tak, Ernest, a teraz ti ja usporiadam večierok.

Ukážem ti, čo je stalker. Vybral som z vrečka na hodinky celkom nový, ešte nepoužitý „bzučiak", niekoľko ráz som ho stisol medzi prstami, aby nabral tempo, odchyľil som dvere do sály a nenápadne som ho hodil do pľuvadla.

Nato som otvoril okno a hop von. Tak rád by som videl

ten harmatanec, ale neznášam „bzučiak“, hneď mi začne tiecť krv z nosa.

Prebehol som cez dvor a počujem: môj „bzučiak“ funguje na jednotku. Najprv psy v celej štvrti začali zavýjať a brechať, ony ho zacítia prvé. Potom sa v bare ktosi rozjačal, že mi aj na diaľku zaľahlo v ušiach. Vedel som si predstaviť, aký zmätok tam vypukol: jeden je smutný až na smrť, iný zúri ako divá zver, ďalší od strachu nevie, kam by sa strčil... Lebo „bzučiak“ je strašná vec. Teraz potrvá poriadne dlho, kým sa Ernestovi putika znovu naplní. Iste sa domyslí, že to bola moja robota, ale môže mi byť ukradnutý. Je koniec. Stalker Red už neexistuje. Mám stalkerstva plné zuby. Zunovalo sa mi zahrávať so smrťou a zaúčať ešte aj iných hlupákov. Zmýlil si sa, milý môj priateľ Kirill. Prepáč, ale ako vidieť, pravdu nemáš ty lež Gootalin. Pásmo nám neprináša dobro, ľudia tam naozaj nemajú čo robiť.

Preliezol som cez plot a vliekol sa domov. Hryziem si pery, je mi do plaču, ale neviem plakať. Kirill, čo nás čaká? Čo bude so mnou bez teba? Opisoval si mi krásnu budúcnosť, nový, lepší svet... A čo teraz? Tam v ďalekom Rusku ťa iste niekto bude oplakávať, ja ani plakať neviem. A práve ja som zavinil tvoju smrť, iba ja. Ako som sa ťa ja hovádo opovážil zaviesť do garáže, keď si tvoje oči ešte nestačili zvyknúť na tmu? Načo vôbec som ti povedal o tej pustuľke? Keď som si na všetko spomenul, zovrelo mi hrdlo, najradšej by som zavýjal ako vlk. Iste som aj zavyl, lebo ľudia sa mi začali vyhýbať.

Vtom sa mi uľavilo: vidím, že oproti mne ide Jutta. Približuje sa moja krásavica, dievčatko moje, preberá strojnými nôžkami, sukňa nad kolenami sa jej vlní a z každej brány na ňu zízajú, ale ona si ide ako kráľovná, nikoho si nevšímaj. Hneď som vedel, že ma hľadá.

— Ahoj, Jutta, — vravím — Kam máš namierené? Stačil jej letmý pohľad a všetko postrehla: moju rozbitú papuľu, mokrú košeľu i oškúlené päste, ale nepovedala nič.

— Ahoj, Red! Práve ťa hľadám.

— Viem, — hovorím. — Poďme ku mne.

Odvrátila sa, mlčí, pozerá bokom. Ach, tá jej hrdá hlávka, krásna šija!

— Nevieš, Red, — prehovorí po chvíli. — Možno sa so mnou budeš chcieť rozísť.

Srdce mi zovrelo. Čo zlé ma ešte postihne? No pokojne hovorím:

— Nerozumiem ti, Jutta. Prepáč mi, ale dnes som si trochu... veď vieš, takže akosi ťažko mi to zapína...

Prečo by som sa mal z ničoho nič s tebou rozísť?

Chytím ju pod pazuchu a pomaly kráčame k môjmu domu. Všetci, čo ju pred chvíľou hltali očami, sa rýchlo schovávajú. V tejto ulici bývam celý život. Ryšavého Reda tu všetci veľmi dobre poznajú. A kto ma nepozná, rýchlo ma spozná.

— Matka mi káže, aby som si dala urobiť potrat, — odrazu hovorí Jutta. — Ale ja nechcem.

Neviem, o čom hovorí.

— Nechcem nijaký potrat, — opakuje Jutta, — chcem mať dieťa od teba. A ty urob, ako sa ti páči. Nedržím ťa, môžeš ísť, kam ťa oči povedú.

Počúvam ju, ako nabera rýchlosť, ako sa rozpaľuje, a som ako sprostý, nerozumiem jej. V hlave mi víri nezmyselná myšlienka: jeden človek umrel a jeden sa narodí.

— Presviedča ma, — pokračuje Jutta, — vraj dieťa je

od stalkera, načo by som porodila netvora. Je to dobrodruh, o rodinu nestojí. Dnes je na slobode, zajtra vo väzení. Ale mne je to jedno, som na všetko pripravená. Stačím si aj sama. Sama ho porodím, sama vychovám, urobím z neho človeka. Zaobídem sa bez teba. Ale potom sa už ku mne nepriblíž, aby si vedel, ani na prah ťa nepustím...

— Juta, — prehovorím konečne, — dievčatko moje! Veďže počkaj.... — Som nervózný, chce sa mi smiať, idiotsky smiať. — Srdiečko moje, prečo ma vlastne odháňaš?

A rozrehocem sa ako posledný hlupák. Zastala, pritisla sa mi tvárou na prsia a rozplakala sa.

— Čo teraz bude s nami, Red? — vzlyká. — Čo len s nami bude?

2. Redrick Schuchardt, 28-ročný, ženatý,
bez stáleho zamestnania

Redrick Schuchardt ležal za náhrobným kameňom, rukou odtiahol jarabinový konár a pozoroval cestu. Reflektory hliadkového auta sa rýchlo presúvali po cintoríne, a keď mu silné svetlo zavše dopadlo na tvár, prižmúril oči a zdržal dych.

Prešli už dve hodiny, a situácia na ceste sa vôbec nezmenila: hliadkové auto stálo, motor bežal naprázdno a rovnomerne hučal a tri reflektory ustavične snorili po zanedbaných hroboch, nachýlených hrdzavých krížoch a náhrobných kameňoch, po neošetrovaných, bujných jarabinových kríkoch i po hrebeni trojmetrového múru, ktorý sa vľavo odrazu končil. Hliadky sa Pásma báli, preto nevychádzali z auta. A tu, pri cintoríne, sa neopovážili ani strieľať. K Redrickovi zavše doľahli tlmené hlasy, videl, ako z auta vyletel svietiaci cigaretový oho-rok, nadsakoval po hradskej a trúsil slabé červenkasté iskry. Bolo mokro, nedávno pršalo a Redrick aj cez nepremokavú kombinézu cítil vlhký chlad.

Opatrne pustil konár, obrátil hlavu a načúval. Vpravo, nie veľmi ďaleko, ale ani celkom blízko, na cintoríne ešte ktosi bol. Znova zašuchotalo lístie, potom akoby sa zosypala zem a ticho spadlo čosi ťažké a tvrdé. Redrick sa neobrátil, opatrne sa plazil dozadu, pritiskajúc sa k mokrej tráve. Nad hlavou sa mu znova mihol lúč reflektora. Redrick nehybne sledoval nečujný pohyb svetla a videl, že medzi krížmi sedí na hrobe ktosi v čiernom. Neskrýva sa, chrbtom sa opiera o mramorový obelisk a bielu tvár s čiernymi očnými jamkami má obrátenú k Redrickovi. Vlastne Redrick nevidel, a v zlomku sekundy ani nemohol vidieť všetky podrobnosti, skôr si ten výjav iba predstavoval. Odplazil sa ešte o niekoľko krokov, nahmatal v záhrenej poľnú fľašu a vytiahol ju. Chvíľu ležal a pritískal si k lícu teplý plech. Držal fľašu v ruke a plazil sa ďalej. Už nenačúval, neobzeral sa.

Múr bol na jednom mieste prebúraný a tam na rozprestretom, guľkou prederavenom plášti ležal Burbridge. Ešte vždy ležal na chrbte, rukami si odťahoval golier svetra a tichučko, zmučene dychčal, zavše však nevydržal a zastenal. Redrick si sadol k nemu a odkrútil vrchnáčik poľnej fľaše. Rukou mu opatrne nadvihol hlavu, na dlani cítil jeho horúcu, od potu lepkavú lysinu, a priložil hrdlo fľaše starcovi k ústam. V slabých zábleskoch reflektorov Redrick rozoznal jeho široko otvorené, akoby sklené oči i čierne strnisko na lícach. Burbridge dychtivo odpil niekoľko hltov a nespokojne sa pomrvil, rukou

hmatal po vreci s koristi'ou.

— Vrátil si sa, — bľabotal. — Si dobrý mládenec.

Ryšavec ... Nenecháš starca ... skapat'...

Redrick zaklonil hlavu a poriadne sa napil.

— Ropucha stojí ako pribitá, — povedal. Ropuchou volali hliadkové auto.

— Toto ... nie je ... náhoda ... — Burbridge hovoril prerývane, iba keď vydychoval. — Ktosi nás udal... Čakajú.

— Dost' možné. Napiješ sa ešte trochu?

— Nie. Zatiaľ stačí. Nenechaj ma tu. Ak ma odnesieš, vyližem sa z toho. Všetci ma nenecháš, Ryšavec? Neobanuješ.

Redrick neodpovedal. Pozoroval hradskú, belasé záblesky reflektorov. Odtiaľto videl mramorový obelisk, no nerozoznal, či tamten ešte vždy sedí na hrobe.

— Počuj, Ryšavec. Myslím to vážne. Naozaj neobanuješ. Vieš, prečo starý Burbridge doposiaľ žije? Vieš to? Bob Gorila je už tam. Aj Faraón Bankár umrel, neostal po ňom ani masťný flák. Aký to bol stalker, a predsa zgebol. A Slizniak. Norman Okuliarnik. Calogen. Pete Vred. Všetci už otrčili kopytá. Iba ja som ostal. A vieš prečo?

— Lebo si podliak, — odpovedal Redrick a uprene pozoroval hradskú. — Sup.

— Som, to je fakt, ale bez toho to v našej branži nejde. Všetci boli podliaci, Faraón, Slizniak i ostatní. Ale ostal som iba ja. Vieš prečo?

— Viem, — zahundral ticho Redrick, len aby sa ho striasol.

— Klameš. Nevieš. O zlatej guli si počul?

— Počul.

— Myslíš, že to je bájka, čo?

— Radšej keby si čušal, — radil Redrick. — Iba ťa to vysiluje.

— Nič to. Odnesieš ma. Tol'ko ráz sme boli spolu v Pásme. Predsa ma tu nenecháš? Takéhoto... takého maličkého som ťa poznal. A poznal som aj tvojho otca. Redrick mlčal. Strašne sa mu žiadalo fajčiť, vybral cigaretu, namrvil si tabak na dľaň a vdychoval jeho vôňu, ale nepomáhalo to.

— Musíš ma odniesť, — naliehal Burbridge. — Ty ma máš na svedomí. Lebo si nechcel vziať Malt'ana.

Malt'an sa im veľmi natískal. Celý večer ich častoval, ponúkal dobrý záloh, zaprisahával sa, že zoženie špeciálnu kombinézu, len aby ho vzali so sebou. Burbridge, ktorý sedel vedľa neho, si zakryl tvár ťažkou vráskavou dľaňou a zúrivo žmurkal na Redricka; vezmi ho, veď tým len získame. Azda práve preto Redrick povedal nie.

— Doplatil si na svoju chamtivosť, — odvrkol Redrick.

— Ja s tým nič nemám. Radšej buď ticho.

Chvíľu bolo počuť, ako Burbridge ťažko dýcha. Potom si znova odtiahol golier a čo najväčšmi zaklonil hlavu.

— Celá korisť bude tvoja, — stenal, — len ma neopušť.

Redrick pozrel na hodinky. Čoskoro sa rozvidnie, no hliadkové auto ešte vždy neodchádzalo, reflektory naďalej hľadali medzi kríkmi a tam kdesi, celkom blízko pri hliadke, stál ich zamaskovaný landrover, hocikedy ho mohli objaviť.

— Zlatá guľa... — povedal Burbridge. — Ja som ju našiel. Neskôr okolo nej natárali všelijakých klamstiev. Aj ja som kadečo navymýšľal, napríklad že splní každé želanie. Každé nie. Inakšie by som tu už dávno nebol. Žil by som v Európe a kúpil sa v peniazoch.

Redrick pozrel na Burbridgea. V belasých zábleskoch

jeho zaklonená tvár vyzerala ako mŕtva. No sklené oči mal vypučené a uprene pozoroval Redricka.

— Večnú mladosť som nezískal, — bľabotal. — Ani peniaze. Ale zdravie áno. I deti mám dobré. A žijem. Ani sa ti nesnívalo o miestach, kde som bol, a predsa som vyviazol živý. — Oblízal si pery.

— Prosím zlatú guľu len o jediné: aby ma nechala žiť a dala mi zdravie. A aby moje deti...

— Zavri hubu, — zahriakol ho Redrick. — Čo si baba? Keď budem môcť, odnesiem ťa. Lebo mi je ľúto tvojej Diny, dievča by muselo šliapať chodník ...

— Dina... — zachripel Burbridge. — Dieťaťatko milované, krásavička moja. Rozmaznal som svoje deti, Ryšavec. Nikdy som im nič neodmietol. Bezo mňa zahynú. Archie môj. Veď ho poznáš, Ryšavec. Už si dakedy videl také vydarené deti?

— Povedal som: keď budem môcť, odnesiem ťa odtiaľto.

— Nie, — zanovito húdol Burbridge. — Odniesieš ma nech by sa robilo hocičo. Zlatá guľa... Ak chceš, poviem ti, kde je.

— Tak vrav.

Burbridge zastenal a pohýbal sa.

— Moje nohy... — chrčal. — Pozri, čo je s nimi.

Redrick načiahol ruku a ohmatal mu nohu od kolena dolu.

— Kosti... — chripel Burbridge. — Kosti ešte mám?

— Máš, máš, — klamal Redrick. — Nerob si starosti.

V skutočnosti mu nahmatal iba kolenné jabĺčko. Nižšie, až po chodidlo, bola noha ako gumená palica, mohol by mu ju zaviazať na uzol.

— Klameš, — povedal Burbridge. — Prečo klameš?

Viem svoje, vari som také dačo nikdy nevidel?

— Kolená máš celé, — uistoval Redrick.

— Asi ma klameš, — povedal Burbridge smutne. — No čo už. Len ma vynes. Všetko ti dám. Zlatú guľu... Mapu ti nakreslím. Všetky nástrahy ukážem. Všetko porozprámam...

Ešte čosi drmolil, ale Redrick už nepočúval. Pozeral k hradskej. Svetlá reflektorov znehybneli, skrížili sa na mramorovom obelisku a v jasnom belasom opare Redrick zbadal, ako sa pomedzi kríže vlečie zohnutá čierna postava. Šla ako oslepená, rovno na reflektory. Redrick uvidel, ako narazila do kríža, odskočila, znova sa buchla do kríža, až potom ho obišla a vykročila ďalej, vystierajúc pred sebou dlhé ruky s rozťahnutými prstami. Vtom postava z ničoho nič zmizla, akoby sa do zeme prepadla, no po chvíli sa znova zjavila, väčšmi napravo a ďalej. Kráčala s takou nadľudskou vytrvalosťou, akoby to bol natiahnutý stroj.

Vtom reflektory zhasli. Spojka zaškrípala, zaburácal motor, medzi kríkmi sa mihli červené a belasé signálne svetlá. Hliadkové auto vyrazilo a prudko naberajúc rýchlosť hnalo sa k mestu a čoskoro zmizlo za múrom. Redrick kľčovite preglgol a otvoril si zips na kombinéze.

— Tuším sú preč... — horúčkovo mmlal Burbridge.

— Poďme, Ryšavec ... Poďme rýchlo! — Pomrvil sa, pohmatal okolo seba rukami, chytil vrečko s korisťou a pokúšal sa vstať. — Pohni sa, čo sedíš.

Redrick hľadel k hradskej. Bolo tma, takže nemohol nič vidieť, no kdesi v tých miestach kráčal tamten ako natiahnutá bábika, potkýnal sa, padal, vrážal do krížov, zamotával sa v krovinách.

— Poďme, — povedal Redrick nahlas.

Zdvihol Burbridgea. Starec ho ľavou rukou ako kliešťami zovrel okolo krku, takže Redrick sa nevládal vystrieť a štvornožky, rukami sa chytajúc mokrej trávy, ho vliekol cez dieru v ohrade.

— Len hybaj, hybaj... — chrčal Burbridge. — Neboj sa, korisť držím, nepustím... Pohni sa!

Redrick poznal chodník, ale na mokrej tráve sa mu kĺzalo, jarabinové vetvy ho šľahali po tvári, telnatý starec bol ťažký ako mŕtvola, hrkajúce a klopajúce vrece s korisťou sa ustavične o čosi zachytávalo, a okrem toho sa bál, že nadľabí na tamtoho, ktorý tu možno ešte vždy blúdi v tme.

Keď sa dostali na hradskú, bolo ešte celkom tma, no už sa dalo vytušiť, že zakrátko začne svitať. V lesíku na druhej strane hradskej ospanlivo, nieisto zaštestotali vtáci, tma nad čiernymi domami ďalekého predmestia, nad roztrúsenými žltými pouličnými lampami pomaly belasela a zavanulo odtiaľ chladným vlhkým vetrikom. Redrick položil Burbridgea na kraj cesty, poobzeral sa a ako veľký čierny pavúk prebehol cez cestu. Rýchlo našiel landrover, pozhadzoval z kapoty a karosérie konáre, ktorými ho zamaskoval, sadol za volant a opatrne, s nerozsvietenými reflektormi vyšiel s autom na asfaltovú hradskú. Burbridge sedel, v jednej ruke držal vrece s korisťou, druhou si ohmatával nohy.

— Rýchlo! — zachripel. — Pridaj! Kolená, kolená mám ešte v poriadku... Keby sa aspoň tie dali zachrániť!

Redrick ho zdvihol a škripajúc zubami od námahy, prevälil cez bočnicu. Burbridge sa zvalil na zadné sedadlo a zastenal. Ale ani teraz nevy pustil vrece. Redrick zdvihol zo zeme prestrelený plášť a hodil ho naňho: Burbridgeovi sa podarilo dovliecť i plášť.

Redrick vybral baterku a posvietil, či na okraji cesty neostali stopy. Keď landrover vychádzal na hradskú, pogniavil vysokú hustú trávu, no tá sa po niekoľkých hodinách určite zdvihne. Okolo miesta, kde stálo hliadkové auto, bolo porozhadzovaných plno ohorkov. Redrick si pri pohľade na ne znova uvedomil, ako veľmi sa mu chce fajčiť. Zapálil si, hoci najradšej by hneď nasadol do auta a zdúchol. Ale teraz sa nesmel ponáhľať, musel postupovať pomaly a obozretne.

— Čo je s tebou? — plačlivo škamral Burbridge. — Vodu si nevyliat, všetky siete sú suché ... No čo stojíš? Odlož korisť!

— Čuš a neotravuj! — okríkol ho Redrick a hlboko vdýchol dym. — Odbočíme na západné predmestie, — povedal po chvíli.

— Na predmestie? Čo to vravíš! Ved' tak ma pripravíš o kolená, lotor!

Redrick naposledy vtiahol dym a vopchal ohorok do zápalkovej škatuľky.

— Nerozčuľuj sa, Sup, — povedal. — Rovno cez mesto nemôžeme ísť. Sú tam tri hliadky, aspoň jedna z nich by nás určite zastavila.

— No a?

— Pozrú na tvoje kopytá a je s nami koniec.

— Čo s tým majú moje kopytá? Hlušili sme ryby, prerazilo mi nohy, a basta!

— A čo ak ti ich ohmatajú?

— Vraj ohmatajú! Tak zarevem, že ich hneď prejde chuť.

No Redrick sa už rozhodol. Zdvihol sedadlo pre šoféra, posvietil si baterkou, otvoril tajný príklop a rázne povedal:

— Podaj mi vrece.

Benzinová nádrž pod sedadlom bola falošná. Redrick vzal vrece a vopchal ho dovnútra. Počul, ako koristiť vo vreci hrká a prevaľuje sa.

— Nesmiem, nemám právo riskovať, — zahundral.

Položil veko na miesto, posypal smetím, navrch nahádzal handry a sklopil sedadlo. Burbridge dychčal, postenával, modlíkal, aby sa ponáhľali, znova Redrickovi sľuboval zlatú guľu, ustavične sa hniezdil na sedadle a vyplašene hľadel do rednúcej tmy. Redrick si ho nevšímal. Rozrezal plastický vak s rybami, naplnený vodou, vylial ju na rybárske siete uložené na dne auta a zmietajúce sa ryby presypal do celtového vreca. Plastický vak poskladal a vopchal do vrecka na kombinéze. A je to: rybári sa vracajú z nie veľmi úspešného lovu. Sadol si za volant a naštartoval.

Až po zákrutu šiel s nerozsvietenými reflektormi. Naľavo sa ťahal masívny trojmetrový múr ohradzujúci Pásmo, napravo boli kriky, riedke hájiky, zavše sa vynorili opustené rodinné domce so zadebnými oblokmi a ošarpanými múrmi. Tma už nebola taká hustá, Redrick dobre videl a vedel, čo ho vpredu čaká, takže keď sa pred autom vynorila rovnomerne kráčajúca zhrbená postava, ani neznižil rýchlosť, iba sa, väčšmi zohol nad volant. Tamten si vykračoval rovno prostriedkom hradskej, aj on šiel do mesta. Redrick vybočil až k ľavému okraju cesty, predbehol ho a pridol plyn.

— Pane bože! — zahundral vzadu Burbridge. — Ryšavec, videl si?

— Hej.

— Kriste! Už len to nám chýbalo... — šomral Burbridge a začal sa hlasno modliť.

— Drž hubu! — okríkol ho Redrick.

Tu kdesi by mala byť zákruta. Redrick znížil rýchlosť a pozorne hľadel na rad nachýlených domcov a plotov, ťahajúcich sa napravo. Stará transformačná budka... stĺp s podperou... podhnutý mostík cez priekopu. Redrick skrútol volant, auto nadskočilo na výmoli.

— Kam sa trepeš?! — zareval Burbridge.

Redrick sa zvrtol a opakom dlane ho z celej sily udrel po tvári, až ho starcovo zarastené líce popichalo. Prekvapený Burbridge stíchol. Auto nadskakovalo, kolesá podchvíľou preklzali v čerstvom blate, v noci pršalo. Redrick zapol reflektory. Biele poskakujúce svetlo ožiarilo staré, trávou zarastené koľaje, veľikánske mláky i zhnité, nachýlené ploty po oboch stranách poľnej cesty. Burbridge vzlykal a smrkal. Už nič nesľuboval, naopak ponosoval sa a vyhrážal, ale celkom potichu a nezrozumiteľne, takže Redrick zachytil iba jednotlivé slová, čosi o nohách, o kolenách, o krásavcovi Archiem... Napokon stíchol.

Poľná cesta viedla popri západnom okraji mesta. Kedysi tu boli chaty, záhrady, ovocné sady, letné rezidencie mestských pohlavárov a továrenských úradníkov. Veselé zelené plochy, malé jazierka s čistými piesčitými brehmi, svetlé brezové háje, rybníky, kde chovali kapry. Smrad a dym z tovární ani z mestskej kanalizácie sem nedoliehal. Teraz tu všetko bolo opustené a zanedbané, za celý čas natrafili iba na jediný obývaný dom, kde žltosvietil oblôčik zatiahnutý záclonou a na šnúrach visela bielizeň mokrá po daždi. Veľikánsky pes sa zúrivo rozbrechal, vyletel zboku a chvíľu trielil za autom v chuchvalcoch blata, čo vyletovali spod kolies.

Redrick opatrne prešiel cez ďalší starý pokrivený mos-

tík, a keď vpredu zbadal zákrutu na Západnú hradskú, zabrzdil a vypol motor. Vyšiel z auta, ani nepozrel na Burbridgea a vykročil dopredu, ruky si zimomrivo vopchal do vrecák vlhkej kombinézy. Už sa celkom rozvidnelo. Všetko naokolo bolo mokré, tiché, ospanlivé. Došiel k hradskej a opatrne pozrel spoza kríkov. Dobře videl policajnú strážnicu — maringotku s tromi osvetlenými okienkami, hliadkové auto stálo na okraji cesty a bolo prázdne. Redrick chvíľu pozoroval strážnicu. Nevidel nijaký pohyb, zrejme hliadkujúci za noc premrzli a unavili sa, a teraz sa zohrievajú v domci, driemajú s cigaretou prilepenou na dolnú peru. — Gauneri, — ticho zahrešil Redrick. Nahmatá vo vrecku boxer, vsunul prsty do okrúhlych otvorov, zovrel v pästi studený kov a s rukami vo vreckách, uzimene schúlený kráčať nazad. Land-rover trochu naklonený stál medzi kríkmi. Bolo to osamelé, pusté miesto, iste sem nikto nezablúdil už zo desať rokov.

Keď sa Redrick priblížil k autu, Burbridge sa nadvihol a s otvorenými ústami pozerá naňho. Bol starý, zvráska-vený, plešivý, zarastený špinavým strniskom, so zhnitými zubami, a teraz vyzerá ešte horšie. Chvíľu mľčky hľadeli jeden na druhého, potom Burbridge zašomral:

— Mapu ti dám ... všetky pasce označím, všetky ...

Nájdeš ju, neobanuješ ...

Redrick ho nehybne počúval, potom povolil prsty a pustil boxer vo vrecku.

— V poriadku, — povedal. — Budeš ležať v mdlobách, jasné? Steň a nedovoľ, aby sa ťa dotkli.

Sadol za volant, naštartoval a auto sa pohlo.

Vyšlo im to. V maringotke sa nič nepohlo, keď sa land-rover, pedantne dodržiavajúci značky a smerovky, pomaly šinul popri nej a ustavične zvyšujúci rýchlosť, hnal sa cez západné predmestie do centra. Bolo šesť hodín ráno, ulice boli pusté, asfalt moký a čierny, na križovatkách osamotene, zbytočne žmurkali semafore. Prešli popri pekárni s vysokými, vysvietenými oblokmí a Redricka ovanula vlna teplej, veľmi chutnej vône.

— Žral by som, — poznamenal Redrick. Vystrel sa a rukami sa oprel o volant, aby si uvoľnil napäté svalstvo.

— Čo? — preľaknuto sa spýtal Burbridge.

— Vrávím, že by som žral... Kam ťa mám odviezť?

Domov, či rovno k Mäsiarovi?

— K Mäsiarovi, čo najskôr k Mäsiarovi, — náhlivo zahundral Burbridge, celý sa nachýlil dopredu a horúčkovo, vzrušene dýchal Redrickovi na zátylok. — Rovno k nemu! Najkratšou cestou. Ešte mi je dlhý sedem stovák... Pridaj, pridaj, čo sa vlečieš ako slimák! — A z ničoho nič začal bezmocne, zlostne nadávať. Chrlil tie najhrubšie nadávky, až mu sliny fľkali. Napokon sa kŕčovite rozkašľal a začal sa dusiť.

Redrick vôbec nereagoval. Nemal čas ani silu upokojovať zúriaceho Supa. Musel sa ho čo najskôr zbaviť a aspoň hodinku či pol si pospať pred schôdzkou v Metro-pole. Odbočil na Šestnástu ulicu, prešiel dva bloky a zastavil pred sivou poschodovou vilou.

Otvoril mu sám Mäsiar. Zrejme práve vstal a chystal sa do kúpeľne. Mal na sebe prepychový župan so zlatými strapcami, v ruke držal pohár s protézou. Vlasy mal rozčuchrané, pod kalnými očami napuchnuté čierne vačky.

— Á, Ryšavec? Šo máš?

— Založ si zuby a hybaj! — povedal Redrick.

— Uhm, — zašomral Mäsiar, posunkom hlavy ho pozval

do haly a šúchajúc perzskými papučami, rýchlo sa bral do kúpelne.

— Kto? — spýtal sa z kúpelne.

— Burbridge, — odpovedal Redrick.

— Čo?

— Nohy.

Bolo počuť, ako v kúpeľni tečie voda, potom sa ozval prskot, špfachot, čosi padlo a gúľalo sa po kachličkovej dlážke. Redrick sa unavene zvalil do kresla, vybral si cigaretu a pripálil. Poobzeral sa — áno, vyzeralo to tu celkom slušne. Mäsiar neľutoval peniaze. Bol veľmi skúsený a módny chirurg, lekárska kapacita nielen v meste, ale i v celom štáte a, prirodzene, so stalkermi sa nespriahol kvôli peniazom. Aj on si bral podiel z Pásma, bral si ho v naturáliách — rozličné veci pochádzajúce z Pásma, ktoré potom uplatňoval vo svojej lekárskej praxi; bral si ho vo vedomostiach, keď skúmal na zmrzačených stalkeroch doteraz neznáme choroby, znetvoreniny a poranenia ľudského organizmu; bral si ho v sláve — sláve prvého špecialistu na Zemi zaoberajúceho sa neľudskými chorobami ľudí. Ale ochotne si bral svoj podiel aj v peniazoch.

— Čo má s nohami? — spýtal sa, keď vyšiel z kúpeľne s velikánskym uterákom na pleci. Okrajom uteráka si starostlivo utieral dlhé nervózne prsty.

— Vtrepal sa do „huspeniny“, — povedal Redrick. Mäsiar zahvzdal.

— Slovom, s Burbridgeom je koniec, — zahundral. — Škoda, bol to skvelý stalker.

— To nič, — povedal Redrick a oprel sa v kresle dozadu. — Urobiš mu protézy. Ešte si na nich poskáče po pásme.

— Tak počkaj, hneď sa oblečiem, — vecne povedal Mäsiar.

Kým sa obliekal, kým telefonoval — pravdepodobne na svoju kliniku, aby všetko pripravili na operáciu —, Redrick pohodlne sedel v kresle a fajčil. Pohl sa iba raz, keď si vytiahol fľašu. Popíjal maličkými glgmí, lebo alkohol ostalo už iba na dne, čakal a usiloval sa nemyslieť na nič.

Spoločne vyšli k autu. Redrick si sadol za volant, Mäsiar vedľa a hneď sa nahol ponad sedadlo a ohmatával Burbridgeovi nohy. Krotký, schúlený Burbridge čosi žalosťne šomral, prisahal sa, že ho zasype peniazmi, znova a znova spomínal deti a nebohú ženu a úpenlivo prosil, aby mu zachránil aspoň kolená. Keď došli ku klinike, Mäsiar zahrešil, lebo nevidel pri bráne ošetrovateľov. Ešte za jazdy vystúpil z auta a zmizol za dverami. Redrick si zapálil a Burbridge sa odrazu upokojil a jasne, dôrazne povedal.

— Chcel si ma zabiť. Toto si zapamätám.

— Ale som ťa nezabil, — ľahostajne povedal Redrick.

— To je fakt, nezabil... — Burbridge sa odmlčal. —

Aj to si zapamätám.

— Len si zapamätaj. Pravdaže, ty by si ma nezabil...

— Zvrtol sa a pozrel na Burbridgea. Starec neisto krivil ústa, mykal vyschnutými perami. — Ty by si ma tam jednoducho nechal, — dokončil Redrick. — Nechal by si ma v Pásme a bolo by po paráde. Tak ako Okuliarnika.

— Okuliarnik umrel sám, — zachmúrene sa bránil Burbridge. — Ja s tým nič nemám. Zachytilo ho to a už nevypustilo.

— Si gauner, — ľahostajne povedal Redrick a odvrátil sa. — Naozajstný sup.

Z brány utekali k autu ospanliví, rozstrapatení ošetrovatelia a v behu rozkladali nosidlá. Redrick si potáhoval z cigarety a pozoroval, ako obratne vytiahli Burbridgea z auta, uložili na nosidlá a niesli k bráne. Burbridge ležal nehybne, ruky mal zložené na prsiach a neprítomne hľadel na oblohu. Velikánske chodidlá, strašne vyžraté „huspeninou“, mal neprírodzene, desivo vykrútené. Bol posledný zo starých stalkerov, z tých, čo začali vynášať nezemské poklady hneď po Návšteve, keď sa Pásmo ešte nevolalo Pásmom, keď tu ešte neboli vedecké ústavy, ohrada ani policajné sily OSN, keď mesto bolo ochromené hrôzou a svet sa smial nad ďalším výmyslom novinárov. Redrick mal vtedy desať rokov a Burbridge bol ešte mocný, šikovný chlap. Veľmi rád si vypil za cudzie peniaze, bil sa, stískal po kútoch dievčatá, ktoré mu nestačili ujsť. Vlastné deti ho vôbec nezaujímali. Už vtedy to bol zvrhlý netvor, lebo keď sa opil, mlátil ženu s krikom a pred všetkými a bolo vidieť, aký má z toho pôžitok ... Až ju napokon umlátil na smrť.

Redrick sa obrátil s landroverom a nevšímajúc si semaforey, vyrazil plnou rýchlosťou. Zavše zatrúbil na zriedkavých chodcov a rezal zákruty, aby bol čo najskôr doma.

Zastal pred garážou, a keď vystúpil z auta, uvidel správcu domu. Blížil sa k nemu od parčíka a ako vždy vyzeral namosúrene, na zhúžvanej tvári s opuchnutými očami sa mu zračila taká zhnusenosť, akoby nekráčal po zemi, ale po hnojovke.

— Dobré ráno! — pozdravil sa Redrick zdvorilo.

Správca zastal dva kroky od neho a palcom si ukázal ponad plece.

— To je vaša robota? — spýtal sa zachrípnuto. Iste to boli od včerajška jeho prvé slová.

— O čom to hovoríte?

— Tá hojdačka ... Vy ste ju postavili?

— Ja.

— Načo?

Redrick bez slova pristúpil k bráne garáže a začal ju odomykať. Správca šiel neodbytné za ním a zastal za jeho chrbtom.

— Spyťujem sa, načo ste postavili tú hojdačku? Kto vás o to prosil?

— Dcéрка, — povedal Redrick pokojne a otvoril bránu.

— Nespyťujem sa vás na dcéru! — zvýšil správca hlas.

— O dcére sa pozhovárame inokedy. Spyťujem sa vás, kto vám to dovolil? Kto vám dovolil robiť si v parku, čo chcete?

Redrick sa zvrtol k nemu, chvíľu nehybne stál a uprene mu hľadel na bledý, žilkami pretkaný koreň nosa.

Správca o krok ustúpil a miernejším tónom povedal:

— A balkón ste si ešte vždy nenatreli. Koľko ráz som vám..

— Zbytočne sa namáhate, — odsekol Redrick. — Aj tak sa odtiaľto neodstáhujem.

Nasadol do auta, naštartoval. Keď položil ruky na volant, všimol si, ako mu obeleli hánky. Nevydržal, vystrčil sa z auta a zakričal:

— No ak sa predsa budem musieť odstáhovať, potom sa modli, lotor!

Vošiel s autom do garáže, rozsvietil a zavrel bránu.

Z falošnej benzínovej nádrže vytiahol vrece, vopchal ho do starého pleteného koša, navrch položil ešte vlhké rybárske siete s nalepenými stebkami trávy a s lístím a na ne

vysypal uhynuté ryby, ktoré Burbridge včera večer kúpil v ktoromsi obchodíku na predmestí. Zo zvyku ešte raz dôkladne poprezeral auto. Na zadnej pravej pneumatike zbadal prilepenú rozmliadenú cigaretu. Odtrhol ju, bola to švédska značka. Porozmýšľal a vložil ju do zápalkovej škatuľky, kde teraz už boli tri ohorky.

Na schodišti nestretol nikoho. Zastal pred svojím bytom. Dvere sa otvorili, skôr ako stihol vybrať kľúč. Vošiel bokom, lebo pod pazuchou držal ťažký kôš. Hneď ho zaplavilo známe teplo a vône domova. Juta ho objala okolo krku, pritísila sa mu tvárou na prsia a znehybnela. Aj cez kombinézu a hrubú košeľu cítil, ako šialene jej búcha srdce. Trpezlivo stál a čakal, kým sa upokojí, hoci bol celkom slabý, vyčerpaný.

— Chvalabohu, — prehovorila napokon nízkym, trochu zachrípnutým hlasom, pustila ho, zapálila v predizbe svetlo a šla rovno do kuchyne. — Hneď ti urobím kávu...

— zavolala odtiaľ.

— Priniesol som ryby, — povedal náročky čulým hlasom. — Upeč ich, všetky ich upeč, som hladný ako pes, už nevydržím.

Vrátila sa, rozpustené vlasy jej padali do tváre. Postavil kôš na dlážku, pomohol jej vybrať sieť s rybami, spoločne ju odniesli do kuchyne a vykldli ryby do drezu.

— Choď do kúpeľne, — povedala. — Zakiaľ sa umyješ, jedlo bude hotové.

— Čo naša Opička? — spýtal sa Redrick, kým si posediačky vyzúval čizmy.

— Rapotala celý večer, — odpovedala Juta. — Ledva som ju uložila. Ustavične domŕzala: Kde je otecko, kde je otecko? Už aby tu bol...

Jeho urastená, pôvabná žena sa obratne a nečujne pohybovala po kuchyni a onedlho v hrnci na sporáku začala vriť voda, spod noža padali šupiny, na najväčšej panvici škvŕčal olej a čerstvá káva výborne rozvonila.

Redrick vstal, naboso sa vrátil do predizby, vzal kôš a odniesol ho do komory. Pozrel do spálne. Opička pokojne spala, odhrnutý paplón visel až po dlážku, košeľka sa jej vyhrmula a videl dcérku ako na dlani — maličké odľukujúce stvoreniatko. Redrick sa nezdržal a pohladkal ju po chrbte pokrytom teplými zlatistými chlpkami a znova, už ktovie koľký raz ho prekvapilo, aké sú jemné a dlhé. Tak rád by vzal Opičku do náručia, ale nechcel ju zobudiť, a okrem toho bol strašne špinavý, celkom presiaknutý Pásmom a smrťou. Vrátil sa do kuchyne, znova si sadol k stolu a požiadal:

— Nalej mi šálku kávy. Až potom sa pôjdem osprchovať.

Na stole ležala kopa večernej pošty: Marmontské noviny, časopisy Atlét, Playboy a celá hŕba ďalších, došli aj hrubé Správy Medzinárodného ústavu mimozemských kultúr v sivej obálke, ročník 56. Redrick vzal od Juty hrnček pariacej sa kávy a pritiahol si Správy: Samé krivky, akési znamienka, nákresy... Na fotografiách známe veci, no z akejsi zvláštnej perspektívy. Posmrtné vyšla ďalšia Kirillova štúdia: O istej dosiaľ neznámej vlastnosti magnetického lapača typu 776. Meno v čiernom rámečku, dole malými písmenami poznámka: Doktor Kirill A. Panov, ZSSR, tragicky zahynul pri pokuse v apríli roku 19. . Redrick odhodil časopis, odpil si horúcej kávy a spýtal sa:

— Bol tu niekto?

— Gootalin, — povedala Juta po krátkom zaváhání.

Stála pri sporáku a hľadela naňho. — Bol spitý na mol,

hneď som ho vyprevadila.

— A čo Opička?

— Prirodzene, nechcela ho pustiť, Začala mrčať, ale povedala som jej, že ujo Gootalin sa zle cíti. A ona nato tak chápavo povie: „Gootalin si zase vypil.“

Redrick sa usmial a odpil si ďalší dúšok kávy. Potom sa spýtal:

— Čo susedia?

Juta znova chvíľočku váhala.

— Ako vždy, — povedala nakoniec.

— Tak mi to ani nehovor.

— Ale! — povedala a zhnusene hodila rukou. — Dnes v noci klope tá ženská zdola. Oči vypleštené, pena jej fika od úst. Vraj či pilieme uprostred noci v kúpeľni.

— No pravdaže! — zašomral Redrick cez zuby. — Počuj, a čo keby sme sa predsa odsťahovali? Kúpime si niečo na predmestí, kde nikto nežije, nejaký opustený domec.

— A Opička?

— Kristepane! Azda sa my dvaja nebudeme vedieť o ňu dobre postarať?

Juta pokrútila hlavou.

— Má rada deti. Aj ony ju majú rady. Nie sú predsa na vine, že ...

— Áno, — prisvedčil Redrick. — Ony naozaj nie sú na vine.

— Už o tom nehovorme, — uzavrela Juta. — Ktosi ti telefonoval. Nepredstavil sa. Povedala som, že si na rybáčke.

Redrick položil hrnček a vstal.

— Idem sa osprchovať. Ešte mám kopu roboty.

Zamkol sa v kúpeľni, hodil odev do nádržky, boxer, zvyšné matice, cigarety a iné drobnosti položil na polici. Dlhú dobu sa umýval pod horúcou, takmer vriacou sprchou, fučal a dôkladne si drhol telo drsnou froté rukavicou, až kým mu pokožka neočervenala. Napokon zastavil sprchu, sadol si na okraj vane a zapálil cigaretu. V potrubí bublala voda, Juta v kuchyni štrngala nádobami. Potom zavoňala opekaná rybacina, Juta zaklopala na dvere a strčila mu dnu čistú bielizeň.

— Ponáhľaj sa, — súrila ho. — Ryby vychladnú.

Už sa celkom upokojila a ako vždy ho začala koman-
dovať. Redrick si s úsmevom natiahol tričko a trenírky a vrátil sa do kuchyne.

— Tak, a konečne sa môžem najesť, — povedal a sadol si.

— Šatstvo si dal do nádržky? — spýtala sa Juta.

— Uhm, — prisvedčil s plnými ústami. — Dobrá ryba!

— Nalial si naň vodu?

— Nie-e ... Previnil som sa, madame, už sa to nezopakuje, madame... Počkaj, ešte to stihneš, posed' si so mnou! — Chytil ju za ruku a chcel si ju usadiť na kolená, ale vykrútila sa mu a sadla si k stolu oproti nemu.

— Ako vidím, opovrhuješ svojim mužom, — ponosoval sa Redrick a usilovne sa napchával. — Hnuší sa ti, čo?

— Aký si ty teraz muž, — žartovala Juta. — Si iba prázdne vrece, najprv ťa treba napchať.

— A čo ak nie? Stávajú sa predsa aj zázraky.

— Lenže taký zázrak som u teba ešte nezažila. Vypiješ si?

Redrick sa nerozhodne pohral s vidličkou.

— Radšej nie ... — povedal. Pozrel na hodinky a vstal.

— Pôjdem. Priprav mi sviatočný oblek, košeľu a kravatu. Nech som ako z modeblatu.

Pobral sa do komory, s pôžitkom našľapujúc čistými bosými nohami na studenú dlážku. Zavrel dvere, obliekol si gumenú zásteru, natiahol gumené rukavice až po lakte a začal vykladať na stôl, čo bolo vo vreci: dve pustuľky, škatuľku so „špendlíkmi“, deväť „batérií“, tri „náramky“. A ešte akúsi obrúčku. Pripomínala náramok, ale bola z bieleho kovu, ľahšia a väčšia v priemere asi o tridsať milimetrov. Ďalej tam bolo šesť „čiernych kvapiek“ v polyetylénovom vrecku, dve výborne zachované „huby“ veľké asi ako päť, tri „bzučiaky“, plechovka „šumivej hliny“ ... Vo vreci ešte ostala ťažká porcelánová nádoba, starostlivo zabalená do sklenej vaty, ale Redrick sa jej nedotkol. Zapálil si cigaretu a prezeral veci rozložené na stole. Potom vytiahol zásuvku, vybral hárok papiera, ceruzku a počítadlo. Zovrel cigaretu v kútiku úst a prižmurujúc oči pred dymom, písal číslice do troch stĺpcov. Keď spočítal prvé dva stĺpce, vyšli mu úctyhodné sumy. Zahasil ohorok v popolníku, opatrne otvoril škatuľku so „špendlíkmi“ a vysypal ich na papier. V elektrickom svetle mali belasý odtieň, iba zavše zasnšali čistými spektrálnymi farbami — žltou, červenou, zelenou. Vzal „špendlík“ a opatrne, aby sa nepichol, ho stisol medzi palcom a ukazovákom. Zhasol svetlo a trochu počkal, ale „špendlík“ nereagoval. Odložil ho nabok, nahmatal iný a stisol medzi prstami. Zase nič. Stisol silnejšie, hoci riskoval, že sa popichá. Vtom „špendlík“ zareagoval: prebehli po ňom slabé červenkasté záblesky a potom zriedkavejšie zelené. Niekoľko sekúnd sa Redrick kochal v zvláštnej hre svetielok, ktorá, ako sa dozvedel zo Správ, mala akýsi význam, azda veľmi dôležitý. Položil „špendlík“ nabok a vzal ďalší...

„Špendlíkov“ bolo sedemdesiattri, z nich „prehovorilo“ dvanásť, ostatné „mlčali“. Aj ony prehovorili, ale prsty na to nestačili, potrebný bol špeciálny prístroj veľký asi ako stôl. Redrick rozsvietil a k napísaným čísliciam pridal ďalšie dve. Až potom sa odhodlal.

Vopchal obe ruky do vreca, zatajil dych a vytiahol porcelánovú nádobu v sklenej vate. Položil ju na stôl, chvíľu ju pozoroval a chrptom dlane si zamyslene súchal bradu. Potom predsa vzal ceruzku, pokrútil ju v nemotorných prstoch v gumených rukaviciach, a odložil. Vybíral si ďalšiu cigaretu a upierajúc pohľad na balík, celú ju vyfajčil.

— Dočerta! — zahrešil nahlas, rázne vzal balík a vložil ho nazad do vreca. — A je to.

Chytro nasypal „špendlíky“ späť do škatuľky a vstal. Bol najvyšší čas ísť. Azda by si mohol ešte polhodinku pospať, mal by jasnejšiu hlavu, no bude oveľa užitočnejšie, ak príde skôr a zistí, či je čistý vzduch. Stiahol rukavice, zavesil zásteru, nechal rozsvietené a vyšiel z komory.

Oblek už mal pripravený na posteli. Začal sa obliekať.

Uväzoval si kravatu pred zrkadlom, keď mu za chrptom tichučko vrzla doštená dlážka, ktosi hlasno zafučal. Zamračil sa, aby potlačil smiech.

— Uhu! — skríkol vedľa neho tenký hlások a ktosi ho chytil za nohu.

Redrick zjojkol a od strachu spadol na posteľ. Opička sa hneď naňho vyškriabala. Smiala sa, pišťala, liezla po ňom, ťahala ho za vlasy a zaplavovala prúdom informácií: Susedov Willy odtrhol bábike nohu. Na druhom poschodí majú mačiatko, je celé biele a s červenými očami, iste nepočúvalo mamu a túlalo sa po Pásme. Na večeru jedla kašu s džemom. Ujo Gootalin sa znova opil a bol

chorý, aj plakal. Prečo sa ryby vo vode neutopia? Prečo mama v noci nespala? Prečo je prstov päť, ale ruky iba dve a nos jeden...? Redrick nežne objímal milovanú bytosť, hľadel jej do veľikánskych, úplne čiernych očí bez bielok, pritiskal si tvár na tučné líčko, pokryté zlatistým páperím, a opakoval:

— Opička ... Ach, ty moja Opička ... Moja zlatá Opička...

Vtom mu pri uchu prenikavo zazvonil telefón. Načiahol ruku a vzal slúchadlo.

— Haló.

Slúchadlo mlčalo.

— Haló! — opakoval Redrick. — Haló!

Nikto neodpovedal. Potom v slúchadle šťuklo a ozval sa obsadzovací tón. Redrick vstal, postavil Opičku na dlážku a obliekol si nohavice a sako. Opička neúnavne rapotala, no už ju nepočúval, neodpovedal jej, iba sa roztržito usmieval, takže dcérka nakoniec vyhlásila, že otec-ko si zahryzol do jazyka, ba možno si ho aj prehltol, a dala mu pokoj.

Zašiel do komory, uložil do aktovky veci, čo ležali na stole, a zabehol do kúpelne po boxer. Vrátil sa do komory, do jednej ruky vzal aktovku, do druhej kôš s vrecom vyšiel, starostlivo za sebou zamkol dvere a zavolať Jute:

— idem.

— Kedy sa vrátiš? — spýtala sa Jute a vyšla z kuchyne. Už sa učesala a primaľovala, namiesto župana si obliekla jasnobelasé domáce šaty s hlbokým výstrihom, v ktorých sa mu najväčšmi páčila.

— Zavolám ti, — povedal, pristúpil k nej, zohol sa a pobožkal ju do výstrihu.

— Choď už, — zašepkala Jute.

— A ja? A mňa? — vrieskala Opička a tlačila sa medzi nich. Redrick sa zohol ešte nižšie a pobožkal aj ju. Jute naňho hľadela nehybnými očami.

— Všetko v poriadku, neboj sa, — upokojoval ju. — Zavolám ti.

Na odpočívadle o poschodie nižšie sa tučný chlap v pá-sikavej pyžame babral so zámkom na dverách svojho bytu. Z tmavého vnútra bytu sa šíril teplý kyslý pach. Redrick pri ňom zastal a pozdravil sa:

— Dobrý deň!

Telnatý chlap s obavou pozrel naňho ponad masívne plece a čosi zamrmľal.

— Vaša manželka bola v noci u nás, — povedal Redrick. — Vraj čosi pílime. To je nedorozumenie.

— Ja s tým nič nemám, je nie... — zahundral chlap v pyžame.

— Žena včera prala, — pokračoval Redrick. — Ak vás to vyrušovalo, prepáňte nám.

— Čože ja ... Nič sa nestalo ... — povedal chlap v pyžame.

— Som veľmi rád, — uzavrel Redrick.

Zostúpil dolu, zašiel do garáže, kôš s vrecom postavil do kúta a položil naň staré sedadlo. Znova všetko skontroloval a vyšiel von.

Bolo to blízko — dva bloky na námestie, potom cez park a ďalší blok po Hlavný prospekt. Pred Metropolitom ako vždy stáli v pestrofarebnom rade autá s ligotavým chrómom a lakom, zriadení v malinovočervených vestách nosili do hotela kufre, na mramorových schodoch akísi solídni ľudia, vyzerajúci ako cudzinci, postávali v skupinkách po dvoch, po troch, zhovárali sa, fajčili ci-

gary. Redrick sa rozhodol, že zatiaľ nepôjde do hotela. Usadil sa pod plátennú striedku malej kaviarne na druhej strane ulice, objednal si kávu a zapálil cigaretu. Dva kroky od neho sedeli pri stolíku tri vysoké šarže medzi-národnej polície v civile, mľčky, náhlivo jedli pečené párky po marmontsky a zapíjali ich čiernym pivom z vysokých pohárov. Z druhej strany, takých desať krokov od Redricka, sa akýsi seržant zamračene napchával praženými zemiakmi. Belasú prilbu mal položenú hore dnom na dlážke pri stoličke, remeň s puzdrom zavesený na operadle. Viac návštevníkov v kaviarni nebolo. Čašníčka, staršia žena, ktorú Redrick nepoznal, stála naboku, podchvíľou zívala a taktne si dlaňou zakrývala namaľované ústa. Bolo o päť minút trištvrté na deväť.

Redrick videl, ako z hotela vyšiel Richard Noonan, nasadil si na hlavu mäkký klobúk a svižne zbehol dolu schodmi. Tento malý, tučný, ružový chlapík vyzeral ohromne úspešne, bol vždy upravený, akoby čerstvo vyumývaný a tváril sa, že jemu sa nič zlé nemôže prihodiť.

Redrick si zaclonil tvár dlaňou a pozoroval, ako si Noonan vrtko a dôležite sadá za volant, prekladá čosi z predného sedadla na zadné, nahýňa sa po čosi, napráva spätné zrkadlo. Potom jeho peugeot vybaľol beláskavý plyn, zatrubil na akéhosi Afričana v burnuse a hrmul sa na ulicu. Noonan zrejme šiel do ústavu, teda musel obísť fontánu a prejsť popri kaviarničke. Redrick už nemohol odísť, bolo neskoro, preto si iba zakryl tvár dlaňou a zhrbil sa nad šálkou. Ale nepomohlo to. Peugeot mu zatrubil tesne pri uchu, zapískali brzdy a Noonan bodrým hlasom zavolať:

— Hej, Schuchardt! Red!

Redrick v duchu zahrešil a zdvihol hlavu. Noonan kráčal k nemu. Už zďaleka mu podával ruku a tvár mu až tak žiarila.

— Čo tu robíš tak zavčasu? — spýtal sa, keď došiel k nemu. — Ďakujem, pani, — napochytro povedal čašníčke. — Nič nechcem... — A znova sa obrátil k Redrickovi. — Sto rokov som ťa nevidel. Kam si zmizol? Čo robíš?

— Všetci... — neochotne povedal Redrick. — Zväčša len také maličkosti.

Redrick pozoroval, ako sa Noonan náhlivo a zároveň s typickou solidnosťou usádza na stoličku oproti, okrúhlymi rukami odsúva stojan so servítkami na jednu stranu, tanierik od sendvičov na druhú stranu, a počúval, ako priateľsky tára.

— Vyzeráš nanič, Red. Iste málo spávaš, čo? Aj mňa v poslednom čase poriadne vyšťavila tá nová automatika, ale žeby som preto nespál, to nikdy, braček. Dočerta aj s automatikou, spánok je pre mňa na prvom mieste...

— Odrazu sa poobzeral. — Prepáč, ale nečakáš tu na niekoho? Nevyrušujem?

— Nie-e-e... — zahundral Redrick. — Jednoducho mám čas, tak som si povedal, že si vypijem kávu.

— No, nebudem ťa zdržiavať, — povedal Dick a pozrel na hodinky. — Počuj, Red, nechaj tie svoje „maličkosti“ a vráť sa do ústavu. Veď vieš, hocikedy ťa vezmú nazad. A keby si chcel, znova by si mohol pracovať u Rusa, nedávno jeden došiel.

Redrick zavrtel hlavou.

— Nie. Druhý taký Kirill sa ešte nenarodil... Okrem toho, čo by som robil v tom vašom ústave. Máte tam teraz samú automatiku, do Pásma chodia roboty, zrejme aj prémie dostávajú ony... Mizerný laborantský platík

by mi nestačil ani na cigarety.
— To všetko by sa predsa dalo vybaviť, — namietol Noonan.
— Nemám rád, keď iní vybavujú moje veci, — povedal Redrick. — Odjakživa som si všetko vybavoval sám a tak to bude aj naďalej.
— Aký si hrdý, — pohoršil sa Noonan.
— Vôbec nie. Len nerád šetrím, počítam každý halier, to je všetko.
— Napokon, máš pravdu, — prisvedčil Noonan roztržito. Lahostajne pozrel na Redrickovu aktovku na vedľajšej stoličke a prstom počúchal striebornú doštičku, na ktorej boli vyryté písmená v azbuke. — Je to naozaj tak, človek potrebuje hodne peňazí, aby na ne nemusel myslieť... To ti daroval Kirill? — spýtal sa a ukázal na aktovku.
— Zdedil som ju. A prečo ťa v poslednom čase akosi nevidieť v Boržči?
— Skôr by som povedal, že tam nevidieť teba, — namietol Noonan. — Takmer denne tam obedujem, tu v Metropole strašne zdierajú... Počuj, — povedal odrazu. — A ako teraz stojíš s peniazmi?
— Chceš si odo mňa požičať? — spýtal sa Redrick.
— Práve naopak.
— Tak teda mi chceš požičať...
— Mal by som pre teba robotu, — povedal Noonan.
— O, bože! — vzdychol Redrick. — Aj ty?
— A kto ešte? — rýchlo sa spýtal Noonan.
— Veľa vás je takých ... chlebobarcov.
Noonan sa zasmial, akoby iba teraz pochopil.
— Ale nie, to sa netýka tvojej hlavnej špecializácie.
— A čoho?
Noonan znova pozrel na hodinky a vstal.
— Počuj, Red, príď dnes do Boršču pred obedom, tak pred druhou. Pozhovárame sa.
— Pred druhou to sotva stihnem.
— Tak večer, pred šiestou. Hodí sa ti to?
— Uvidíme, — povedal Redrick a aj on pozrel na hodinky. Bolo o päť minút deväť.
Noonan mu kývol rukou a ponáhlal sa k peugeotu. Redrick ho vypravdal pohľadom, zavolať čašníčku, vypýtal si balíček lucky strike, vyrovnal účet, vzal aktovku a nenáhlivo zamieril cez ulicu k hotelu. Slnko už poriadne pripekalo, bolo čoraz vlhkejšie a dusnejšie a Redrick cítil, ako ho pália vlečka. Tuho privrel oči, už banoval, že si aspoň hodinku nepospal pred dôležitou schôdzkou. A vtom to naňho prišlo.
Mimo Pásma sa mu to ešte nestalo, aj v Pásme ho to chytilo iba dva alebo tri razy: Akoby sa odrazu ocitol v inom svete. Zrazu ho zavalili milióny pachov, ostrých, sladkých, kovových, lahodných, nebezpečných, znepokojujúcich, velikánskych ako domy, maličkých ako prášok, drsných ako dlažbová kocka, jemných a zložitých ako hodinkový strojček. Povetrie bolo teraz tvrdé, odrazu malo hrany, plochy, rohy, priestor akoby sa zaplnil obrovskými drapľavými guľami, šmyklavými pyramídami, gigantickými končitými kryštálmi a Redrick sa cez to všetko musel pretíkať ako vo sne cez tmavý krám starinára, napchatý starým ohyzdným nábytkom ... Trvalo to iba chvíľku. Otvoril oči a všetko zmizlo. Nebol to iný svet, lež predošlý, známy svet sa k nemu obrátil inou, neznámou stranou, táto strana sa mu na okamih odhalila, a skôr ako stačil čosi pochopiť, znova sa celkom zahalila. Pri uchu mu zlostne zatrúbili. Redrick sa rozbehol a za-

stal až pri Metropole. Srdce mu šialene búchalo. Postavil aktovku na chodník, rýchlo roztrhol balíček cigariet, zapálil si a dychtivo fajčil. Fučal ako po bitke. Zastal pri ňom policajt a ustarostene sa mu prihovoral:

— Mám vám pomôcť, pane?

— N-nie, — s námahou povedal Redrick a odkašlal si.

— Je dusno ...

— Odprevadím vás, nechcete?

Redrick sa zohol, zdvihol aktovku a povedal:

— Už je všetko v poriadku, kamarát. Ďakujem.

Rýchlo vykročil ku vchodu, vyšiel po schodoch a vstúpil do vestibulu. Panoval tu chlad, prítmie, rozliehala sa vra-va. Mal by si posedieť v jednom z tých veľikánskych kožených kresiel, odpočinúť si, ale už aj tak meškal. Rozhodol sa, že aspoň dofajčí cigaretu. Fajčil a obzeral si spod privretých viečok ľudí, čo sa tmolili po vestibule.

Kostlivec už bol tu a nahnevane sa prehŕňal v časopisoch pri pulte s novinami. Redrick odhodil ohorok do nádoby na smeti a vošiel do výťahu.

Spoločne s ním sa vtisol mohutný tučniak, dýchal ako astmatik, silne navoňavovaná dáma so zamračeným chlapcom, ktorý jedol čokoládu, a telnatá starena so zle oholenou bradou. Redricka zatlačili do kúta. Zavrel oči, aby nevidel chlapca, ktorému tiekli po brade sliny hnedé od čokolády, ale tváričku mal sviežu, čistú, bez jediného vláska. A nechcel vidieť ani jeho mamičku, ktorej chatrné poprsie zdobil náhrdelník z veľkých „čiernych iskier“ zasadených do striebra, ani tučniakove vypučené sklerotické bielka a odporné bradavice na opuchnutej starenej tvári. Tučniak si chcel zapáliť, ale starena ho zahriakla, no len čo sa na štvrtom poschodí vygúľala, tučniak si zapálil. Tváril sa, akoby si práve obhájal občianske slobody, ale hneď začal kašľať a fučať, sipieť a chripieť, rozťahoval pery ako ťava a šťuchal Redricka do boka kŕčovite vytrčeným laktom...

Redrick vystúpil na siedmom poschodí a vykročil po mäkkom koberci. Chodba bola osvetlená príjemným rozptýleným svetlom skrytých lúčov, bolo tu cítiť drahý tabak, parížske voňavky, ligotavú pravú kožu tuho napchatých peňaženiek, drahé dámičky po päťstovke za noc, masívne zlaté tabatierky, teda všetko to svinstvo, všetku tú odpornú plieseň, čo narástla na Pásme, pila, žrala, chmátala, tučnela z Pásma a kašlala na všetko, najmä na to, čo bude potom, keď sa do chuti nažerie, napije, nachmáta. Lenže všetko, čo kedysi bolo v Pásme, už bude v našom svete a pevne sa tu usadí... Redrick bez klopania otvoril dvere izby číslo sedemstosedemdesiatštyri. Chrchliak sedel na stole pri okne a venoval sa cigare. Bol ešte v pyžame, mokré riedke vlasy mal starostlivo učesané na pútec, nezdravú, pripuchnutú tvár hladko vyholenú.

— Aha, — zahundral, ale nepozrel na návštevníka. —

Presnosť je výsadou kráľov. Vitajte, chlapče!

Odstrihol koniec cigary, vzal ju do oboch rúk, zdvihol k nosu a ovoňal od jedného konca po druhý.

— A kde je náš starý dobrý Burbridge? — spýtal sa a konečne pozrel na Redricka. Oči mal priesračné, belasé, anjelské.

Redrick postavil aktovku na diván, sadol si a vybral cigarety.

— Burbridge nepríde, — povedal.

— Starý dobrý Burbridge, — zopakoval Chrchliak, vzal cigaru do dvoch prstov a opatrne ju zdvihol k ústam.

— Starému dobrému Burbridgeovi praskli nervy.

Uprene, bez žmurknutia hľadel na Redricka čistými belasými očami. Chrchliak nikdy nežmurkal. Dvere sa odchýlili a do izby vklzol Kostlivec.

— Kto bol ten chlap, s ktorým ste sa zhovárali? — spýtal sa hneď od prahu.

— Dobrý deň! — pozdravil sa Redrick.

Kostlivec vopchal ruky do vrecák a kráčal k Redrickovi; mal veľikánske chodidlá s dovnútra vykrivenými špičkami. Zastal pred ním a vyčítavo povedal:

— Sto ráz sme vám hovorili: pred schôdzkou nijaké kontakty. A vy ...?

— Pozdravil som sa vám, — povedal Redrick. — A vy?

Chrchliak sa zasmial. Kostlivec zavrčal:

— Dobrý deň, dobrý deň... — Odvrátil od Redricka prenikavý vyčítavý pohľad a hodil sa vedľa neho na diván. — To sa nesmie, rozumiete? Nesmie!

— Musíte dohovoriť schôdzku tam, kde nemám známych, — navrhol Redrick.

— Mládenec má pravdu, — poznamenal Chrchliak. —

Je to naša chyba ... Tak kto bol ten človek?

— To je Richard Noonan, zastupuje firmy, ktoré dodávajú ústavu zariadenia, — vysvetlil Redrick. — Býva tu, v hoteli.

— No vidíš, aké je to jednoduché, — povedal Chrchliak Kostlivcovi, vzal zo stola veľikánsky zapaľovač v podobe sochy Slobody, pochybovačne naň pozrel a položil ho nazad.

— A kde je Burbridge? — spýtal sa už celkom priateľsky Kostlivec.

— Burbridge doskákala, — oznámil Redrick.

Tí dvaja sa rýchlo pozreli na seba.

— Pokoj prachu jeho, — napäto povedal Chrchliak. — Alebo ho zatkli?

Redrick nenáhľivo dofajčieval, odhodil ohorok na dlážku a až potom odpovedal:

— Nijaké strachy, všetko je v poriadku. Leží v nemocnici.

— Vraj v poriadku! — nervózne vyhrkol Kostlivec, vyskočil a prešiel k obloku. — V ktorej nemocnici?

— Nebojte sa, — zopakoval Redrick. — V tej najvhodnejšej. Prejdime k veci, chce sa mi spať.

— Spytujem sa, v ktorej nemocnici?! — nazlostil sa Kostlivec.

— Už som vám povedal. Tak budeme sa dnes venovať robote, či nie? — spýtal sa Redrick a vzal aktovku.

— Budeme, chlapče, budeme, — čulo prisvedčil Chrchliak.

Nečakane ľahko zoskočil na dlážku, rýchlo potisol k Redrickovi konferenčný stolík, jedným pohybom z neho zmietol na koberec kopu časopisov a novín, sadol si oproti a ružové chlpaté ruky si položil na kolená.

— Ukážte, — vyzval Redricka.

Redrick otvoril aktovku, vytiahol zoznam s cenami a položil ho na stolík. Chrchliak pozrel na zoznam a odtisol ho nechťom nabok. Kostlivec sa mu postavil za chrbát a ponad jeho plece študoval zoznam.

— To je účet, — vysvetlil Redrick.

— Vidím, — prikývol Chrchliak. — Tak ukážte, čo ste priniesli.

— Najprv peniaze, — požiadal Redrick.

— Čo je to tá obrúčka? — podozrievavo sa spýtal Kostlivec a Chrchliakovi ponad plece d'obol prstom do zoznamu.

Redrick neodpovedal. Držal otvorenú aktovku na ko-

lenách a uprene hľadel Chrchliakovi do belasých anjelských očí.

Chrchliak sa uškrnul.

— Začo vás mám tak rád, chlapče? — zahrkútal. —

A vraj neexistuje láska na prvý pohľad. — Teatrálne vzdychol. — Phil, kamarát môj — ako to tu hovoria?

— naváž mu kapusty, teda odrátaj zelených. A daj mi konečne zápalku! Vidiš predsa... — A pokýval cigarou, ktorú ešte vždy držal medzi dvoma prstami.

Kostlivec Phil čosi zašomral, hodil mu zápalkovú škatuľku a vyšiel do susednej miestnosti cez dvere zatiahnuté závesom. Bolo počuť, ako tam komusi nahnevane hovorí čosi o mačke vo vreci. Chrchliak si konečne zapálil cigaru a zamyslene, s meravým úsmevom na tenkých bledých perách si prezrel Redricka. Redrick si oprel bradu o aktovku, pozeral Chrchliakovi do tváre a usiloval sa nežmurkať, hoci vlečka ho páľili ako oheň a do očí sa mu tlačili slzy. Napokon sa Kostlivec vrátil, hodil na stolík dva zväzky bankoviek v páske a nazlostene si sadol vedľa Redricka. Redrick sa lenivo načiahol po peniaze, ale Chrchliak ho posunkom zadržal, strhol z bankoviek pásky a vložil si ich do vrecka na pyžame.

— Nech sa páči, vezmite si, — vyzval Redricka.

Redrick vzal peniaze, ani ich neprepočítal a napchal si ich do vnútorných vrecák na saku. Až potom začal vykladať tovar. Neponáhľal sa, aby si tí dvaja mohli obzrieť každú vec osobitne a porovnať ju so zoznamom. V izbe bolo počuť len Chrchliakov ťažký dych a slabý cingot spoza závesu, ako keď štrngá lyžička o okraj pohára.

Keď Redrick napokon zavrel aktovku a šťukol zámkou, Chrchliak naňho pozrel a spýtal sa:

— A čo je s tým najdôležitejším?

— Nič, — odpovedal Redrick a po chvíli dodal: —

Zatiaľ nič.

— To „zatiaľ“ sa mi páči, — vľúdne poznamenal Chrchliak. — A tebe, Phil?

— Balamutíte nás, Schuchardt, — pohľadovo povedal Phil Kostlivec. — A chcel by som vedieť prečo?

— Také je moje povolanie. Špinavé kšefty, — povedal Red. — Obaja máme ťažké povolanie.

— No dobre, dobre, — prerušil ho Chrchliak. — A kde je fotoaparát?

— Ach, dočerta! — zahundral Redrick a prstami si pošúchal líce, cítil, ako mu tvár zalieva červeň. — Moja vina. Celkom som zabudol.

— Tam? — spýtal sa Chrchliak a cigarou urobil neurčitý pohyb.

— Nepamätám sa... Pravdepodobne ... — Redrick zavrel oči a oprel sa o operadlo divána. — Vôbec sa nepamätám.

— Škoda. Aspoň ste tú vec videli? — spýtal sa Chrchliak.

— Vôbec nie, — namrzene povedal Redrick. — Práve o to ide. Nedošli sme až k zohrievačom vzduchu. Burbridge šliapol do „huspeniny“, a museli sme sa vrátiť na prázdno... Môžete byť istí, keby som to bol videl, nezaбудol by som...

— Hugh, nože pozri! — preľaknuto zašepkal Kostlivec.

— Čo to je, ha?

Sedel a napäto vystieral pred seba ukazovák pravej ruky: okolo prsta sa mu krútil biely kovový krúžok.

— Nezastavuje sa, — ohúrene povedal Kostlivec a vyvalenými očami pozeral raz na krúžok, raz na Chrchliaka.

ka.

— Nezastavuje? Čo tým chceš povedať? — opatrne sa spýtal Chrchliak a trochu sa odtiahol.

— Navliekol som si krúžok na prst a trochu som ho rozkrútil. Už celú minútu sa nezastavil.

Kostlivec vyskočil a držiak vystretý prst pred sebou, utekal za záves. Striebristý ligotavý krúžok sa rovnomerne krútil pred ním ako vrtuľa.

— Čo ste nám to priniesli? — spýtal sa Chrchliak.

— Čerthovie, — povedal Redrick. — Keby som to vedel, bol by som vás väčšmi obtiahol.

Chrchliak ho chvíľu pozoroval, potom vstal a aj on zmizol za závesom. Doľahli odtiaľ hundravé hlasy. Redrick vybral cigaretu, zapálil si, zdvihol z dlážky akýsi časopis a roztržito ho listoval. V časopise bolo plno krasotíniek s pevnými zadkami, ale teraz nemal na ne náladu, ba hnusili sa mu. Odhodil časopis a poobzeral sa po izbe, no márne hľadal nejaký alkohol. Potom vybral z vnútorného vrecka zväzok bankoviek a prepočítal ich. Bolo to v poriadku, ale aby nezaspal, prepočítal i druhý zväzok. Keď ich vkladal do vrecka, vrátil sa Chrchliak.

— Máte šťastie, chlapče! — zvolal a sadol si oproti Redrickovi. — Viete, čo je to perpetuum mobile?

— Nie. My sme to v škole nepreberali.

— Načo by vám to bolo, — povedal Chrchliak. Vytiahol ešte jeden zväzok bankoviek a strhol z neho pásku.

— Toto je za prvý exemplár. Za každý ďalší „krúžok“ dostanete po dva takéto zväzky. Zapamätali ste si, chlapče? Po dva. Ale za podmienky, že okrem nás a vás sa n tých „krúžkoch“ nikto nikdy nič nedozvie. Dohodnuté? Redrick bez slova vopchal bankovky do vrecka a vstal.

— Pôjdem, — povedal. — Kedy a kde nabudúce?

Aj Chrchliak vstal.

— Zavoláme vám, — povedal. — Čakajte na telefonát každý piatok predpoludním od deviatej do pol desiatej. Odovzdajú vám pozdrav od Phila a Hugha a určia miesto a čas schôdzky.

Redrick kývol a šiel k dverám. Chrchliak ho vypreval.

— Chcel by som, aby ste si uvedomili jedno, — povedal a položil mu ruku na plece. — Všetko je to veľmi pekné, milé a tak ďalej, a ten „krúžok“ je jednoducho zázrak, ale predovšetkým potrebujeme fotografie a plnú porcelánovú nádobu. Vráťte nám náš fotoaparát, pravdaže, aj s vyfotografovaným filmom, a porcelánovú nádobu, pravdaže, plnú, a už nikdy nebudete musieť ísť do Pásma...

Redrick pohlol plecom, zhodil jeho ruku, otvoril dvere a vyšiel. Kráčal po mäkkom koberci a neobrátil sa, no ustavične cítil na tyle uprený belasý anjelský pohľad. Nečakal na výťah a peši zišiel zo siedmeho poschodia. Keď vyšiel z Metropolu, vzal si taxík a zaviezol sa na druhý koniec mesta. Vodiča nepoznal, bol tu nový, nosatý prýšťačavý chlapčisko, jeden z tých, čo sa v posledných rokoch hufom hrmuli do Marmontu, kde hľadali úžasné dobrodružstvá, nesmierne bohatstvo, svetovú slávu, ba i akési zvláštne náboženstvo, a namiesto toho tu museli pracovať ako taxikári, čašníci, stavební robotníci, vyhadzovači v krčmách. Ustavične po čomsi bažili, zhrýzali sa nejasnými túžbami a boli nespokojní s celým svetom, strašne sklamaní a presvedčení, že aj tu ich podviedli. Polovica z nich sa tu ponevierala mesiac-dva, potom sa s kľatbami vracala domov, odnášajúc si veľké rozčarovanie takmer na všetky svetové strany. Iba niekoľkí sa stali stalkermi a rýchlo prišli o život, ešte skôr

ako sa stačili niečo naučiť. Niektorým sa podarilo dostať do ústavu, tým najšikovnejším a najvzdelanejším, ktorí mohli vykonávať funkciu preparátora. Ostatní vysedávali celý večer v putikách, bili sa pre rozdielne názory, pre dievčatá alebo len tak, v opitosti; zavše zorganizovali sprievody s akýmsi petíciami, protestné demonštrácie štrajky — posediačky, postojačky ba i poležiačky, a privádzali do zúrivosti mestskú políciu, veliteľstvo i starousedlíkov. No postupne sa upokojovali, zmierovali s osudom, prispôbovali sa, až napokon celkom zabudli, načo sem vlastne prišli.

Prýšťavý taxikár na kilometer zapáchal pálenkou, oči mal červené ako králik. Bol veľmi rozrušený a hneď začal Redrickovi rozprávať, ako sa dnes ráno na ich ulici zjavil nebožtík z cintorína. Vrátil sa do svojho domu, ale dom je už celé roky zadebnený, všetci — stará vdova, dcéra s mužom, vnuci — sa odtiaľ odsťahovali. Susedia hovoria, že umrel pred takými tridsiatimi rokmi, teda ešte pred Návštevou, a teraz sa odrazu doterigal. Obchádzal okolo domu, škrabotal...

— Stop! — prerušil ho Redrick. — Zastav tuto.

Pošmátral vo vrecku, nenašiel drobné, musel zmeniť novú bankovku. Postál pri bráne, čakal, kým taxík odíde. Sup veru nemal zlý domec: poschodová vila, zasklená veranda s biliardovou miestnosťou, starostlivo opatrovaná záhrada, skleník, biela besiedka uprostred jabloní. A to všetko obohnané ozdobnými železnými mrežami natretými jasnozelenou olejovou farbou. Redrick niekoľko ráz stlačil zvonec a bránka sa s jemným škripotom otvorila. Nenáhľivo kráčal po piesčitom chodníku vrúbenom ružovými kríkmi. Na schodoch pred domom videl Sysľa. Už tam stál pokrútený, tmavočervený a až sa tak triasol od túžby poslúžiť mu. Netrepežlivo sa obrátil bokom, spustil nohu, kľčovite nahnatal schod, pevne naň stúpil a ťahal za sebou i druhú nohu. Zdravou rukou zároveň Redrickovi kľčovite ukazoval, že hneď bude pri ňom, hneď ...

— Hej, Ryšavec! — zavolať zo sadu ženský hlas.

Redrick obrátil hlavu a pomedzi zeleň vedľa bielej mrežkovanej besiedky zbadal ruku, ktorá naňho kývala, holé opálené plecia, jasnočervené ústa. Kývol Sysľovi, odbočil z chodníka a cez ružové kríky a mäkkú zelenú trávu zamieril rovno k besiedke.

Na čistinke bola rozprestretá velikánska červená rohož na nej s pohárom v ruke trónila Dina Burbridgeová v takých maličkých plavkách, že ich takmer ani nebolo vidieť, vedľa sa povaľovala knižka v pestrom obale a na dosah, v tieni pod kríkom stálo ligotavé vedierko s ľadom, z neho trčalo štíhle dlhé hrdlo fľaše.

— Vitaj, Ryšavec! — povedala Dina Burbridgeová a zdvihla pohár na pozdrav. — A kde je fotrík? Hádám ho zase čapli?

Redrick došiel až k nej, zastal, ruky s aktovkou si založil za chrbát a hľadel na ňu. Veru, Sup si naozaj u kohosi v Pásme vyprosil nádherné detí. Dina mala pokožku jemnú ako hodváb, plné a pevné telo bez jedinej chybičky, bez jediného zbytočného záhybu, šesťdesiat kíľ lákavého dvadsaťročného mäsa a krvi, a navyše smaragdovozelené žiarivé oči, veľké vlhké ústa, rovné biele zuby, havranie vlasy. Celá sa vydávala napospas slnku, slnečné lúče sa jej opierali o plecia, brucho, boky, nechávali tieň iba medzi takmer nahými prsníkmi. Stál nad ňou a otvorene si ju prezeral, ona sa naňho zdola chápavo uškľňala. Potom zdvihla pohár k ústam a trochu si odpila.

— Chceš? — povedala a obľizla si pery. Počkala presne

tak dlho, kým si uvedomil dvojzmyselnosť otázky, a podala mu pohár.

Odvrátil sa, poobzeral, v tieni zbadal ležadlo, sadol si a vystrel nohy.

— Burbridge je v nemocnici, — oznámil. — Odrežú mu nohy.

Nadalej sa usmievala a hľadela naňho jedným okom, druhé mala zakryté hustou vlnou vlasov, padajúcich na plece. Teraz bol jej úsmev meravý — iba vycerené biele zuby v opálenej tvári. Potom bezmyšlienkovite pohýbala pohárom, akoby počúvala cengot ľadových kociek o sklo, a spýtala sa:

— Obe?

— Obe. Po kolená, a možno ešte vyššie.

Postavila pohár a odhrnula si vlasy z tváre. Už sa neusmievala.

— Škoda, — povedala. — Ale ty ...

Jej, Dine Burbridgeovej, by mohol podrobne vyrozprávať, ako sa to stalo. Azda by jej mohol povedať aj to ako sa vracal k autu a už mal pripravený boxer a ako Burbridge modlikal, nie kvôli sebe, ale kvôli deťom, kvôli nej a Archiemu, ako mu sľuboval zlatú guľu. Ale nepovedal nič. Bez slova siahol do záhrenia, vybral zväzok bankoviek a hodil na červenú rohož, Dine rovno k holým dlhým nohám. Rozleteli sa ako farebný vejár. Dina vzala niekoľko bankoviek a roztržila, bez veľkého záujmu si ich prezerala, ako keby ich videla prvý raz.

— Teda posledná výplata, — poznamenala.

Redrick sa nahol z ležadla, načiahol sa k vedierku, vybral fľašu a pozrel na nálepku. Po tmavom skle stekala voda, odtiahol preto fľašku nabok, aby mu nekvapkalo na nohavice. Nemal rád drahú whisky, no tentoraz si dá hlt. Už sa chystal napit' rovno z fľaše, no zháčil sa, lebo za chrptom sa mu ozvalo protestné mrmľanie. Obzrel sa: cez čistinku zo všetkých síl šmatlal Sysel', namáhavo prekladal krivé nohy a pred sebou v oboch rukách držal vysoký pohár s priesačnou zmesou. Po tmavočervenej tvári mu cicerkom stekal pot, krvou naliaté oči vyliezali z jamôk, a keď zbadal, že ho Redrick pozoruje, takmer zúfalo vystrel pred seba pohár a široko, bezmocne otvárajúc bezzubé ústa, vydal akýsi hundravý či kvílivý zvuk.

— Počkám, počkám, — povedal Redrick a vložil fľašu nazad do vedierka.

Napokon Sysel' dokrivil, podal Redrickovi pohár a s ostýchavou dôvernosťou ho rukou ako klepetom potľapkal po pleci.

— Vďaka, Dickson, — vážne sa poďakoval Redrick.

— Presne toto mi v tejto chvíli chýbalo. Ako vždy, Dickson, si na úrovni.

A kým Sysel' rozpačite i nadšene triasol hlavou a zdravou rukou si kľúčovite búchal po boku, Redrick slávnostne zdvihol pohár, kývol mu a na dúšok odpil polovicu. Potom pozrel na Dinu.

— Chceš? — spýtal sa a ukázal jej pohár.

Neodpovedala. Skladala bankovku napoly, znova napoly a ešte raz napoly.

— Upokoj sa! — povedal. — Ved' nezhahniete. Tvoj tatko má ...

— A ty si ho, pravdaže, vyniesol, — skočila mu do reči. Nespytovala sa, konštatovala to. — Vliekol si ho, hlu-pák, cez celé Pásmo na vlastnom chrbte ... Ťuťmák, takú príležitosť si prepásol...

Pozeral na ňu a zabudol na pohár. Vstala, prešla po rozhodných bankovkách až k nemu, oprela si zaťaté

päste o hladké boky a svojím nádherným telom, voňajúcim voňavkami a sladkastým potom, ho oddelila od celého sveta.

— Všetkých si vás, tupcov, okrátil okolo prsta. A po vašich kostiach, po vašich sprostých gebuliach... Len počkaj, aj s barlami vám bude skákať po hlavách, on vám ešte ukáže bratskú lásku a milosrdenstvo, — kričala.

— Iste ti sľuboval zlatú guľu, čo? Mapu, pasce...? Chumaj! Na rapavej papuli ti vidím, že ti to sľuboval... Len počkaj, dá ti on mapu! Bože, daj večný odpočinok hlúpej duši ryšavého trubiroha Redricka Schuchardta! Nech mu svieti večné svetlo ...

Redrick pomaly vstal a z celej sily jej strelil zaucho. Stíchla v pol slove, klesla ako podťatá na trávnu a zaborila si tvár do dlaní.

— Sprosták ... ryšavý ... — mmlala. — Takú príležitost' si prepásol... takú príležitosť...

Redrick, hľadiac na ňu, dopil pohár a podal ho Sysľovi, ani sa k nemu neobrátil. Škoda reči, Sup Burbridge si vyprosil v Pásme naozaj dobré detičky. Ako si ho ctia a milujú!

Vyšiel na ulicu, zastavil taxík a odviezol sa k Boržču.

Ešte musel vybaviť nejaké veci, a tak sa mu chcelo spať — pred očami mu všetko plávalo. Napokon aj zaspal, celým telom ovalený o aktovku. Zobudil sa, až keď ho taxikár potriasol za plece.

— Sme tu, pane ...

— Kde, kde sme? — spýtal sa a rozospato sa poobzeral. — Ved' som ti kázal k banke ...

— Vôbec nie, pane, — vyceril zuby taxikár. — Kázali ste k Boržču, tak sme tu.

— Dobre, dobre, — zašomral Redrick. — Prisnilo sa mi čosi...

Vyplatil taxík a vystúpil. Chvíľu trvalo, kým si rozhýbal opuchnuté nohy. Slnko pražilo, asfalt bol už rozpálený. Redrick cítil, že je celý mokrý, v ústach mal odpornú chuť, oči mu slzili. Skôr než vstúpil do baru, poobzeral sa. Ulica pred Boržčom ako vždy o takomto čase bola pustá. Podniky oproti zavreté, aj Boržč by mal byť ešte zavretý, no Ernest už bol na svojom mieste, utieral poháre a zamračene pozeral od pultu na troch chlapíkov, čo popíjali pivo pri stolíku v rohu. Na ostatných stolíkoch boli stoličky ešte vyložené hore nohami, akýsi černochoch v bielej veste kefou drhol dlážku a ďalší sa natáhovali s debnami piva Ernestovi za chrbtom. Redrick pristúpil k pultu, položil naň aktovku a pozdravil sa. Ernest čosi neprívetivo zammlal.

— Nalej mi piva, — požiadal Redrick a křčovite zívól.

Ernest prudko postavil na pult prázdny pohár, vybral z chladničky fľašu, otvoril ju a nahol nad pohár. Redrick, prikrývajúc si dlaňou ústa, pozoroval, ako sa Ernestovi trasie ruka. Hrdlo fľaše niekoľko ráz štrnglo o okraj pohára. Pozrel Ernestovi do tváre: ťažké viečka mal sklopené, malé ústa skrivené, tučné líca ovisnuté. Černochoch šúchal dlážku Redrickovi rovno pod nohami, chlapi v kúte sa vášnivo, zlostne škriepili o dostihoch, černochoch, ktorý prevláčal pivové debničky, zadkom štuchol do Ernesta, až sa zatackal, a hundravo sa ospravedlňoval.

— Priniesol si? — tlmene sa spýtal Ernest.

— Čo? — Redrick sa obzrel ponad plece.

Jeden zo skupinky v kúte lenivo vstal od stolíka, pobral sa k východu, vo dverách zastal a zapálil si cigaretu.

— Poďme sa pohovárať inde, — povedal Ernest.

Černochoch s kefou teraz stál medzi Redrickom a dverami.

Bol to mohutný chlapisko, ako Gootalin, no ešte dva razy širší.

— Poďme, — prisvedčil Redrick a vzal aktovku. Spánok ho už celkom prešiel.

Zašiel za pult a pretisol sa popri černochovi s pivovými debničkami. Zrejme si pricvikol prst, oblizoval si necht a ukradomky pozoroval Redricka. Aj toto bol silný chlap, mal preliačený nos a sploštené uši. Ernest prešiel do zadnej miestnosti a Redrick ho nasledoval. Teraz už všetky tri individua stáli pri východe a černochoch s kefou pred zástenou, kadiaľ sa šlo do skladu.

V zadnej miestnosti Ernest ustúpil nabok a zhrbene si sadol na stoličku pri stene. Od stola vstal kapitán Quaterbladd so žltou, smutnou tvárou. Zľava sa vynoril mohutný príslušník vojsk OSN s helmou stiahnutou na oči, rýchlo chytil Redricka okolo bokov a veľikánskymi dlaňami mu prešiel po vreckách. Pri pravom bočnom vrecku zastal, vytiahol z neho boxer a potisol Redricka ku kapitánovi. Redrick prikočil k stolu a postavil aktovku pred kapitána Quaterbladda.

— Čo si to urobil, gauner! — povedal Ernestovi.

Ernest skormútené pohlol obočím a mykol plecom. Všetko bolo jasné. Vo dverách — a bol to jediný východ — už stáli dvaja vyškerení černosí, okno bolo zavreté a zvonka dôkladne zamrežované.

Kapitán Quaterbladd štitivo krivil tvár a oboma rukami sa hrbal v aktovke. Postupne vyložil na stôl dve malé pustiľky, deväť „batérií“, šesťnásť menších i väčších „čiernych kvapiiek“ v polyetylénovom vrecku, dve výborne zachované „huby“ a jednu plechovku „šumivej hliny“.

— Máte niečo vo vreckách? — ticho sa spýtal kapitán Quaterbladd. — Vyložte.

— Hnusoby! — nadával Redrick. — Čvar-rga!

Výbral zo záhrenia zväzok bankoviek a hodil na stôl.

Bankovky sa rozleteli na všetky strany.

— Ohó! — začudoval sa kapitán. — Ešte dačo?

— Tu máte! — zareval Redrick, vychmatol z vrečka druhý zväzok a z celej sily si ho šmaril pod nohy. — Nažerte sa! Zaduste sa!

— Veľmi zaujímavé, — pokojne povedal kapitán Quaterbladd. — A teraz to všetko pozbieraj.

— Kristus ti to pozbiera! — vybuchol Redrick a založil si ruky za chrbát. — Nech ti to pozbierajú tvoji poskokovia. Alebo si to pozbieraj sám!

— Pozbieraj peniaze, stalker! — nezvyšujúci hlas, povedal kapitán Quaterbladd. Oprel sa pastami o stôl a celý sa naklonil dopredu.

Niekoľko sekúnd si mlčky hľadeli do očí, potom sa Redrick spustil na všetky štyri a tlmene nadávajúc, neochotne zbieral peniaze. Černosí za jeho chrbtom sa zarehotali, príslušník vojsk OSN spokojne vyprskol.

— Len neprskaj! — osopil sa naňho Redrick. — Sopleť ti vyleti.

Liezol po kolenách, po jednej zbieral bankovky a čoraz väčšími sa približoval k tmavému mosadznému krúžku, čo si mierumilovne ležal v nenápadnej, špinou zanešenej priehlbine v parketách. Pohyboval sa pritom tak, aby mal krúžok poruke. Neprestajne vykrikoval najhrubšie nadávky, na aké si spomenul, ale aj ďalšie, čo si práve vymyslel. Keď nastala vhodná chvíľa, zmlkol, sústredil sa, chytil krúžok a zo všetkých síl ho trhol dohora. Zdvihnutý príklop ešte nestačil dopadnúť na dlážku, keď Redrick, vystierajúc pred seba napäté ruky, skočil dolu

hlavou do vlhkej studenej tmavej vínnej pivnice. Dopadol na ruky, urobil kotrmelec, vyskočil a spoliehajúc sa iba na pamäť a šťastie, zohnutý sa náhlil v tme po úzkej uličke medzi stôsmi debien. Idúcky do nich vrátil, zhadzoval ich a ony s rachotom a štrngotom padali do uličky za ním. Popamäti sa vyštvrel hore šmykľavými schodmi, celým telom vyrazil dvere obité plechom a ocitol sa v Ernestovej garáži. Dychčal a celý sa triasol, pred očami mu plávali krvavé flaky, srdce mu ťažko, bolestne búchalo až v krku, ale neoddychol si ani sekundu. Skočil do vzdialeného kúta a odierajúc si ruky, odhadzoval haraburdie, za ktorým bolo v stene garáže vylomených niekoľko dosák. Lahol si na brucho a plazil sa cez diery, pričom počul, ako sa mu trhá sako. V dvore úzkom ako studňa si čupol medzi kontajnery na smeti, vyzliekol si sako, strhol a odhodil kravatu, rýchlo si skontroloval oblečenie, oprášil nohavice, potom sa vystrel, prebehol cez dvor a vkĺzol do nízkeho smradľavého tunela, vedúceho do susedného dvora. Napínal sluch, ale zatiaľ nepočul zavýjať sirény hliadkových áut. Bežal ešte rýchlejšie, rozháňal deti, ktoré uskakovali nabok, zohýnal sa popod rozvešanú bielizeň, preliezal cez diery prehnutých plotov. Musel sa dostať z tejto štvrte, skôr ako kapitán Quaterbladd dá postaviť policajný kordón. Výborne to tu poznal, veď v týchto dvoroch, pivniciach, v opustených prácovníach, v skladoch na uhlie sa ako chlapča hrával, všade tu mal známych, ba i priateľov a za iných okolností by sa tu bez ťažkostí mohol schovať a vyčkať čo aj celý týždeň. Ale kvôli tomu predsa „bezočivo neušiel z väzby“, čím si vyslúžil dvanásť mesiacov navyše.

Mal veľké šťastie. Po Siedmej ulici, hulákajúc a víriac prach, sa hrnul ďalší sprievod akejsi ligy — zo dvesto ľudí, dotrhaných a špinavých ako on, ba ešte väčšmi, akoby sa aj oni len pred chvíľkou predierali cez diery v plotoch, prevracali na seba nádoby so smetami, a navyše strávili bujarú nôcku v uhoľnom sklade. Vykĺzol z brány, vklepil sa do zástupu a krížom sa predieral na druhú stranu ulice, štuchal pritom do ľudí, stúpал im na nohy, dostával i rozdával zaucha. Napokon znova vkĺzol do brány práve vo chvíli, keď sa vpredu rozľahlo známe odporne zavýjanie hliadkových áut a sprievod sa zastavil a stlačil dokopy ako harmonika. No vtedy bol Redrick už v ďalšej štvrti a kapitán Quaterbladd nemohol vedieť v ktorej.

Dostal sa k svojej garáži od skladu rozhlasových a televíznych zariadení, musel však vyčkať, kým robotníci naložili na akumulátorový vozík veľikánske lepenkové škatule s televízormi. Učupil sa v riedkych orgovánových kríkoch pri hluchej stene susedného domu a zapálil si cigaretu. Dychtivo fajčil, chrbtom sa opieral o drsnú omietku požiarneho múru, zavše si pritisol ruku na líce, aby potlačil nervový tik, a rozmýšľal, rozmýšľal, rozmýšľal. Keď napokon akumulátorový vozík s robotníkmi vytrubujúc zašiel do brány, zasmial sa a ticho povedal: — Ďakujem vám, mládenčí, že ste ma hlupáka zdržali a mohol som trochu porozmýšľať. — Od tej chvíle konal rýchlo, no rozvážne, obratne a s istotou, akoby pracoval v Pásme.

Do garáže vošiel cez tajnú diery, nečujne zložil staré sedadlo, vopchal ruku do košíka, opatrne vybral z vreca balíček a vložil si ho do záhrenia. Potom zvesil z klinca starý, obdratý kožený kabát, v kúte našiel zaolejovanú čiapku so štítkom a oboma rukami si ju nasadil nízko do čela. Cez škáry v bráne do tmavej garáže dopadali úzke

pásky slnečného svetla plné jagavých zrníek prachu. Na dvore veselo, nadšene pišťali deti a už odchádzal, keď rozoznal dcérkin hlas. Priložil oko k najširšej škáre a chvíľu pozeral, ako Opička kýva dvoma balónikmi a behá okolo novej hojdačky. Na lavičke neďaleko sedeli tri stareny susedky s pletením na kolenách, pozorovali jeho dcérku a nepriateľsky zvierali pery. Staré bosorky, brúsia si odporné jazyky na jeho Opičke. Ale deti sú celkom kamarátske, hrajú sa s ňou, akoby bolo všetko v poriadku, veď nie nadarmo si ich získaval, ako vedel, urobil im drevený kopček, domec pre bábiky, hojdačku, ba aj lavičku, na ktorej si teraz hovejú tie hnusné babizne. No dobre, zašepkal nečujne, odtiahol sa od škáry, naposledy preletel pohľadom garáž a vklzol do diery.

Na juhozápadnom predmestí pri opustenej benzínovej pumpe na konci Baníckej ulice bola telefónna búdka. Ktovie, kto ju teraz používal, veď naokolo boli iba opustené domy a ďalej na juh sa doďaleka rozprestieralo bývalé mestské smetisko. Redrick si v tieni búdky sadol na zem a vopchal ruku do štrbiny pod búdkou. Nahmatal zaprášený zaolejovaný papier a rukoväť zabaleného revolvera. Bolo tam všetko, pozinkovaná škatuľka s nábojmi i vrecúško s „náramkami“ a stará náprsná taška s falošnými dokladmi. Skrýša bola nedotknutá. Redrick si vyzliekol kožený kabátec, zložil čiapku a siahol do záhrenia. Chvíľu potáždžával na dlani porcelánovú nádobku, ktorá obsahovala nepremožiteľnú, neodvratnú smrť. Vtom pocítil, ako mu znova stúplo líce a ako mu ním zašklbalo.

— Schuchardt, — zašomral potichu. — Čo to robíš, ty oplan? Veď oni nás tým všetkých skántria... — Pritisol si prsty na šklbajúce líce, ale nepomohlo to. — Hnusoby! — Tieto slová patrili robotníkom, ktorí nakladali televízory na akumulátorový vozík. — Že ste mi museli skrížiť cestu! Keby nie vy, bol by som to zanesol nazad do Pásma a basta.

Clivo sa poobzeral. Nad popukaným asfaltom sa chvel vzduch, zadebnené okná vyzerali pochmúrne, nad pustým smetiskom poletoval zvírený prach. Bol sám.

— Nech je tak! — povedal si rázne. — Každý sa stará o seba, iba boh o všetkých. Do konca života nám to postačí...

Rýchlo, aby si to nerozmyslel, vložil porcelánovú nádobku do čiapky a čiapku zabalil do koženého kabáta. Potom si kľakol, zaprel sa do búdky a trochu ju nadvihol. Položil objemný balík do jamky a ešte ostalo dosť voľného miesta. Opatrne spustil búdku, pevne ju osadil na miesto, oprášil si ruky a vstal.

— Tak, a je to! — povedal. — Hotovo.

Vošiel do dusnej rozhorúčenej búdky, vložil mincu a vykrútil číslo.

— Juta, — povedal. — Prosím ťa, neznepokojuj sa. Znova ma dolapili. — Počul, ako prerývane dýcha, a náhlivo pokračoval: — Maličkosť, bude to len zo šesť až osem mesiacov... a iste ti povolia návštevy. Prežijeme to. A bez peňazí neostaneš, pošlem ti. — Juta mlčala. — Zajtra ťa predvolajú na veliteľstvo, tam sa uvidíme. Prived' Opičku.

— A čo domová prehliadka? — spýtala sa Juta pri-
dusene.

— Keby aj bola, byt je čistý. Nič to, hore hlavu...

Vzala si si za muža stalkera, teraz sa neponosuj. Do vídenia zajtra ... Keby dačo, netelefonoval som ti. Bozkávam ťa.

Energicky zavesil slúchadlo, ticho zažmúril oči, stisol zuby, až mu v ušiach zvonilo, a chvíľu vyčkal. Potom hodil do telefónu ďalšiu mincu a vykrútil ďalšie číslo.
— Haló, — ozval sa Chrchliak.
— Tu Schuchardt, — prehovoril Redrick. — Pozorne počúvajte a neprerušujte ma.
— Schuchardt? — veľmi prirodzene sa začudoval Chrchliak. — Aký Schuchardt?!
— Vrávím vám, neprerušujte ma. Dolapili ma, ušiel som a teraz sa idem prihlásiť. Vyfasujem dva a pol roka, prípadne tri. Žena je bez peňazí. Postarajte sa o ňu. Tak aby jej nič nechýbalo, jasné? Spyťujem sa, je vám to jasné? Neďaleko miesta, kde sme sa prvý raz stretli, je telefónna búdka. Je tam iba jedna, nepomýľte sa. Porcelán leží pod ňou. Ak chcete, vezmite si ho, ak nie, neberte, ale moja žena musí mať dosť peňazí. My dvaja ešte budeme mať veľa spoločných kšeftov. No až sa vrátim a zistím, že ste hrali špinavú hru...! Radím vám, buďte féroví. Jasné?
— Všetko som pochopil. Ďakujem, — povedal Chrchliak. Po chvíli dodal: — A čo tak advokáta ...?
— Nie. Všetky peniaze do posledného medenáka dajte žene. Majte sa, — uzavrel Redrick.
Zavesil slúchadlo, poobzeral sa, vopchal ruky hlboko do vrecák nohavíc a pomaly vykročil hore Baníckou ulicou pomedzi prázdne, zadebnené domy.

3. Richard H. Noonan, 51-ročný, zástupca dodávateľov elektronického zariadenia marmontskej odbočky Medzinárodného ústavu mimozemských kultúr.

Richard G. Noonan sedel pri stole vo svojej pracovni, kreslil čertíkov do velikánskeho poznámkového bloku, chápavo sa usmieval, pokyvoval hlavou. No nepočúval návštevníka, jednoducho čakal na telefonát, zatiaľ čo ho doktor Pillman lenivo karhal. Alebo predstieral, že ho karhá. Či najskôr sám seba chcel presvedčiť, že Noonana karhá.

— Budeme na to pamätať, Valentín, — vyhlásil nakoniec Noonan, keď nakreslil presne desiateho čertíka a zavrel zápisník. — Je to naozaj škandál!

Pillman vystrel jemnú ruku a pedantne otriasol popol do popolníka.

— A na čo menovite budete pamätať? — zaujímal sa zdvorilo.

— Na to, čo ste práve uviedli, — veselo odpovedal Noonan a oprel sa v kresle dozadu. — Na všetko až do posledného slovíčka.

— A čo som povedal?

— To predsa nie je podstatné. Nech už ste povedali čokoľvek, na nič z toho nezabudneme.

Valentín (doktor Valentín Pillman, laureát Nobelovej ceny a tak ďalej) sedel pred ním v hlbokom kresle. Bol drobný, elegantný, semišový kabátik mal bez jedinej škvrnky, nohavice pedantne vyhladené, košeľu oslnivo bielu, kravatu prísne jednofarebnú, topánky vyleštené, na tenkých bledých perách ironický úškrn, na očiach velikánske tmavé okuliare, čierne vlasy nad širokým nízkym čelom ostrihané na drsného ježka.

— Podľa mňa dostávate svoj fantastický plat zadarmo, Dick, — vyhlásil. — Ba nazdávam sa, že svoju prácu sabotujete.

— Ps-s-st! — zašepkal Noonan. — Preboha, nie tak nahlas!

— Myslím to vážne, — pokračoval Pillman. — Už dost dávno vás pozorujem. Veď vy vôbec nepracujete ...

— Počkajte! — skočil mu do reči Noonan a pokýval tučným ružovým prstom. — Že nepracujem? Ostala čo len jediná reklamácia nevybavená?

— Neviem, — priznal sa Pillman a znova otriasol popol z cigarety. — Prichádza dobré i zlé zariadenie. Dobré častejšie, ale naozaj neviem, do akej miery to závisí od vás.

— Keby nie ja, — namietol Noonan, — prichádzali by dobré prístroje zriedkavejšie. Okrem toho vy vedci ich ustavične kazíte a potom reklamujete. A kto vás kryje? Napríklad...

Zazvonil telefón a Noonan hneď zabudol na Pillmana a zdvihol slúchadlo.

— Pán Noonan? — ozvala sa sekretárka. — Znova vás volá pán Lämmchen.

— Spojte nás.

Pillman vstal, zhasnutý ohorok vložil do popolníka, na rozlúčku zdvihol k spánku dva prsty a drobný, vystretý, úhlľadný vyšiel z miestnosti.

— Pán Noonan? — ozval sa v slúchadle známy rozvážny hlas.

— Pri telefóne.

— Ťažko je vás zastihnúť na pracovisku.

— Prišla nová zásielka ...

— Áno, už viem. Pán Noonan, pricestoval som na krátko; je tu niekoľko problémov, ktoré musíme prejednať osobne. Mám na mysli posledné kontrakty s firmou Micubiši denši. Ide o ich právnickú stránku.

— Som vám k službám.

— Ak teda nenamietate, o takých tridsať minút sa stretneme v kancelárii nášho oddelenia. Vyhovuje vám to?

— Áno. Teda o tridsať minút.

Richard Noonan zložil slúchadlo, vstal a šúchajúc si tučné ruky, prešiel po pracovni. Začal si pospevovať akýsi módný šláger, nevládal však vytiahnuť vysoký tón a dobrácky sa sám sebe zasmial. Nato vzal klobúk, prehodil si plášť cez ruku a vyšiel na sekretariát.

— Diet'a moje, — oslovil sekretárku, — bežím za zákazníkmi. Odovzdávam vám velenie, udrzte pevnosť, prinesiem vám za to čokoládu.

Sekretárka so rozziarila. Noonan jej poslal vzdušný bozk a už sa gúľal po chodbách ústavu. Poniectori sa ho pokúšali pristaviť, no zakaždým sa vykrútil, odbil ich žartom, aby aj bez neho udržali postavenie, dávali si pozor na obličky, nepresiľovali sa, takže napokon sa nikomu nepodarilo zadržať ho a zakrátko sa vygúľal z budovy, keď ako vždy neotvorenou priepustkou kývol vrátnikovi pred nosom.

Nad mestom viseli nízke mračná, bolo sparno, na asfalte sa ako čierne hviezdičky rozplývali prvé váhavé kvapky. Noonan si prehodil plášť cez hlavu a plecía a klusal popri zaparkovaných autách k svojmu peugeotu. Vklzol dovnútra, strhol zo seba plášť, a hodil ho na zadné sedadlo. Z bočného vrečka na saku vybral čiernu okrúhlu paličku zvanú etak, vsunul ju do spínača akumulátorového štartéra a zatisol palcom, až kým nepočul cvaknutie. Pohniezdil sa na sedadle, pohodlnejšie sa uvelebil za volantom a stlačil pedál. Peugeot ticho vyšiel do stredu ulice a rýchlo mieril preč z územia hraničiaceho s Pásmom.

Lejak sa spustil nečakane a prudko, ako keby v nebi

prevrátili nádrž s vodou. Na mokrej vozovke sa auto v zákrutách šmýkalo. Noonan zapol stierače a znížil rýchlosť. Tak hlásenie už došlo, rozmýšľal. A teraz ma čaká pochvala. Ja som za. Teší ma, keď ma chvália. Najmä keď ma chváli sám pán Lämmchen. Vlastne, prečo mám z toho takú radosť? Peňazí mi tým nepribudne. A slávy? Akú už my môžeme mať slávu! Pre mňa presláviť sa značí, že odteraz budú o mne vedieť traja. No, povedzme štyria, ak rátam aj Bailisa. Človek je zábavný tvor...

My dospelí máme radi pochvalu tak ako deti zmrzlinu. Iste to vyplýva z komplexu menejcennosti. Pochvala ukája naše komplexy. Je to hlúpe! Ako ma pochvala môže pozdvihnúť vo vlastných očiach? Azda nepoznáam sám seba? Starého tučného Richarda H. Noonana? Mimochodom, čo vlastne značí to H? Ani sa nemám koho spýtať... Predsa sa na to nebudem vypytovať Lämmchena... Aha, už to mám! Herbert. Richard Herbert Noonan. To je lejačisko!

Zabočil na Hlavný prospekt a uvedomil si, ako mestočko za posledné roky vyrástlo. Tých mrakodrapov... A hentam stavajú ďalšie. Čože to len bude? Aha, zábavný komplex: najlepšie džezy na svete a verejný dom, všetko pre našu udatnú vojenskú posádku, pre našich smelých turistov, hlavne starších, i pre šľachetných rytierov vedy... Ale predmestia pustnú. A nebožtíci, ktorí vstávajú z hrobov, sa už nemajú kam vracat'.

— Tí, čo vstali z hrobov, majú cesty domov zavreté, preto sú smutní a zlostní, — povedal nahlas.

Áno, chcel by som vidieť, ako sa to všetko skončí, uvažoval. Pred takými desiatimi rokmi som celkom presne vedel, ako sa to musí skončiť: Neprekonateľné kordóny. Vyprázdnené územie široké päťdesiat kilometrov. Iba vedci a vojaci. Strašný vred na tele mojej planéty dokonale oddelený... A tuším si to mysleli aj všetci ostatní. Aké prejavy vtedy odznievali, aké zákony sa navrhovali... Teraz už ani neviem, kedy sa to všeobecné pevné odhodlanie odrazu rozplynulo ako dym a začali sa tie rečičky: Na jednej strane treba súhlasiť, ale na druhej strane sa nedá nepriznať... Začalo sa to asi vtedy, keď z Pásma vyniesli prvé etaky. Batérie... Áno, tuším tým sa to všetko začalo. Najmä keď vyšlo najavo že sa samy rozmnožujú. A odrazu Pásmo už nebolo nebezpečným vredom, ba azda to ani vôbec nie je vred, skôr akási pokladnica ... A dnes už nikto nevie, čo to je — či vred, pokladnica, diabolské pokušenie, Pandorina skrinka, či aký čert... A tak z Pásma pomaly vynášajú. A tam-tí sa už dvadsať rokov potia, prehajdákali miliardy, ale nevedia zariadiť ani toľko, aby sa to robilo organizovane. Každý si tu pestuje svoj malý biznis a učené hlavy s dôležitým výzorom vykladajú: Na jednej strane treba súhlasiť, ale na druhej strane sa nedá nepriznať, pretože tento objekt, ožiarený röntgenovými lúčmi pod osemnásťstupňovým uhlom, vyžaruje kvázitepelné elektróny pod dvadsaťdvastupňovým uhlom... Ale, čo ma po tom. Beztak sa nedožijem dňa, keď sa to všetko skončí...

Auto prešlo popri dome Supa Burbridgea. V daždi sa zošerilo, preto bola vila vysvietená, v oblokokoch na poschodí, v Dininých izbách bolo vidieť tancujúce páry. Zábava sa začala zavčas ráno, alebo ešte od včerajška neskončili.

V meste sa teraz rozmohla taká móda: tancovať deň a noc bez prestávky. Naozaj sme vychovali mocnú a odolnú mládež, vytrvalú vo svojich činoch ...

Noonan zastavil auto pred nevzhľadnou budovou s nenápadnou tabuľkou Advokátska kancelária Corsh a Simac. Vytiahol etak a vložil do vrečka, znova si prehodil cez seba plášť, schytil klobúk a ozlomkrky utekal do hlavného vchodu. Prebehol popri vrátnikovi, zahĺbenom do novín, po schodišti zakrytom zodratým kobercom, vyšiel na prvé poschodie, tu jeho podpätky zaklopkali po tmavej chodbe presiaknutej zvláštnym pachom, ktorého pôvod sa svojho času márne pokúšal odhaliť, až napokon otvoril dvere na konci chodby a vstúpil na sekretariát. Na sekretárkinom mieste sedel neznámy, tmavo opálený mladík. Bol iba v košeli, rukávy mal vyhrnuté a prehŕňal sa vo vnútornostiach akéhosi zložitého elektronického zariadenia; mal ho položené tam, kde zvyčajne stál písací stroj. Richard Noonan si plášť a klobúk zavesil na kliniec, oboma rukami si prihladil zvyšky vlasov za ušami a spýtavo pozrel na mládenca. Keď prikývol, Noonan otvoril dvere do pracovne.

Pán Lämmchen nemotorne vstal z veľkého koženého kresla, stojaceho pri obluku zastretom závesom. Štvorcová tvár sa mu stiahla do vrások, čo mohlo vyjadrovať hocičo: prívetivý úsmev na uvítanie, namrzenosť zo zlého počasia, alebo aj s námahou potláčanú potrebu kýchnuť.

— Tak ste tu, — prehovoril rozvážne. — Podťe ďalej, urobte si pohodlie.

Noonan sa poobzeral, kde by si mal sadnúť, ale nevidel nič, len tvrdú stoličku s rovným operadlom, čo stála za stolom. A tak si sadol na okraj stola. Veselá nálada ho začala opúšťať, zatiaľ sám nevedel prečo. Odrazu mu bolo jasné, že chváliť ho nebudú, skôr naopak. Čaká na zlý deň, pomyslel si filozoficky a pripravil sa na najhoršie.

— Zapáľte si, — ponúkol ho pán Lämmchen a sadol si naspäť do kresla.

— Ďakujem, nefajčím.

Pán Lämmchen pokýval hlavou a zatváril sa, akoby sa potvrdili jeho najhoršie dohady. Potom si pred sebou spojil brušká prstov oboch rúk a chvíľu pozoroval obrazec, ktorý takto vytvoril.

— Nazdávam sa, že právnické veci firmy Micubiši denší nebudeme prejednávateľ, — prehovoril napokon.

Bol to žart. Richard Noonan sa ochotne zasmial a poznamenal:

— Ako sa vám páči.

Sedelo sa mu veľmi nepohodlne, nohami nedočiahol na dlážku, hrana stola mu rezala zadok, a navyše sa ani nemal o čo oprieť.

— Žiaľ, musím vám oznámiť, Richard, — povedal pán Lämmchen, — že vaše hlásenie urobilo hore mimoriadne priaznivý dojem.

Noonan iba zahmkal a pomyslel si: Už sa to začína!

— Ba chceli vás navrhnuť na vyznamenanie, — pokračoval pán Lämmchen, — požiadal som, aby s tým počkali. A dobre som urobil. — Konečne odpútal pohľad od svojich prstov a zagánil na Noonana. — Teraz sa ma spýtate, prečo som prejavil takú zdanlivo prehnajú opatrnosť.

— Iste ste mali svoje dôvody, — smutne povedal Noonan.

— Áno, mal. Čo vysvitá z vášho hlásenia, Richard?

Skupina Metropol je zlikvidovaná. Vďaka vám. Celá skupina Zelený kvietok bola pristihnutá aj s usvedčujúcimi dôkazmi a uväznená. Skvelá práca. Aj tú ste odviekli vy.

Skupina Vejár, Quasimodo, Potulní muzikanti a všetky ostatné, nepamätám si ich mená, sa rozpadli samy, lebo si uvedomili, že dnes-zajtra ich odhalia. To všetko je pravda, všetko potvrdili informácie aj z iných zdrojov. Bojisko sa vyčistilo. Teraz patrí vám, Richard. Protivník utrpel veľké straty a v zmätku ustúpil. Správne som vystihol situáciu?

— V každom prípade, — opatrne začal Noonan, — v posledných troch mesiacoch únik materiálu z Pásma cez Marmont sa prerušil... Aspoň podľa mojich informácií... — dodal.

— Takže nepriateľ ustúpil?

— Ak trváte na tomto výraze, nuž áno.

— Lenže to vôbec nie je pravda! — vyhlásil pán Lämmchen. — Lebo tento protivník nikdy neustupuje. To viem určite. Veľmi ste sa ponáhľali s hlásením o víťazstve, Richard, a tým ste prejavili nezrelosť. Práve preto som požiadal, aby ešte počkali a nenavrhovali vás na vyznamenanie.

Choď do pekla aj so svojimi vyznamenaniami, pomyslel si Noonan, kýval nohou a zamračene pozoroval pohybujúcu sa špičku topánky. Tvoje vyznamenania si zavesím na pôjd. Pozrime, aký moralista, aký vychovávateľ! Aj bez teba viem, s kým tu mám do činenia, zbytočne ma poučáš, aký je môj protivník. Povedz jednoducho a jasne: Kde, ako a čo som prepásol... Čo mi vyparatili tí lotri. Kde, ako a aké škáry ešte našli. Načo tie táraniny! Nie som ti soplavý žiačik, mám päťdesiatku za sebou a nemordujem sa tu kvôli tvojim vyznamenaniam...

— Čo ste počuli o zlatej guli? — z ničoho nič sa spýtal pán Lämmchen.

Panebože, načo sem strká zlatú guľu? nazlostene uvažoval Noonan. Bodaj si sa prepadol, keď nevieš hovoriť z mosta doprosta.

— Zlatá guľa je legenda, — vysvetľoval Noonan otrávene. — Má to byť mýtická vec v Pásme, ktorá vyzerá ako zlatá guľa a môže splniť ľudské želania.

— Všetky?

— Podľa najrozšírenejšej legendy všetky. No existujú i varianty ...

— Uhm, — zahundral pán Lämmchen. — A čo ste počuli o „smrtonosnej lampe“?

— Pred ôsmimi rokmi, — unudene spustil Noonan, — Stephen Norman prezývaný Okuliarnik vyniesol z Pásma akési zariadenie, systém žiaríčov, ktoré usmrcovali zemské organizmy. Okuliarnik ho chcel predať ústavu, no nedohodli sa na cene. Potom znova odišiel do Pásma a už sa nevrátil. Nikto nevie, kde sa zariadenie nachádza. V ústave si doteraz trhajú vlasy. Vám už známy Hugh z Metropolu ponúkal zaň hocijakú sumu, aká sa len vmestí na šek.

— To je všetko? — spýtal sa pán Lämmchen.

— Všetko, — odpovedal Noonan a demonštratívne sa rozhlíadal po izbe. Bola to fádna miestnosť, nebolo si tu čo obzerať.

— No dobre, — povedal Lämmchen. — A čo ste počuli o „račom oku“?

— O akom oku?

— O račom. Rak. Poznáte? — A pán Lämmchen dvoma prstami prestrihol vzduch. — S klepetami.

— Prvý raz o tom počujem, — priznal sa neochotne Noonan.

— A čo viete o „štrkajúcich obrúskoch“?

Noonan zoskočil zo stola, vopchal ruky do vrecák a za-

stal si pred Lämmchena.

— Nič, — povedal. — A vy?

— Žiaľ, ani ja. Nevieť nič o „račom oku“ ani o „Štr-
kajúcich obrúskoch“. Ale ony existujú.

— A pochádzajú z môjho Pásma? — spýtal sa Noonan.

— Len si sadnite, — vyzval ho pán Lämmchen a pokýval rukou. — Naš rozhovor sa iba začína. Sadnite si. Noonan obišiel stôl a sadol si na tvrdú stoličku s vysokým operadlom. O čom to len hovorí? Čo sú to za novinky? Iste našli niečo v iných Pásmach a robí si zo mňa dobrý deň, lotor. Nikdy ma nemal rád, starigán, nevie mi zabudnúť tie epigramy ...

— Tak pokračujme v našej malej skúške. — Lämmchen sa oprel v kresle dozadu a zahľadel sa na plafón. — Ako sa má starý Burbridge?

— Burbridge? Sup Burbridge je pod dozorom. Mrzák, žije si na vysokej nohe, ale s Pásmom už nemá nič spoločné. Vlastní štyri bary, nevestinec, poriada pikniky pre dôstojníkov posádky a turistov. Dcéra Dina si užíva sladký život. Syn Arthur práve skončil právnickú fakultu.

Pán Lämmchen spokojne prikývol.

— Výborne, — pochválil ho. — A čo porába Malt'an Kreón?

— Je to jeden z mála aktívnych stalkerov. Bol členom skupiny Quasimodo, teraz predáva mojím prostredníctvom tovar ústavu. Držím ho na slobode ako vnadidlo: raz naňho niekto zaberie. Pravda, v poslednom čase veľmi pije, obávam sa, že ho to odrovná.

— Udržiava kontakty s Burbridgeom?

— Dvorí Dine. Ale bezúspešne.

— Veľmi dobre, — pochválil pán Lämmchen. — A Čo počuť o Ryšavcovi Schuchardtovi?

— Pred mesiacom vyšiel z väzenia. Peňazí má dosť.

Chcel odísť z mesta, ale má... Slovom, má rodinné trampoty. Pásma ho teraz nezaujímajú.

— To je všetko?

— Všetko.

— Nie je toho veľa, — konštatoval pán Lämmchen. — A ako to vyzerá so Šťastlivcom Carterom?

— Už celé roky nepracuje ako stalker. Kšeftuje so staršími autami a okrem toho má dielňu, prerábajú tam autá, aby sa v nich dali používať etaky. Štvoro detí, žena umrela pred rokom. Svokra.

Lämmchen pokýval hlavou.

— Na koho zo starcov som ešte zabudol? — spýtal sa dobrácky.

— Na Jonathana Milesa prezývaného Kaktus. Je v nemocnici, umiera na rakovinu. Aj na Gotalina ste zabudli.

— Ano-áno, ako je to s Gotalinom?

— Vždy rovnako, — povedal Noonan. — Sú traja. Na celé týždne zmiznú do Pásma a všetko, čo nájdú, na mieste zničia. Ale jeho spolok Bojovních anjelov sa rozpadol.

— Prečo?

— Ako sa pamätáte, skupovali od stalkerov koristiť a Gotalin podľa zásady čo je diablove, diabli ju odnášal nazad do Pásma. Teraz už nemajú čo skupovať, navyše nový riaditeľ ústavu poštal proti nim políciu.

— Rozumiem, — povedal pán Lämmchen. — A čo mladí?

— Mladí... Tí prichádzajú a odchádzajú. Piatí-šiesti

z nich sú ako-tak skúsení stalkeri, lenže v poslednom čase nemajú komu predat' tovar a nevedia, kam z kono-
pí. Pomaly si ich osedlávam... Podľa mňa, šéf, so stal-
kerstvom je v mojom Pásme prakticky koniec. Starci
zmizli zo scény, mládež to nevie, navyše toto remeslo už
nemá takú prestíž ako kedysi. Nastupuje technika, na-
miesto stalkerov sa používajú roboty.

— Áno-áno, počul som o tom, — prisvedčil pán Lämm-
chen. — No roboty zatiaľ neuhradia ani energiu, ktorú
spotrebujú. Alebo sa mýlim?

— To je otázka času. Čoskoro ju uhradia.

— Kedy?

— O takých päť-šesť rokov ...

Pán Lämmchen znova pokýval hlavou.

— Mimochodom, iste to ešte neviete, ale aj protivník
začal používať roboty.

— V mojom Pásme? — Noonan zbystril pozornosť.

— Aj vo vašom. Tu majú základňu v Rexopolise, pre-
pravujú zariadenie na vrtuľníkoch cez vrchy do Hadej
úžľabiny, k Čiernemu jazeru, k úpätiu Balderovho štítu.

— Ale to je predsa periféria, tam nič nie je, — ne-
dôverčivo namietol Noonan. — Čo tam môžu nájsť?

— Málo, veľmi málo, ale vždy čosi vyhrabú. Napokon,
to vám hovorím len pre informáciu, vás sa to netýka...

Tak to zhrňme: Profesionálni stalkeri v Marmonte takmer
nie sú. Tí, čo tu ostali, s Pásmom už nemajú nič spo-
ločné. Mládež je bezradná a postupne si ju získavate.
Protivník je porazený, zahnaný, zaľahol kdesi a líže si
rany. Tovar nie je, a keď ho stalkeri náhodou prinesú,
nemajú ho komu predat'. Prešli už tri mesiace, ako z Mar-
montského Pásma prestal načierno unikáť materiál, však-
že?

Noonan mlčal. Teraz, pomyslel si, teraz si ma podá.

Ale kde mi ostala diera? A ako vidieť, ide o poriadne
dierisko. Tak pohni, starý chren, netráp ma ...

— Čakám na odpoveď, — nalieval pán Lämmchen
a priložil si dlaň k vráskavému chlpatému uchu.

— V poriadku, šéf, — zamračene povedal Noonan. —
Stačilo. Už ste si ma uvarili, ba i upiekli, tak si ma aj
zjedzte.

Pán Lämmchen neurčito zahmkal.

— Lenže vy mi nemáte čo odpovedať, — prehovoril
nečakane trpkosť. — Teraz tu stojíte s otvorenými ústami,
ale neviete si predstaviť, ako bolo mne, keď predvče-
rom... — Odrazu zmĺkol, vstal a prešiel cez pracovňu
k trezoru. — Stručne povedané, za posledné dva mesiace
len podľa overených informácií protivník získal vyše
šesťtisíc vecí z rozličných Pásam. — Zastal pri trezore,
rukou prešiel po jeho natretom boku a prudko sa zvrhol
k Noonanovi. — Nerobte si nijaké ilúzie! — rozkričal sa.
— Sú na nich i odtlačky Burbridgeových a Malťanových
prstov, i Nosáľa Bena Halewyho, o ktorom ste sa
predo mnou ani nezmienili, nepokladali ste to za potreb-
né. Aj odtlačky prstov Fufniaka Harosha a Trpaslíka
Czmygu! Takto si vy získavate svoju mládež? „Náramky“!
„Ihly“! „Biele krútnavce“! Ba ešte aj akési „račie oči“,
„vtáčie hrkálky“, „štrkajúce obrúsky“ ... Aby to všetko
parom vzal! — Odmlčal sa, vrátil sa do kresla, znova
spojil prsty a zdvorilo sa spýtal: — Čo si o tom mys-
líte, Richard?

Noonan vytiahol vreckovku a utrel si krk a tylo.

— Nič, — povedal úprimne. — Prepáčte, šéf, ale som
celkom ... Dajte mi vydýchnuť... Burbridge! Burbridge
nemá s Pásmom nič spoločné. Viem o každom jeho kro-

ku. Organizuje flámy a pikniky pri jazerách, zarába na tom pekné peniaze a jednoducho nepotrebuje ... Prepáčte, prirodzene, vravím hlúposti, no uist'ujem vás, že odkedy vyšiel z nemocnice, nespustil som ho z očí.

— Už vás nebudem zdržiavať, — povedal pán Lammchen. — Dávam vám týždeň času. Predložíte vysvetlenie, ako sa materiály z vášho Pásma dostávajú do rúk Burbridgeovi... i všetkým ostatným. Do videnia.

Noonan vstal, nemotorne kývol odvrátenému pánu Lammchenovi a utierajúc si vreckovkou celkom spotený krk, vyšiel na sekretariát. Počerný mládenec fajčil a zamyslene študoval vnútro pokazenej elektroniky. Letmo, neprítomným pohľadom pozrel na Noonana.

Richard Noonan si ledabolo nasadil klobúk, schytil plášť pod pazuchu a šiel preč. Také dačo sa mi tuším ešte nestalo, rozmýšľal zmätene. Vraj Nosál Ben Halewy!

Už si aj prezývku nadobudol. Ale kedy? Taký krpec, chlapčisko ... Nie, v tom bude čosi iné ... Ech, Sup, ty hovädo, beznohý oplan! Ale si mi da! Celkom ako vtedy v Singapore ten ... ako sa len ... papuľou o stôl, tylom o múr ...

Nasadol do auta a chvíľu bezmyšlienkovite hmatol po prístrojovej doske, hľadal kľúč zapalovania. Z klobúka mu kvapkalo na kolená, zložil ho a hodil za chrbát. Po prednom skle husto stekala voda a Richard Noonan mal pocit, že je oddelený od sveta a vôbec nevie, čo podnikne ďalej. Z celej sily si buchol päťou po lysom čele a hneď sa mu ulavilo. Spomenul si, že vo svojom peugeote už dávno nemá kľúč zapalovania. Musí vytiahnuť z vrečka etak, večný akumulátor, vopchať ho do spínača štartéra, až potom sa bude môcť pohnúť a ujsť čo najďalej od tohto domu, kde ho z obloka iste pozoruje ten starý chren...

Ruka s etakom mu v polceste znehybnela. Ach ták! Už viem, od koho mám začať. Začnem od neho, a to tak že si ma zapamätá na celý život. To bude pôžitok! Zapol stierače a uháňal po bulvári. Veľa toho pred sebou nevnímal, no už sa pomaly upokojoval. Nič to. Nech bude ako vtedy v Singapore. Napokon, tam sa všetko skončilo šťastlivo... Nevídali, papuľou o stôl! Mohlo to byť aj horšie, napríklad o niečo s klincami... Dobré, teraz sa nebudeme rozptyľovať. Kde je ten môj palác? Vôbec nič nevidím ... Aha, už som tu.

Noonan prichádzal v nezvyčajnom čase, ale podnik Päť minút bol vysvietený ako Metropol. Striasol zo seba vodu ako pes na brehu a vstúpil do jasne osvetlenej haly, prepáchnutej tabakom, voňavkami a skysnutým šampanským. Starý Bennie, ešte bez livreje, sedel pri pulte bokom od vchodu, držal vidličku v hrsti a napchával sa. Pred ním sa týčila Madame. Obrovské poprsie si uložila medzi prázdne poháre a zamyslene pozorovala, ako starček je. Halu po včerajšku ešte neupratali. Keď Noonan vstúpil, Madame ihneď k nemu obrátila širokú namachlenú, namrzenú tvár, ktorá sa jej však vzápätí roztiahla do profesionálneho úsmevu.

— Ohó! — zatiahla basom. — Vari len nie pán Noonan? Zacnelo sa vám po dievčatkách?

Bennie jedol ďalej, bol hluchý ako peň.

— Zdravím ťa, starká! — zvolal Noonan a pristúpil bližšie. — Načo by mi boli dievčatká, keď mám pred sebou skutočnú ženu?

Bennie ho konečne zbadal a tvár pokrytá belasými a červenými jazvami, takže pripomínala strašnú masku, sa mu s námahou skrivila do privetivého úsmevu.

— Dobrý deň, šéf! — zachripel. — Zašli ste sa trochu osušiť?

Noonan sa naňho usmial a kývol mu rukou. Nerád sa s ním zhováral, lebo ustavične musel revať.

— Kde je môj vedúci, priatelia? — spýtal sa.

— U seba, — odpovedala Madame. — Zajtra musí zaplatiť dane.

— Och, tie dane! — poznamenal Noonan. — Madame, prosím vás, pripravte mi môj obľúbený aperitív, onedlho sa vrátim.

Prešiel po chodbe, zakrytej hrubým syntetickým kobercom, takže jeho kroky vôbec nebolo počuť. Zabočil do nenápadnej chodbičky a bez zaklopania otvoril kožou obité dvere.

Kostnáč Kanaša trónil pri stole a prezeral si v zrkadielku chrastu na nose. Vôbec ho netrápilo, že má zajtra zaplatiť dane. Na stole neboli nijaké papiere, iba téglík s masťou a pohár s priesračnou tekutinou. Kostnáč Kanaša pozrel na Noonana krvou podbehnutými očami a vyskočil, až zhodil zrkadielko. Noonan si bez slova sadol do kresla oproti. Prezeral si toho pľuháka a počúval, ako brble čosi o prekliatom daždi a reume. Potom mu prikázal:

— Zamkni dvere, holúbok.

Kostnáč chytro dupotal na plochých nožiskách k dverám, zvrtol kľúčom a vrátil sa k stolu. Týčil sa nad Noonanom ako chlpatá hora a oddane mu pozeral do úst. Šéf si ho prezeral prižmúrenými očami. Zišlo mu na um, že jeho pravé meno je Rafael, prezývku Kostnáč dostal za ozrutné kostnaté sinavočervené päste, čo mu ako zmanžiet vyčnievali z hustých chlpov, pokrývajúcich celé ruky. A Kanašom sa nazval sám, lebo si myslel, že to je tradičné meno veľkých mongolských cárov. Tak teda, Rafael, dajme sa do roboty.

— Čo je nové? — spýtal sa Noonan privetivo.

— Všetko v poriadku, boss, — zarapotal Rafael Kostnáč.

— Ten škandál si urovnal na veliteľstve?

— Stálo to pol druha stovky. Ale všetci sú spokojní.

— Pol druha stovky z tvojho vrecka. Bola to tvoja vina, holúbok. Mal si dávať pozor, — uzavrel prípad Noonan.

Kostnáč sa zatváril nešťastne a pokorne rozložil velikánske dlane.

— V hale treba dať urobiť nové parkety, — upozornil Noonan.

— Postarám sa o to.

Noonan chvíľu mlčal, špúlil pery.

— Čo tovar? — spýtal sa tlmene.

— Dačo by tu bolo, — odpovedal aj Kostnáč tlmene.

— Ukáž.

Kostnáč utekal k trezoru, vybral balíček, položil na stôl pred Noonana, rozbalil. Noonan prstom prehrnul kôpku „čiernych kvapiek“, vzal do ruky „náramok“, poobzeral si ho a položil nazad.

— To je všetko? — spýtal sa.

— Nenosia, — previnilo povedal Kostnáč.

— Nenosia ... — zopakoval Noonan.

Pozorne zamieril a špičkou topánky zo všetkých síl kopol Kostnáča do holene. Chlapík zjojkol, zohol sa, chcel si chytiť boľavé miesto, no hneď sa vystrel a postavil do pozoru. Noonan vyskočil, akoby ho pichli do zadku, schmatol Kostnáča za golier na košeli a hrozivo gúľajúc očami, začal ho kopat'. Kostnáč achkal a ochkal,

zakláňal hlavu ako splašený kôň, ustupoval pred ním, až kým sa nezvalil na diván.

— Tak ty pracuješ na dve strany, holúbok, čo? — sipel mu Noonan rovno do očí, bielych od hrôzy. — Sup oplýva tovarom, a ty mi tu ponúkaš balíček koráľkov? — Rozohňal sa a udel Kostnáča po tvári, usiloval sa ho zasiahnuť do nosa s chrastou. — Nechám ťa zhníť vo väzení. Budeš žiť v hnoji. Obanuješ, že si sa vôbec narodil. — Znova ho z celej sily udel päťou do chrasty. — Odkiaľ má Burbridge tovar? Prečo jemu nosia, a tebe nie? Kto mu ho nosí? Ako to, že o tom nič neviem? Pre koho pracuješ? Hovor!

Kostnáč nezvučne otváral a zatváral ústa. Noonan ho pustil, sadol si nazad do kresla a vyložil nohy na stôl. Chvíľu čakal a zareval.

— Tak bude to?!

Kostnáč zasmrkal, vtiahol krv a vyjachtal:

— Prisahám, boss... O čom to vravíte? Že Sup má tovar? Nemá nijaký tovar. Teraz nikto nič nemá ...

— Ty sa chceš so mnou škriepiť? — prívetиво sa spýtal Noonan a zložil nohy zo stola.

— Ale kdeže, boss! Namojdušu nie... — ponáhlal sa Kostnáč. — Nech sa na mieste prepadnem! Ani na um mi neprišlo škriepiť sa.

— Vykopnem ťa, — zamračene vyhlásil Noonan. — Nevieš pracovať. Takých ako ty môžem mať na každý prst desať. Potrebujem chlapa, čo sa vyzná.

— Počkajte, boss, — rozvážne prehovoril Kostnáč, roz-tierajúc si krv po tvári. — Prečo takto z ničoho nič, znenazdajky... — Opatrne sa bruškom prsta dotkol chrasty. — Vravíte, že Burbridge má veľa tovaru? O tom neviem. Prepáčte, ale dakto vás klamal. Nikto nič nemá. Do Pásma teraz chodia iba sopliaci, a tí sa odtiaľ nevracajú. Nie, boss, to vás niekto iba balácha ...

Noonan ho ukradomky pozoroval. Tuším Kostnáč naozaj nič nevie. Keby klamal, nemal by z toho nijaký osoh, pri Supovi sa nedá zarobiť.

— Tie jeho pikniky sú výnosný kšeft? — spýtal sa.

— Pikniky? Ani nie. Nedá sa veľa nahrabať... Tu v meste sa už ani nedajú robiť výnosné kšefty...

— Kde ich Sup usporadúva?

— Kde? Nuž všelikde. Pri Bielom vrchu, pri Teplých prameňoch, niekedy aj pri Dúhových jazerách ...

— A čo jeho zákazníci?

— Zákazníci...? — Kostnáč sa znova dotkol chrasty, pozrel si na prsty a dôverne povedal: — Boss, neradím vám, aby ste sa púšťali do tejto veci. Proti Supovi tu nemáte šance.

— A to už prečo?

— K jeho zákazníkom patria belasé prilby, — a Kostnáč zahol prvý prst. — Ďalej dôstojníci z veliteľstva, turisti z Metropolu, z Bielej ľalie, z Inoplanétana... Má dobrú reklamu, chodia k nemu aj miestni ľudia... Namojdušu, boss, do toho sa neoplatí púšťať.

— Tak aj tunajší k nemu chodia?

— Hlavne mládež.

— A čo sa vlastne robí na tých piknikoch?

— Čo sa robí? Odvezieme sa autobusmi, sú tam už stany, bufet, hudba... Každý sa zabáva podľa svojho. Dôstojníci zväčša s dievčatami, turisti sa terigajú zízat na Pásmo, veď napríklad od Teplých prameňov je to k Pásmu na skok, hneď za Sírnou úžľabinou... Sup ta dal nahádzať konské kosti a turisti ich pozorujú ďalekohľadmi...

— A čo tunajší?
— Tunajší? Tých to, pravdaže, nezaujíma ... Každý sa zabáva, ako vie ...
— A čo Burbridge?
— On? Tak ako ostatní...
— A ty?
— Čo ja? Dávam pozor, aby neubližovali našim dievčatám a ... oné ... Slovom, aj ja tak ako ostatní.
— A ako dlho to trvá?
— Kedy ako. Tri dni, niekedy aj celý týždeň.
— A koľko stojí taký výlet? — spýtal sa Noonan, ale myslel na čosi celkom iné. Kostnáč odpovedal, ale Noonan ho už nepočúval. Tak tu je pes zakopaný! pomyslel si. Niekoľko dní i niekoľko nocí Burbridgea jednoducho nemožno sledovať, aj keby som ako chcel... No aj tak tomu vôbec nerozumiem. Veď má iba jednu nohu, a tam je puklina ... Nie, tu čosi nie je v poriadku ...
— Kto z tunajších chodieval pravidelne na tie pikniky?
— Veď vravím, zväčša mládež. Napríklad Halewy, Rajba, Kuriatko Zappf, Czmyga... Aj Malt'an chodieval. Pekná banda! Hovorila tomu „nedeľná škola". Vraj — ideme do nedeľnej školy. Chodia ta najmä kvôli starším turistkám, slušne na tom zarábajú. Dohrnú sa taká starina z Európy ...
— Nedeľná škola ... — zopakoval Noonan.
Hlavou sa mu odrazu mihla zaujímavá myšlienka. Tak teda škola. Vstal.
— Čo tam po piknikoch, — povedal. — To nie je pre nás. Ale aby si vedel: Sup má tovar, a to nás už musí zaujímať, holúbok. To nemôžeme nechať len tak. Hľadaj, Kostnáč, hľadaj, lebo ťa vyrazím, holúbok. Zisti odkiaľ Sup berie tovar, kto mu ho dodáva, všetko zisti a zaplať o dvadsať percent viac ako on. Jasné?
— Jasné, boss. — Aj Kostnáč sa zdvihol. Postavil sa do pozoru, na ufúľanej papuli mal oddaný výraz.
— Rob dačo, hovädo, pohni rozumom! — zareval odrazu Noonan a vyšiel.
V hale pri pulte si pomaly vypil aperitív, pohováral sa s Madame o úpadku mravov, naznačil, že v najbližšej budúcnosti zamýšľa rozšíriť podnik, potom dôležito stlmil hlas a pýtal si od nej radu, čo má urobiť s Benniem. Chlapík zostarol, nepočuje, slabšie reaguje, už nevládze ako kedysi... Bolo šesť hodín, chcelo sa mu jesť, no v hlave mu ustavične víťala jediná myšlienka, prekvapujúca, nepochopiteľná, ktorá však veľa objasňovala. Napokon, čo-to sa už objasnilo a celý tento prípad tým stratil znervózňujúci, ba hrozivý nádych mystiky; Noonan sa zlostil na seba, že prv nepomyslel na túto možnosť, ale teraz už na tom nezáležalo. Hlavná bola myšlienka, ktorá mu ustavične vířila v hlave a nedávala mu pokoj.
Noonan sa rozlúčil s Madame, podal Benniemu ruku a pobral sa rovno do Boržču. Celá galiba je v tom, že si neuvedomujeme, ako plynú roky, uvažoval. Vlastne, nejde tak o roky, skôr o to, že nebadáme, ako sa všetko mení. Vieme, že všetko sa mení, od detstva nás to učia, veľa ráz sme to videli na vlastné oči, no nie sme schopní vystihnúť tú chvíľu, keď zmena nastáva, prípadne ju hľadáme inde, ako by sme mali. Dnes sa zjavili noví stalker, vybavení kybernetikou. Niekdajší stalker bol špinavý zamračený chlap, ktorý sa za peniaze zversky tvrdohlavo milimeter za milimetrom plazil na bruchu po Pásme. Dnešný stalker je inžinier, fičúr s kravatou, ktorý si sedí kdesi kilometer od Pásma s cigaretou v zuboch, s pohárom osviežujúceho koktailu poruke a sleduje obrazovky.

Je to gentleman s pevným platom.

Je to celkom logické, také logické, že všetky ostatné možnosti človeku jednoducho nezídu na um. A pritom existujú, napríklad nedeľná škola.

Vtom sa ho zmocnilo zúfalstvo. Teda všetko bolo márne, všetko beznádejné. Bože môj, pomyslel si zhrozene. Veď celá naša práca je nanič. Nevieť to zadržať, zastaviť. To desivé cesto len kysne a kysne, a my ho vôbec nevládzeme udržať v hrnci. Nie preto, že by sme zle pracovali. A nedá sa povedať, že by oni boli prefikanejší a šikovnejší ako my. Jednoducho svet je taký. Človek je taký. Keby to nebola bývala Návšteva, bolo by dačo iné...

V Boržči bolo plno svetla a chutných vôní. Aj tento podnik sa zmenil — nijaké bujné zábavy, nijaké lumpovačky. Gootalin sem už nechodí, hnusí sa mu to, a Redrick Schuchardt sem zrejme strčil svoj rapavý nos, skrívil tvár a zvrtol sa na odchod. Ernest ešte vždy sedí vo väzení, podnik vedie jeho stará. Dosiahla svoje: solídni stáli zákazníci, celý ústav sem chodí obedovať, navštevujú ho i vyšší dôstojníci. Sú tu útulné malé boxy, jedlo chutné, a nie drahé, pivo vždy čerstvé. Slušná, solídna reštaurácia.

V jednom boxe zbadal Noonan Valentína Pillmana.

Laureát sedel pri šálke kávy a čítal časopis, preložený napoly. Noonan pristúpil k nemu a oslovil ho:

— Dovolíte, aby som si prisadol?

Pillman pozrel naňho cez tmavé okuliare.

— Á, nech sa páči!

— Hneď, len si umyjem ruky, — povedal Noonan, lebo si odrazu spomenul na Kostnáčovu chrastu.

Dobre ho tu poznali. Keď sa vrátil a sadol si oproti Pillmanovi, na stole ho už čakala malá panvica s pariacou sa mäsovou špecialitou a vysoký pohár piva, ani studeného, ani teplého, tak ako to mal rád. Pillman odložil časopis a odpil si trochu kávy.

— Počujte, Valentín, — povedal Noonan a odrezal si kúsok mäsa. — Čo myslíte, ako sa to všetko skončí?

— O čom vlastne hovoríte?

— No, Návšteva, Pásma, stalker, vojenskopríjemné komplexy, to všetko dokopy ... Čím sa to môže skončiť?

Pillman hľadel naňho cez tmavé okuliare. Potom si pripálil cigaretu a povedal:

— Pre koho? Buďte konkrétny.

— Povedzme pre ľudstvo všeobecne.

— Závisí od toho, či budeme mať šťastie, alebo smolu, — povedal Pillman. — Už teraz vieme, že ak berieme ľudstvo celkove, Návšteva nezanechala väčšiu stopu. Pre ľudstvo vôbec všetko prechádza bez väčších následkov. pravdaže, nie je vylúčené, že ak budeme naďalej ťahať naslepo gaštany z tohto ohňa, nakoniec vytiahneme čosi také, že život na planéte už nebude môcť existovať. A to bude smola. Uznajte však, že táto hrozba visela nad ľudstvom odjakživa. — Rozohnal dlaňou cigaretový dym a uškrnul sa. — Viete, už dávno som si odvykol uvažovať o ľudstve všeobecne. Ľudstvo ako celok je priveľmi ustálený systém, nedá sa naň ničím zapôsobiť.

Noonan bol sklamaný. — To je váš názor? Nuž čo, azda máte pravdu ...

— Povedzte úprimne, Richard, — pokračoval Pillman, ktorého rozhovor zrejme príjemne rozptýlil. — Čo sa po Návšteve zmenilo pre vás ako obchodníka? Dozvedeli ste sa, že vo vesmíre okrem nášho ľudského je ešte aspoň jeden rozum. No a čo?

— Ako vám to mám povedať... — zahundral Noonan, ktorý už ľutoval, že sa pustil do takej témy. Načo o tom vôbec hovoriť? — Čo sa pre mňa zmenilo... Napríklad už celé roky mám taký neprijemný, trápny pocit. Dobré, prišli a hneď odišli. Ale čo ak prídu znova a zide im na um ostať? Pre mňa ako obchodníka je dôležité, kto sú, ako žijú, čo potrebujú... Musím byť pripravený. Tak napríklad musím uvažovať, ako treba zmeniť výrobu. A čo ak budem zbytočný v ich systéme? — A oživené pokračoval: — A čo ak my všetci budeme v ich systéme zbytoční? Počujte, Valentín, existujú vôbec odpovede na tieto otázky? Kto sú, čo tu chcú, vrátia sa, nevrátia ...?

— Existujú, — uškrnul sa Pillman. — Ba je ich veľmi veľa, môžete si vybrať.

— A čo si myslíte vy?

— Úprimne povedané, nikdy som si nedovolil seriózne o tom rozmýšľať. Pre mňa je Návšteva predovšetkým unikátna udalosť, v ktorej sa táí možnosť preskočiť naraz niekoľko stupňov v poznávacom procese. Je to akási cesta do budúcnosti technológie. Dačo také, ako keby sa Isaacovi Newtonovi dostal do laboratória moderný kvantový generátor ...

— Vôbec by sa v ňom nevyznal.

— Nemáte pravdu. Newton bol veľmi bystrý človek.

— Fakt? Vlastne, čo nás po ňom Zaujímá ma, ako si vy vysvetľujete Návštevu. A ani to nemusí byť veľmi seriózne vysvetlenie ...

— Dobré, poviem vám to. Len vás musím upozorniť, Richard, že vaša otázka patrí do kompetencie pseudovedy zvanej xenológia. Je to akási neprirodzená zmiešanina vedeckej fantastiky s formálnou logikou. Podstatu jej metódy tvorí celkom mylný postup, a to nanucovanie ľudskej psychiky inoplanetárnemu rozumu.

— Prečo celkom mylný? — spýtal sa Noonan.

— Lebo biológovia sa už svojho času poriadne popálili, keď sa pokúšali preniesť psychiku človeka na zvieratá. Pripomínam, že šlo o zemské zvieratá.

— No dovoľte! — namietol Noonan. — Toto je niečo celkom iné, hovoríme predsa o psychike rozumných bytostí...

— Áno. A všetko by bolo v poriadku, keby sme vedeli, čo je rozum.

— A my to nevieme? — čudoval sa Noonan.

— Predstavte si, nie. Zvyčajne sa vychádza z veľmi banálnej definície: „Rozum je vlastnosť človeka odlišujúca jeho činnosť od činnosti zvierat.“ Je to akýsi pokus oddeliť pána od psa, ktorý všetkému rozumie, iba to nevie povedať. Napokon, z tejto banálnej definície vyplývajú ďalšie, dômyselnejšie. Napríklad: „Rozum je schopnosť živej bytosti konať neúčelné alebo neprirodzené skutky.“

— Áno, to platí o nás, — prisvedčil Noonan.

— Žiaľ. Alebo povedzme hypotetická definícia: „Rozum je zložitý inštinkt, ktorý sa ešte nestačil sformovať.“ Vychádza z toho, že inštinktívna činnosť je vždy účelná a prirodzená. Až prejdú milióny rokov, inštinkt sa sformuje a prestaneme sa dopúšťať chýb, ktoré sú zrejme neoddeliteľnou vlastnosťou rozumu. A keď sa potom vo vesmíre niečo zmení, ľudstvo šťastlivo vymrie, pretože sa odučilo robiť chyby, teda skúšať rozličné varianty, s ktorými pevný program nepočítal.

— Všetko to znie akosi... ponížujúco.

— No prosím, tak ešte jedna definícia, veľmi vznešená a ušľachtilá: „Rozum je schopnosť využívať sily okolitého sveta, a pritom tento svet neničiť.“

Noonan zmražil tvár, pokrútil hlavou.

— Nie, — povedal. — Od tejto definície sme priveľmi ďaleko... A čo poviete na túto: „Človek na rozdiel od zvierat je tvor, ktorý cíti neprekonateľnú potrebu poznať.“ Kdesi som to čítal...

— Aj ja, — povedal Pillman. — Celá bieda je v tom, že človek, teda masový človek, sa bez potreby poznávať ľahko zaobíde. Podľa mňa taká potreba ani vôbec nie je. Je potreba pochopiť, ale nie poznávať. Napríklad hypotéza o bohu poskytuje nesmiernu možnosť všetko pochopiť, a pritom vôbec nič nespoznáť... Dajte človeku nanajvýš zjednodušený systém sveta a každú udalosť objasňujte na základe tohto zjednodušeného modelu. Takýto prístup si nevyžaduje nijaké vedomosti. Stačí niekoľko naučených formúl plus takzvaná intuícia, takzvaný praktický dôvtip a takzvaný zdravý rozum.

— Neodbočujte, — zastavil ho Noonan. Dopil pivo a hlučne postavil prázdny pohár na stôl. — Poďme na to takto: človek sa stretne s bytosťou z inej planéty. Ako zistia, že obe sú rozumné?

— Nemám potuchy, — veselo odpovedal Pillman. — Všetko, čo som si o tom prečítal, sa dostáva do začarovaného kruhu. Ak sú tieto bytosti schopné kontaktu, sú rozumné. A naopak: ak sú rozumné, sú schopné kontaktu. A vôbec, ak sa bytosti z inej planéty dostala tá česť, že má psychiku človeka, je rozumná. A hotovo.

— No tu ho máš! — zvolal Noonan. — A ja som myslel, že už máte všetko pekne rozškatulkované.

— To by vedela aj opica... — poznamenal Pillman. Noonan mal pocit, akoby ho oklamali. — Ale ak nevíte ani také jednoduché veci... No dobre, nechajme rozum bokom. Lenže ako je to s Návštevou? Čo si myslíte o Návštevě?

— Predstavte si piknik ... — začal Pillman.

Noonana myklo.

— Čo? Čo ste to povedali?

— Piknik. Predstavte si les, cestu, čistinku. Lesnou cestou prichádza na lúku auto, vystúpia z neho dievčatá a mládenci, vyložia fľaše, koše s jedlom, tranzistory, fotografické a filmovacie aparáty ... Rozhorí sa vatra, mládež postaví stany, zapne muziku. Ráno spoločnosť odíde. Zvieratá, vtáky a hmyz celú noc s hrôzou pozorovali, čo sa to robí. Po odchode ľudí vyliezajú zo svojich úkrytov a čo vidia? Trávu pokvapkanú autoolejom, rozliaty benzín, odhodené použité sviečky a olejové filtre. Na lúke sa povaľujú akési handry, vypálené žiarovky, zabudnutý francúzsky kľúč, kúsky blata, čo sa prilepili na pneumatiky kdesi na neznámom močarisku a tu odpadli... No a, pravdaže, zvyšky vaty, ohryzky z jabĺk, papieriky z cukríkov, prázdne konzervy, fľaše, stratená vreckovka, vreckový nožík, staré potrhané noviny, mince, zvädnuté kvety z iných lúk ...

— Už mi je to jasné, — povedal Noonan. — Piknik pri ceste.

— Presne tak, Piknik pri akejsi vesmírnej ceste. A vy sa ma spytujete: vrátia sa, či nie?

— Nože mi dajte cigaretu, — požiadal Noonan. — Predstavoval som si to inakšie ...

— Na to máte právo, — poznamenal Pillman.

— Tak oni nás ani nevzali na vedomie?!

— Prečo?

— Vôbec si nás nevšímali!

— Na vašom mieste by som sa nerozčuľoval. Načo? Noonan hlboko vdýchol dym, rozkašlal sa a odhodil

cigaretu.

— No nie, vylúčená vec! — povedal zanovito. — Aby vás vedcov čert vzal! Odkiaľ sa vo vás nabralo také pohrdanie človekom? Prečo sa ho ustavične usilujete ponížiť?

— Len pokojne. Vypočujte si tento citát: „Spýtajte sa ma, v čom je veľkosť človeka. V tom, že vytvoril druhú prírodu? Že uviedol do pohybu takmer vesmírne sily? Že za veľmi krátky čas opanoval planétu a prerazil oblok do vesmíru? Nie! Veľkosť človeka spočíva v tom, že napriek tomu všetkému žije a chce žiť aj naďalej.“

Zavládlo ticho. Noonan rozmýšľal.

— Hádám máte pravdu, — zamrmľal neisto. — Prirodzene, ak na vec pozeráme z tohto hľadiska ...

— Nech vás to nezarmucuje, — dobromyseľne povedal Pillman. — Piknik je len moja hypotéza, vlastne je to iba akýsi obraz... Takzvaní seriózní xenológovia sa usilujú zdôvodniť oveľa solidnejšie verzie, a tie väčšmi lichotia ľudskej samoľúbosti. Napríklad že nijaká Návšteva sa nekonala, ona ešte len bude. To iba nejaký veľmi vyspelý rozum zhodil k nám na Zem kontajnery so vzorkami svojej materiálnej kultúry. A teraz čaká, že ich vzorky preskúmame, uskutočníme technologický skok a pošleme im odvetný signál, že sme reálne pripravení nadviazať kontakt. Ako sa vám páči takáto verzia?

— To znie oveľa lepšie. — povedal Noonan. — Vidím, že aj medzi vedcami sa nájdu poriadni ľudia.

— Alebo toto: Návšteva sa naozaj uskutočnila, ale ešte sa neskončila. Fakticky sme doteraz v kontakte, ibaže to netušíme. Inoplanetárnia sa usalašili v Pásmach, starostlivo nás skúmajú a zároveň nás pripravujú na „kruté zázraky budúcnosti“.

— Toto beriem! — zaradoval sa Noonan. — Takto si aspoň viem vysvetliť záhadný virvar, čo panuje v rozvalinách továrne. Mimochodom, váš piknik ten lomoz neobjasňuje.

— Prečo nie? — namietol Pillman. — Nejaké dievča mohlo na čistine zabudnúť obľúbeného naťahovacieho medvedíka...

— Tak to mi nenahovoríte! — skočil mu do reči Noonan. — Pekný naťahovací medvedík, veď sa zem trasie ..., Napokon, nech je to medvedík. Dáte si pivo? Hej, Rozália! Dve pivá pánom xenológom! Či mi dobre padlo pohovárať sa s vami, — pochvaľoval si Noonan. — Tuším sa mi hlava prečistila, akoby mi do lebky nasypali horkú soľ. Človek len robí a robí, ale prečo, načo, čo bude, čo nás ešte čaká, kedy nastane úľava ...

Priniesli pivo. Noonan si odpil a ponad penu pozoroval, ako Valentín Pillman váhavo, štítivo pozerá na svoj pohár.

— Čo, nevidí sa vám? — spýtal sa a oblízal si pery.

— Ja vlastne ani nepijem, — povedal Pillman.

— Nevravte!

— A čo je na tom čudné? — ohradil sa Pillman a rázne odtisol pivo. — Predsa musí byť na tomto svete aspoň jeden abstinent. Keď už, tak mi objednajte koňak.

— Rozália! — znova zakríčal Noonan, ktorý už dostal celkom dobrú náladu.

Keď priniesli koňak, povedal:

— A predsa to nebolo fér. Už ani nevravím o tom vašom pikniku, no aj ďalšia verzia, že to má byť akýsi úvod ku kontaktu, je podraz. „Náramky“, pustulky, no prosím ... Ale prečo „bosorkina huspenina“? Alebo „komária lysina“, to odporné svinstvo ...?

— Prepáčte, — povedal Pillman a vybral z pohára krúžok citróna. — Nerozumiem celkom vašej terminológii. Aké lysiny ...?

Noonan sa zasmial.

— To je slang, — vysvetlil. — Pracovný slovník stal kerov. „Komárie lysiny“ sú oblasti zvýšenej gravitácie.

— Aha, gravikoncentráty ... Usmernená gravitácia.

O tomto by som si rád podebatoval, ale aj tak nič nepochopíte.

— Prečo by som nepochopil? Som predsa inžinier...

— Lebo tomu ani ja nerozumiem, — priznal sa Pillman.

— Zostavil som systém rovníc, ale vôbec neviem, ako by som ich vysvetlil. „Bosorkina huspenina“ ... To je pravdepodobne koloidný plyn?

— Presne tak. Počuli ste o katastrofe v Carriganskom laboratóriu?

— Dačo som počul, — neochotne prikývol Pillman.

— Tí mudrci vložili porcelánovú nádobu s „huspeninou“ do špeciálnej, dokonale izolovanej komory ... Teda aspoň si mysleli, že je dokonale izolovaná. A keď manipulátormi otvorili porcelánovú nádobu, „huspenina“ prenikla cez kov a plastik ako voda cez pijak, vyvalila sa von a všetko, čoho sa dotkla, sa zmenilo na „huspeninu“. Tridsaťpäť ľudí umrelo, vyše stovky je zmrazených a celý komplex laboratórií úplne zničený. Boli ste tam niekedy? Nádherná budova! Lenže teraz „huspenina“ stiekla do dolných poschodí a suterénu... Takto vyzerá ten váš úvod ku kontaktu.

Pillman sa zamračil.

— Áno, viem o tom, — povedal. — Uznajte však, Richard, že inoplanetárnia s tým nemajú nič spoločné. Odkiaľ mohli vedieť, že u nás existujú vojenskopriemyselné komplexy?

— Ale to by mohli vedieť, — poučne vyhlásil Noonan.

— A oni by vám na to povedali: Už dávno ste ich mali zničiť!

— Aj to je pravda, — prisvedčil Noonan. — Mali by to urobiť oni, keď sú takí mocní.

— Podľa vás by mali zasahovať do vnútorných vecí ľudstva?

— Hm... Takto by sme sa, prirodzene, mohli dostať veľmi ďaleko. Nechajme to a radšej sa vráťme k tomu, čím sme rozhovor začali: Ako sa to všetko skončí? Tak napríklad vy vedci. Dúfate, že získate z Pásma čosi podstatné, čosi také, čo naozaj môže zmeniť vedu, technológiu, spôsob života?

Pillman dopil koňak a mykol plecami.

— Obraciate sa na nesprávnu adresu, Richard. Nerád fantazírujem. Keď ide o také vážne veci, dávam prednosť opatrnej skepse. Ak vychádzame z toho, čo sme už získali, máme pred sebou celú škálu možností, takže nič určité sa nedá povedať.

— Rozália, ešte jeden koňak! — zavolať Noonan. — Tak dobre, skúsme to z iného konca. Čo ste podľa vášho názoru už získali?

— Je to smiešne, ale dost málo. Objavili sme veľa nezvyčajných vecí. V niektorých prípadoch sme sa ich naučili aj využívať pre svoje potreby. Dokonca sme si na ne navykli... Opica stlačí červené tlačidlo a dostane banán, stlačí biele a dostane pomaranč, ale nevie, ako získať banány a pomaranče bez tlačidiel, nechápe, ako tlačidlá súvisia s banánmi a pomarančami. Vezmite napríklad etaky. Naučili sme sa ich používať. Objavili sme i podmienky, za akých sa rozmnožujú delením. Ale do-

teraz nevieme vyrobiť ani jeden etak, nezistili sme, ako sú skonštruované, a iste potrvá dlho, kým sa v tom všetkom vyznáme ... Slovom, existujú objekty z Pásma, pre ktoré sme našli uplatnenie. Používame ich, hoci iste nie tak, ako ich používajú inoplanétania. Ba vo veľkej väčšine prípadov — povedal by som — mikroskopmi zatlkáme klince. Tak či onak, používame etaky, „náramky“ stimulujúce životné procesy, ďalej rozličné druhy kvázi-biologických látok, ktoré urobili taký prevrat v medicíne... Túto skupinu objektov nazvime užitočnými. Dá sa povedať, že do istej miery znamenajú pre ľudstvo dobrodennie, hoci nikdy nesmieme zabúdať, že v našom euklidovskom svete každá palica má dva konce...

— Minerálne hnojivá! — pripomenul Noonan.

Pillman si odpil z pohárka, prikývol.

— Presne tak. S minerálnymi hnojivami sme sa blamovali. Alebo napríklad používanie etakov vo vojenskom priemysle... Ale chcem hovoriť o inom. Činnosť každého takéhoto užitočného objektu sme viac-menej preskúmali, viac-menej objasnili. Chýba už len technológia, no o takých päťdesiat rokov sa aj my naučíme vyrábať „kráľovské pečate“ a budeme nimi roztlkať orechy, koľko sa nám bude páčiť. Zložitejšie to je s inou skupinou objektov, najmä preto, lebo u nás nemajú nijaké uplatnenie a ich vlastnosti v rámci našich terajších vedomostí si vôbec nevieme vysvetliť. Napríklad magnetické lapače rozličných druhov. Vieme, čo je magnetický lapač, skvele to vysvetlil Kirill Panov. Ale nevieme, kde je zdroj takého silného magnetického poľa, čo spôsobilo jeho mimoriadnu stabilitu ... Môžeme len vytvárať fantastické hypotézy o takých vlastnostiach priestoru, o akých sa kedysi ani netušilo... Alebo K 23... Ako vy voláte tie pekné guľôčky, ktoré sa používajú ako ozdoba?

— „Čierne kvapky“, — povedal Noonan.

— Áno-áno, „čierne kvapky“. Pekný názov ... Ich vlastnosti poznáte. Ak sa čierna guľôčka presvieti svetelným lúčom, tento z nej vychádza s oneskorením, ktoré závisí od hmotnosti, od veľkosti a ďalších parametrov guľôčky. Okrem toho frekvencia vychádzajúceho svetla je vždy menšia. Prečo? Čím to je? Existujú bláznivé dohady, že tie vaše „čierne kvapky“ sú vlastne obrovské oblasti priestoru, ktorý sa vyznačuje inými vlastnosťami ako náš, a takýto zovretý tvar dostal pod vplyvom nášho priestoru...

Pillman vytiahol cigaretu a pripálil si.

— Stručne povedané, — pokračoval, — objekty tejto skupiny sú pre súčasnú prax ľudstva celkom neužitočné hoci z čisto vedeckého hľadiska majú obrovský význam. Z neba nám spadli odpovede na otázky, ktoré ešte nevieme formulovať. Už spomínaný sir Isaac Newton by sa azda nevyznanal v laseri, no určite by chápal, že taká vec je možná, a veľmi silne by to ovplyvnilo jeho vedecký svetonázor. Nebudem zabíhať do podrobností, no existencia takých objektov, ako sú magnetické lapače, K 23, „biely krúžok“, šmahom vyčiarkla celú oblasť donedávna rozšírených teórií a vyvolala k životu celkom nové myšlienky. A existuje ešte aj tretia skupina ...

— „Bosorkina huspenina“ a iné ... — poznamenal Noonan.

— Nie, tieto musíme zaradiť do prvej alebo druhej skupiny. Mám na mysli objekty, o ktorých vieme len z počutia, ale nikdy sme ich nedržali v rukách: „tulák Dick“, „veselé príznaky“, stroj želaní...

— Tieto veci nepoznám. Čo je to? — spýtal sa Noonan.

Pillman sa zasmial.

— Vidíte, aj my máme svoj pracovný slang. „Tulák Dick“ je vlastne ten hypotetický naťahovací medvedík, čo vystrája v rozvalinách továrne. A „veselé príznaky“, to sú nebezpečné turbulencie, ktoré sa vyskytujú na niektorých miestach Pásma.

— Prvý raz to počujem, — povedal Noonan. — A stroj želani je pravdepodobne preslávená zlatá guľa ... Veríte v zlatú guľu, pán vedec?

Pillman pokrčil plecami.

— Pripúšťam, že niekde v Pásme je čosi okrúhle a zlatisté. Pripúšťam, že to zachytáva naše bioprúdy a môže nám splniť najjednoduchšie želania, napríklad ukojiť hlad, smäd... Dnešného bionika také kúsky neprekvapia ... Ale o inom som chcel... Predstavte si, Richard, dvadsať rokov sa rýpeme v Pásme, a nepoznáme ani tisícinu toho, čo obsahuje. A ak hovoríme o vplyve Pásma na človeka... Mimochodom, tu musíme do klasifikácie zaradiť ešte ďalšiu, štvrtú skupinu. Nejde o skupinu objektov, ale vplyvov; je preskúmaná veľmi slabo, hoci podľa môjho názoru faktov sa nahromadilo viac ako dost. Viete, Richard, som fyzik, a teda skeptik. Ale keď rozmýšľam o niektorých faktoch, aj mne zimomriavky behajú po tele.

— Živí nebožtíci, — zahundral Noonan.

— Nehovorím o nich. To je záhada, nič viac. Ako by som sa vyjadril... To si viem predstaviť. Ale keď sa z ničoho nič začnú odohrávať mimofyzikálne, mimobiologické javy ...

— Aha, máte na mysli presídencov ...

— Presne tak. Viete, matematická štatistika je veľmi exaktná veda, aj keď má do činenia s náhodnosťami. A okrem toho je to veľmi výrečná, veľmi názorná veda...

Pillman už bol podnapitý. Hovoril hlasnejšie, líca mu zružoveli, obočie nad tmavými okuliarmi mal vysoko zdvihnuté, až sa mu čelo stiahlo do harmoniky.

— Rozália; — zareval odrazu. — Ešte jeden koňak!

Veľký!

— Mám rád abstinentov, — s úctou poznamenal Noonan.

— Držme sa témy! — zahriakol ho Pillman. Vzal si pohárik, odpil polovicu a vysvetľoval: — Nevieme, čo sa robilo s chudákmi Marmontanmi vo chvíli, keď sa usku-točnila Návšteva. Neskôr sa jeden z nich rozhodne odsťahovať. Nejaký holič, syn a vnuk holiča. Prestahuje sa povedzme do Detroitu. Otvorí si holičský salón a vtom sa začína

— hotová hrôza: Vyše deväťdesiat percent jeho zákazníkov v priebehu roka umrie. Zahynú pri autohaváriách, vypadnú z oblokov, zavraždia ich gangstri a výtrzníci, utopia sa na plytčinách a tak ďalej a tak ďalej... A to ešte nie je všetko. V Detroite narastie počet katastrof. Vzniká dvojnásobne viac požiarov zapríčinených chybnou elektrickou sieťou. Trojnásobne sa zvýši počet automobilových havárií. Zdvojnásobí sa úmrtnosť za chrípkovej epidémie. V Detroite i v jeho okolí vzrastie počet živelných pohrôm. Vypuknú smršte a tajfúny, ktoré ľudia v týchto miestach nezažili od roku tisícisedemstodvadsať, spustí sa lejak, akoby sa nebesá roztrhli, a Michiganské či Erijské jazero pri Detroite sa vylieva z brehov... A ešte kadečo iné podobné. A tieto kataklizmy sa stávajú v každom meste, kde sa usadí presťahovalec z oblastí Návštevy, pričom ich počet je priamo úmerný počtu presťahovalcov, ktorí sa tam usídlili. A všimnite si, takéto desivý účinok

majú iba tí presídlenci, ktorí prežili Návštevu. Tí, čo sa narodili po Návšteve, zhubný vplyv nemajú. Vy napríklad ste tu prežili desať rokov, ale prísť ahovali ste sa sem až po Návšteve, takže vás bez obáv môžu ubytovať čo aj vo Vatikáne. Ako sa to dá vysvetliť? Čoho sa máme zriecť? Štatistiky? Alebo zdravého rozumu? — Pillman chytil pohárik a na dúšok ho dopil.

Richard Noonan sa poškriabal za uchom.

— Uhm-m, — zamrmľal. — Veľa som sa napočúval o týchto veciach, no úprimne povedané, nazdával som sa, že to je prehnané. Skutočne, z hľadiska našej vyspelej pozitivistickej vedy ...

— Alebo napríklad mutagénny vplyv Pásm, — skočil mu do reči Pillman. Zložil si okuliare a krátkozrako žmúril na Noonana čiernymi očami. — Ľudia, ktorí sú dlhší čas v styku s Pásmom, podliehajú fenotypickým i genotypickým zmenám. Dobré viete, aké deti mávajú stalkeri, viete, čo sa stáva so samými stalkermi. Ale prečo? Kde je mutagénny faktor? V Pásme nie je nijaká radiácia.

Tamajšia chemická štruktúra vzduchu a pôdy sa síce vyznačuje istou špecifikou, ale nepredstavuje nijaké mutagénne nebezpečenstvo. Teda mám začať veriť v bosoráctvo? V uhrančivý pohľad?

— Prirodzene, chápem vaše znepokojenie, — povedal Noonan. — No úprimne povedané, oveľa väčšmi ako údaje štatistiky ma vzrušujú živí nebožtíci. Tým skôr, že štatistické údaje som nikdy nevidel, ale nebožtíkov som videl až-až.

Pillman iba ľahkomyseľne hodil rukou.

— Ale, tí vaši nebožtíci! Počujte, Richard, a nehanbite sa? To predsa nie sú nebožtíci, ale fantómy... Prízraky ... Alebo ak sa vám páči, bioroboty. Kybernety ... Chápete? Cudzí rozum vytvoril roboty, androidy, rekonštruoval ich podľa kostí, aby získal vyčerpávajúce informácie o pozemšťanoch. Čo poviete na takéto vysvetlenie? Uist'ujem vás, z hľadiska základných princípov „živí nebožtíci" nie sú väčšou záhadou ako napríklad večné akumulátory. Celý rozdiel je v tom, že etaky porušujú prvý princíp termodynamiky a nebožtíci druhý. V istom zmysle všetci sme jaskynní ľudia, najväčšiu hrôzu nám naháňajú prízraky či vlkolaky. A pritom porušenie zákona príčinnosti je oveľa desivejšie ako celé húfy fantómov a všelijakých frankensteinov, pani Shelleyovej, básnikovej manželky či dcéry. — Pillman sa odrazu zasmial. — Tí vaši nebožtíci majú zaujímavú vlastnosť — autonómu životaschopnosť. Môžeme im napríklad odrezat' nohu, a noha bude chodiť... Pravdaže, nie doslovne chodiť, bude však žiť ďalej, oddelene od ostatného tela.

— Noha múmie, — poznamenal Noonan a pozrel na hodinky. — Nemali by sme už ísť, Valentín? Čaká ma ešte jedna dôležitá povinnosť.

— Poďme, — prisvedčil Pillman a márne sa usiloval založiť si okuliare na oči. — Uf, ale ste ma poriadne napojili, Richard! — Napokon vzal okuliare do oboch rúk a nasadil si ich na nos. — Máte tu auto?

— Áno, odveziem vás.

Zaplatili a kráčali k východu. Pillman sa držal ešte vzpriamenejšie ako zvyčajne a podchvíľou dvíhal ruku, pozdravoval známych laborantov, ktorí zvedavo, prekvapene pozorovali potrundženú osobnosť svetovej fyziky. Keď pri východe zdvihol ruku a zdravil sa vrátnikovi, rozplývajúcemu sa v úsmeve, zhodil si okuliare a všetci traja, vrátnik, Noonan i Pillman, sa vrhli za nimi, aby

ich zachytili.

— Uch, Richard... — opakoval Pillman, keď sa teperil do peugeota. — Nekres-t'an-sky ste ma napojili. Dočerta, to sa predsa nesmie, to sa nepatrí... Zajtra ma čaká pokus. Viete, zaujímavá vec ...

A začal vykladať o zajtrajšom pokuse, no podchvíľou odbočoval, rozprával anekdoty a opakoval: — Dopekla, či ste ma napojili...

Noonan ho odviezol do vedeckého mestečka a vlastnoručne odovzdal manželke, ktorá keď videla svojho životného druhu, predstierala pohoršenie.

— Máme hostí? — spytoval sa Pillman. — Kto? Ahá, profesor Boyd ... Veľmi ma teší. Hneď, hneď ... Richard! Kde ste, Richard?

Ale Noonan už bežal dolu schodmi.

Ako vidím, aj oni sa boja, uvažoval, keď si znova sadal do peugeota. Boja sa, títo naši mudrci. A tak je to správne. Oni sa musia báť väčšmi ako my obyčajní občania dokopy. Lebo my jednoducho nič nechápeme, ale oni chápu aspoň to, čo všetko ešte nechápu. Hľadia do bezodnej priepasti a vedia, že sa musia zostúpiť, musia, aj keď im srdce zamiera. Ale ako majú zostupovať, čo ich čaká na dne, a hlavne či sa potom budú môcť odtiaľ vrátiť? A my ostatní jednoducho od toho odvracame pohľad. A možno je to tak lepšie. Nech všetko beží normálne ďalej, už len akosi prežijeme. To povedal správne: najhrdinskejším činom ľudstva je, že prežilo a chce prežiť i naďalej... A predsa, vážení inoplanétania, radšej ste sa mali prepadnúť do horúcich pekiel! Nemohli ste svoj piknik usporiadať niekde inde? Napríklad na Mesiaci. Alebo na Marse. Aj keď viete stlačiť obrovský priestor do „čiernej kvapky“, ste taká istá bezohľadná banda ako všetci. Tak oni si usporiadali piknik! Ale ako mám ja čo najlepšie skoncovať so svojimi piknikmi? rozmyšľal, kým pomaly viedol peugeot po jasne osvetlených mokrých uliciach. Ako mám čo najšikovnejšie zvládnuť ten problém? Podľa zásady najmenšieho pôsobenia ako v mechanike. Na kiego čerta mi je môj mizerný inžiniersky diplom, keď neviem vymyslieť, ako čo najšikovnejšie odkrágľovať tú beznohú hyenu?

Zastavil auto pred domom, kde býval Redrick Schuchardt, a ešte chvíľu sedel za volantom, uvažoval, čo mu povie. Potom vytiahol etak, vystúpil z auta a až teraz si všimol, že dom vyzerá neobývané. Takmer všetky obloky boli tmavé, parčík prázdny, ani lampy tam nesvietili. To mu pripomenulo, aký pohľad sa mu o chvíľu naskytne, a zimomrivo sa zachvel. Nebolo by lepšie Redrickovi iba zatelefonovať a pohovárať sa s ním v aute alebo v nejakej tichej krčmičke? No zahnal túto myšlienku. Z mnohých príčin. A okrem iného, povedal si, nebudem predsa ako všetci tí mizerní lotri, čo sa rozbehli ako šváby, keď ich obaria vriacou vodou.

Vošiel do brány a pomaly vystupoval hore schodišťom. Už dávno sa tu nezametal, všade panovalo mŕtve ticho, dvere mnohých bytov boli len privreté alebo dokonca otvorené, z tmavých predizieb páchlo stuchlinou, vlhkosťou a prachom. Zastal pred Redrickovým bytom, prihladil si vlasy za ušami, poriadne sa nadýchol a zazvonil. Chvíľu bolo za dverami ticho. Nepočul kroky, no doštená dlážka vrzla, šukol zámok a dvere sa nehlučne odchýlili ...

Na prahu stála Opička, dcéra Redricka Schuchardta. Z predizby na polotmavé odpočívadlo dopadlo jasné svetlo. Noonan rozoznal iba tmavú siluetu dievčaťa a po-

myslel si, ako sa za niekoľko posledných mesiacov vytiahlo. Potom však dievča ustúpilo naspäť do predizby, a keď videl jej tvár, vyschlo mu v hrdle.

— Dobrý večer, Mária, — prihovoral sa jej čo najprívetivejšie. — Ako sa máš, Opička?

Neodpovedala. Celkom nečujne cúvala k dverám obývačky a zazerala naňho spod obočia, zrejme ho nepoznala. Pravdu povediac, ani on ju už nepoznával. To pľuhavé Pásmo!

— Kto je tam? — spýtala sa Jutta a vyzrela z kuchyne.

— Prepánajána, Dick! Kde ste zmizli? Viete, Redrick sa vrátil.

Ponáhľala sa mu v ústrety a idúcky si utierala ruky do utierky prehodenej cez plece. Bola vždy rovnako pekná, rázna, sebaistá, len akoby trochu schudla, tvár mala prepadnutú a v očiach horúčkovitý výraz.

Pobožkal ju na líce, podal jej plášť a klobúk a povedal:

— Už som to počul... Ale nemal som kedy k vám zájsť. Je doma?

— Doma, — prisvedčila Jutta. — Je uňho ktosi... Čoskoro iste odíde, už tam dosť dlho sedia. Poďte ďalej, Dick...

Prešiel cez predizbu a zastal vo dverách obývačky.

Starec sedel pri stole. Sedel sám, nehybne a trochu nachýlený nabok. Svetlo cez ružové tienidlo dopadalo na širokú tmavú tvár ako vyrezanú zo starého dreva, na vpadnuté ústa bez perí, na vytreštené oči bez lesku...

— Poďme do kuchyne, — náhlivo ho pozývala Jutta.

— Chystám večeru, zároveň si aj poklebetíme.

— Áno, isteže, — privolil Noonan živo. — Tak dlho sme sa nevideli...

Prešli do kuchyne, kde Jutta hneď otvorila chladničku.

Noonan si sadol k stolu a rozhladol sa. Bolo tu čisto ako vždy, všetko sa lesklo, z hrncov stúpala para. Sporák bol nový, poloaautomatický, teda peniaze v dome nechýbali.

— Tak ako sa má? — spýtal sa Noonan.

— Vždy rovnako, — odpovedala Jutta. — Vo väzení schudol, ale už som ho vykfmila.

— Je ryšavý ako predtým?

— Pravdaže.

— A srditý?

— Presne! A taký už bude až do smrti.

Jutta postavila pred neho pohár „krvavej Mary“. Prie- zračná vrstva vodky sa vznášala nad vrstvou paradajkovej šťavy.

— Nie je to veľa? — spýtala sa.

— Tak akurát. — Noonan sa nadýchol, zažmúril oči a pomaly, s pôžitkom pil koktail. Uvedomil si, že prvý raz za celý deň pije čosi poriadne.

— To je dobrota! Hneď je život krajší, — pochvaľoval si.

— Všetko je u vás v poriadku? — zaujímala sa Jutta.

— Čo ste tak dlho nezašli?

— Prekliate povinnosti! Týždeň čo týždeň som sa vás chystal navštíviť alebo aspoň zatelefonovať, ale musel som odcestovať do Rexopolisu, potom zasa vypukol jeden škandál, a keď som sa dozvedel, že sa Redrick vrátil, povedal som si, že nebudem hneď vyrušovať... Slovom, roboty vyše hlavy, Jutta. Zavše sa sám seba spytujem: prečo sa tak pachtíme? Kvôli peniazom? Na kiego paroma nám sú, keď iné nerobíme, len sa pachtíme ...?

Jutta zaštrkotala pokrievkami na hrncoch, potom si z po- ličky vzala balíček cigariet a sadla si k stolu oproti

Noonanovi. Oči mala sklopené. Noonan rýchlo vybral zapalovač, pripálil jej a znova, druhý raz v živote, uvidel, že sa jej trasú prsty. Celkom ako vtedy, keď Redricka odsúdili a on jej priniesol peniaze. Ostala bez groša, ale nikto v dome jej nechcel požičať. Odroni. Neskôr už mala peniaze, a podľa všetkého dost. Noonan tušil, odkiaľ pochádzajú, ale naďalej ich navštevoval, nosil Opičke maškrty a hračky, celé večery popíjal s Jutou kávu a spoločne plánovali Redrickovi šťastnú budúcnosť. Vypočul si, ako jej susedia strpčujú život, zašiel za nimi a pokúšal sa ich priviesť k rozumu. Vysvetľoval, prehováral, nakoniec stratil trpezlivosť a vyhrážal sa: „Až sa Ryšavec vráti, všetky kosti vám doláme!“ Ale nič nepomohlo.

— A ako sa má vaše dievča? — spýtala sa Juta.

— Ktoré?

— No, tá, čo ste s ňou vtedy prišli... Taká blondínka...

— To nebolo moje dievča, pracovala u mňa ako stenografka. Vyšla sa a odišla zo zamestnania.

— Mali by ste sa oženiť, Dick. Nájdem vám nevestu, dobre? — ponúkla sa.

Noonan chcel odpovedať ako inokedy: „Počkám, až vyrastie Opička“ ... No včas sa zháčil. Teraz by to nevyznelo dobre.

— Potrebujem stenografku, a nie manželku, — zašomral. — Nechajte toho svojho ryšavého čerta a podte ku mne pracovať. Boli ste predsa skvelá stenografka. Starý Harris vás doteraz spomína ...

Nečujne vošla Opička. Pozrela na hrnce, potom na Richarda, pristúpila k matke a pritúlila sa k nej, odvrátia tvár.

— Tak čo, Opička, — veselo sa jej prihovoriť Noonan.

— Chceš čokoládu?

Siahol do vrečka na veste, vybral čokoládové autíčko v priesvitnom obale a podával dievčaťu. Nepohlo sa. Juta vzala čokoládku a položila ju na stôl. Odrazu jej pery celkom obeleli.

— Nuž, Juta, aby ste vedeli, — oživene pokračoval Noonan, — chystám sa sťahovať. Hotel ma už zunoval. Mám odtiaľ ďaleko do ústavu ...

— Už takmer nič nerozumie, — ticho povedala Juta.

Noonan zmĺkol, vzal pohár a bezmyšlienkovite ho krútil v prstoch.

— Nespytujete sa, ako sa máme, — pokračovala, — a dobre robíte. No ste náš starý priateľ, Dick, nemáme čo tajiť pred vami. A ani sa to nedá zatajiť.

— U lekára ste boli? — spýtal sa Noonan, ale nepozrel na ňu.

— Áno. Nemôžu jej pomôcť. Ba jeden nám povedal...

— zmĺkla.

Aj Noonan mlčal. Tu už nebolo o čom hovoriť, nechcelo sa mu ani myslieť na to. Vtom ho ovalila strašná myšlienka, až mu naskočili zimomriavky: To nebol piknik, ale vpád! Nijaký piknik pri ceste ani výzva nadviazať kontakt, ale vpád. Nás už nemôžu zmeniť, preto vnikajú do tiel našich detí a menia ich na svoj obraz. Našťastie si spomenul, že o čomsi podobnom čítal v akomsi paperbacku v ligotavom obale, a hneď sa mu uľavilo. Vymyslieť sa dá hocičo, ale v skutočnosti to tak nikdy nebýva.

— Ba jeden nám povedal, že ona už nie je človek, — dokončila Juta.

— Nezmysel! — tlmene namietol Noonan. — Obráťte sa na skutočného špecialistu, napríklad na Jamesa Cutterfielda. Pozhováram sa s ním, chcete? Vybavím vám, aby

ju vyšetril...

— Myslíte na Mäsiara? — nervózne sa zasmiala. —

To je zbytočné, Dick, ďakujem. Práve on to povedal. Zrejme je to náš osud.

Keď sa Noonan znova odhodlal a zdvihol pohľad, Opička tam už nebola a Jutta sedela nehybne, ústa pootvorené, pohľad prázdny a na cigarete, ktorú držala v prstoch, narástol krivý stĺpček sivého popola. Prisunul k nej svoj pohár a poprosil:

— Urobte mi ešte jeden, milá priateľka ... A namiešajte aj sebe. Vypijeme si.

Popol z cigarety spadol, pohľadala očami, kam by dala ohorok, a hodila ho do drezu.

— Len nechápem začo? — povedala. — Čo také sme vykonali? Nie sme predsa najhorší v tomto meste ...

Noonan čakal, že sa rozplače, ale neplakala. Otvorila chladničku, vybrala vodku a paradajkovú šťavu a vzala z poličky druhý pohár.

— Len nestrácajte nádej, — povzbudzoval ju Noonan.

— Na svete nie je nič, čo by sa nedalo napraviť. Jutta, verte mi, mám významné styky a urobím pre vás všetko, čo budem môcť ...

V tej chvíli aj sám veril tomu, čo hovoril, a v duchu už preberal mená, styky, mestá, ba zazdalo sa mu, že o podobných prípadoch čosi kdesi počul a všetko sa dobre skončilo, len si musí spomenúť, kde to bolo a ako sa volal lekár... Vtom mu však zišlo na um, čo ho sem doviedlo, pripamätal si pána Lämmchena i dôvod, pre ktorý sa spriatelil s Jutou, a hneď zahnal všetky predošlé myšlienky, uvoľnil sa, sadol si pohodlnejšie a čakal, kým mu Jutta podá nápoj.

Z predizby doľahli šuchtavé kroky, klopkanie a Sup Burbridge fufnavým, v tejto chvíli zvlášť odporným hlasom povedal: — Hej, Ryšavec! Tuším ti ktosi prišiel za ženou, vidím klobúk... Ja na tvojom mieste by som to tak nenechal... — Dávaj si pozor na protézy, Sup! — odvrkol Redrick. — Zahryzni si do jazyka. Hentam sú dvere, nezabudni odísť, musím sa navečerať. — Burbridge nato: — Och, bože, človek už ani nesmie zažartovať. — A Redrick: — My dvaja sme už dožartovali. Ber sa, ber, nezdržuj!

Šťukol zámok, hlasy doliehali tichšie, zrejme obaja vyšli na schodište. Na Burbridgeove polohlasné slová Redrick odpovedal: — My dvaja sme už skončili. — Znova sa ozvalo Burbridgeovo hundranie a Redrickov ostrý hlas:

— Povedal som, koniec! — Buchli dvere, v predizbe zazneli rýchle kroky a na kuchynskom prahu sa zjavil Redrick. Noonan mu vstal v ústrety, mocne a úprimne si stisli ruky.

— Vedel som, že si to ty, — povedal Redrick a obzeral si Noonana bystrými zelenkastými očami. — Uch, či si pribral, tučniak! Ustavične sa vypásaš v baroch, aha, akú máš podhrdlinu! Ale ako vidím, vy sa tu nenudíte. Jutta, starká moja, urob aj mne koktail, nech vás dohoním...

— Veď sme ani nezačali, — povedal Noonan. — Ešte sa len chystáme. Kto by tebe mohol ujst'!

Redrick sa prenikavo zasmial, drgol Noonana päšťou do pleca.

— Uvidíme, kto koho dohoní, ba i predbehne. Dva roky som sa postil, braček, cisternu by som musel vypit', aby som ťa dohonil... Poďme do obývačky, čo sedíme tu v kuchyni. Jutta, prines večeru ...

Otvoril chladničku, a keď sa vystrel, v každej ruke držal po dve fľašky s rozličnými nálepkami.

— Zahýrime si! — vyhlásil. — Na počesť najlepšieho priateľa Richarda Noonana, ktorý neopúšťa svojich druhov v nešťastí. Aj keď z toho nemá nijaký osoh. Ech, škoda, že tu nie je Gootalin.

— Veď mu zavolaj, — navrhol Noonan.

Redrick pokrútil jasnoryšavou hlavou.

— Ta, kde by som mu teraz musel zavolať, telefón ešte nezaviedli. Tak poďme ...

Prvý vošiel do obývačky a prudko postavil fľaše na stôl.

— Vyhodíme si z kopýtka, tatko, — povedal starcovi, ktorý tam nehybne sedel. — Toto je náš priateľ Richard Noonan. Dick, toto je môj tatko, Schuchardt starší...

Noonan sa zatváril, akoby všetko bolo v najlepšom poriadku, rozťahal ústa od ucha k uchu, zakýval rukou a zvolal:

— Veľmi ma teší, pán Schuchardt. Ako sa máte? My sa predsa poznáme, Red, — povedal Schuchardtovi mladšiemu, ktorý sa hrabal v bare. — Už sme sa videli, pravda, letmo...

— Sadni si, — ponúkol ho Redrick a ukázal na stoličku oproti starcovi. — Hovor s ním hlasnejšie, veľmi slabo počuje.

Rozostavil poháre, rýchlo otvoril fľašky a požiadal

Noonana:

— Nalievaj. Tatkovu trošku, iba na dno ...

Noonan pomaly nalieval. Starec sedel v tej istej polohe, hľadel na múr a vôbec nereagoval, keď mu prisunul pohár. Ale Noonan si už zvykal na novú situáciu. Bola to hra, strašná, žalostná hra, ktorú Redrick hral, a on sa do nej zapojil, tak ako sa celý život zapájal do cudzích hier, strašných, žalostných, hanebných, absurdných i oveľa nebezpečnejších ako táto.

Redrick zdvihol pohár a povedal:

— Tak čo, ideme na to?

Noonan pozrel na starca, no Redrick netrpezlivo štrngol svojím pohárom o Noonanov a povedal:

— Poďme, poďme, oňho sa netráp, on nás dohoní.

Noonan prikývol a vypili si. Redrick si oddrhol a blýskajúc očami, rozhovoril sa vzrušeným, trochu neprirodzeným tónom:

— Koniec, kamarát! Väzenie ma už neuvidí. Keby si vedel, braček, ako mi je doma dobre! Peniaze mám, vyhlíadol som si pekný domec aj so záhradkou, takou ako má Sup... Vieš, chcel som sa odsťahovať, už vo väzení som sa rozhodol. Reku — prečo vlastne trčím v tomto odpornom mestečku? Vrátil som sa a tu ho máš, zakázali mi opustiť Marmont. Čo sme sa za tie dva roky nakazili morom?

Redrick hovoril a hovoril. Noonan prikyvoval, popíjal whisky, zavše dačo poznamenal, solidárne zanádal, položil rečnícku otázku, povypytoval sa na dom, aký je, kde, koľko stojí. Začali sa s Redrickom škriepiť, Noonan dokazoval, že dom je drahý a na zlom mieste, vybral zápisník, listoval v ňom a uvádzal adresy opustených domov, ktoré sa dajú kúpiť za bagatel', s opravou to vyjde celkom lacno, ale musí si najprv podať žiadosť o vysťahovanie z mesta, ktorú mu vrchnosť, pravdaže, zamietne, a on požiada o odškodné.

— Ako vidím, už sa zaoberáš aj nehnuteľnosťami, — poznamenal Redrick.

— Kadečím sa zaoberám, zo všetkého po troche, — priznal sa Noonan a žmurkol.

— Viem, viem, dost som toho počul o твоjich aférach.

Noonan naňho vypleštil oči, pritisol si prst na pery a kývol ku kuchyni.

— No dobre, dobre, aj tak o tom všetci vedia, — povedal Redrick. — Peniaze nesmrdia. Už to viem aj ja... Ale že si si vybral za správcu akurát Kostnáča! Keď som to počul, šiel som sa popukať od smiechu. Pustiť si capa do záhrady! Je to blázon, poznám ho od detstva.

Vtom stariec pomaly, meravo ako veľká bábika zdvihol ruku, ktorú mal položenú na kolene, a položil ju na stôl vedľa svojho pohára. Ruka klopla, bola tmavá, sinavá a so skrivenými prstami: pripomínala slepačiu nohu. Redrick zmlkol, pozrel na starca a tvár sa mu zachvela. Noonan si prekvapene všimol, že sa mu na rapavom krutom obličaji zračila celkom úprimná, nefalšovaná láska a nežnosť.

— Napite sa, tatko, — prívetivo sa mu prihovoral Redrick. — Napite sa na zdravie, trochu môžete. Nič to, — polohlasne povedal Noonanovi a sprisahanecky žmurkol. — Buď pokojný, ten pohárik dočiahne ...

Noonan si spomenul, čo sa tu odohrávalo, keď prišli po tohto nevožtíka. Dohrnuli sa sem dvaja mladí, mocní, vyšportovaní Boydovi laboranti, okrem toho prišiel lekár z mestskej nemocnice a s ním dvaja ošetrovatelia, drsní, mohutní chlapi, navyknutí nosiť nosidlá a krotiť zúrivcov. Neskôr jeden z laborantov rozprával, ako „ten ryšavý“ spočiatku nevedel, o čo ide, vpustil ich do bytu a dovolil, aby otca prezreli, lebo sa nazdával, že ho vezmú do nemocnice na profylaxiu. Zrejme by ho boli aj odviezli, ale nemotorní ošetrovatelia, ktorí počas prehliadky trčali v predizbe a zízali na Jutu, ako umýva v kuchyni riad, schytili starca a vliekli ho preč ako kus dreva, dokonca im spadol na dlážku. Redrick sa nazlostil, a keď mu nemohlo lekár začal obšírne vysvetľovať čo, kam a načo, počúval ho minútu či dve a z ničoho nič, bez výstrahy, vybuchol ako vodíková bomba. Laborant, ktorý to všetko rozprával, sa ani nepamätá, ako sa ocitol na ulici. Ryšavý čert vykázal z bytu všetkých piatich, pričom ani jeden neodišiel na vlastných nohách. Podľa laborantových slov zaradom vyleteli z brány ako delové gule. Dvaja ostali ležať na chodníku a ďalších troch Redrick hnal cez štyri bloky, potom sa vrátil k ústavnému autu a vybil na ňom všetky sklá. Vodič tam už nebol, ufujazdil po ulici opačným smerom...

— Nedávno mi v jednom bare ponúkli nový koktail, — hovoril Redrick, nalievajúc whisky. — Volá sa „bosorkina huspenina“, keď sa najeme, urobím ti to. Je to, bráček, taký nápoj, že dať si ho na lačný žalúdok je životu nebezpečné: už po prvom pohári ti stúpnu ruky i nohy ... Kamarát, či chceš, alebo nie, dnes ťa opijem. Obaja sa opijeme. Zaspomíname si na staré dobré časy, na Boržč ... Chudák Ernie doteraz sedí, vieš o tom? — Vypil, otreľ si ústa chrptom dlane a nedbanlivo sa spýtal: — A čo je nové v ústave? Ešte nezačali skúmať „bosorkinu huspeninu“? Veď vieš, trochu som zaostal za vedeckým pokrokom.

Noonan sa hneď domyslel, prečo Redrick zavádza reč na túto tému. Spľasol rukami a zvolal:

— Tak ty o ničom nevieš, kamarát? Poviem ti, čo sa s tou „huspeninou“ stalo. Počul si o Carriganskom laboratóriu? Existuje akýsi súkromný obchod a ľudia z tohto laboratória zohnali trochu „huspeniny“ ...

Rozprával o katastrofe, čo sa tam odohrala, o tom, že vôbec neprišli na to, odkiaľ sa „huspenina“ vzala, nevedeli to zistiť. Redrick sa tváril roztržito, tľoskal jazy-

kom, pokyvoval hlavou, napokon znova ponalieval whisky do pohárov a rázne vyhlásil:

— Tak im treba, lotrom, bodaj zdochli!

Vypili si, Redrick pozrel na tatka, tvár sa mu znova zachvela, vystrel ruku a potisol mu pohár bližšie k skrievným prstom. Prsty sa odrazu roztiahli a oblapili zo spodu pohár.

— Takto je to predsa rýchlejšie, - poznamenal Redrick. — Juta! — zavolať. — Ešte dlho nás budeš moriť hladom? To sa kvôli tebe namáha, — vysvetľoval Redrick. — Určite pripravuje tvoj obľúbený šalát s mäkkými, videl som, dávno ich odkladá pre teba. A ináč ako to vyzerá v ústave? Vynašli ste niečo nové? Vraj tam teraz plnou parou pracujú automaty, ale málo vyprodukujú... Noonan zdĺhavo rozprával o situácii v ústave, keď vtom pri stole vedľa starca nečujne zastala Opička, položila si na stôl chlpaté ruky a celkom detským pohybom sa pritúlila k nebožtíkovi, sklonila si mu hlavu na plece. Noonan si pri pohľade na tie dva obludné výtvary Pásma pomyslel: Kristepane, čo ešte? Čo ešte treba urobiť, aby to na ľudstvo napokon zapôsobilo? Azda toto tu nestačí...? Vedel, že toto nestačí. Vedel, že celé miliardy ľudí nič nevedia a nechcú vedieť, a keď sa aj čosi také dozvedia, na desať minút ich to vydesí, a potom sa všetko znova vráti do starých koľají. Ožeriem sa, pomyslel si rozzúrene.

— Čo na nich tak zízáš? — potichu sa spýtal Redrick.

— Neboj sa, to jej neuškodí. Naopak, vraj z nich vyžaruje zdravie.

— Hej, počul som! — prisvedčil Noonan a na dúšok vyprázdnil pohár.

Vošla Juta, prikázala Redrickovi rozložiť taniere a postavila na stôl veľkú striebornú misu s Noonanovým obľúbeným šalátom. Vtom starec, akoby ho ktosi konečne potiahol za povrázky, jediným pohybom zdvihol pohár k otvoreným ústam.

— Tak, panstvo, — nadšene zvolal Redrick, — a teraz sa fantasticky zabavíme!

4. Redrick Schuchardt, 31-ročný

Za noc dolina vychladla a na úsvite bolo celkom zima. Šli po násype, stúpali na zhnité podvaly medzi hrdzavými koľajnicami a Redrick hľadel, ako sa Arthurovi Burbridgeovi na koženej bunde ligocú kvapky zrazenej hmly. Chlapec kráčal pružne, veselo, akoby nemal za sebou vysilujúcu noc, nervové vypätie, od ktorého sa mu dosiaľ chvela každá žilka, dve strašné hodiny na mokrom holom kopci, ktoré prežili v trýznivých driemotách, chrptami pritísnutí jeden k druhému, aby im bolo teplejšie, a čakali, kým prúd „zelienky“ obide kopec a zmizne v úžľabine.

Po oboch stranách násypu ležala hustá hmla, jej veľké sivé pásy sa kde-tu vyplazili až na koľajnice a obaja kráčali po kolená ponorení vo vlniacom sa hustom opare. Bolo cítiť mokrú hrdzu, z močariska vpravo od násypu páchlo stuchlinou. V hmle nevideli nič, no Redrick vedel, že po oboch stranách sa rozprestiera kopcovitá rovina s kamennými sutinami a za ňou sa týčia vrchy. Vedel, že keď vyjde slnko a hmla sadne a zmení sa na rosu, naľavo uvidí vrak havarovaného vrtuľníka a vpredu súpravu vagónikov a až potom pôjde do tuhého.

Idúcky si vsunul dľaň pod plecniak a nadvihol ho vyššie, lebo okraj héliovej bomby ho rezal do chrbtu. Či je

fažké to hebedo! Ako sa s ním bude plaziť? Čaká ho prinajmenšom pol druha kilometra. Nefňukaj, stalker, vedel si, do čoho ideš. Na konci cesty ťa čaká päťsto tisícoviek, kvôli nim sa oplatí zapotiť. Päťstotísíc je naozaj lákavý kúsok. Fígu borovú im to dám pod päťstotísíc. A fígu borovú dám Supovi z toho viac ako tridsať. A jeho sopliakovi... tomu nič. Ak starý gauner aspoň spolovice hovoril pravdu, potom sopliak nedostane nič ... Redrick prižmúrenými očami pozoroval, ako mládenec pred ním ľahko kráča, ako preskakuje dva podvaly naraz. Mal široké plecia a úzke boky, dlhé čierne vlasy, také ako má aj jeho sestra, mu nadskakovali do taktu s krokmi. Sám sa mi ponúkol, namrzene si pomyslel Redrick. Ale prečo sa tak vytrvalo ponúkal? Až sa celý triasol, slzy mal v očiach. Vraj: „Vezmite ma, pán Schuchardt! Už ma volali rozliční ľudia, ale ja chcem ísť do Pásma jedine s vami, tí ostatní nestoja ani za fajku dymu. Otec ... lenže on teraz nemôže.“ Redrick sa nasilu odpútal od týchto spomienok, protivili sa mu, radšej sa v myšlienkach zameral na Arthurovu sestru. Človeku nad ňou rozum ostáva stáť: Taká krásavica, hocktorý muž by ju celý život nosil na rukách! V skutočnosti to však nie je žena, ale akási prázdna nádoba, neživá bábika, iba klam a mam. Ako tie gombíky na maminej blúzke. Ak sa dobre pamätá, boli jantárové, polopriehľadné, zlatisté, vyzerali sladučké, že sa mu priam žiadalo vložiť si ich do úst a cmúľať. Brával ich do úst a cmúľal, ale zakaždým sa veľmi sklamal. No len čo ich znova uvidel, zabudol na sklamanie, vlastne nezabudol, jednoducho odmietol uveriť vlastnej pamäti.

Alebo žeby ho fotrik za mnou poslal? špekuloval Redrick. Aha, akú búchačku má v zadnom vrecku ... Ale nie, sotva. Sup ma pozná, dobre vie, že so mnou nie sú žarty, tobôž nie v Pásme. Fakt, to je nezmysel. Arthur predsa nie je prvý, čo ma prosil, slzy prelieval, podaktorí si aj kláklí predo mňa... Ale prvý raz si všetci berú búchačky. Prvý i posledný. Posledný? Áno, mládenec, posledný. Už je to tak, Sup. Veru, foter, keby si sa dozvedel, čo Arthur zamýšľa, však by si poriadne zmastil barlami svojho synčeka, čo si si ho v Pásme vymodlil... Vtom Redricka čosi znepokojilo: vpredu niečo je, už neďaleko, takých tridsať-štyridsať metrov.

— Stoj! — prikázal Arthurovi.

Mládenec poslušne znehybnel na mieste. Reagoval naozaj vzorne: zmeravel s nadvihnutou nohou a až potom ju pomaly, opatrne položil na zem. Redrick zastal vedľa neho. Koľajnice tu klesali dolu a mizli v nepriehľadnej hmle. A tam čosi bolo, čosi veľké a nehybné, ale neškodné. Redrick opatrne vtiahol vzduch nosnými dierkami. Áno, je to neškodné.

— Poďme, — povedal potichu, počkal, kým vykročí Arthur, a pohol sa za ním. Kútikom oka videl mládenecovu tvár, jeho pekne formovaný profil, čistú pokožku na líci, energicky zovreté ústa pod tenkými ťubíkmi. Pohrúžili sa do hmly po pás, ba až po krk, ale už o niekoľko sekúnd videli pred sebou šikmú tmavú siluetu vagónika.

— Sme tu, — povedal Redrick a začal si skladať plecniak. — Sadni si, oddýchneme si.

Arthur mu pomohol zložiť plecniak. Sadli si vedľa seba na hrdzavú koľajnicu, Redrick odopol pätku na vrecku, vybral balíček s jedlom a termosku s kávou, a kým Arthur rozbaľoval jedlo a robil na plecniaku obložené chlebičky, vytiahol zo záhrenia poľnú fľašu, odkrútil vrchnáčik

a privierajúc oči, pomaly si odpil niekoľko dúškov. Utrel dlaňou hrdlo fľaše a ponúkol Arthurovi:

— Dáš si? Na odvahu ...

Arthur urazene pokrútil hlavou.

— Na odvahu nepotrebujem, pán Schuchardt. Ak dovolíte, radšej si vypijem kávy. Je tu veľmi vlhko, však?

— Vlhko, — prisvedčil Redrick. Schoval fľašu, vzal si obložený chlebík a pustil sa doň. — Až sa hmla rozplynie, naokolo uvidíš samé močariská. Kedysi sa na týchto miestach rojili mračná komárov.

Nalial si kávy. Bola horúca, tuhá a sladká, teraz mu chutila väčšmi ako alkohol. Voňala domovom. Jutou. Jutou v župane, ešte rozospatou a s odtlačkom vankúša na líci. Načo som sa vôbec púšťal do tejto akcie, pomyslel si. Päťstotisíc... Na kiego čerta mi bude tých päťstotisíc! Hádám si za ne kúpim bar? Peniaze sú na to, aby človek na ne nemusel myslieť, ako správne povedal Dick. Ale ja ich v poslednom čase mám dosť, nemusím na ne myslieť. Teda na kiego paroma sú mi ďalšie? Dom mám, aj záhradu, v Marmonte bez práce nikto neostane... Zase ma Sup dostal, kam chcel. Ako dajakého holobriadka.

— Pán Schuchardt, — odrazu prehovoril Arthur, ale nepozrel naňho. — Naozaj veríte, že tá vec nám splní želanie?

— Nezmysel! — roztržito zašomral Redrick, no vzápäti znehybnel s pohárikom zdvihnutým k ústam. — A ty odkiaľ vieš, po čo ideme?

Arthur sa rozpačite zasmial, hrabol si rukou do čiernych vlasov, pomykal si ich a priznal sa:

— Dovtipil som sa. Už ani neviem, čo ma priviedlo na túto myšlienku... Kedysi otec ustavične hovoril o zlatej guli, no potom odrazu prestal a namiesto toho často chodieval k vám, pritom dobre viem, že vy dvaja nie ste priatelia, darmo to otec tvrdí. Okrem toho v poslednom čase bol akýsi čudný... — Arthur sa znova zasmial a pokrútil hlavou, Čosi mu zišlo na um. — No a keď ste s ním na pustatine skúšali tú maličkú vzducholod', bol som si už načistom. — Potľapkal dlaňou po plecniaku, kde bol uložený pevne zvinutý balón. — Priznám sa, špehoval som vás vtedy, a keď som videl, ako ste vrece s kameňmi pripevnili na balón a zdvihli ho, už mi bolo všetko jasné. Ako viem, v Pásme už neostalo nič ťažké, iba zlatá guľa. — Odhryzol si z chlebíka a s plnými ústami zamyslene dodal: — Ale ako ju pripevníte, iste je hladká ...

Redrick ho pozoroval ponad pohárik. Akí rozdielni sú tí dvaja — otec a syn! Nemali nič spoločné. Tvár, hlas ani dušu. Sup má hlas zachrípnutý, akýsi podlý, podlizavý, o tejto akcii vedel rozprávať tak, že ho nemohol nepočúvať. „Ryšavec," hovoril a nahýnal sa k nemu ponad stôl, „už sme ostali iba my dvaja, máme dve nohy na dvoch ľuďoch a obe sú tvoje... Tak kto iný, ak nie ty? To je azda najcennejšia vec v Pásme. Komu sa to má dostať do rúk? Hádám len nie tým fičúrom s ich robotmi? Ja som ju predsa našiel, ja! Koľko našich cestou ta zgeblo! No ja som ju našiel. Pre seba som ju strážil a nikomu by som ju neprepustil, ale sám vidíš, už na to nestačím. Nedám ju nikomu, iba tebe. Koľko všelijakých holobriadkov som drezíroval, celú školu som pre nich otvoril, ale nevedia to, už to nie je tá fajta... Tak ty mi neveríš. Nemusíš. Peniaze budú tvoje. Dáš mi, koľko sám budeš chcieť, viem, že ma neukrátiš... A ja znova budem mať nohy. Získam nazad nohy, chápeš? Pásma mi vzalo nohy,

tak mi ich azda aj vráti, nie?"

— Čože? — strhol sa Redrick.

— Spýtal som sa, či si môžem zapáliť, pán Schuchardt.

— Áno, — privolil Redrick. — Len fajč... Aj ja si zapálím.

Na dúšok dopil zvyšok kávy, vybral cigaretu a mäkušiac ju, hľadel do rednúcej hmly. Blázon! pomyslel si. Ved' je to blázon. Nohy takému lotrovi!

Po rozhovoroch so Supom vždy mával akýsi čudný pocit, sám nevedel, čo to bolo. A ten pocit ani po čase nezmlzol, naopak, ustavične bol silnejší. Nevedel, čo to je, ale znepokojovalo ho to: Akoby sa od Supa nakazil, nie nejakou ohavnosťou, naopak, skôr silou. Nie, to nebola sila. A čo teda? Dajme tomu, že by som nebol šiel. Už som sa celkom vychystal, zabalil si plecniak, a vtom mi do toho čosi prišlo. Chytili ma, napríklad. Bolo by to zle? Pravdaže. Ale prečo? Lebo som takto prišiel o peniaze? Nie, nie, tu nejde o peniaze... Alebo preto, lebo sa ten poklad dostane do rúk nejakým gaunerom, Chrchliakom a Kostlivcom? To už skôr, to by ma naozaj škrelo. A vlastne prečo? Nakoniec aj tak všetko dostanú oni...

— Br-r-r... — Arthur sa striasol. — Oziaba až na kosť.

Pán Schuchardt, nedali by ste mi za hlt?

Redrick bez slova vytiahol fľašu a podal mu ju. Ved' som ani nepristal hneď, rozmýšľal ďalej. Dvadsať ráz som Supa poslal kamsi, ale na dvadsiaty prvý raz som predsa súhlasil. Už som mu nevládal vzdorovať. Náš posledný rozhovor bol stručný a veľmi vecný: „Zdravím ťa, Ryšavec. Priniesol som tú mapu. Čo keby si si ju predsa pozrel?" A ja namiesto do mapy som mu pozrel do očí

— má ich ako dva vrede, žlté s čiernou bodkou, a povedal som: „Daj." To bolo všetko. Pamätám sa, bol som vtedy opitý, celý týždeň som chľastal, cítil som sa odporne ... Ale, dopekla, čo už teraz na tom záleží! Šiel som a basta. Čo sa v tom toľko hrabem. Žeby som sa bál...?

Strhol sa: Z hmly odrazu doľahol ťahavý clivý škripot.

Redrick vyskočil ako podstrelený, vzápätí vyskočil aj Arthur. Ale už znova zavládlo ticho, iba drobný štrk suchotal, ako im padal spod nôh dolu násypom.

— To iste hornina sadla, — neisto, s námahou šepkal Arthur. — Tie vagóniky s horninou... tu stoja už dávno...

Redrick hľadel rovno pred seba a nič nevnímal: vybavila sa mu istá spomienka. Bolo to v noci. Zobudil sa na podobný clivý, ťahavý zvuk, doznievajúci ako vo sne. Ibaže to nebol sen, to Opička sedela na svojej posteli pri obluku a kričala a z druhého konca domu jej odpovedal tatko, rovnako ťahavo a škreklavo, a ešte aj akosi chrčivo. Takto volali na seba dlho, veľmi dlho. Aj Jutta sa zobudila a chytila Redricka za ruku. Pocítil, ako sa jej plece pokrylo potom. Ležali a počúvali, a keď Opička konečne stíchla a ľahla si, Redrick trochu počkal, potom vstal, zišiel do kuchyne a dychtivo vypil pol fľaše koňaku. Od tej noci začal piť...

— Hornina... — hovoril Arthur. — Viete, časom sadá, od vlhka i z rozličných iných dôvodov ...

Redrick mu pozrel na poblednutú tvár a znova si sadol. Cigaretu mu vypadla z prstov, zapálil si novú. Arthur ešte chvíľku stál, opatrne sa obzeral, potom si aj on sadol a ticho povedal:

— Hovorí sa, že tu v Pásme niekto žije, nejakí ľudia.

Nie inoplanetáncia. Vraj ich tu zastihla Návšteva a oni mutovali, prispôbobili sa novým podmienkam. Počuli ste o tom, pán Schuchardt?

— Áno, — prisvedčil Redrick. — Ibaže nežijú tu, ale vo vrchoch, na severozápade. Akísi pastieri... Tak tým ma Sup nakazil! pomyslel si. Svojou bláznivou vierou. Preto som sem šiel, to ma sem dohnalo... Naplňal ho akýsi zvláštny, celkom nový pocit. Vlastne to vôbec nebol nový pocit, už dávno sa mu tajil kdesi v hĺbke duše, ale až dnes si ho jasne uvedomil, a tým sa všetko dostávalo do svojich koľají. To, čo predtým pokladal za hlúposť, za šialené blúznenie senilného starca, sa preňho zmenilo na jedinú nádej, na jediný zmysel života. Až teraz pochopil, že jediné, čo mu ešte na tomto svete ostalo a kvôli čomu žil v posledných mesiacoch, bola nádej na zázrak. On hlupák, chumaj, zaháňal túto nádej, dupal po nej, posmieval sa jej, utápal ju v alkohole. Bol navyknutý po celý život už od detstva spoliehať sa iba na seba a odjakživa sa táto viera vo vlastné sily uňho prejavovala v množstve peňazí, ktoré sa mu podarilo urvať, vydrapiť, vychmatnúť z ľahostajného chaosu, čo ho obklopoval. Tak to bolo vždy a tak by to bolo aj naďalej, keby sa nebol ocitol celkom na dne priepasti, odkiaľ ho už nevyslobodia nijaké peniaze a kde spoliehať sa iba na seba už nemá nijaký zmysel. Odrazu ho naplnila nádej, vlastne to nebola iba nádej, ale viera v zázrak, a len sa čudoval, ako mohol doteraz žiť v tej nekonečnej, beznádejnej tme ... Zasmial sa a štychol Arthura do pleca: — Tak čo, stalker? Naskakuje ti husia koža? Máš strach? Zvykaj si, braček, nehanbi sa. To je Pásmo. Arthur naňho prekvapene pozrel, váhavo sa usmial. Redrick skrčil premastený papier od chlebičkov, hodil ho pod vagónik, ľahol si na plecniak a podoprel sa lakťom.

— Dajme tomu, — povedal, — že tá zlatá guľa naozaj môže ... Čo by si si želal?

— Teda predsa tomu veríte? — spýtal sa Arthur.

— Na tom nezáleží, či verím, alebo nie. Odpovedz mi na otázku.

Naozaj ho zaujímalo, čo by mohol chcieť od zlatej gule tento mládenček, ešte holobriadok, včerajší študent. Vesele, zvedavo pozoroval, ako sa Arthur mračí, dotýka sa fúzikov, pozrie naňho a vzápätí odvráti pohľad.

— Prirodzene, otcovi nohy... — prehovoril Arthur napokon. — Aby doma bolo všetko v poriadku ...

— Klameš, — dobrácky povedal Redrick. — Pamätaj si, chlapče: zlatá guľa splní iba životne dôležité želanie, také, že ak sa nesplní, človeku už niet nijakej pomoci.

Arthur Burbridge sa zapálil, znova pozrel na Redricka a sklopil zrak. Bol taký zmätený, až mu slzy vyhrkli.

Redrick sa uškrnul.

— Už mi to je jasné, — povedal takmer vľúdne. — No dobre, to nie je moja vec, nechaj si to pre seba... — Vtom si spomenul na pištoľ. Musí to vybaviť hneď. — Čo to máš v zadnom vrecku? — spýtal sa nedbanlivo.

— Pištoľ, — zašomral Arthur a zahryzol si do pery.

— Načo ti je?

— Na strieľanie, — vyzývavo odpovedal Arthur.

— Tak dost! — prísne ho zahriakol Redrick a sadol si rovno. — Daj ju sem. V Pásme niet na koho strieľať.

Daj!

Arthur chcel čosi povedať, no ovládol sa, vopchal ruku do zadného vrečka, vytiahol vojenský revolver a držiak ho za hlaveň, podal ho Redrickovi. Redrick vzal revolver za vrúbkovanú rukoväť, nadhodil ho, šikovne zachytil a spýtal sa:

— Máš vreckovku? Daj mi, zabalím ho ...

Vzal od Arthura čistú, kolínskou voňajúcu vreckovku, zabalil revolver a položil na podval.

— Nech si tu zatiaľ poleží, — vysvetlil. — Ak dá boh a vrátíme sa sem, vezmeme ho. Možno sa nám zíde neskôr, keď sa budeme musieť brániť pred hliadkami... Hoci strieľať na hliadky, braček, to je ... to by som ti neradil...

Arthur pokrútil hlavou.

— Ale ja som si ju nevzal preto, — povedal mrzuto.

— Je v nej iba jeden náboj. Keby sa mi stalo to čo otcovi, tak by som ...

— Ach tá-á-ák! — zatiahol Redrick a uprene sa naňho zadíval. — Preto sa ty netráp. Keby dačo, určite ťa vynesiem ... Pozri, rozvidnelo sa.

Hmla sa rýchlo rozplývala, z násypu sa už celkom strátila, dole pod násypom a v diaľke sadala a vynárali sa z nej okrúhle, kroviskami porastené vrcholky kopcov. Medzi kopcami kde-tu už bolo vidieť strakatý povrch stuchnutého močariska, pokrytý riedkou, chatrnou vrbinou. A za kopcami, na obzore zažiarili jasnožlté vrcholky hôr, obloha nad nimi bola jasná a belasá. Arthur sa obzrel ponad plece a nadšene vykrikol... Aj Redrick sa obzrel. Na východe vyzerali vrchy čierne, no nad nimi žiarila a trblietala sa známa smaragdová žiara — zelené zore Pásma. Redrick si rozopol opasok a pripomenul aj Arthurovi:

— Nechceš si odľahčiť? Pamätaj, že potom nebude kde ani kedy ...

Zašiel za vagónik, čupol si na násyp a odľahčujúci pozoroval, ako rýchlo mizne zelená žiara prekrývaná ružovou farbou a spoza horského chrbta vystupuje oranžový disk slnka. V tej chvíli sa od kopcov rozprestrelí fialkaste tieň, okolie nadobudlo ostré, výrazné obrysy a všetko bolo vidieť ako na dlani. Redrick takých dvesto metrov pred sebou uvidel vrtuľník. Zrejme spadol presne do stredu „komárej lysiny“, trup sa rozpláštil ako palacinka, len chvost ostal celý, bol trochu zohnutý a ako čierny hák trčal nad štrbinou medzi kopcami; zachovala sa i stabilizujúca vrtuľa, zavše sa v jemnom vetríku zakrútila a zaškrípala. Zrejme to bola veľmi silná „lysina“, keďže nevypukol ani požiar a na rozplásnutom plechu jasne vynikal červeno-belasý znak kráľovských vojenských leteckých síl, ktorý Redrick roky nevidel, už aj pozabudol, ako vyzerá.

Keď si Redrick odbavil potrebu, vrátil sa k plecniaku, vybral mapu a rozložil ju na spečenej hornine vo vagóniku. Kameňolom odtiaľ nebolo vidieť, zakrýval ho kopec s očerňtým, obhoreným stromom na vrcholku. Museli ho obísť sprava, dolinou medzi ním a susedným kopcom, ktorý sa už tiež vynoril z hmly; bol holý a celý pokrytý hnedou kamennou sutinou.

Všetky orientačné body súhlasili, ale Redrick nebol spokojný. Dlhoročný inštinkt stalkera kategoricky odmietal absurdnú, neprirodzenú myšlienku prechádzať po medzi tesne susediace vyvýšeniny. Napokon, až tam sa uvidí čo a ako, tam bude múdrejší. Cesta do doliny viedla cez močarisko, po otvorenom rovnom priestranstve, ktoré sa odtiaľto zdalo bezpečné, ale keď sa Redrick lepšie prizrel, medzi suchými hrbolcami rozoznal akúsi tmavosivú škvrnu. Pozrel na mapu. Bol tam nakreslený krížik a kostrbatými písmenami napísané: Lišiak. Červeno vybodkovaná cesta viedla trochu vpravo od krížika. Prezývka bola Redrickovi povedomá, ale kto bol ten Lišiak, ako vyzeral a kedy žil, na to si už nespomenul. No ktovie

prečo v duchu sa mu vynorila zadymená sála v Boržči, zúrivé opité chriapy, velikánske červené laby zvierajúce pohár, hromový rehot, otvorené papule so žltými zubiskami — fantastický húf titanov a gigantov, ktorý sa, zhromaždil pri napájadle. Táto prvá návšteva v Boržči patrila k jeho najjasnejším spomienkam z detstva. Čo to tam vtedy priniesol? Tuším pustulku. Vpadol do krčmy rovno z Pásma, mokrý, hladný, ohúrený, s vrecom na pleci, šmaril ho na pult pred Ernesta, obzeral sa a zlostne ceril zuby, čakal, kým doznie dunivá salva posmeškov. Ernest, vtedy ešte mladý, vždy s motýlikom pod krkom, mu odrátal zelené, už nevie koľko... Nie, vtedy to ešte neboli zelené, ale štvorcové, kráľovské bankovky s akou-si prísnu krásotinkou v plášti a s vencom na hlave... Vzal peniaze, vopchal ich do vrecka a z ničoho nič schmatol z pultu ťažký pivový pohár a z celej sily ho šmaril do najbližšej rozrehotanej papule... Redrick sa uškrnul: Žeby tá papuľa bola akurát Lišiaková?

— A môže sa ísť aj pomedzi kopce, pán Schuchardt?

— polohlasne sa spýtal Arthur. Stál tesne pri ňom a aj on si prezeral mapu.

— To uvidíme na mieste, — zašomral Redrick.

Na mape boli ďalšie dva krížiky — jeden na úbočí kopca so stromom, druhý na kopci pokrytom kamennou sutinou: Pudel a Okuliarnik. Cesta viedla dolu pomedzi nich.

— To uvidíme na mieste, — zopakoval Redrick, poskladal mapu a vložil ju do vrecka.

Pozrel na Arthura a prikázal:

— Vylož mi plecniak na chrbát... Pôjdeme ako doteraz, — hovoril, kým si nadhadzoval plecniak a upravoval popruhy, aby ho nerezali. — Ty pôjdeš vpredu, chcem ťa mať na očiach. Neobzeraj sa a poriadne naťahuj uši. Môj rozkaz je zákon, jasné? Pamätaj, budeme sa musieť veľa plaziť. Neopováž sa vyhýbať blatu, keď prikážem, bez slova vopcháš papuľu do blata.... A zapni si bundu. Pripravený?

— Pripravený, — prisvedčil Arthur tlmene. Bol poriadne rozčúlený, po rumenci na líkach nezostalo ani stopy.

— Najprv sa musíme dostať hentam. — Redrick rázne ukázal rukou k najbližšiemu kopcu sto krokov od násypu. — Jasné? Pod'me.

Arthur kľčovite vzdychol, prekročil koľajnicu a bokom schádzal z násypu. Štrk sa šuchotavo sypal za ním.

— Opatrnejšie, opatrnejšie, — upozornil Redrick.

Pozorne schádzal za ním a svalmi nôh mechanicky vyvažoval ťažký plecniak. Kútikom oka neprestajne sledoval Arthura. Vedel, že sa mládenec bojí. A právom. Iste niečo tuší. Ak má taký čuch ako foter, musí čosi šípiť... Keby si vedel, Sup, ako sa to zvrtilo. Tentoraz som ťa počúvol. Vraj: Sám tadiaľ neprejdeš, Ryšavec, či chceš, alebo nie, budeš musieť vziať niekoho so sebou. Môžem ti dať niektorého zo svojich odchovancov, takého, čo ho nebude škoda... A prehovoril ma, prvý raz v živote som súhlasil s takým dačím. No nič, azda nám to vyjde, ja nie som Sup. Čo keď sa nám to predsa podarí?

— Stop! — prikázal Arthurovi.

Mládenec zastal po členky v hrdzavej vode, a kým Redrick schádzal, zapadol do bahna až po kolená.

— Vidiš ten kameň pod kopcom? — spýtal sa Redrick.

— Choď rovno k nemu.

Arthur vykročil. Redrick ho pustil desať krokov pred seba a pohlal sa za ním. Bahno pod nohami čvachtalo a smrdelo. Močarisko bolo mŕtve, ani stopy po muške či

žabe, aj vrbina tu vyschla a zhnila. Redrick sa zo zvyku obzeral naokolo, zatiaľ všetko vyzeralo v poriadku. Pomaly sa blížili ku kopcu, ktorý sprvu zakrýval ešte nízke slnko, potom aj celú východnú časť oblohy. Keď došli ku kameňu, Redrick sa obzrel k násypu: bol jasne ožiarенý slnkom, stála na ňom súprava desiatich vagónikov, niektoré sa vykoľajili a ležali na boku a násyp pod nimi bol pokrytý ryšavými flakmi vysypanej horniny. Smerom ku kameňolomu, severne od vagónikov, sa povetrie nad koľajnicami znepokojujúco chvelo a vlnilo a podchvíľou v ňom vzbĺkali a hasli maličké dúhy. Redrick ta pozrel, nasucho si odpľul a odvrátil sa.

— Ideme ďalej, — povedal a Arthur obrátil k nemu napätú tvár. — Vidíš tie handry? Nie tam, hentam, väčšími vpravo ...

— Už vidím, — prisvedčil Arthur.

— Tak to je všetko, čo ostalo po Lišiakovi. Žil dávno. Nepočúvol starších, preto tam teraz leží a má za úlohu ukazovať múdрым ľudom cestu. Odmeraj dva prsty napravo od Lišiaka ... Odmeral si? Zapamätal si si ten bod? Je približne tam, kde je vrbina trochu hustejšia... Tak poďme!

Teraz šli rovnobežne s násypom. S každým krokom mali vody pod nohami menej a onedlho už kráčali po suchých pružných hrbolcoch. Ale podľa mapy je tu všade samý močiar, čudoval sa Redrick v duchu. Je zastaraná, Burbridge v týchto miestach už dávno nebol. A to je chyba. Isteže, po suchom sa nám ľahšie ide, no radšej keby tu bolo močarisko... Ale si vykračuje! (To patrilo Arthurovi.) Ako po Hlavnom prospekte.

Arthur sa už zrejme osmelil a poriadne pridol do kroku. Jednu ruku si vopchal do vrecka a druhou veselo hojdaľ ako na prechádzke. Redrick pošmáľal vo vrečku, vybral si dvadsaťgramovú maticu, zamieril a hodil ju Arthurovi do hlavy. Trafil ho rovno do tyľa. Mládenec zjoľkol, obľapil si hlavu rukami, skrčil sa a zvalil na suchú trávu. Redrick zastal nad ním.

— To sa tu stáva, Archie, — povedal poučne. — Toto nie je bulvár, nevyšiel si si na špacírku.

Arthur pomaly vstal. Tvár mal bielu ako stena.

— Je ti to jasné? — spýtal sa Redrick.

Arthur prehltol a prikývol.

— Vporiadku. A nabudúce dostaneš odo mňa po zuboch. Ak ostaneš nažive. Poďme!

Z tohto chlapca by mohol byť stalker, pomyslel si Redrick. Pravdepodobne by ho volali Krásavec. Krásavec Archie. Už sme mali jedného Krásavca, volali ho Dickson, a teraz ho prezývajú Syseľ. Jediný stalker, ktorý sa dostal do „mlynčeka na mäso" a prežil to. Mal šťastie. On hlupák si doteraz myslí, že ho Burbridge odtiaľ vytiahol. Čerta rohatého! Z „mlynčeka na mäso" ťa už nikto nevytiahne... Z Pásma ho Sup vyniesol, to je fakt. Naozaj vykonal ten hrdinský čin. Veď len by skúsil nechať ho tam! Všetci už mali plné zuby jeho svinstiev a chlapci mu vtedy rovno povedali: Sám sa radšej ani nevracaj! Vtedy dostal Burbridge novú prezývku Sup, dovtedy sme ho volali Štajerák ...

Vtom Redrick pocítil na ľavom líci ľahučký závan vzduchu a hneď, bez rozmýšľania zvolal:

— Stoj!

Vystrel ruku doľava. Tam silnejšie cítil vzdušný prúd. Kdesi medzi nimi a železničným násypom sa rozprestierala „komária lysina" a možno sa ťahala aj po násype, pre nič za nič sa vagóniky nevykoľajili. Arthur stál ako

soľný stĺp, ani sval sa mu nepohol.

— Zaboč väčšmi doprava.

Veru, z neho by nebol zlý stalker ... Čo je, Schuchardt, nebodaj ho ľutuješ? Už len to by chýbalo! A teba niekto niekedy poľutoval? Vlastne áno. Kirill ma ľutoval. Dick Noonan ma ľutuje. Pravda, možno ani neľutuje, skôr ho to ťahá k Jute, no a zároveň ma ľutuje, veď u poriadnych ľudí jedno druhému neprekáža... Ale ja nesmiem nikoho ľutovať. Pre mňa platí buď-alebo ...

Redrick si prvý raz celkom jasne uvedomil: buď Archie, alebo Opička. Tu nemá čo vyberať, všetko je jasné. Pravda, ak je takýto zázrak vôbec možný, zišlo mu na um a on s hrôzou, zúrivo túto myšlienku v sebe potlačil. Prešli popri kôpke sivých handier. Z Lišiaka neostalo nič, len neďaleko vo vyschnutej tráve ležala dlhá, celkom zhrdzavená palica — mínový hľadač. V tom čase ich mnohí používali, spoliehali sa na ne ako na samého pá-naboha, ale potom zahynuli dvaja stalkeri v priebehu niekoľkých dní, hoci mali so sebou mínové hľadače. Usmrtili ich podzemné výboje. Odvtedy sa mínové hľadače do Pásma nenosili... Kto vlastne bol ten Lišiak? Priviedol ho sem Sup, alebo prišiel sám? Prečo ich všetkých tak ťahalo k tomu kameňolomu? A ako to, že ja som o tom nič nepočul...? Doparoma, ale pripeká! A ešte je len ráno. Čo bude neskôr?

Arthur, ktorý šiel asi päť krokov pred ním, zdvihol ruku a utrel si pot z čela. Redrick zaškúľil na slnko. Bolo ešte nízko. A tu si znova uvedomil, že suchá tráva pod nohami už nešuchoce, ale vrzdí ako zemiaková múčka, že už nie je pichľavá a tvrdá, ale mäkká a sypká, rozpadávala sa im pod čizmami ako chuchvalce sadze. Ešte si stihol všimnúť, aké výrazné sú Arthurove stopy, a už sa hodil na zem s výkrikom: — Ľahnúť!

Padol doluznačky do trávy, ktorá sa pod jeho tvárou rozpadla na prach, a od zlosti zaškrípал zubami: Takáto smola! Ležal bez pohybu a ešte vždy dúfal, že sa to preženie pomimo, hoci už vedel — sú v klepci. Páľava bola čoraz silnejšia, doliehala mu na celé telo, celého ho ovíjala ako plachta namočená do vriacej vody, oči mu zalieval pot a Redrick trochu oneskorene zavolať na Arthura: — Nehýb sa! Čakaj! — Aj on čakal.

A prečkal by, všetko by sa bolo šťastlivo skončilo, iba čo by sa poriadne spotili, lež Arthur nevydržal. Buď nerozumel, čo mu Redrick zavolať, alebo sa priveľmi preľakol a možno ho popálilo oveľa sivejšie ako Redricka, tak či onak, neovládol sa a zohnutý, hrdeľne kvíliac, naslepo sa rozbehol nazad, kam ho hnal nerozumný inštinkt, teda práve ta, kam nesmel ísť za nič na svete. Ešteže sa Redrick stačil nadvihnúť a oboma rukami ho chmatnúť za nohu. Arthur sa celým telom zvalil na zem, až sa zdvihol oblak popola, zvrieskol neprirodzene vysokým hlasom, voľnou nohou kopol Redricka do tváre a začal sa zvíjať, šklbať, mykať hlavou. Redrick, ktorý od bolesti už ani poriadne nevnímal, sa hodil naňho a pritiskajúc si popálenú tvár na jeho koženú blúzu, usiloval sa ho oboma rukami vtlačiť, vgniaviť do zeme. Držal ho za vlasy a zúrivo kopal špičkami topánok, udieral mu kolenom po nohách, po chrbte, po zemi. Nejasne počul Arthurove stony a mrmot i vlastný chriplavý rev: — Lež, lež, zabijem ťa! — A zhora sa naňho ustavične valili ďalšie kopy žeravého uhlia, už na ňom horel oblek, koža na nohách a bokoch mu praskala, naskakovali na nej pľuzgiere a pukali. Celom zaborený do sivého popola kŕčovite hrudníkom tlačil dolu hlavu tomu prekliatemu

sopliakovi. Napokon nevydržal a z celého hrdla začal revať...

Nevedel, kedy sa to všetko skončilo. Odrazu si uvedomil, že znova môže dýchať a že dýcha povetrie, a nie horúcu paru, čo mu spaľovala hrdlo. Vedel, že sa musia čo najskôr pratať spod tohto diabolského pekáča, skôr ako na nich znova doľahne. Zliezol z Arthura, ktorý ležal bez pohybu, mocne mu stisol obe nohy pod pazuchu a pomáhajúc si volnou rukou, plazil sa dopredu a upieral pohľad na čiaru, za ktorou sa znova začínala tráva, síce mŕtva, suchá, pichľavá, ale naozajstná tráva, ktorá teraz preňho predstavovala skutočnú oázu života. Medzi zubami mu vržďal popol, popálenú tvár podchvíľou ovanuli zvyšky páľavy, pot sa mu lial rovno do očí, iste mu spálilo obočie i mihalnice.

Ťahal za sebou Arthura, ktorému sa prekliata bunda akoby náročky zachytávala o zem, popálený chrbát horel a plecniak ho pri každom pohybe udieral do spáleného zátylku. V tej bolesti a horúčave Redrickovi zišla na um desivá myšlienka, že stratil smer a už nikdy nedôjde. Od strachu rýchlejšie pohyboval volným laktom a kolenami a cez vyschnuté hrdlo vyrážal najhnusnejšie nadávky, aké mu zišli na um. Vtom si priam s nepričetnou radosťou spomenul, že v záhrení má takmer plnú fľašu, svoju priateľku milovanú, len vydržať, len sa doplaziť. Ešte meter, Red, poďme, Ryšavec, dobre, nože ešte, ešte trochu ... Konečne! Ponoril si tvár a ruky do studenej hrdzavej vody, dlho ležal a s pôžitkom vdychoval hnilobou napáchnutý chladný vánok. Najradšej by si tu takto hovel až do konca života, no premohol sa, zdvihol na kolená, zhodil plecniak a štvornožky sa priplazil k Arthurovi, ktorý nehybne ležal asi tridsať krokov od močiara. Prevrátil chlapca na chrbát: Nuž veru, poriadne ho to doriadilo! Tá jeho chutná papuľka teraz vyzerala ako čierno-sivá maska zo zaschnutej krvi a popola. Redrick s tupým záujmom chvíľu hľadel na pozdĺžne ryhy na Arthurovej tvári — stopy hrboľcov a skál. Potom vstal, chytil Arthura pod pazuchy a vliekol ho k vode. Mládenec chrčal, zavše zastenal. Redrick ho hodil dolu tvárou do najväčšej kaluže, zvalil sa vedľa a znova sa oddával pôžitku z príjemného studeného mokrého dotyku. Arthur zabublal, pohniezdil sa, podoprel sa rukami a zdvihol hlavu. Oči mal neprítomne vypleštené a ústami dychtivo lapal dych, odplŕľoval a kašlal. Potom sa mu v pohľade zjavil rozumný výraz a pozrel na Redricka.

— F-fu-uj! — vyhŕľkol a pokrútil hlavou, až sa rozstrekla špinavá voda. — Čo to bolo, pán Schuchardt?

— To sa nás dotkla smrť, — zamrmľal Redrick a rozkašlal sa.

Ohmatal si tvár. Bolela ho, nos mu opuchol, ale obočie a mihalnice, nech je to hocijako čudné, mal neporušené. Aj pokožku na rukách mal celú, len mu trochu sčervenela. Ohmatal si stehná. Zdá sa, že mu ich nespálilo až do kostí, aj nohavice ostali celé. Mal pocit, ako keby ho obarili vriacou vodou ...

Aj Arthur sa prstami opatrne dotýkal tváre. Teraz, keď mu voda zmyla strašnú masku, vysvitlo, že tvár má takmer v poriadku: Niekoľko škrabancov, odrenina na čele, rozťatá dolná pera, ale vcelku to bolo oveľa lepšie, ako sa dalo čakať.

— Nikdy som o takom dačom nepočul, — povedal Arthur a obzrel sa dozadu.

Aj Redrick sa obzrel. Na sivastej, na popole spálenej trávě ostalo veľa stôp a prekvapilo ho, keď videl, aká

je v skutočnosti krátka tá strašná, nekonečná cesta, ktorou sa plazil, aby ušiel pred smrťou. Od jedného kraja vypálenej plošiny po druhý bolo nanajvýš dvadsať-tridsať metrov, ale on poslepiacky a celý vystrašený sa po nej plazil nezmyselne kľukato ako šváb po žeravej panvici. Aspoň že sa plazil správnym smerom, inakšie sa mohol doplaziť na „komáriu lysinu“ vľavo, ba mohol sa aj vrátiť nazad... Ale nie, to by som nemohol, pomyslel si zlostne. To by urobil dajaký holobriadok, ale ja nie som holobriadok, a keby nie tento chumaj, vôbec nič by sa nebolo stalo, prinajhoršom by mi obarilo stehná... Pozrel na Arthura, ako sa umýva, ako prská a odfŕha, keď sa dotkne boľavých miest. Potom vstal a mraštiac sa, lebo oblek, stvrdnutý od horúčavy, mu dráždil popálenú kožu, vyšiel na suché miesto a zohol sa nad plecniak. Plecniaku sa poriadne ušlo: Vrchné pätky jednoducho zhoreli, všetky fľaštičky v lekárničke od horúčavy popraskali a bledá škvrna neznesiteľne páchla nemocnicou. Redrick odopol pätku a vyhrabával sklené a plastické črepiny. Vtom mu za chrbtom prehovoril Arthur: — Ďakujem vám, pán Schuchardt. Zachránili ste ma. Redrick mlčal. Vraj — ďakujem! Potrebujem ťa, len preto som ťa zachránil.

— Ja som na vine, — pokračoval Arthur. — Počul som, že ste mi prikázali ležať, ale strašne som sa preľakol, a keď ma začalo páliť, celkom som stratil hlavu. Veľmi sa bojím bolesti, pán Schuchardt.

— Vstávaj! — zašomral Redrick a ani sa neobrátil. — To bol ešte len začiatok. Čo sa tu rozvaľuješ, vstaň! Redrick, sfkajúc od bolesti, si vyhodil plecniak na chrbát a presunul ruky cez popruhy. Mal pocit, akoby sa mu koža na popálených miestach zošúverila a pokryla boľavými vráskami. Tak mládenec sa bojí bolesti! Chod doparoma aj so svojou bolesťou! Poobzeral sa. V poriadku, neodbočili z cesty. Teraz ešte tie prašivé kopce. Stoja si tu, vypínajú sa ako čertove temená. A tá dolinka medzi nimi! Mimovoľne vtiahol nosom povetrie. Ach, odporná úžľabinka, to je najhoršia pľuha.

— Vidíš tú úžľabinku medzi kopcami? — ukázal Arthurovi.

— Vidím.

— Tak rovno k nej. Poďme!

Arthur si opakom dlane utrel nos a vykročil. Opatrne, so strachom čvachtal po mlákach, kríval a už to vôbec nebol ten vzpriamený, driečny elegán. Poriadne ho to vzalo.

No, a zachránil som ďalšieho, rozmýšľal Redrick. Koľký je to už? Piaty? Šiesty? Chcel by som vedieť, prečo to robím. Je mi azda príbuzný? Zaručil som sa zaňho? Počuj, Ryšavec, prečo si ho vyvliekol? Ved' si preňho takmer sám skapal... Keď triezvo uvažujem, dobre som urobil, že som ho zachránil, lebo bez neho sa nezaobídem, je pre mňa akýmsi rukojemníkom za Opičku. Nevyvliekol som človeka, ale minový hľadač. Svoju minolovku. Svoj šperhák. No vtedy v tej páľave som vôbec takto neuvažoval. Vliekol som ho ako rodného brata, nenechal by som ho tam, nech by sa čo robilo, a pritom som ani nepomyslel na Opičku či na šperhák. Žeby som bol naozaj dobrý človek? Juta mi to ustavične opakuje, aj Kirill ma o tom presviedčal, aj Richard mi to neprestajne hudie... Našli si dobráčisko!

Prestaň s tým! povedal si Redrick. Tu je dobrota nanič. Tu treba najprv rozmýšľať a potom konať, hýbať rukami i nohami. Aby táto akcia bola prvá, ale i posledná, jasná?

Vraj dobrák ... Musím Arthura chrániť ako potravu pre „mlynček na mäso“. Lebo so všetkým si tu dám rady, ale pre „mlynček na mäso“ potrebujem Arthura, chladnokrvne, jednoznačne uzavrel Redrick.

— Stoj, — povedal Arthurovi.

Pred nimi bola úžľabina. Arthur zastal a zmätene pozeral na Redricka. Dno úžľabiny bolo pokryté hnissavozelenou brečkou, masne sa lesknúcou na slnku, nad ňou stúpala jemný opar, ktorý medzi kopcami tak zhustol, že tridsať krokov ďalej už nebolo vidieť nič. A ten smrad! Ktovie, čo hnilo v tej čvachtanici, no Redrick si pomyslel, že takto by nesmrdeľo ani stotisíc rozbitých skazených vajec vyliatych na kopu spoločne so stotisickou rybích hláv a zdochnutých mačiek. „Bude tam trochu smrdieť, Ryšavec, takže oné... nie aby si sa dal odradiť!“

Arthur si oddrhol a cúval nazad. Redrick sa prebral z meravosti, náhlivo vybral z vrečka kúsok vaty nasiaknutnej dezodorantom, zapchal si nosné dierky tampónmi a podal vatú Arthurovi.

— Ďakujem, pán Schuchardt, — slabým hlasom povedal Arthur. — A po kopci by sme nemohli...?

Redrick ho mľčky chytil za vlasy a zvrtol mu hlavu ku kope handier na kamennej sutine.

— To bol Okuliarnik, — povedal. — A na ľavom kopci, odtiaľto ho nevidieť, leží Pudel, teda taká istá kôпка handier. Jasné? Tak poďme!

Brečka bola teplá, lepkavá, odporná. Spočiatku šli vzpriamene, ponorení do nej až po pás, dno bolo, našťastie, kamenisté a dosť rovné, no onedlho Redrick počul známy bzukot. Na ľavom, slnkom osvetlenom kopci nevidel nič, ale na úbočí vpravo, v tieni, začali vyšľahovať bledé fialkasté svetielka.

— Zohni sa! — prikázal cez zuby a rýchlo sa prikrčil.

— Nižšie, chumaj! — zakričal.

Arthur sa preľaknuto zohol a v tej chvíli vzduch preťal ohlušujúci výboj. Tesne nad hlavami im zúrivo zatancoval rozvetvený blesk, na jasnej oblohe ho takmer nebolo vidieť. Arthur pokrčil kolená a pohrúžil sa do brečky až po plecia. Redrickovi od rachoty zaľahlo v ušiach. Obrátil hlavu a v tieni medzi kamenným štrkom zbadal jasnočervenú, rýchlo blednúcu škvrnu. Vzápätí udrel druhý blesk.

— Vpred! Vpred! — zreval nepričetne.

Teraz napredovali štvornožky, jeden za druhým, iba hlavy vystrkovali z odpornej kašovitej hmoty a pri každom výboji Redrick videl, že Arthurovi dlhé vlasy vstávajú dupkom. Mal pocit, akoby sa mu do pokožky na tvári vbodávali tisícky ihl. — Vpred! — opakoval bezmyšlienkovite. — Vpred.. ! — Už nepočul nič. Keď sa Arthur obrátil k nemu profilom, uvidel oko vytreštené od hrôzy, obelené trasúce sa pery a žaburinou zašpinené mokré líce. Potom začali blesky udierať tak nízko, že sa museli ponoriť celí, aj s hlavami. Ťažko sa im dýchalo, ústa im zaliepal zelený sliz. Redrick, namáhavo lapajúc vzduch, si vytrhol z nosa tampóny a odrazu zistil, že smrad zmizol a povetrie je naplnené sviežou, prenikavou vôňou ozónu. No para navôkol bola čoraz hustejšia, ale možno sa mu len zatmievalo v očiach, už nevidel kopce vpravo ani vľavo, rozoznal iba Arthurovu hlavu oblepenú zeleným blatom a žlté kúdoly pary naokolo.

Dostanem sa z toho, určite sa dostanem, pomyslel si Redrick. Veď to nie je prvý raz. Celý život som ponorený do svinstva a nad hlavou mi lietajú blesky. Vždy to bolo takto... Ale odkiaľ sa tu nabralo to svinstvo? Tolko

svinstva! Na zbláznenie, koľko ho je na jednom mieste, akoby tu bolo nakopené svinstvo z celého sveta... To je Supova robota, pomyslel si zúrivo. To on tadiaľto prešiel a nechal za sebou tento hnoj... Okuliarnik zgebol napravo, Pudel naľavo, a to iba preto, aby Sup prešiel medzi nimi a nechal za sebou všetko toto svinstvo... Tak ti treba! povedal si. Kto ide za Supom, ten vždy žerie hovno. Vari si to predtým nevedel? Všade je to tak. A toľko je tých Supov, že na svete už neostalo ani jediné čisté miesto, všetko je zasvinené... Noonan je hlupák. Vraj ty, Ryšavec, narušuješ rovnováhu, narušuješ poriadok, tebe sa zle žije v každom poriadku, v zlom aj v dobrom, práve pre takých, ako si ty, na zemi nikdy nenastane kráľovstvo nebeské... No pravdaže, akurát ty sa v tom vyznáš, tučniak! Kedyže som ja zažil dobrý poriadok! A kedy si ty videl, že by som žil v slušných pomeroch? Celý život nevidím nič iné, iba ako Kirillovia a Okullarnici umierajú a Supi sa ako červy plazia medzi ich mŕtvolami i po ich mŕtvolách a ustavične len svinia a svinia...

Pošmykol sa na kameň, čo sa mu pohol pod nohou, a celý sa ponoril pod vodu, a keď sa vynoril, celkom blízko uvidel Arthurovu skrivenú tvár a jeho vytreštené oči. Na chvíľku stípol: zdalo sa mu, že stratil smer. Ale hneď si uvedomil, že musia ísť ta, kde z brečky vyčnieva skala, vedel to, hoci okrem vrcholku skaly nevidel v žltej hmle nič.

— Stoj! — zareval — Väčšmi doprava! Doprava od kameňa!

Zase si nepočul vlastný hlas, preto dohonil Arthura, chytil ho za plece a ukázal mu rukou, aby sa držal väčšmi napravo od kameňa a čo najnižšie zohol hlavu. Za toto mi zaplatíte! pomyslel si. Pri kameni sa Arthur ponoril a vzápätí do vyčnievajúceho čierneho kameňa tresol blesk, až sa rozfrkli žeravé úlomky. Redrick sa celý ponoril pod vodu a zo všetkých síl hýbal rukami i nohami. Tlme-ne začul, ako zaburácal ďalší blesk. Za toto mi zaplatíte. Dušu z vás vytrasiem! pomyslel si Redrick a zháčil sa: Komu sa takto vyhrážam? Neviem. Ale niekto za toto musí zaplatiť, niekto mi za to zaplatí! Počkajte, len nech sa dostanem k zlatej guli, len nech sa k nej dostanem. Ja som vám nie Sup, ja vám predložím inakší účet... Konečne sa dostali na pevnú zem, na kamenný štrk, rozpálený slnkom. Boli ohlušení a takí vysilení, že sa tackali a chytali jeden druhého, aby nespádli. Vtom Redrick zbadal ošarpanú dodávku, stojacu na osiach, a spomenul si, že tu, pri nej si môžu oddýchnuť. Zašli do tieňa auta. Arthur si ľahol na chrbát a bezvládnymi prstami si rozopínal bundu, Redrick sa plecniakom ovalil o dodávku, trochu si utrel dlane o štrk a siahol do záhrenia.

— Aj mne ... — poprosil Arthur. — Aj mne, pán Schuchardt.

Redricka prekvapilo, aký mocný hlas má to chlapčisko. Zavrel oči, napil sa a pozorne sledoval, ako mu dolu hrdlom steká horúci, očistný prúd a rozlieva sa po celom tele. Dožičil si ešte jeden glg a podal fľašu Arthurovi. Tak, a máme to za sebou, pomyslel si malátne. Aj toto sme zvládli. A teraz vám to všetko dôkladne zrátam. Alebo si myslíte, že som zabudol? Nie, všetko si pamätám. Nazdávate sa, že vám budem ďakovať, keď ste ma nechalil nažive, neutopili ste ma. Zaslúžite si kolom po hlave, a nie vďaku. Aby ste vedeli, teraz je s vami všetkými koniec. Lebo ja to tak nenechám. Odteraz rozhodujem ja. Ja Redrick Schuchardt pri zdravom rozume

a triezvej pamäti budem rozhodovať o všetkom a za všetkých. A vy ostatní, vy supi, ropuchy, inoplanétania, kostlivci, quaterbladdovci, paraziti, pracháči, chrchloši, vy bezúhonní, s kravatami, v uniformách, s aktovkami, s rečami, vy dobrodínci, chlebobarcovia, vy s večnými akumulátormi, s večnými strojmí, s „komármi lysinami“, s rozličnými sľubmi, vy všetci vedzte: stačilo, už ste sa ma dosť navodili za nos, celý môj život ste ma balamutili, kým ja chumaj som sa chvastal, že si robím, čo chcem, vy ste mi len prikyvovali, no pritom ste, oplani, žmurkali na seba a klamali ma, ťahali za nos, vláčili po väzeniach, po krčmách... Ale s tým je už koniec! Odopol si remene na plecniaku a vzal od Arthura fľašu.

— Nikdy som si nemyslel... — hovoril Arthur ostýchavo, prekvapene, — ani predstaviť som si nemohol... Isteže, vedel som, že tu na človeka čaká smrť, oheň. Ale takéto niečo ... ako pôjdeme nazad?

Redrick ho nepočúval. Arthurove slová už nemajú nijaký význam. Ani predtým nezáležalo na tom, čo hovoril, ale predsa to bol človek. No teraz to je... iba akýsi hovoriaci šperhák. Nech si len hovorí.

— Zišlo by sa umyť, — povedal Arthur a ustarostene sa poobzeral. — Aspoň tvár by som si opláchol...

Redrick naňho roztržite pozrel, videl, aké má zlepené vlasy, schlpené ako plst', akú má špinavú, obschnutým slizom pokrytú tvár so stopami prstov, aký je celý pokrytý vrstvou popukaného blata, no necítil ľútosť ani zlosť, nič. Hovoriaci šperhák ... Odvrátil sa. Pred ním bolo pochmúrne priestranstvo pripomínajúce opustené stavenisko, pokryté ostrým štrkom, poprášené bielym prachom, zaliate oslepujúcim slnkom. Nezniesiteľne biele rozpálené priestranstvo. Už bolo vidieť vzdialený, oslepujúco biely okraj kameňolomu, ktorý z tejto vzdialenosti vyzeral celkom rovný a kolmý; blízky okraj bol vyznačený kopou drobných úlomkov. Do kameňolomu sa vchádzalo tadiaľ, kde uprostred kamennej drviny vynikala červená kabína bagra. To bol jediný orientačný bod. Museli ísť rovno k nemu a spoliehať sa iba na šťastie.

Arthur sa odrazu nadvihol, vopchal ruku pod dodávku a vytiahol odtiaľ hrdzavú plechovku z konzervy.

— Pozrite, pán Schuchardt! — zvolal oživene. — Zrejme to tu nechal otec... Ešte tam dačo aj ostalo.

Redrick nepovedal nič. Zbytočné rečičky, pomyslel si ľahostajne. Bolo by lepšie, keby si teraz otca nepripomínal. Radšej čuš. Napokon, to je jedno... Vstal a zasyčal od bolesti, lebo všetko šatstvo sa mu prilepilo na telo, na spálenú kožu a teraz sa mu tam naspodku bolestivo oddeľovalo, strhávalo ako zaschnutý obväz z rany. Aj' Arthur vstal a zasyčal. Utrápeno pozrel na Redricka, zrejme by sa mu veľmi rád vyponosoval, ale netrúfol si. Iba pridusene poprosil:

— Mohol by som si ešte dať glg, pán Schuchardt?

Redrick držal fľašu v ruke, no po jeho slovách ju skryl do záhrenia a povedal:

— Vidiš ten červený flak medzi kameňmi?

— Vidím, — prisvedčil Arthur a prerývane sa nadýchol.

— Tak si to namier rovno k nemu.

Arthur sa stenajúc narovnal, vystrel plecيا, skrivil tvár a znova sa poobzeral.

— Keby som sa mohol aspoň trošku umyť, — zahudral.

— Všetko sa mi prilepilo.

Redrick mlčky čakal. Arthur naňho zúfalo pozrel, už chcel vykročiť, no zháchil sa.

— Plecniak, — pripomenul. — Zabudli sme plecniak, pán Schuchardt.

— Pohni! — prikázal Redrick.

Nechcelo sa mu nič vysvetľovať ani klamať, napokon, bolo by to zbytočné. Chlapec aj tak pôjde. Nemá na výber. A Arthur šiel. Kráčal zhrbene, vliekol nohy a pokúšal sa strhnúť si z tváre pevne prischnuté bahno. Vyzeral drobný, poľutovaniahodný, vycivený ako zmoknuté túlavé mačča. Redrick vykročil za ním, a len čo vyšiel z tieňa, žeravé slnko ho oslepilo. Zatieňil si tvár dlaňou a ľutoval, že si nevzal čierne okuliare.

Pri každom kroku sa zdvihol obláčik bieleho prachu, sadal im na topánky a zapáchal. Vlastne zapáchal Arthur, takže Redrick am nemohol ísť tesne za ním. Až neskôr si uvedomil, že najväčšmi smrdí on. Bol to odporný pach, Redrick ho poznal — v meste takto páchlo v dňoch, keď severný vietor prinášal do ulíc továrenský dym. Aj otec takto zapáchal, keď sa mohutný, zamračený, s červenými zúrivými očami vracal domov. Redrick sa vtedy chytro vopchal niekam do vzdialeného kúta a odtiaľ bojzljivo pozoroval, ako otec strháva zo seba montérky a hádže ich matke do rúk, ako si z velikánskych nôh sťahuje velikánske obnosené baganče a pchá ich pod vešiak, ako iba v ponožkách dupe do kúpeľne pod sprchu a tam dlho prská, hlučne sa plieska po veľkom mokrom tele, hrkoc lavórmí, čosi si šomre pod nos a potom sa rozreve na celý dom: „Mária! Zaspala si?“ Redrick čakal, kým sa otec umyje, sadne si k stolu, kde už stála fľaša, hlboký tanier s hustou polievkou a kečupom. Čakal, kým dochlípe polievku, grgne a pustí sa do mäsa s bôbom, až potom sa mu mohol ukázať na oči, vyliezť mu na kolená a vy-pytovať sa, ktorého majstra a ktorého inžiniera dnes uto-pil vo vitriole.

Všetko naokolo bolo rozžeravené do biela, prišlo mu zle od suchej neľudskej horúčavy, od smradu, od únavy, popálená, na zhyboch popraskaná koža ho neznesiteľne štipala a cez mučivú mdlobu akoby naňho volala, úpen-livo prosila o pokoj, o vodu a chlad. V stípnutom mozgu sa hromadili nejasné, takmer neznáme spomienky, na-vzájom sa vyvracali, zatláčali, miešali, splývali s bielym horúcim svetom, ktorý mu tancoval pred prižmúrenými očami, a všetky jeho spomienky boli trpké, všetky v ňom vyvolávali prenikavú ľútosť alebo nenávisť. Pokúšal sa vyznať v tej mäteži, usiloval sa vyvolať z minulosti neja-ký príjemný výjav, pocit nežnosti či optimizmu, z hĺbky pamäti vydoloval Jutinu sviežu rozosmíatu tvár, keď ešte bola preňho vytúženým, nedotknutým dievčaťom, no tvár sa vzápätí pokrývala hrdzou, znetvorovala a menila na Opičkinu zachmúrenú, drsnými hnedými chlpmi zarastenú papuľku; predstavoval si Kirilla, najlepšieho spomedzi ľudí, jeho rázne, isté pohyby, smiech, jeho hlas, ktorý mu sľuboval nevídané, nádherné miesta a časy. Keď si konečne vybavil jeho podobu, zrazu na slnku jasne za-žiarila strieborná pavučina a Kirill zmizol. Namiesto ne-ho Chrchliak Hugh upiera na Redricka nehybné anjelské očká a vo veľkej bielej ruke poť ažkáva porcelánovú ná-dobku...

Redrickovi vo vedomí vyčíňali akési temné sily, ktoré oslabovali jeho vôľu a potláčali aj zvyšky pekného, čo si ešte uchovával v pamäti, až sa mu nakoniec zdalo, že v jeho živote nebolo nič pekné, iba samé rypáky a svin-stvo...

Pritom ani na chvíľu neprestával byť stalkerom. Ne-myslel na to, neuvedomoval si to ani nevsťepoval do pa-

mäti, no akoby miechou zaznamenával, že vľavo, v bezpečnej vzdialenosti, nad kopou starých dosák stojí „veselý príznak“, už pokojný, vysilený, preto si ho netreba všimnúť; sprava zadul jemný vetrík a po niekoľkých krokoch Redrick videl ako zrkadlo rovnú „komáriu lysinu“ s mnohými výbežkami, takže pripomínala morskú hviezdicu. Bola ďaleko, nenaháňala strach, no v jej strede ako tmavý fľak ležal rozpláštený vták, čo je zriedkavosť, lebo vtáky nad Pásmom takmer nelietajú. A túto vedľa cesty sú pohlodené pustulky, zrejme ich tu nechal Sup na spiatočnej ceste, lebo strach bol silnejší ako lakomosť... Redrick to všetko vnímal, všetko bral do úvahy a stačilo, aby sa zhrbený Arthur čo len krok odchýlil od smeru, bez rozmýšľania otvoril ústa a z hrdla mu vyletelo zachrípnuté výstražné napomenutie. Som už ako stroj, pomyslel si. Urobili ste zo mňa obyčajný stroj...

Kamenná drvina na kraji kameňolomu bola čoraz bližšie, už sa dali rozoznať spleť vzorky hrdze na červenej streche kabíny bagra.

Somár si, Burbidge, rozmýšľal Redrick. Prešibaný, ale somár. Ako si mi mohol uveriť, ha? Tak dlho ma poznáš, už ma musíš poznať lepšie ako ja sám seba. Ostarol si, tak je to. Ostarol a osprostel. Napokon, je to normálne, veď celý život si mal do činenia so sprostákmi... Predstavoval si, aký musel byť Sup zničený, keď sa dozvedel, že Arthur, krásavec Archie, jeho miláčik, šiel s Ryšavcom do Pásmu, aby jemu, Supovi, vrátil nohy. Nie nejaký sopľoš, ktorý mu bol celkom ľahostajný, ale rodný syn, jeho život, jeho pýcha... Pri tejto predstave sa Redrick rozrehotal, no keď sa Arthur preľaknuto obzrel, iba mu kývol rukou, aby šiel ďalej. V duchu sa mu ako na obrazovke znova vynorili samé rypáky, samé svinstvo...

Treba zmeniť všetko, nie jeden či dva životy, jeden či dva osudy, ale každé koliesko tohto smradľavého sveta ... Arthur zastal pred strmým zostupom do kameňolomu, naťahoval dlhý krk a pozeral dolu do diaľky. Keď Redrick došiel k nemu, aj on zastal a rozhlídal sa, ale upieral pohľad inde ako Arthur.

Pod nohami mali cestu do kameňolomu, pred mnohými rokmi rozbitú húsenicami a kolesami ťažkých nákladných áut. Napravo od cesty Redrick videl biely, od horúčavy popukaný svah, naľavo bol svah sčasti rozvŕtaný a uprostred skál a kôp štrku tam stál nachýlený bager, lyžicu mal spustenú a bezmocne opretú o okraj cesty. Tak ako predpokladal, nevidel na ceste nič viac, iba tesne pri lyžici bagra z drsných výčnelkov svahu viseli akési čierne skrútené cencúle, pripomínajúce hrubé sviece, a v prachu sa černelo veľa fľakov, akoby tam niekto vyšplechol decht. To je všetko, čo z nich ostalo! Redrick ani nevedel odhadnúť, koľko ich tu bolo: Možno každá škvrna je jeden človek, jedno Supovo želanie. Tamtá azda značí, že Sup sa živý a zdravý vrátil zo samoty, hentá väčšia, že bez problémov vyniesol z Pásmu „pohyblivý magnet“. A tamten cencúl by mohla byť prekrásna Dina Burbidgeová, ktorá sa nepodobá na matku ani na otca a po ktorej všetci túžia. A táto škvrna je Arthur Burbidge, Supova pýcha, krásavec Archie, taký nepodobný matke a otcovi...

— Sme tu! — zachrípnutým hlasom vzrušene prehovoril Arthur. — Pán Schuchardt, tak predsa sme došli, čo?

Šťastne sa zasmial, čupol si a oboma päťami zo všetkých síl bubnoval po zemi. Zlepené, ako kôra stvrdnuté vlasy na temene mu smiešne, hlúpo nadsakovali a ho-

lengali sa, až z nich na všetky strany frkali suché kúsky blata.

Redrick zdvihol pohľad a pozrel na zlatú guľu. Opatrne. S obavami. S tajným strachom, že bude inakšia, ako čakal, že ho sklame, vyvolá v ňom pochybnosti a zhodí ho z neba, kam sa mu podarilo vydríapať, keď sa už takmer šiel zadusiť v svinstve. Guľa nebola zlatá, skôr mosadzná, červenkastá a celkom hladká. Matne sa leskla na slnku pod vzdialenou stenou kameňolomu, pohodlne uvelebená medzi kopami zležanej horniny a aj odtiaľto bolo vidieť, aká je ťažká a ako svojou váhou ťažko dolieha na lôžko.

Redrick nevidel na guľi nič, čo by ho rozčarovalo alebo vyvolávalo pochybnosti, no ani nič také, čo by vzbudzovalo nádej. Ktovie prečo si hneď pomyslel, že pravdepodobne je dutá a iste strašne horúca, rozpálená slnkom. Zrejme nevydávala svetlo, ani sa nemohla vzniesť do vzduchu a tancovať, ako sa to hovorilo v legendách o nej. Ležala tam, kde dopadla. Možno vypadla z nejakého veľikánskeho vrečka, alebo sa sem zapotrošila, zagúľala pri hre nejakých gigantov. Nepoložili ju tu zámerne, len sa tu tak povalovala, presne tak, ako sa povalovali všetky tie pustulky, „náramky“, „batérie“ a iné haraburdy, čo ostali v Pásme po Návšteve. No predsa sa čímsi odlišovala, a čím dlhšie na ňu Redrick pozeral, tým jasnejšie si uvedomoval, že v ňom vyvoláva príjemný pocit a túžbu pristúpiť k nej, dotknúť sa jej, pohladkať ju. Odrazu sa mu v hlave vynorila myšlienka, ako by bolo dobre sadnúť si k nej, a ešte lepšie oprieť sa o ňu chrbtom, zakloniť hlavu, zavrieť oči a premýšľať, spomínať, či azda si iba podriemať, odpočívnuť...

Arthur vyskočil, poroztváral si všetky zipsy na bunde, strhol ju zo seba a z celej sily šmaril na zem, až sa zdvihol oblak bieleho prachu. Kričal čosi, škľabil sa a gestikuloval, potom si založil ruky za chrbát a cifrujúc, zložitými tanečnými krokmi a poskokmi začal schádzať dolu svahom. Už nepozrel na Redricka, zabudol naňho, na všetko zabudol a šiel splniť svoje túžby, malé, tajné túžby červenajúceho sa študenta, chlapca, ktorý nikdy nevidel veľké peniaze, iba vreckové, zelenáča, ktorého ešte neľútostne zmlátia, ak po návrate domov je z neho čo len trošičku cítiť alkohol, z ktorého vychovávali slávneho advokáta, neskôr ministra a, prirodzene, ešte oveľa neskôr azda i prezidenta... Redrick prižmúril zapálené oči pred oslepujúcim slnkom a mlčky hľadel za ním. Ostal chladný a pokojný, hoci vedel, čo sa o chvíľu stane. Nechcel to vidieť, no keďže zatiaľ sa nedialo nič, pozeral a nič zvláštne necítil, iba kdesi veľmi hlboko vnútri sa odrazu nepokojne pohýbal akýsi červík a začal vítať pichľavou hlavičkou.

A chlapec ďalej schádzal tanečným krokom dolu strmým svahom, predvádzal akýsi nezmyselný step, spod podpätkov sa mu dvíhal biely prach a on kričal z plného hrdla, veľmi zvučne, veľmi veselo a veľmi triumfálne, znelo to ako pieseň či zaklínadlo. Redrick si pomyslel, že odkedy existuje tento kameňolom, prvý raz doň ktosi schádza ako na slávnosť. Sprvu ani nevnímal, čo vykrikuje ten hovoriaci šperhák, no odrazu akoby sa v ňom čosi zaplo a počul: — Šťastie pre všetkých ... Zadarmo ... Šťastie, koľko kto chce ... Všetci poďte sem ...! Pre všetkých ho je dosť ... Nikto neodíde s prázdnyimi rukami... Zadarmo! Šťastie! Zadarmo ...!

Vtom nastalo ticho, akoby veľikánska ruka z celej sily vrazila Arthurovi do úst súľok. A Redrick videl, ako ho

schytila priezračná pustota skrytá v tieni lyžice bagra, zdvihla do vzduchu a pomaly, dôkladne ho skrútila, tak ako gazdinky žmýkajú bielizeň. Ešte stačil spozorovať, ako sa z mykajúcej nohy zošmykla zaprášená topánka a vyletela vysoko nad kameňolom. Potom sa odvrátil a sadol si. Hlavu mal prázdnu, bez jedinej myšlienky, takmer si neuvedomoval svoju existenciu. Vládlo ticho, najmä za jeho chrbtom, tam na ceste. Vtom si spomenul na fľašu, pomyslel si na ňu bez zvláštnej radosti, iba ako na liek, ktorý musí užiť v predpísanom čase. Odkrútil vrchnáčik a pil malými, úspornými dúškami a prvý raz v živote zatúžil, aby vo fľaši nebol alkohol, ale obyčajná studená voda...

Po čase sa mu v hlave začali vynárať prvé súvislejšie myšlienky: A to je všetko. Cestu mám otvorenú. Už by som mohol ísť, no lepšie bude ešte trochu vyčkať. „Mlynčeky na mäso“ majú svoje vrtochy. Aj tak musím najprv porozmýšľať. Galiba je v tom, že na to nie som naučený. Veď čo pre mňa znamená rozmýšľať? Znamená to vykrútiť sa, klamať, obalamutiť, ošvindľovať niekoho. Lenže tu sa mi nič z toho nehodí...

Je tu Opička, otec ... Musím sa za nich pomstiť, musím tamtych zdeptať, nech sa nažerú svinstva, ako som ho žral ja! Nie, Ryšavec, to nie je ono... Vlastne áno, to je ono, ale akosi sa v tom nevyznám, O čo mi ide? Veď to sú predsa nadávky, a nie myšlienky.

Redrick stúpil od desivej predtuchy, rýchlo zahnal množstvá rozličných úvah, čo ho ešte čakali, a zlostne si prikázal: Tak aby si vedel, ryšavá papuľa, neodídeš odtiaľto, kým dačo nevymyslíš. Skapeš tu neďaleko zlatej gule, upečieš sa či zhniješ, ale nepohneš sa odtiaľto! Bože, ale kde mám slová, kde mám myšlienky? A Redrick sa z celej sily pootvorenou päťou udrel po tvári. Veď za celý svoj život som ani raz nepremýšľal. Počkať! Kirill predsa hovoril... Kirill! Horúčkovite sa prehrabával v spomienkach, vynárali sa mu akési slová, známe i menej známe, ale nič z toho sa mu teraz nehodilo, lebo po Kirillovi neostali slová, iba akési nejasné obrazy, veľmi pekné, ale celkom nepravdepodobné obrazy ...

Taká podlosť! Aj v tomto ma oklamali, odučili ma hovoriť, lotri ... Som oplan ... Bol som oplan a oplanom som aj ostal. Ale to už nikdy nesmie byť! Počuješ? Také niečo sa musí raz navždy zakázať. Človek sa narodil, aby myslel (toto sú predsa Kirillove slová!). Ibaže ja v to neverím. Nikdy som neveril a ani teraz neverím. Jednoducho neviem, načo sa človek narodil. Narodil sa, nuž je tu. A každý sa živí, ako vie. My nech sme zdraví a oni všetci nech skapú. Ale kto sme my? A kto sú oni? Vôbec sa v tom nevyznám. Veď ak je mne dobre, Burbridgeovi je zle, ak je Burbridgeovi dobre, Okuliarnikovi je zle, ak je Chrchliakovi dobre, všetkým je zle, ešte aj Chrchliakovi, ibaže on, chumaj, sa nazdáva, že zo všetkého zavčas nejako vykľučkuje... Bože, to je ale kucapaca! Celý život zápasím s kapitánom Quaterbladdom, on celý život zápasil s Chrchliakom a odo mňa chmuľa chcel iba jedno — aby som nechal stalkerstvo. Ale ako som ho mohol nechať, keď musím živiť rodinu? Mám ísť robiť? Nechcem na vás robiť, z vašej roboty mi je na vracanie. Pochopte, keď človek robí, vždy robí na niekoho, je iba otrokom, a ja som chcel byť sám sebe pánom, chcel som byť nezávislý, aby som mohol kašľať na všetkých, na ich nudný, otupný život...

Redrick dopil koňak a zo všetkých síl šmaril prázdnu fľašu o zem. Fľaša nadskočila, zaleskla sa na slnku a od-

gúľala sa preč; hneď na ňu zabudol. Zakryl si oči rukami a sedel, nepokúšal sa už nič pochopiť ani vymyslieť, chcel si aspoň predstaviť, ako by to malo byť, no zasa videl iba rypáky, rypáky, rypáky... Videl peniaze, fľašky, kôpky handier, čo kedysi boli ľuďmi, stĺpiky číslic... Vedel, že to všetko treba odstrániť, a chcel to odstrániť, no zdalo sa mu, že keď to všetko bude preč, neostane nič, len rovná holá zem. V bezmocnosti a zúfalstve znova zatúžil oprieť sa chrbtom o zlatú guľu a zakloniť hlavu. Vstal, bezmyšlienkovite si oprášil nohavice a začal zostupovať do kameňolomu. Slnko pražilo, pred očami mu plávali červené škvrny, vzduch na dne kameňolomu sa chvel, čo vytváralo dojem, že guľa tancuje na mieste ako bója na vlnách. Prešiel popri bagri, pričom poverčivo dvíhal nohy čo najvyššie, dával pozor, aby nestúpil na čierne machule, a zabárajúc sa do kyprej zeminy, pomaly sa vliekol križom cez celý kameňolom k tancujúcej guľi, ktorá akoby naňho žmurkala. Celkom sa spotil, zadúšal sa od horúčavy, a zároveň ho drvila zimmica, triasol sa ako po lumpačke, medzi zubami mu vržďal mdlý kriedový prach. Už sa ani nepokúšal rozmýšľať, iba si zúfalo opakoval ako modlitbu: — Som zviera, veď vidíš, som zviera. Nevieť hovoriť, nenaučili ma to, neviem rozmýšľať, tí lotri mi nedovolili, aby som sa naučil rozmýšľať. No ak naozaj všetko môžeš, všetko vieš a všetko chápeš... tak na to prídeš aj sama. Pozri mi do duše, viem, že tam je všetko, čo potrebuješ. Musí to tam byť. Dušu som predsa nikdy nikomu nepredal. Je moja, ľudská. Sama príď na to, čo vlastne chcem, nie je možné, aby som chcel čosi zlé... Nech je všetko prekliate, keď sám nič neviem vymyslieť a po ňom chodia iba Arthurove detské slová: Šťastie pre všetkých zadarmo a nech nikto neodíde s prázdnyimi rukami!

ARKADIJ A BORIS STRUGACKOVCI

Stalker

LABYRINT

Z ruského originálu Izvne, Piknik na obočine, Molodaja gvardija, Moskva 1978, preložila Viktória Slobodníková. Vydala Smena, vydavateľstvo SÚV SZM v Bratislave ako 3416. publikáciu. Edícia Labyrint, zväzok sto dvadsiaty tretí. Vydanie prvé. Rok vydania 1987. Obálku navrhol Pavol Choma. Zodpovedná redaktorka Anna Smiková. Výtvarná redaktorka Ľubica Stuková. Technická redaktorka Zdenka Remeňová. Jazyková redaktorka Marta Kastlová. AH 13,20 (text 12,79; ilustr. 0,41). VH 13,46. SÚKK 1729/I-85. Náklad 35 000 výtlačkov. Vytlačila Pravda, tlačový kombinát KSS-TZP, závod 03, Žilina. 73-013-87 13/3-4 Cena viaz. 24 Kčs